

**ERZURUM DUTÇU (TUZCU) KÖYÜ
ve ÇEVRESİNDE
TARİKAT GELENEĞİNDEKİ
TARİHİ MEZARLIKLAR ve
MEZAR TAŞLARI**

Ebru IŞIK

**Yüksek Lisans Tezi
Sanat Eleştirisi ve Kuramı Anabilim Dalı
Doç. Dr. Yunus BERKLİ
2019
Her Hakkı Saklıdır**

**T. C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
TEMEL SANAT EĞİTİM BÖLÜMÜ
SANAT ELEŞTİRİSİ ve KURAMI ANABİLİM DALI**

Ebru IŞIK

**ERZURUM DUTÇU (TUZCU) KÖYÜ ve ÇEVRESİNDE TARİKAT
GELENEĞİNDEKİ TARİHİ MEZARLIKLAR ve MEZAR TAŞLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. Yunus BERKLİ**

ERZURUM-2018

Atatürk Üniversitesi
Güzel Sanatlar Enstitüsü

TEZ BEYAN FORMU
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddelerine göre hazırlamış olduğum " Erzurum Dutçu (Tuzcu) Köyü Ve Çevresinde Tarikat Geleneğindeki Tarihi Mezarlıklar Ve Mezar Taşları " adlı tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim. *

Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezimin/Raporumun makale için **altı ay**, patent için **iki yıl** süreyle erişiminin ertelenmesini istiyorum.

11.07.2019

Ebru IŞIK

* **LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ELEKTRONİK ORTAMDA TOPLANMASI, DÜZENLENMESİ VE ERİŞİME AÇILMASINA İLİŞKİN YÖNERGE**

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesi MADDE 6– (1) Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

Gizlilik dereceli tezler MADDE 7– (1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

Atatürk Üniversitesi
Güzel Sanatlar Enstitüsü

TEZ KABUL TUTANAĞI

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Doç. Dr. Yunus BERKLİ danışmanlığında, Ebru IŞIK tarafından hazırlanan bu çalışma 11/07/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından. Sanat Kuramı ve Eleştiri Anabilim / Anasanat Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Yunus BERKLİ İmza :
Jüri Üyesi : Doç. Dr. Yusuf Ziya İmza :
SÜMBÜLLÜ
Jüri Üyesi : Dr. Öğrt. Üyesi İmza :
Gülten GÜLTEPE

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. 11 /07 / 2019

Doç. Dr. Ahmet Selim Doğan
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürü

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
ÖZET.....	VI
ABSTRACT	VII
KISALTMALAR DİZİNİ	VIII
GÖRSELLER DİZİNİ.....	IX
ÇİZİMLER DİZİNİ.....	XXII
ÖNSÖZ.....	1
GİRİŞ	2
I. Amaç ve Kapsam.....	3
II. Kaynaklar ve Araştırmalar	4
II. Araştırmanın Metot ve Düzeni.....	5

BİRİNCİ BÖLÜM

ERZURUM'UN TARİHİ COĞRAFYASI

1. 1. ERZURUM'UN COĞRAFİ KONUMU	7
1. 2. ERZURUM'UN TARİHÇESİ	11
1. 3. MEZAR TAŞI MİMARİSİ ve GELİŞİMİ	17
1. 4. TARİKAT GELENEĞİ.....	20
1. 4. DUTÇU (TUZCU) KÖYÜ	22
1. 5. DUTÇU (TUZCU) KÖYÜ MEZARLIĞINDAKİ MUTASAVVIFLARIN HAYATLARI	33
1.5.1. Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Hayatı.....	33
1.5.2. Gacırzade Hacı Osman Efendi'nin Hayatı.....	37
1.5.3. Hacı Galip Efendi'nin Hayatı.....	38
1.5.4. Hacı Haşii Ali Efendi Baba'nın Hayatı	40
1.5.5. Mehmet Hulusi Efendi'nin Hayatı.....	46
1.5.6. Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Hayatı	48
1.5.7. Tabduk Emre'nin Hayatı.....	55
1.5.8. Yunus Emre'nin Hayatı.....	59

İKİNCİ BÖLÜM

KATALOG

2.1. ŞEYH HACI RASİM PILATIN BABA'NIN MEZARI	65
--	----

2.2. ŞEYH ALI HACI HAŞIL EFENDİ'NİN MEZARI.....	72
2.3. ŞÜKRÜ BABA'NİN MEZARI.....	80
2.4. KUNDAKÇI GÜLLER HANIM'IN MEZARI	84
2.5. VİLAYETİ ŞARKİYE RAĞİB BEY'İN MEZARI	87
2.6. HÂŞİİ ZÂDE MUHAMMET NURİ EFENDİ'NİN MEZARI	91
2.7. HACI HÂŞİİ ZÂDE REFİK BEYİN MEZARI	97
2.8. RÜŞTÜ BEY'İN MEZARI.....	103
2.9. HACI HÜSEYİN BARLIK'IN MEZARI.....	107
2.10. ABDULBAKİ KAVAKLI ÇEŞME'NİN MEZARI	111
2.11. YUSUF BEY'İN MEZARI.....	114
2.12. NEVRES BABA'NİN MEZARI	120
2.13. İSMAİL SIRRI TOKADİ'NİN MEZARI.....	126
2.14. HAFİZE HANIM'IN MEZARI	131
2.15. KIRIK MEZAR TAŞI	134
2.16. MUHAMMEDÜL MÜNTİNA'NİN MEZARI.....	137
2.17. KADİRİ ŞEYHİ HACI ALİ GALİP EFENDİNİN MEZARI	142
2.18. FADİME ÖKTEN'İN MEZARI.....	146
2.19. KADİRİYE ŞEYHİ ABDÜLBAKİ EFENDİ'NİN MEZARI	149
2.20. EYÜB DEDE'NİN MEZARI	154
2.21. METİN BEY'İN MEZARI.....	159
2.22. EMİN ŞERİF BEY'İN MEZARI.....	162
2.23. FİRDEVS HANIM'IN MEZARI.....	165
2.24. HACI ŞAMİL ATAÇ'IN MEZARI.....	175
2.25. HAFİYE KARATAŞ HANIM'IN MEZARI	182
2.26. RUFAYİ DERVİŞİ NEVRES GÜR'ÜN MEZARI.....	186
2.27. HALİL DEMİRCİ'NİN MEZARI	189
2.28. KADİRİYE NİŞLİ HANIM'IN MEZARI	192
2.29. HAFİZ RIFAT BAYKAL'IN ANNESİ ZEHRA HANIM'IN MEZARI.....	194
2.30. ASİYE BESLER'İN MEZARI	197
2.31. İBRAHİM BESLER'İN MEZARI	199
2.32. ZEYNEL İMAMI HACI HAFİZ OSMAN EFENDİ'NİN MEZARI	201
2.33. ZEHRA HANIM'IN MEZARI	204

2.34. KÂBE MESCİDİ İMAMI DAMADI RIFAT KALA	207
2.35. OSMAN TALAT KARABAĞ'IN MEZARI	212
2.36. ZEKİYE HANIM'IN MEZARI.....	216
2.37. MUHAMMED KARA BEG'İN MEZARI	220
2.38. HACI MÜNİR BEG'İN MEZARI.....	224
2.39. MEHMET KÖMÜRCÜ'NÜN MEZARI	228
2.40. ALİ TEMİZCAN'IN MEZARI	232
2.41. HACI SABRİ GEZ'İN MEZARI	235
2.42.DERVİŞ EFENDİ'NİN MEZARI	240
2.43. HACI KOCA AĞA'NIN MEZARI	244
2.44. HACI FEHİM HAFİZ SAİT, H. HAFİZ HAMİT EFENDİLER VE KOTAN AĞA'NIN MEZARLARI	248
2.45.HAFİZ FAİK EFENDİ'NİN MEZARI.....	254
2.46. NECİP EFENDİ'NİN MEZARI	258
2.47. ZEYNAL MÜDERRİSİ MUHAMMET EFENDİ HOCA'NIN MEZARI ...	262
2.48.KÂBE MESCİDİ İMAMI HOCA MUHAMMET ŞEVKİ EFENDİ'NİN MEZARI	265
2.49. KÂBE MESCİDİ İMAMI HOCA MEHMET EFENDİ'NİN EŞİ HANİFE VE KIZI SAİDE HANIMLARIN MEZARI	269
2.50. MEVLÜT KATAR'IN MEZARI	273
2.51. HACI RECEP AĞA'NIN MEZARI.....	276
2.52. İSİMSİZ MEZAR TAŞI.....	281
2.53.HALİM TÜRKEN'İN MEZARI	283
2.54. İsmi Okunamayan Mezar Taşı	286
2.55. ŞÜKRİ GENÇ'İN MEZARI	289
2.56. NAZIM KÖSE'NİN MEZARI.....	292
2.57. HACI NAZIM BİLİCİ'NİN MEZARI	298
2.58. GÜLLÜZAR KILGI HANIM'IN MEZARI.....	301
2.59. HACI GÜLLER'İN MEZARI	304
2.60. AYAZ PAŞA CAMİİ İMAMI HAFİZ CİHAN ÇOLLAK	307
2.61.TABDUK EMRE'NİN MEZARI	309
2.62. YUNUS EMRE'NİN MEZARI.....	313

2.63. KIRKLAR İMAMI HOCA MEHMET HULUSİ EFENDİ'NİN MEZARI .	317
2.64. HOCA HAFIZ AKİF EFENDİ'NİN MEZARI	321
2.65. HAFIZ SELMAN SUKÛTU'NUN MEZARI.....	324
2.66. HACI GALİP EFENDİ'NİN MEZARI	328
2.67. HABİB BABA HAZRETLERİ'NİN DÖRDÜNCÜ HALİFESİ EL HAC İBRAHİM'İN MEZARI	332
2.68. FAZİL MOLLA AHMET EFENDİ'NİN MEZARI	339
2.69. NAZLI BALAMA'NİN MEZARI	343
2.70. NÜFÛS KÂTİBİ BEKİR VEHBİ'NİN MEZARI	346
2.71. KADİRİ TARİKATI MENSUPLARINDAN HALİT TACDİREYİN MEZARI	349
2.72. KİTABESİZ MEZAR.....	352
2.73. HALİL BÖLÜK TEPE'NİN MEZARI.....	355
2.74. HANIM GELİŞKEN, HANIM'IN MEZARI	357
2.75. OSMAN KALOĞLU'NUN MEZARI.....	360
2.76. BAŞ KATİB PAŞAZADE MUHAMMED REŞİD BEY'İN MEZARI	363
2.77. HÜNKÂR HANIM'IN MEZARI	367
2.78. HACI ALİ BEY'İN MEZARI.....	371
2.79. ÖMER TEVFİK EFENDİ'NİN MEZARI.....	374
2.80. KİTABESİZ MEZAR.....	377
2.81. PAKİZE HANIM'IN MEZARI.....	379
2.82. EDİBE BİLİCİ'NİN MEZARI	382
2.83. PEKÂR HANIM'IN MEZARI	385
2.84. ESSEYİD ABDULGAFUR HAS HOCA EFENDİ'NİN MEZARI.....	388

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KARŞILAŞTIRMA VE DEĞERLENDİRME

3.1. ERZURUM DUTÇU (TUZCU) KÖYÜ MEZAR TAŞLARININ GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ	393
3.2. ERZURUM DUTÇU (TUZCU) KÖYÜ YUNUS EMRE MEZARLIĞI ERKEK VE KADIN FORMLU MEZAR TAŞLARININ GENEL YAPISI	393
3.3. ERZURUM DUTÇU(TUZCU) KÖYÜ YUNUS EMRE MEZARLIĞI ERKEK VE KADIN FORMLU MEZAR TAŞLARININ BAŞLIK BİÇİMLERİ.....	394

3.4. ERZURUM DUTÇU(TUZCU) KÖYÜ YUNUS EMRE MEZARLIĞI ERKEK VE KADIN FORMLU MEZAR TAŞLARININ YAZI VE MOTİFLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	395
3.5. ERZURUM DUTÇU(TUZCU) KÖYÜ YUNUS EMRE MEZARLIĞI ERKEK VE KADIN FORMLU MEZAR TAŞLARININ MALZEME AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	399
3.6. YUNUS EMRE VE TABDUK EMRE’NİN TÜRBESİ.....	399
SONUÇ.....	401
KAYNAKÇA	404
ÖZGEÇMİŞ.....	407

ÖZET**YÜKSEK LİSANS TEZİ****ERZURUM DUTÇU (TUZCU) KÖYÜ ve ÇEVRESİNDE TARİKAT
GELENEĞİNDEKİ TARİHİ MEZARLIKLAR ve MEZAR TAŞLARI****Ebru IŞIK****Tez Danışmanı: Doç. Dr. Yunus BERKLİ
2019, 407 Sayfa****Jüri: Doç. Dr. Yunus BERKLİ****Jüri: Doç. Dr. Yusuf Ziya SÜMBÜLLÜ****Jüri: Dr. Öğr. Üyesi Gülten GÜLTEPE**

Anadolu'da Türklerin gittiği birçok bölgelerde görülen mezarlıklar ve mezar taşları, özellikle Türklerin Anadolu'ya geçiş yaptıkları, Doğu Anadolu bölgesinde yoğunluk kazanmaktadır. Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde görülen Türklerin eliyle ve Türk kültüründen etkileşim sonucu oluşmuş olan mezarlıklar ve mezar taşları birer anıt eserler olarak görünüp ve bir milletin geçmişini, tarihi birer belge niteliğinde ortaya koyması açısından son derece önemlidir. Yaşam, ölüm ve ölüm sonrası hayatla ilgili derin anlatımlarla yüklü olan bu mezar taşları, tarih ve kültürel geçmişimizle kurduğumuz bağların ortak kültürel bir yaratımın bir parçası olarak görülmektedir.

Erzurum İline bağlı Dutçu (Tuzcu) Köyü, Yunus Emre Mezarlığında yatmakta olan tarikat mensuplarının, mutasavvıf kişilerin mezar taşları ve hayatları incelenip, yorumlanmış olup, bu bölgede yaşamış olan kişilerin ve önemli devlet işlerinde görev almış kişilerin mezar taşları incelenip, yorumlanmıştır.

Yunus Emre ve Tabduk Emre'nin mezarlarının burada yer alması ve Hz. Muhammed (s. a. v)'in soyundan gelen Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendinin ve oğlu Resul Has Hoca Efendi'nin bu mezarlıkta yer alması ve önemli tarikat mensupları olan Şeyh Haşii Ali Efendi ve ondan görevini devr alan Şeyh Rasim Pilatin Baba'nın ve müritlerinin burada yer alması sebebiyle tarihi şehir olan Erzurum şehri için manevi değerler arz etmektedir.

Mezar taşları üzerinde yer alan kitabeler okunup ve şahideler üzerindeki bitkisel ve geometrik bezemeler yorumlanmıştır.

Mezarlar ve mezar taşları kültürümüzü nesillerden nesillere aktaran Erzurum Şehrini mübarek kılan manevi değerlere sahip kişilerin yer alması açısından önemini korumaktadır. Ecdadımıza ait olan bu yüce anıt eserlerin korunup gelecek nesillere aktarılması konusunda çalışmamızı ortaya koymaktayız.

Anahtar Kelimeler: Erzurum, Tuzcu, Dutçu, Tarikat, Mezarlık, Mezartaşı

ABSTRACT

MASTER THESIS

**HISTORICAL CEMETERIES and GRAVESTONES of RELIGIOUS ORDERS
(TARIQAS) TRADITION IN ERZURUM DUTCU (TUZCU) VILLAGE and
SURROUNDING**

Ebru IŞIK

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Yunus BERKLİ

2019, 407 Pages

**Jury: Assoc Prof. Dr. Yunus BERKLİ
Assoc Prof. Dr. Yusuf Ziya SÜMBÜLLÜ
Assist. Prof. Dr. Gülten GÜLTEPE**

In Anatolia, the number of the cemeteries and tombstones that are seen in many regions where the Turks had been is increasing especially in the Eastern Anatolia region. The cemeteries and tombstones in various parts of Anatolia, which were formed by the Turks and as a result of interaction with the Turkish culture are regarded as monuments and have great importance in terms of revealing the history of a nation as historical documents. These tombstones having deep narratives about life, death and post-mortem life are considered as a part of a common cultural creation, and of the ties we have established with our history and cultural past.

The tombstones and lives of the members of the tariqa, Sufi people in the Yunus Emre Cemetery in Dutçu village, Erzurum were examined and interpreted, the tombstones of the people who lived in this region and those who took part in important State affairs were examined and interpreted.

As the cemeteries of Yunus Emre and Tabduk Emre, Mr. Esseid Abdilgafur Hodja and his son Mr. Resul Has Hodja who were the descendants of the Prophet Mohammed (Peace upon him) and such important cult members as Mr. Sheikh Hasii Ali and Sheikh Rasim Pilatin Baba who took over the duty from him and his followers were located here, Erzurum, as a historical city, offers spiritual values.

The inscriptions on the tombstones were read and the vegetative and geometric decorations on the grave stones were interpreted.

Tombs and tombstones remain important in terms of having spiritual values that make the city of Erzurum blessed by transferring our culture from generations to generations. We reveal our work on the preservation and transfer of these great monuments belonging to our ancestors to future generations.

Keywords: Erzurum, Tuzcu, Dutcu, Religious orders (tariqas), Cemetery, Gravestone

KISALTMALAR DİZİNİ

Akt : Aktaran

Çiz : Çizim

D : Doğumu

Foto : Fotoğraf

GD. : Güney Doğu

Km : Kilometre

K.s : Kaddes Allahu

r.a : Radiyallahuanhum

KB : Kuzey Batı

Hz : Hazreti

H : Hicri

M : Miladi

M.Ö : Milattan Önce

M.S : Milattan Sonra

Vd : Ve diğerleri

s : sayfa

S : Sayı

Ö : Ölüm

U.T.İ.S.K: Uygulamalı Türk İslam Sanatları Kütüphanesi

YY./yy: Yüzyıl/yüzyıl

GÖRSELLER DİZİNİ

<u>Görsel. 2. 1: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Mezarı Genel Görüntüsü</u>	67
<u>Görsel. 2. 2: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Mezarı Genel Görüntüsü</u>	67
<u>Görsel. 2. 3: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Mezarı Arka Taraftan Görüntüsü</u>	68
<u>Görsel. 2. 4: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Mezarı</u>	68
<u>Görsel. 2. 5: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Mezarı</u>	69
<u>Görsel. 2. 6: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Mezarı</u>	69
<u>Görsel. 2. 7: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Ayak Şahide Dış Yüzeyi ve Hayatının Yazılı Olduğu Levha</u>	70
<u>Görsel. 2. 8: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Mezarı</u>	70
<u>Görsel. 2. 9: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Baş Şahide İç Yüzü</u>	71
<u>Görsel. 2. 10: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	71
<u>Görsel. 2. 11: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Türbesi</u>	73
<u>Görsel. 2. 12: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Türbesi Giriş Cephesi Görüntüsü</u>	74
<u>Görsel. 2. 13: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Türbe Kasnak Kısımındaki Ayetel Kürsi Yazısı</u>	74
<u>Görsel. 2. 14: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Türbe Kasnak Kısımındaki Ayetel Kürsi Yazısı</u>	75
<u>Görsel. 2. 15: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Türbe Kasnak Kısımındaki Ayetel Kürsi Yazısı</u>	75
<u>Görsel. 2. 16: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Türbe Kasnak Kısımındaki Ayetel Kürsi Yazısı</u>	76
<u>Görsel. 2. 17: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Mezarı</u>	76
<u>Görsel. 2. 18: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Mezarı</u>	77
<u>Görsel. 2. 19: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	77
<u>Görsel. 2. 20: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	78
<u>Görsel. 2. 21: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	78
<u>Görsel. 2. 22: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	79
<u>Görsel. 2. 23: Şükrü Baba'nın Mezarı Genel Görünümü</u>	81
<u>Görsel. 2. 24: Şükrü Baba'nın Mezarı Baş Tarafı İç Yüzü</u>	81
<u>Görsel. 2. 25: Şükrü Baba'nın Mezarı</u>	82
<u>Görsel. 2. 26: Şükrü Baba'nın Mezarı Baş Tarafı</u>	82

<u>Görsel. 2. 27: Şükrü Baba'nın Mezarı</u>	83
<u>Görsel. 2. 28: Şükrü Baba'nın Mezarı Dikey Görünümü</u>	83
<u>Görsel. 2. 29: Kundakçı Güller Hanım'ın Mezarı</u>	85
<u>Görsel. 2. 30: Kundakçı Güller Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü</u>	85
<u>Görsel. 2. 31: Kundakçı Güller Hanım'ın Ayak Şahide</u>	86
<u>Görsel. 2. 32: Rağıp Bey'in Mezarı</u>	88
<u>Görsel. 2. 33: Rağıp Bey'in Mezarı</u>	89
<u>Görsel. 2. 34: Rağıp Bey'in Mezarı</u>	89
<u>Görsel. 2. 35: Rağıp Bey'in Mezarı Baş Şahide İç Yüzü</u>	90
<u>Görsel. 2. 36: Rağıp Bey'in Mezarı Ayak Şahide</u>	90
<u>Görsel. 2. 37: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Mezarı</u>	93
<u>Görsel. 2. 38: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Mezarı</u>	93
<u>Görsel. 2. 39: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Tarih Kısmı</u>	94
<u>Görsel. 2. 40: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Mezarı</u>	94
<u>Görsel. 2. 41: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	95
<u>Görsel. 2. 42: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	95
<u>Görsel. 2. 43: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	96
<u>Görsel. 2. 44: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	96
<u>Görsel. 2. 45: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Mezarı</u>	98
<u>Görsel. 2. 46: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Mezarı</u>	99
<u>Görsel. 2. 47: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Mezarı</u>	99
<u>Görsel. 2. 48: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Mezarı</u>	100
<u>Görsel. 2. 49: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Baş Şahide İç Yüzü</u>	100
<u>Görsel. 2. 50: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Ayak Şahide İç Yüzü</u>	101
<u>Görsel. 2. 51: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Baş Şahide İç Yüzü</u>	101
<u>Görsel. 2. 52: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Ayak Şahide İç Yüzü</u>	102
<u>Görsel. 2. 53: Rüştü Bey'in Mezarı</u>	104
<u>Görsel. 2. 54: Rüştü Bey'in Mezarı</u>	104
<u>Görsel. 2. 55: Rüştü Bey'in Mezarı</u>	105
<u>Görsel. 2. 56: Rüştü Bey'in Baş Şahide Dış Yüzü</u>	105

<u>Görsel. 2. 57: Rüştü Bey'in Baş Şahide İç Yüzü</u>	106
<u>Görsel. 2. 58: Hacı Hüseyin Barlık'ın Mezarı</u>	108
<u>Görsel. 2. 59: Hacı Hüseyin Barlık'ın Mezarı</u>	109
<u>Görsel. 2. 60: Hacı Hüseyin Barlık'ın Baş Şahide İç Yüzü</u>	109
<u>Görsel. 2. 61: Hacı Hüseyin Barlık'ın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	110
<u>Görsel. 2. 62: Abdalbaki Kavaklı Çeşme'nin Mezarı</u>	112
<u>Görsel. 2. 63: Abdalbaki Kavaklı Çeşme'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	113
<u>Görsel. 2. 64: Abdalbaki Kavaklı Çeşme'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	113
<u>Görsel. 2. 65: Yusuf Bey'in Mezarı</u>	115
<u>Görsel. 2. 66: Yusuf Bey'in Mezarı</u>	116
<u>Görsel. 2. 67: Yusuf Bey'in Mezarı</u>	116
<u>Görsel. 2. 68: Yusuf Bey'in Mezarı</u>	117
<u>Görsel. 2. 69: Yusuf Bey'in Baş Şahide İç Yüzü</u>	117
<u>Görsel. 2. 70: Yusuf Bey'in Baş Şahide İç Yüzü</u>	118
<u>Görsel. 2. 71: Yusuf Bey'in Ayak Şahide İç Yüzü</u>	118
<u>Görsel. 2. 72: Yusuf Bey'in Baş Şahide İç Yüzü</u>	119
<u>Görsel. 2. 73: Yusuf Bey'in Ayak Şahide İç Yüzü</u>	119
<u>Görsel. 2. 74: Nevres Baba'nın Baş Şahide İç Yüzü</u>	122
<u>Görsel. 2. 75: Nevres Baba'nın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	122
<u>Görsel. 2. 76: Nevres Baba'nın Mezarı</u>	123
<u>Görsel. 2. 77: Nevres Baba'nın Mezarı</u>	123
<u>Görsel. 2. 78: Nevres Baba'nın Mezarı</u>	124
<u>Görsel. 2. 79: Nevres Baba'nın Baş Şahide İç Yüzü</u>	124
<u>Görsel. 2. 80: Nevres Baba'nın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	125
<u>Görsel. 2. 81: İsmail Sırrı Tokadi'nin Mezarı</u>	127
<u>Görsel. 2. 82: İsmail Sırrı Tokadi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	128
<u>Görsel. 2. 83: İsmail Sırrı Tokadi'nin Mezarı</u>	128
<u>Görsel. 2. 84: İsmail Sırrı Tokadi'nin Mezarı</u>	129
<u>Görsel. 2. 85: İsmail Sırrı Tokadi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	129
<u>Görsel. 2. 86: İsmail Sırrı Tokadi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	130
<u>Görsel. 2. 87: Hafize Hanım'ın Mezarı</u>	132

<u>Görsel. 2. 88: Hafize Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü</u>	133
<u>Görsel. 2. 89: Hafize Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	133
<u>Görsel. 2. 90: Kırık Mezar Taşı</u>	135
<u>Görsel. 2. 91: Kırık Mezar Taşı Baş Şahide İç Yüzü</u>	135
<u>Görsel. 2. 92: Kırık Mezar Taşı Baş Şahide İç Yüzü ve Çizimi</u>	136
<u>Görsel. 2. 93: Kırık Mezar Taşı Ayak Şahide İç Yüzü</u>	136
<u>Görsel. 2. 94: Muhammedül Müntina'nın Mezarı</u>	138
<u>Görsel. 2. 95: Muhammedül Müntina'nın Baş Şahide İç Yüzü</u>	139
<u>Görsel. 2. 96: Muhammedül Müntina'nın Baş Şahide İç Yüzü</u>	139
<u>Görsel. 2. 97: Muhammedül Müntina'nın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	140
<u>Görsel. 2. 98: Muhammedül Müntina'nın Mezarı</u>	140
<u>Görsel. 2. 99: Muhammedül Müntina'nın Baş Şahide İç Yüzü</u>	141
<u>Görsel. 2. 100: Muhammedül Müntina'nın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	141
<u>Görsel. 2. 101: Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	143
<u>Görsel. 2. 102: Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendinin Baş Şahide İç Yüzü</u>	144
<u>Görsel. 2. 103: Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendi'nin Mezarı ve Ayak Şahide</u>	144
<u>Görsel. 2. 104: Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendinin Mezarı Genel Görüntüsü</u>	145
<u>Görsel. 2. 105: Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendinin Mezarı Genel Görüntüsü</u>	145
<u>Görsel. 2. 106: Fadime Ökten'in Mezarı</u>	147
<u>Görsel. 2. 107: Fadime Ökten'in Mezarı</u>	148
<u>Görsel. 2. 108: Fadime Ökten'in Baş Şahide İç Yüzü</u>	148
<u>Görsel. 2. 109: Kadiriye Şeyhi Abdülbaki Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	150
<u>Görsel. 2. 110: Kadiriye Şeyhi Abdülbaki Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	151
<u>Görsel. 2. 111: Kadiriye Şeyhi Abdülbaki Efendi'nin Ayak Şahide Dış Yüzü</u>	151
<u>Görsel. 2. 112: Kadiriye Şeyhi Abdülbaki Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	152
<u>Görsel. 2. 113: Kadiriye Şeyhi Abdülbaki Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	152
<u>Görsel. 2. 114: Kadiriye Şeyhi Abdülbaki Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	153
<u>Görsel. 2. 115: Eyüb Dede'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	155
<u>Görsel. 2. 116: Eyüb Dede'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	156
<u>Görsel. 2. 117: Eyüb Dede'nin Baş Şahide İç Yüzü ve Çizimi</u>	156
<u>Görsel. 2. 118: Eyüb Dede'nin Ayak Şahide İç Yüzü ve Çizimi</u>	157

<u>Görsel. 2. 119: Eyüb Dede'nin Mezarı Genel Görüntüsü</u>	157
<u>Görsel. 2. 120: Eyüb Dede'nin Mezarı Genel Görüntüsü</u>	158
<u>Görsel. 2. 121: Metin Bey'in Mezarı</u>	160
<u>Görsel. 2. 122: Metin Bey'in Mezarı Baş Şahide</u>	160
<u>Görsel. 2. 123: Metin Bey'in Mezarı Ayak Şahide</u>	161
<u>Görsel. 2. 124: Metin Bey'in Mezarı ve Baş Şahide</u>	161
<u>Görsel. 2. 125: Emin Şerif Bey'in Mezarı</u>	163
<u>Görsel. 2. 126: Emin Şerif Bey'in Mezarı Baş Şahide İç Yüzü</u>	163
<u>Görsel. 2. 127: Emin Şerif Bey'in Mezarı Baş Şahide Dış Yüzü</u>	164
<u>Görsel. 2. 128: Emin Şerif Bey'in Baş Şahide İç Yüzü</u>	164
<u>Görsel. 2. 129: Firdevs Hanım'ın Mezarı</u>	167
<u>Görsel. 2. 130: Firdevs Hanım'ın Mezarı</u>	167
<u>Görsel. 2. 131: Firdevs Hanım'ın Mezarı</u>	168
<u>Görsel. 2. 132: Firdevs Hanım'ın Mezarı Baş Şahide Dış Yüzü</u>	168
<u>Görsel. 2. 133: Firdevs Hanım'ın Mezarı Baş Şahide</u>	169
<u>Görsel. 2. 134: Firdevs Hanım'ın Mezarı Baş Şahide İç Yüzü</u>	169
<u>Görsel. 2. 135: Firdevs Hanım'ın Mezarı Ayak Şahide İç Yüzü</u>	170
<u>Görsel. 2. 136: Firdevs Hanım'ın Mezarı</u>	170
<u>Görsel. 2. 137: Firdevs Hanım'ın Mezarı</u>	171
<u>Görsel. 2. 138: Firdevs Hanım'ın Mezarı Ayak Şahide İç Yüzü</u>	171
<u>Görsel. 2. 139: Firdevs Hanım'ın Mezarı Genel Görüntüsü</u>	172
<u>Görsel. 2. 140: Firdevs Hanım'ın Mezarı Genel Görüntüsü</u>	172
<u>Görsel. 2. 141: Firdevs Hanım'ın Mezarı Genel Görüntüsü</u>	173
<u>Görsel. 2. 142: Firdevs Hanım'ın Mezarı Baş Şahide</u>	173
<u>Görsel. 2. 143: Firdevs Hanım'ın Mezarı ve Ayak Şahide</u>	174
<u>Görsel. 2. 144: Hacı Şamil Ataç'ın Mezarı</u>	176
<u>Görsel. 2. 145: Hacı Şamil Ataç'ın Baş Şahide İç Yüzü</u>	177
<u>Görsel. 2. 146: Hacı Şamil Ataç'ın Baş Şahide Dış Yüzü</u>	177
<u>Görsel. 2. 147: Hacı Şamil Ataç'ın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	178
<u>Görsel. 2. 148: Hacı Şamil Ataç'ın Ayak Şahide Dış Yüzü</u>	178
<u>Görsel. 2. 149: Hacı Şamil Ataç'ın Mezarı Genel Görüntüsü</u>	179

<u>Görsel. 2. 150: Hacı Şamil Ataç'ın Mezarı Genel Görüntüsü</u>	179
<u>Görsel. 2. 151: Hacı Şamil Ataç'ın Mezarı Genel Görüntüsü</u>	180
<u>Görsel. 2. 152: Hacı Şamil Ataç'ın Mezarı Baş Şahide İç Yüzü</u>	180
<u>Görsel. 2. 153: Hacı Şamil Ataç'ın Mezarı Ayak Şahide Dış Yüzü</u>	181
<u>Görsel. 2. 154: Hafıye Karataş Hanım'ın Mezarı</u>	183
<u>Görsel. 2. 155: Hafıye Karataş Hanım'ın Baş Şahide Dış Yüzü</u>	184
<u>Görsel. 2. 156: Hafıye Karataş Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	184
<u>Görsel. 2. 157: Hafıye Karataş Hanım'ın Baş Şahide Dış Yüzü</u>	185
<u>Görsel. 2. 158: Hafıye Karataş Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	185
<u>Görsel. 2. 159: Rufayi Derviş Nevres Gür'ün Mezarı</u>	187
<u>Görsel. 2. 160: Rufayi Derviş Nevres Gür'ün Mezarı</u>	188
<u>Görsel. 2. 161: Rufayi Derviş Nevres Gür'ün Mezarı</u>	188
<u>Görsel. 2. 162: Halil Demirci'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	190
<u>Görsel. 2. 163: Halil Demirci'nin Mezarı</u>	190
<u>Görsel. 2. 164: Halil Demirci'nin Baş Şahide</u>	191
<u>Görsel. 2. 165: Kadriye Nişli Hanım'ın Mezarı</u>	193
<u>Görsel. 2. 166: Kadriye Nişli Baş Şahide Dış Yüzü</u>	193
<u>Görsel. 2. 167: Hafız Rıfat Baykal'ın Annesi Zehra Hanım'ın Mezarı</u>	195
<u>Görsel. 2. 168: Hafız Rıfat Baykal'ın Annesi Zehra Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü</u>	195
<u>Görsel. 2. 169: Hafız Rıfat Baykal'ın Annesi Zehra Hanım'ın Mezarı</u>	196
<u>Görsel. 2. 170: Hafız Rıfat Baykal'ın Annesi Zehra Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü</u>	196
<u>Görsel. 2. 171: Asiye Besler' in Mezarı</u>	198
<u>Görsel. 2. 172: Asiye Besler' in Baş Şahidesi</u>	198
<u>Görsel. 2. 173: İbrahim Besler 'in Mezarı</u>	200
<u>Görsel. 2. 174: İbrahim Besler 'in Mezarı Baş Şahidesi</u>	200
<u>Görsel. 2. 175: Zeynel İmamı Hacı Hafız Osman Efendi'nin Mezarı</u>	202
<u>Görsel. 2. 176: Zeynel İmamı Hacı Hafız Osman Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	203
<u>Görsel. 2. 177: Zeynel İmamı Hacı Hafız Osman Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	203
<u>Görsel. 2. 178: Zehra Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü</u>	205
<u>Görsel. 2. 179: Zehra Hanım'ın Mezarı</u>	205
<u>Görsel. 2. 180: Zehra Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü</u>	206

<u>Görsel. 2. 181: Kâbe Mescidi İmamı Damadı Rıfat Kala'nın Baş Şahide İç Yüzü.....</u>	209
<u>Görsel. 2. 182: Kâbe Mescidi İmamı Damadı Rıfat Kala'nın Ayak Şahide İç Yüzü ...</u>	209
<u>Görsel. 2. 183: Kâbe Mescidi İmamı Damadı Rıfat Kala'nın Mezarı</u>	210
<u>Görsel. 2. 184: Kâbe Mescidi İmamı Damadı Rıfat Kala'nın Mezarı</u>	210
<u>Görsel. 2. 185: Kâbe Mescidi İmamı Damadı Rıfat Kala'nın Baş Şahide İç Yüzü.....</u>	211
<u>Görsel. 2. 186: Kâbe Mescidi İmamı Damadı Rıfat Kala'nın Ayak Şahide İç Yüzü ...</u>	211
<u>Görsel. 2. 187: Osman Talat Karabağ'ın Mezarı</u>	213
<u>Görsel. 2. 188: Osman Talat Karabağ'ın Baş Şahide İç Yüzü.....</u>	214
<u>Görsel. 2. 189: Osman Talat Karabağ'ın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	214
<u>Görsel. 2. 190: Osman Talat Karabağ'ın Baş Şahide İç Yüzü.....</u>	215
<u>Görsel. 2. 191: Osman Talat Karabağ'ın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	215
<u>Görsel. 2. 192: Zekiye Hanım'ın Mezarı</u>	217
<u>Görsel. 2. 193: Zekiye Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü.....</u>	218
<u>Görsel. 2. 194: Zekiye Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüz</u>	218
<u>Görsel. 2. 195: Zekiye Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü.....</u>	219
<u>Görsel. 2. 196: Zekiye Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	219
<u>Görsel. 2. 197: Muhammed Kara Beg'in Mezarı.....</u>	221
<u>Görsel. 2. 198: Muhammed Kara Beg'in Baş Şahide İç Yüzü</u>	222
<u>Görsel. 2. 199: Muhammed Kara Beg'in Ayak Şahide İç Yüzü.....</u>	222
<u>Görsel. 2. 200: Muhammed Kara Beg'in Baş Şahide İç Yüzü</u>	223
<u>Görsel. 2. 201: Muhammed Kara Beg'in Ayak Şahide İç Yüzü.....</u>	223
<u>Görsel. 2. 202: Hacı Münir Beg'in Mezarı</u>	225
<u>Görsel. 2. 203: Hacı Münir Beg'in Baş Şahide İç Yüzü.....</u>	226
<u>Görsel. 2. 204: Hacı Münir Beg'in Ayak Şahide Dış Yüzü.....</u>	226
<u>Görsel. 2. 205: Hacı Münir Beg'in Baş Şahide İç Yüzü.....</u>	227
<u>Görsel. 2. 206: Hacı Münir Beg'in Ayak Şahide Dış Yüzü.....</u>	227
<u>Görsel. 2. 207: Mehmet Kömürcü 'nün Mezarı.....</u>	229
<u>Görsel. 2. 208: Mehmet Kömürcü 'nün Baş Şahide İç Yüzü</u>	230
<u>Görsel. 2. 209: Mehmet Kömürcü 'nün Ayak Şahide İç Yüzü.....</u>	230
<u>Görsel. 2. 210: Mehmet Kömürcü 'nün Baş Şahide İç Yüzü</u>	231
<u>Görsel. 2. 211: Mehmet Kömürcü 'nün Ayak Şahide İç Yüzü.....</u>	231

<u>Görsel. 2. 212: Ali Temizcan'ın Mezarı</u>	233
<u>Görsel. 2. 213: Ali Temizcan'ın Baş Şahide Dış Yüzü</u>	234
<u>Görsel. 2. 214: Ali Temizcan'ın Baş Şahide İç Yüzü</u>	234
<u>Görsel. 2. 215: Hacı Sabri Gez'in Mezarı</u>	237
<u>Görsel. 2. 216: Hacı Sabri Gez'in Mezarı</u>	237
<u>Görsel. 2. 217: Hacı Sabri Gez'in Baş Şahide İç Yüzü</u>	238
<u>Görsel. 2. 218: Hacı Sabri Gez'in Ayak Şahide İç Yüzü</u>	238
<u>Görsel. 2. 219: Hacı Sabri Gez'in Baş Şahide İç Yüzü</u>	239
<u>Görsel. 2. 220: Hacı Sabri Gez'in Ayak Şahide İç Yüzü</u>	239
<u>Görsel. 2. 221: Derviş Efendi'nin Mezarı</u>	241
<u>Görsel. 2. 222: Derviş Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	242
<u>Görsel. 2. 223: Derviş Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	242
<u>Görsel. 2. 224: Derviş Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	243
<u>Görsel. 2. 225: Derviş Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	243
<u>Görsel. 2. 226: Hacı Koca Ağa'nın Mezarı</u>	245
<u>Görsel. 2. 227: Hacı Koca Ağa'nın Baş Şahide İç Yüzü</u>	246
<u>Görsel. 2. 228: Hacı Koca Ağa'nın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	246
<u>Görsel. 2. 229: Hacı Koca Ağa'nın Baş Şahide İç Yüzü</u>	247
<u>Görsel. 2. 230: Hacı Koca Ağa'nın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	247
<u>Görsel. 2. 231: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Mezarları</u>	250
<u>Görsel. 2. 232: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Baş Şahide İç Yüzü</u>	250
<u>Görsel. 2. 233: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Baş Şahide Dış Yüzü</u>	251
<u>Görsel. 2. 234: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	251
<u>Görsel. 2. 235: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Mezarları</u>	252
<u>Görsel. 2. 236: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Baş Şahide Dış Yüzü</u>	252
<u>Görsel. 2. 237: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	253

<u>Görsel. 2. 238: Hafız Faik Efendi'nin Mezarı</u>	255
<u>Görsel. 2. 239: Hafız Faik Efendi'nin Mezarı</u>	255
<u>Görsel. 2. 240: Hafız Faik Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	256
<u>Görsel. 2. 241: Hafız Faik Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	256
<u>Görsel. 2. 242: Hafız Faik Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	257
<u>Görsel. 2. 243: Hafız Faik Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	257
<u>Görsel. 2. 244: Necip Efendi'nin Mezarı</u>	259
<u>Görsel. 2. 245: Necip Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	259
<u>Görsel. 2. 246: Necip Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	260
<u>Görsel. 2. 247: Necip Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	260
<u>Görsel. 2. 248: Necip Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	261
<u>Görsel. 2. 249: Zeynal Müderrisi Muhammet Efendi Hoca'nın Mezarı</u>	263
<u>Görsel. 2. 250: Zeynal Müderrisi Muhammet Efendi Hoca'nın Baş Şahide İç Yüzü</u> ..	264
<u>Görsel. 2. 251: Zeynal Müderrisi Muhammet Efendi Hoca'nın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	264
<u>Görsel. 2. 252: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Muhammet Şevki Efendi'nin Mezarı</u>	266
<u>Görsel. 2. 253: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Muhammet Şevki Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	267
<u>Görsel. 2. 254: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Muhammet Şevki Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	267
<u>Görsel. 2. 255: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Muhammet Şevki Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	268
<u>Görsel. 2. 256: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Muhammet Şevki Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	268
<u>Görsel. 2. 257: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Mehmet Efendi'nin Eşi Hanife ve Kızı Saide Hanımların Mezarı</u>	270
<u>Görsel. 2. 258: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Mehmet Efendi'nin Eşi Hanife ve Kızı Saide Hanımların Mezarı</u>	271
<u>Görsel. 2. 259: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Mehmet Efendi'nin Eşi Hanife ve Kızı Saide Hanımların Baş Şahide İç Yüzü</u>	271
<u>Görsel. 2. 260: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Mehmet Efendi'nin Eşi Hanife ve Kızı Saide Hanımların Ayak Şahide İç Yüzü</u>	272
<u>Görsel. 2. 261: Mevlüt Katar'ın Mezarı</u>	274
<u>Görsel. 2. 262: Mevlüt Katar'ın Baş Şahide İç Yüzeyi</u>	275

<u>Görsel. 2. 263: Mevlüt Katar'ın Ayak Şahide İç Yüzeyi</u>	275
<u>Görsel. 2. 264: Hacı Recep Ağa'nın Mezarı</u>	277
<u>Görsel. 2. 265: Hacı Recep Ağa'nın Baş Şahide İç Yüzü</u>	278
<u>Görsel. 2. 266: Hacı Recep Ağa'nın Baş Şahide Sol Yan Yüzeyinde Bulunan Kandil Motifi</u>	278
<u>Görsel. 2. 267: Hacı Recep Ağa'nın Baş Şahide Sağ Yan Yüzeyinde Bulunan Kandil Motifi</u>	279
<u>Görsel. 2. 268: Hacı Recep Ağa'nın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	279
<u>Görsel. 2. 269: Hacı Recep Ağa'nın Baş Şahide İç Yüzü</u>	280
<u>Görsel. 2. 270: Hacı Recep Ağa'nın Baş Şahide Sol Yan Yüzeyi</u>	280
<u>Görsel. 2. 271: İsimsiz Mezar Taşı Baş Şahide İç Yüzü</u>	282
<u>Görsel. 2. 272: İsimsiz Mezar Taşı Ayak Şahide İç Yüzü</u>	282
<u>Görsel. 2. 273: Halim Türken'in Mezarı</u>	284
<u>Görsel. 2. 274: Halim Türken'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	285
<u>Görsel. 2. 275: Halim Türken' in Ayak Şahide İç Yüzü</u>	285
<u>Görsel. 2. 276: İsmi Okunamayan Mezar Taşı</u>	287
<u>Görsel. 2. 277: İsmi Okunamayan Mezar Taşı Baş Şahide İç Yüzü</u>	288
<u>Görsel. 2. 278: İsmi Okunamayan Mezar Taşı Ayak Şahide İç Yüzü</u>	288
<u>Görsel. 2. 279: Şükri Genç'in Mezarı</u>	290
<u>Görsel. 2. 280: Şükri Genç'in Baş Şahide İç Yüzü</u>	291
<u>Görsel. 2. 281: Şükri Genç'in Ayak Şahide İç Yüzü</u>	291
<u>Görsel. 2. 282: Nazım Köse'nin Mezarı</u>	294
<u>Görsel. 2. 283: Nazım Köse'nin Baş Şahide Dış Yüzü</u>	294
<u>Görsel. 2. 284: Nazım Köse'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	295
<u>Görsel. 2. 285: Nazım Köse'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	295
<u>Görsel. 2. 286: Nazım Köse'nin Ayak Şahide Dış Yüzü</u>	296
<u>Görsel. 2. 287: Nazım Köse'nin Baş Şahide Dış Yüzü</u>	296
<u>Görsel. 2. 288: Nazım Köse'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	297
<u>Görsel. 2. 289: Hacı Nazım Bilici'nin Mezarı</u>	299
<u>Görsel. 2. 290: Hacı Nazım Bilici'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	300
<u>Görsel. 2. 291: Hacı Nazım Bilici'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	300

<u>Görsel. 2. 292: Güllüzar Kılığı Hanım'ın Mezarı</u>	302
<u>Görsel. 2. 293: Güllüzar Kılığı Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü</u>	303
<u>Görsel. 2. 294: Güllüzar Kılığı Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	303
<u>Görsel. 2. 295: Hacı Güller'in Mezarı</u>	305
<u>Görsel. 2. 296: Hacı Güller'in Baş Şahide İç Yüzü</u>	306
<u>Görsel. 2. 297: Hacı Güller'in Ayak Şahide İç Yüzü</u>	306
<u>Görsel. 2. 298: Ayaz Paşa Camii İmamı Hafız Cihan Çollak'ın Mezarı ve Baş Şahidesi</u>	308
<u>Görsel. 2. 299: Tabduk Emre'nin Mezarı</u>	310
<u>Görsel. 2. 300: Tabduk Emre'nin Mezarı</u>	311
<u>Görsel. 2. 301: Tabduk Emre'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	311
<u>Görsel. 2. 302: Tabduk Emre'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	312
<u>Görsel. 2. 303: Yunus Emre'nin Mezarı</u>	314
<u>Görsel. 2. 304: Yunus Emre'nin Mezarı</u>	315
<u>Görsel. 2. 305: Yunus Emre'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	315
<u>Görsel. 2. 306: Yunus Emre'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	316
<u>Görsel. 2. 307: Kırklar İmamı Hoca Muhammet Hulusi Efendi'nin Mezarı</u>	318
<u>Görsel. 2. 308: Kırklar İmamı Hoca Muhammet Hulusi Efendi'nin Mezarı</u>	319
<u>Görsel. 2. 309: Kırklar İmamı Hoca Muhammet Hulusi Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	319
<u>Görsel. 2. 310: Kırklar İmamı Hoca Muhammet Hulusi Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	320
<u>Görsel. 2. 311: Hoca Hafız Akif Efendi'nin Mezarı</u>	322
<u>Görsel. 2. 312: Hoca Hafız Akif Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	323
<u>Görsel. 2. 313: Hoca Hafız Akif Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü</u>	323
<u>Görsel. 2. 314: Hafız Selman Sukûtu'nun Mezarı</u>	325
<u>Görsel. 2. 315: Hafız Selman Sukûtu'nun Mezarı</u>	326
<u>Görsel. 2. 316: Hafız Selman Sukûtu'nun Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	326
<u>Görsel. 2. 317: Hafız Selman Sukûtu'nun Ayak Şahide İç Yüzü</u>	327
<u>Görsel. 2. 318: Hacı Galip Efendi'nin Mezarı</u>	329
<u>Görsel. 2. 319: Hacı Galip Efendi'nin Mezarı</u>	330

<u>Görsel. 2. 320: Hacı Galip Efendi'nin Mezarı</u>	330
<u>Görsel. 2. 321: Hacı Galip Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	331
<u>Görsel. 2. 322: Hacı Galip Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	331
<u>Görsel. 2. 323: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Mezarı</u>	335
<u>Görsel. 2. 324: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Mezarı</u>	335
<u>Görsel. 2. 325: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Mezarı</u>	336
<u>Görsel. 2. 326: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Ayak Şahide İç Yüzü</u>	336
<u>Görsel. 2. 327: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Ayak Şahide Dış Yüzü</u>	337
<u>Görsel. 2. 328: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Baş Şahide İç Yüzü</u>	337
<u>Görsel. 2. 329: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Ayak Şahide İç Yüzü</u>	338
<u>Görsel. 2. 330: Fazıl Molla Ahmet'in Mezarı</u>	341
<u>Görsel. 2. 331: Fazıl Molla Ahmet'in Mezarı</u>	341
<u>Görsel. 2. 332: Fazıl Molla Ahmet'in Baş Şahide İç Yüzü</u>	342
<u>Görsel. 2. 333: Fazıl Molla Ahmet'in Ayak Şahide İç Yüzü</u>	342
<u>Görsel. 2. 334: Nazlı Balama'nın Mezarı</u>	344
<u>Görsel. 2. 335: Nazlı Balama'nın Baş Şahide İç Yüzü ve Çizimi</u>	345
<u>Görsel. 2. 336: Nazlı Balama'nın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	345
<u>Görsel. 2. 337: Nüfus Kâtibi Bekir Vehbi'nin Mezarı</u>	347
<u>Görsel. 2. 338: Nüfus Kâtibi Bekir Vehbi'nin Baş Şahide Dış Yüzü</u>	348
<u>Görsel. 2. 339: Nüfus Kâtibi Bekir Vehbi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	348
<u>Görsel. 2. 340: Kadiri Tarikatı Mensuplarından Halit Tacdireyin Mezarı</u>	350
<u>Görsel. 2. 341: Kadiri Tarikatı Mensuplarından Halit Tacdireyin Baş Şahidesi</u>	351
<u>Görsel. 2. 342: Kitabesi Bulunmayan Mezar</u>	353
<u>Görsel. 2. 343: Kitabesi Bulunmayan Mezar'ın Baş Şahide İç Yüzü</u>	354
<u>Görsel. 2. 344: Kitabesi Bulunmayan Mezar'ın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	354
<u>Görsel. 2. 345: Halil Bölük Tepe'nin Mezarı ve Baş Şahidesi</u>	356

<u>Görsel. 2. 346: Hanım Gelişken, Hanım'ın Mezarı</u>	358
<u>Görsel. 2. 347: Hanım Gelişken, Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü</u>	359
<u>Görsel. 2. 348: Hanım Gelişken, Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	359
<u>Görsel. 2. 349: Osman Kaloğlu'nun Mezarı</u>	361
<u>Görsel. 2. 350: Osman Kaloğlu'nun Baş Şahide İç Yüzü</u>	362
<u>Görsel. 2. 351: Osman Kaloğlu'nun Ayak Şahide İç Yüzü</u>	362
<u>Görsel. 2. 352: Baş Katib Paşazade Muhammed Reşid Bey'in Mezarı</u>	364
<u>Görsel. 2. 353: Baş Katib Paşazade Muhammed Reşid Bey'in Mezarı</u>	365
<u>Görsel. 2. 354: Baş Katib Paşazade Muhammed Reşid Bey'in Baş Şahide Dış Yüzü</u>	365
<u>Görsel. 2. 355: Baş Katib Paşazade Muhammed Reşid Bey'in Baş Şahide İç Yüzü</u> ...	366
<u>Görsel. 2. 356: Hünkâr Hanım'ın Mezarı</u>	368
<u>Görsel. 2. 357: Hünkâr Hanım'ın Mezarı</u>	369
<u>Görsel. 2. 358: Hünkâr Hanım'ın Baş Şahide Dış Yüzü</u>	369
<u>Görsel. 2. 359: Hünkâr Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü</u>	370
<u>Görsel. 2. 360: Hacı Ali Bey'in Mezarı ve Baş Şahide</u>	372
<u>Görsel. 2. 361: Hacı Ali Bey'in Ayak Şahidesi</u>	373
<u>Görsel. 2. 362: Ömer Tevfik Efendi'nin Mezarı</u>	375
<u>Görsel. 2. 363: Ömer Tevfik Efendi'nin Baş Şahide Dış Yüzü</u>	376
<u>Görsel. 2. 364: Kitabesiz Mezar Taşı</u>	378
<u>Görsel. 2. 365: Pakize Hanım'ın Mezarı</u>	380
<u>Görsel. 2. 366: Pakize Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü</u>	381
<u>Görsel. 2. 367: Pakize Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	381
<u>Görsel. 2. 368: Edibe Bilici'nin Mezarı ve Baş Şahidesi</u>	383
<u>Görsel. 2. 369: Edibe Bilici'nin Ayak Şahidesi</u>	384
<u>Görsel. 2. 370: Pekâr Hanım'ın Mezarı ve Baş Şahidesi</u>	386
<u>Görsel. 2. 371: Pekâr Hanım'ın Mezarı ve Ayak Şahidesi</u>	387
<u>Görsel. 2. 372: Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Mezarı</u>	389
<u>Görsel. 2. 373: Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü</u>	390
<u>Görsel. 2. 374: Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	390
<u>Görsel. 2. 375: Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Mezarı</u>	391

ÇİZİMLER DİZİNİ

<u>Çizim 1: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	71
<u>Çizim 2: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	71
<u>Çizim 3: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	78
<u>Çizim 4: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	79
<u>Çizim 5: Şükrü Baba'nın Mezarı Çizimi</u>	83
<u>Çizim 6: Şükrü Baba'nın Mezarı Dikey Görünümü Çizimi</u>	83
<u>Çizim 7: Kundakçı Güller Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	85
<u>Çizim 8: Kundakçı Güller Hanım'ın Ayak Şahide Çizimi</u>	86
<u>Çizim 9: Rağıp Bey'in Mezarı Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	90
<u>Çizim 10: Rağıp Bey'in Mezarı Ayak Şahide Çizimi</u>	90
<u>Çizim 11: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	96
<u>Çizim 12: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	96
<u>Çizim 13: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	101
<u>Çizim 14: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	102
<u>Çizim 15: Rüştü Bey'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	106
<u>Çizim 16: Hacı Hüseyin Barlık'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	109
<u>Çizim 17: Hacı Hüseyin Barlık'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	110
<u>Çizim 18: Abdalbaki Kavaklı Çeşme'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	113
<u>Çizim 19: Abdalbaki Kavaklı Çeşme'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	113
<u>Çizim 20: Yusuf Bey'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	119
<u>Çizim 21: Yusuf Bey'in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	119
<u>Çizim 22: Nevres Baba'nın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	124
<u>Çizim 23: Nevres Baba'nın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	125
<u>Çizim 24: İsmail Sırrı Tokadi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	130
<u>Çizim 25: Hafize Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	133
<u>Çizim 26: Hafize Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	133
<u>Çizim 27: Kırık Mezar Taşı Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	136

<u>Çizim 28: Muhammedül Müntina'nın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	141
<u>Çizim 29: Muhammedül Müntina'nın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	141
<u>Çizim 30: Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendinin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	144
<u>Çizim 31: Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendi'nin Mezarı ve Ayak Şahide Çizimi</u>	144
<u>Çizim 32: Fadime Ökten'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	148
<u>Çizim 33: Kadiriye Şeyhi Abdülbaki Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	152
<u>Çizim 34: Kadiriye Şeyhi Abdülbaki Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	153
<u>Çizim 35: Eyüb Dede'nin Baş Şahide İç Yüzü ve Çizimi</u>	156
<u>Çizim 36: Eyüb Dede'nin Ayak Şahide İç Yüzü ve Çizimi</u>	157
<u>Çizim 37: Metin Bey'in Mezarı ve Baş Şahide Çizimi</u>	161
<u>Çizim 38: Emin Şerif Bey'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	164
<u>Çizim 39: Firdevs Hanım'ın Mezarı Baş Şahide Çizimi</u>	173
<u>Çizim 40: Firdevs Hanım'ın Mezarı ve Ayak Şahide Çizimi</u>	174
<u>Çizim 41: Hacı Şamil Ataç'ın Mezarı Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	180
<u>Çizim 42: Hacı Şamil Ataç'ın Mezarı Ayak Şahide Dış Yüzü Çizimi</u>	181
<u>Çizim 43: Hafıye Karataş Hanım'ın Baş Şahide Dış Yüzü Çizimi</u>	185
<u>Çizim 44: Hafıye Karataş Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	185
<u>Çizim 45: Rufayi Dervishi Nevres Gür'ün Mezarı Çizimi</u>	188
<u>Çizim 46: Halil Demirci'nin Baş Şahide Çizimi</u>	191
<u>Çizim 47: Kadriye Nişli Baş Şahide Dış Yüzü Çizimi</u>	193
<u>Çizim 48: Hafız Rıfat Baykal'ın Annesi Zehra Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	196
<u>Çizim 49: Asiye Besler' in Baş Şahide Çizimi</u>	198
<u>Çizim 50: İbrahim Besler 'in Mezarı Baş Şahide Çizimi</u>	200
<u>Çizim 51: Zeynel İmamı Hacı Hafız Osman Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u> ..	203
<u>Çizim 52: Zeynel İmamı Hacı Hafız Osman Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	203
<u>Çizim 53: Zehra Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	206
<u>Çizim 54: Kâbe Mescidi İmamı Damadı Rıfat Kala'nın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u> ..	211
<u>Çizim 55: Kâbe Mescidi İmamı Damadı Rıfat Kala'nın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	211
<u>Çizim 56: Osman Talat Karabağ'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	215
<u>Çizim 57: Osman Talat Karabağ'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	215
<u>Çizim 58: Zekiye Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	219

<u>Çizim 59: Zekiye Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	219
<u>Çizim 60: Muhammed Kara Beg'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	223
<u>Çizim 61: Muhammed Kara Beg'in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	223
<u>Çizim 62: Hacı Münir Beg'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	227
<u>Çizim 63: Hacı Münir Beg'in Ayak Şahide Dış Yüzü Çizimi</u>	227
<u>Çizim 64: Mehmet Kömürcü'nün Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	231
<u>Çizim 65: Mehmet Kömürcü'nün Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	231
<u>Çizim 66: Ali Temizcan'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	234
<u>Çizim 67: Hacı Sabri Gez'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	239
<u>Çizim 68: Hacı Sabri Gez'in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	239
<u>Çizim 69: Derviş Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	243
<u>Çizim 70: Derviş Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	243
<u>Çizim 71: Hacı Koca Ağa'nın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	247
<u>Çizim 72: Hacı Koca Ağa'nın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	247
<u>Çizim 73: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Baş Şahide Dış Yüzü Çizimi</u>	252
<u>Çizim 74: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	253
<u>Çizim 75: Hafız Faik Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	257
<u>Çizim 76: Hafız Faik Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	257
<u>Çizim 77: Necip Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	260
<u>Çizim 78: Necip Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	261
<u>Çizim 79: Zeynal Müderrisi Muhammet Efendi Hoca'nın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	264
<u>Çizim 80: Zeynal Müderrisi Muhammet Efendi Hoca'nın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	264
<u>Çizim 81: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Muhammet Şevki Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	268
<u>Çizim 82: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Muhammet Şevki Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	268
<u>Çizim 83: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Mehmet Efendi'nin Eşi Hanife ve Kızı Saide Hanımların Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	271

<u>Çizim 84: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Mehmet Efendi'nin Eşi Hanife ve Kızı Saide Hanımların Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	272
<u>Çizim 85: Mevlüt Katar'ın Baş Şahide İç Yüzeyi Çizimi</u>	275
<u>Çizim 86: Mevlüt Katar'ın Ayak Şahide İç Yüzeyi Çizimi</u>	275
<u>Çizim 87: Hacı Recep Ağa'nın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	280
<u>Çizim 88: Hacı Recep Ağa'nın Baş Şahide Sol Yan Yüzeyi Çizimi</u>	280
<u>Çizim 89: İsimsiz Mezar Taşı Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	282
<u>Çizim 90: İsimsiz Mezar Taşı Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	282
<u>Çizim 91: Halim Türken'in Baş Şahide İç Yüzü ve Çizimi</u>	285
<u>Çizim 92: Halim Türken' in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	285
<u>Çizim 93: İsmi Okunamayan Mezar Taşı Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	288
<u>Çizim 94: İsmi Okunamayan Mezar Taşı Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	288
<u>Çizim 95: Şükri Genç'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	291
<u>Çizim 96: Şükri Genç'in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	291
<u>Çizim 97: Nazım Köse'nin Baş Şahide Dış Yüzü Çizimi</u>	296
<u>Çizim 98: Nazım Köse'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	297
<u>Çizim 99: Hacı Nazım Bilici'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	300
<u>Çizim 100: Hacı Nazım Bilici'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	300
<u>Çizim 101: Güllüzar Kılıcı Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	303
<u>Çizim 102: Güllüzar Kılıcı Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	303
<u>Çizim 103: Hacı Güller'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	306
<u>Çizim 104: Hacı Güller'in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	306
<u>Çizim 105: Ayaz Paşa Camii İmamı Hafız Cihan Çollak'ın Mezarı ve Baş Şahide Çizimi</u>	308
<u>Çizim 106: Tabduk Emre'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	311
<u>Çizim 107: Tabduk Emre'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	312
<u>Çizim 108: Yunus Emre'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	315
<u>Çizim 109: Yunus Emre'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	316
<u>Çizim 110: Kırklar İmamı Hoca Muhammet Hulusi Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	319
<u>Çizim 111: Kırklar İmamı Hoca Muhammet Hulusi Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	320

<u>Çizim 112: Hoca Hafız Akif Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	323
<u>Çizim 113: Hoca Hafız Akif Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	323
<u>Çizim 114: Hafız Selman Sukûtu'nun Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	326
<u>Çizim 115: Hafız Selman Sukûtu'nun Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	327
<u>Çizim 116: Hacı Galip Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	331
<u>Çizim 117: Hacı Galip Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	331
<u>Çizim 118: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	337
<u>Çizim 119: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	338
<u>Çizim 120: Fazıl Molla Ahmet'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	342
<u>Çizim 121: Fazıl Molla Ahmet'in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	342
<u>Çizim 122: Nazlı Balama'nın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	345
<u>Çizim 123: Nüfus Kâtibi Bekir Vehbi'nin Baş Şahide Dış Yüzü Çizimi</u>	348
<u>Çizim 124: Nüfus Kâtibi Bekir Vehbi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	348
<u>Çizim 125: Kadiri Tarikatı Mensuplarından Halit Tacdireyin Baş Şahide Çizimi</u>	351
<u>Çizim 126: Kitabesi Bulunmayan Mezar'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	354
<u>Çizim 127: Kitabesi Bulunmayan Mezar'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	354
<u>Çizim 128: Halil Bölük Tepe'nin Mezarı ve Baş Şahide Çizimi</u>	356
<u>Çizim 129: Hanım Gelişken, Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	359
<u>Çizim 130: Hanım Gelişken, Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	359
<u>Çizim 131: Osman Kaloğlu'nun Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	362
<u>Çizim 132: Osman Kaloğlu'nun Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	362
<u>Çizim 133: Baş Katib Paşazade Muhammed Reşid Bey'in Baş Şahide Dış Yüzü Çizimi</u>	365
<u>Çizim 134: Baş Katib Paşazade Muhammed Reşid Bey'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	366
<u>Çizim 135: Hünkâr Hanım'ın Baş Şahide Dış Yüzü Çizimi</u>	369
<u>Çizim 136: Hünkâr Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	370
<u>Çizim 137: Hacı Ali Bey'in Mezarı ve Baş Şahide Çizimi</u>	372
<u>Çizim 138: Hacı Ali Bey'in Ayak Şahidesi ve Çizimi</u>	373
<u>Çizim 139: Ömer Tefvik Efendi'nin Baş Şahide Dış Yüzü Çizimi</u>	376

<u>Çizim 140: Pakize Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	381
<u>Çizim 141: Pakize Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	381
<u>Çizim 142: Edibe Bilici'nin Mezarı ve Baş Şahide Çizimi</u>	383
<u>Çizim 143: Edibe Bilici'nin Ayak Şahide Çizimi</u>	384
<u>Çizim 144: Pekâr Hanım'ın Mezarı ve Baş Şahide Çizimi</u>	386
<u>Çizim 145: Pekâr Hanım'ın Mezarı ve Ayak Şahide Çizimi</u>	387
<u>Çizim 146: Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi</u>	390
<u>Çizim 147: Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi</u> ..	390
<u>Çizim 148: Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Mezarı Çizimi</u>	391

ÖNSÖZ

Erzurum yüzyıllar boyu tarihi geçmişi ve pek çok tarihi eseri bünyesinde barındırmasıyla önemli bir yere sahiptir. Tarihi bir şehir olan Erzurum ve çevresinde birçok mezarlık yapılan araştırmalar sonucu ortaya çıkarılmıştır.

Erzurum İline bağlı Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı ve mezar taşları, Türk sanat tarihini, Türk kültürünü ve dönemin sosyal kültürel yapısını yansıtmaları bakımından son derece önemlidir. Bu mezar taşları şehrin kimliğini yansıtmakta olup, tarihi birer belge niteliğinde ve aynı zamanda önemli sanat eserleridir. Yunus Emre Mezarlığında bulunan mezarların birçoğu önemli âlim-uluma, şeyh, derviş ve tarikat mensuplarına aittir. Esseyid Abdulğafur Hocanın, Şeyh Ali Haşıl Babanın, Şeyh Hacı Rasim Pilatin Babanın, Yunus Emre'nin, Tabduk Emre'nin ve birçok tarikat mensuplarının yanı sıra devlet işlerinde görevli önemli kişilerin hayatlarının incelenmesi ve mezar taşlarının yorumlanması açısından ele alınmıştır. Yunus Emre ve Tabduk Emre'ye ait olan baldaken tarzı türbenin burada olması ve İbrahim Hakkı Hazretlerinin burada türbedarlık yapması açısından Erzurum ve Türk tarihi açısından önemlidir. Yunus Emre'ye ait olan türbe baldaken planlı olup türbe geleneğinin önemli örnekleri arasında yer almaktadır. Bu türbeler, genellikle önemli kişiler için; derviş, âlim, ulema, sultan, şehit, gazi ve ünlü kişiler için yaptırılmıştır. Doğanın tahribatı ve insanların zarar verip taşların yok edilmesine rağmen günümüze kadar ulaşmayı başarmışlardır.

Bir Sanat Tarihiçi ve Sanat Kuramı ve Eleştiricisi olarak yetişmemizde emeği olan ve tezlim konusunda yol gösterici olan Sayın Doç. Dr. Yunus BERKLİ hocama, araştırmalarım sırasında yardımcı olan Prof. Dr. Hüseyin YURTTAŞ ve Sayın Doç. Dr. Muhammet Lütfü KINDİĞİLİ hocama çalışmalarım sırasında yardımcı olan Es-Seyyid Abdulğafur HAS Hoca Efendi'nin torunu olan Araştırma görevlisi Cüneyt HAS hocama, tez çalışmalarım sırasında tanıştığım Şeyh Rasim Pilatin Baba'nın oğlu, Sayın Mustafa Pilatine, Vakıflar Genel müdürlüğünde çalışan Sayın Bahattin Ataç Bey'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Maddi ve manevi bana destek olan aileme, çalışmalarımda desteğini esirgemeyen Recai Payveren'e benimle Dutçu Köyüne gelen fotoğraf çekimlerimde ve ölçümlerimde yardımcı olan iş yeri arkadaşlarım Nihal, Meryem ve Ömer Bey'e çizimlerim konusunda yardımcı olan arkadaşım Sema Yardımcıya, okul arkadaşlarım İsrail Konuktar'a, Erdal Dadaş'a ve Halil İbrahim Bey'e teşekkürlerimi sunarım.

Erzurum – 2019

Ebru IŞIK

GİRİŞ

Türklerde mezar geleneği, Türk tarihinin başlangıcından günümüze kadar devam etmiş, her dönemde kendilerine özgü biçimlere ulaşmıştır. Mezarlar ve mezar taşları Türk sanat tarihine ışık tutup birer sanat eseri ve kayıtlı bilgiler ile geçmişi günümüze aktaran tarihi birer belge niteliğinde olmuşturlar.

Türk sanatında mezarlar ve mezar taşları önemli bir yer almıştır. Özellikle atalara duyulan saygı nedeniyle mezarlara ayrı bir önem verilmiştir. Mezar mimarisinin unsurlarından olan kurganlar, M. Ö. 1000 yıllarına tarihlendirilen Orta Asya da Moğolistan'ın Altay dağları civarında keşfedilen Türk mezar mimarisinin ilk örnekleri (Tunçel, 1996: 16) olarak kabul edilirler. Kurganlar, suni yığma bir tepe görünümünde olup toprak altında mezar odaları bulunmaktadır. Ölüler değerli eşyalarıyla birlikte bu odalara konulmuşlardır. Eşyalarıyla birlikte gömülmeleri yaşamın diğer tarafta devam edileceği inancındandır.

Orta Asya da devlet olarak kurulmuş olan Göktürklerde ölen kişinin mezarı üzerine Bengütaş (Haseki, 1976: 7) adı verilen yazılı büyük bir taş dikilmiş ve çevresine ölen kişinin öldürdüğü kişi kadar balbal adı verilen taşlar dikilmiştir. Uygurlarda ise stuba (Tunçel, 1996: 17) adı verilen kubbe ile örtülü mezar anıtları yapılmıştır.

Türklerin İslamiyet'i kabul etmeleriyle İslam'ın yayıldığı bölgelerde İslam'ı kabul eden kavimlerin önceki mezar gelenekleri ve bunu İslam'a uyarlamalarıyla farklı tipte mezarlar yapılmaya başlanılmıştır. Karahanlılar döneminde, Türklerin kitleler halinde İslamiyet'i kabul etmesiyle birlikte dini inanışların, Türklerin Gök Tengri inancıyla benzerlik göstermesinde ve İslamiyet'in hoşgörülü bir din olması sebebiyle kısa sürede kabul edilmesidir. Eski inanca göre kut anlayışı yeni inancın İlla-i Kelimetullah düşüncesi ile birleştirilmiş bu birleşme büyük bir sıçramaya neden olarak yapılacak bütün işlerde üniversal bir anlayışın hakim olduğu eserlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Berkli, 2011: 82).

Selçuklular ve Beylikler döneminde simgeleştirme devam etmiş, Osmanlı döneminde ise beylikler dönemindeki yeniliklerin sentezini yaparak geliştirip çok sayıda örnekler vermişlerdir.

I. Amaç ve Kapsam

Anadolu'nun girişinde önemli bir kavşakta yer alan Erzurum, Orta Asya, Ön Asya ve Kafkaslar üzerinden gelen bütün güçlerin uğradığı bir bölge olması açısından önemli bir yere sahiptir. Türklerin Anadolu ile tanışması ilim âlemince proto Türk kabul edilen Kimmerler ve İskitlerle başlamış ve bu süreç, sonraki dönemlerde artarak devam etmiştir (Berkli, 2007: 2). Türklerde mezar geleneği Türk tarihinin başlangıcından bugüne kadar kesintisiz bir şekilde devam etmiştir (Yarış, 2016: 738). Türklerin İslamiyet'i kabul etmesiyle birlikte mezarlar İslami çerçeve içerisinde şekillenmiştir. Tarihin en eski dönemlerinden bu yana atalara duyulan büyük saygı nedeniyle mezarlara ayrı bir önem verilmiş ve Türk sanatı tarihinde mezar yapıları ve mezar taşları önemli bir yer almıştır (Yarış, 2016: 738).

Milletimizin tarih boyunca atalarına ve örflerine büyük önem verdiği bilinmektedir. İslam öncesi çeşitli şekillerde icra edilen defin merasimleri ve anıt mezar gelenekleri, İslamiyet'i kabulünden sonra değişikliklerle devam etmiş, kümbet ile türbe yapıları ortaya çıkmıştır (Uygulamalı Türk İslam Sanatları Kütüphanesi, 2005: 15).

Erzurum Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığında yatmakta olan tarikat mensuplarının, mutasavvıf kişilerin mezar taşları ve hayatları incelenip, yorumlanmış olup bu bölgede yaşamış olan kişilerin ve önemli devlet işlerinde görev almış kişilerin mezar taşları yerinde inceleme yapılarak, yorumlanmıştır.

Mezar ve mezar taşları ölünün kişisel bilgilerini, kazandığı zaferleri, mevkisini, dertlerini, korkularını (Yurttaş, 2008: 138), bu inanç ve düşünceden almış, plastik ve estetik değeri yüksek, toplumsal yapıyla barışık ve ulusal değerleri içinde barındırarak önemini korumuşlardır (Haseki, 1977: 473). Tarih boyunca dini inançlar ve bunlara dayalı uygulamalar insanların hayatında etkili olmuştur. Toplumlar kendilerini bu etkilerden kurtaramamışlardır. Eski dini inançların insanlar üzerinde bıraktığı kalıcı izler, semavi din mensuplarını dahi etkisi altında bırakmış ve değişik ölçülerde de olsa yaşatılmaya devam etmiştir (Özkan, 2000: 31).

Türk milletinin çoğunluğunun İslam dinini kabul etmesine rağmen, kısmen din ve devlet büyükleri için inşa edilen bu sanat eserlerinin yanında halkın yaptırdığı mezar taşları da önemli bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Anadolu'ya Müslüman Türklerle dikilen mezar taşları, Osmanlılar döneminde şekil ve muhteva olarak daha da

zenginleştirilmiştir (Uygulamalı Türk İslam Sanatları Kütüphanesi, 2005: 15). Özenle işlenen, üzerlerinde birçok sanat icra edilen kültürümüzü nesillerden nesillere aktaran ve tarihi birer belge niteliğinde olan mezar taşları, Müslüman Türk'ün yaşadığı her yerde kimliğinin simgesi olmuştur (Uygulamalı Türk İslam Sanatları Kütüphanesi, 2005: 15).

II. Kaynaklar ve Araştırmalar

Tarih boyunca önemli bir yerleşim yeri olması ve tarihi yolların kavşağında bulunması sebebi ile Erzurum her dönemde değişik mücadelelere sahne olmuştur (Konyalı, 1960: 9). Bundan dolayı da Anadolu ile ilgili en erken dönemlerden, günümüze kadar olan devirler hakkında yapılan bütün araştırmalarda Erzurum, yoğun olarak ele alınmıştır (Konyalı, 1960: 9).

Zeki Başar 1972'de "İçtimai Adetlerimiz- İnançlarımız ve Erzurum ilindeki Ziyaret Yerlerimiz" adlı eserinde (Başar, 1972: 112) Erzurum da yaşamış birçok önemli şahsiyetlere ait olan mezar ve mezar taşları hakkında bilgi verilmiştir. Metin Haseki'nin 1976'da ki "Plastik Açından Türk Mezar taşları" adlı çalışması da özellikle mezar taşlarının "soyut" anlatım yönü ele alınarak incelenmiş farklı bir bakış açısı getirmiştir (Haseki, 1976: 22). Prof. Beyhan Karamağaralı, 1993 yılındaki "Türk Mimari Eserlerinde Ahlat Mezar Taşları" adlı eseriyle Türk mezar sanatına büyük katkı sağlamıştır. Haldun Özkan, "Erzincan ve Çevresinde Orta Asya Türk Geleneğini Sürdüren Bezemeli Mezar Taşları" (Özkan, 2000: 31) adlı makale çalışması, Canan Hanoğlu, "Erzurum Merkezde Camii Hazirelerinde Bulunan, XVIII- XIX. Yüzyıl Mezar Taşları" (Hanoğlu, 2006: 77-78) adlı çalışması, o dönemde bölgede yaşayan insanların kültürlerini geleneklerini ve tutumlarını yansıtmıştır. Emine Hilal Ercan'ın 2006 yılındaki yüksek lisans tezi "Makedonya'da Adak ve Ziyaret yerleri, (Ercan, 2006: 21-23) çalışmasında ziyaret yerleri ile ilgili bazı temel kavramlar hakkında bilgi verilmiştir. Yunus Berkli, "Erzurum ve Erzincan Çevresinde Görülen Koyun Koç ve At Biçimli Mezar Taşları ve Sanat Tarihindeki Yeri" (Berkli, 2007: 45) adlı çalışması çalışmalarımız sırasında yol gösterici olmuştur. Kasım Kaplan 2012 yılındaki "Babaderele Seyyid Ahmet Efendi" adlı eserinde Erzurum da yaşamış olan ve Hz Peygamberimizin soyundan gelen Esseyid Abdulğafur hocanın ve ailesinin hayatlarını konu almış olup bilim dünyasına kazandırmıştır (Kaplan, 2012: 312). Muzaffer Taşyürek, 2013 yılındaki "Erzurum Türbeleri ve Ziyaret Yerleri" adlı eserinde (Taşyürek, 2013: 14), Erzurum da yaşamış birçok önemli şahsiyetlere ait olan mezar ve

mezar taşları hakkında bilgi verilmiştir. Tarihi birer belge niteliğinde olan bu mezar taşları şehrin kimliğini yansıtmakta olup aynı zamanda önemli birer sanat eserleridir. Abdurrezak Türk “Erzurum’un Kandilleri” adlı eserinde, mübarek bir şehir olan Erzurum’un binlerce Allah dostuna ev sahipliği yapmış olması ve bu zatların manevi feyizleri hem kendinden önce hem de kendinden sonra insanımızın ruhlarını daima okşamıştır (Türk, 2014: 11). Halit Çal’ın 2015’deki “Boyabat Mezar Taşları” (Çal, 2015: 115) eseriyle Türk mezar sanatına katkı sağlamıştır.

Yunus Emre Mezarlığında bulunan mezarların birçoğu önemli âlim, şeyh, derviş ve tarikat mensuplarına aittir. Şeyh Ali Haşıl Babanın, Şeyh Hacı Rasim Pilatin Babanın, Yunus Emre, Tabduk Emre ve birçok tarikat mensuplarının yanı sıra devlet işlerinde önemli görev almış kişilerin hayatları ve mezar taşları incelenip bilim dünyasına tanıtılması açısından ele alınmıştır. Yunus Emre’ye ait olan türbe, baldaken planlı olup türbe geleneğinin önemli örnekleri arasında yer almaktadır. Bu türbeler, genellikle önemli kişiler için; derviş, âlim, ulema, sultan, şehit, gazi ve ünlü kişiler için yaptırılmıştır.

Doğanın tahribatı ve insanların zarar verip taşların yok edilmesine rağmen günümüze kadar ulaşmayı başarmış sanat eserleri olan ve önemli şahsiyetlere ait olan bu mezar taşları koruma atına alınmalıdır.

II. Araştırmanın Metot ve Düzeni

Erzurum İline bağlı Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı ve mezar taşları, Türk sanat tarihini, Türk kültürünü ve dönemin sosyal kültürel yapısını yansıtmaları bakımından son derece önemlidir. Bu mezar taşları şehrin kimliğini yansıtmakta olup, tarihi birer belge niteliğinde ve aynı zamanda önemli sanat eserleridir. Yunus Emre Mezarlığında bulunan mezarların birçoğu önemli âlim-ulema, şeyh, derviş ve tarikat mensuplarına aittir. Esseyid Abdulğafur Hocanın, Şeyh Ali Haşıl Babanın, Şeyh Hacı Rasim Pilatin Babanın, Yunus Emre, Tabduk Emre ve birçok tarikat mensuplarının yanı sıra devlet işlerinde önemli görevli kişilerin hayatlarının araştırılması ve mezar taşlarının incelenmesi açısından ele alınmıştır.

Yunus Emre ve Tabduk Emre’ye ait olan baldaken tarzındaki türbenin burada olması ve İbrahim Hakkı Hazretlerinin burada türbedarlık yapması Erzurum ve Türk tarihi açısından önemlidir. Erzurum’a çeşitli yollardan gelerek yerleşen ilim insanlarının

burada bulunmaları şehrin önemini artırmaktadır. İnsanları eğiten, yol gösteren manevi değerimiz olan bu zatlar Anadolu'nun ve Erzurum halkının gönüllerine girmeyi başarmışlardır.

Çalışmamıza Dutçu Köyüne gidip alan araştırmamızın tespitini yaptıktan sonra kaynak ve araştırmaların temini, mezar taşları üzerindeki kitabelerin okunması ve düzenlenmesi ile başladık. Tespit ettiğimiz tarikat mensupları, şeyhler ve önemli ilim insanına ait kişiler ve bu köyde ikamet eden kişilerin mezar taşları fotoğraflanıp, ölçümleri alınarak incelenmiştir.

Erzurum ve çevresinin düşünce tarihinde rol alan şahsiyetler (Kındıgılı, 2013: 29) arasında tarikat mensupları, mutasavvıf kişiler, âlim, şeyh, derviş ve önemli devlet adamlarına mensup Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre mezarlığında bulunan mezar taşları tanıtılıp sanat tarihi açısından belgelenerek değerlendirilmiştir. Bu mezarlıktaki önemli şahsiyetlere ait mezar taşları koruma altına alınıp, tanıtılıp bir inanç turizmi yeri haline getirilmeli ve bu önemli zatlar bilim dünyasına tanıtılmalıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ERZURUM'UN TARİHİ COĞRAFYASI

1. 1. ERZURUM'UN COĞRAFİ KONUMU

Doğu Anadolu bölgesi, güneyde; Mezopotamya, doğuda; İran, kuzeydoğuda; Kafkasya ve batıda da Orta Anadolu bozkırları arasında yer alan orta bölge konumundadır (Eğilmez, 2012: 17). Bu nedenle Doğu Anadolu yüksek yaylası bu bölgeler arasında binlerce yıl devam eden kültürleri bir kavşak ve geçiş noktası olmuştur (Eğilmez, 2012: 17).

Erzurum ili Doğu Anadolu bölgesinin Erzurum-Kars bölümü ve yukarı Fırat Van bölümü ile Karadeniz bölgesinin Doğu Karadeniz bölümünde 25 323 km² 'lik yüzölçümü ile geniş bir coğrafyaya yayılmıştır (Berkli, 2007: 12; Eriş, 2012: 20). İl topraklarının çoğunluğu Doğu Anadolu Bölgesi'nin Erzurum – Kars bölümü içinde, az bir kısmı da (Tortum, Narman, Oltu, Olur, İspir) Doğu Karadeniz bölümü sınırları içinde yer alır (Berkli, 2007: 13). Ülke topraklarının % 3. 2' sini kaplayan il, 40° 15' ve 42° 35' doğu boylamlarıyla, 40° 57' ve 39° 10' kuzey enlemleri arasında yer almaktadır. Erzurum ilini idari bakımından; kuzeyden Rize ilinin İkizdere ilinin ve Çamlıhemşin; Artvin ilinin Yusufeli ve Ardanuç; batıdan Bayburt ilinin merkez ve Aydın-tepe; Erzincan ilinin Otlukbeli; güneyden Bingöl ilinin Yedisu ve Karlıova; Muş ilinin Varto, Bulanık ve Malazgirt; doğudan Kars ilinin Sarıkamış, Ağrı ilinin Eleşkirt ve tutak, Ardahan ilinin gölle ilçeleri çevrelemektedir (Eriş, 2012: 20). Anadolu'nun kuzeydoğusunda, Karasu'nun yukarı havzasında palandöken dağlarının Ereğli dağ eteğine yakın bir mevkide meyilli bir arazi üzerindedir. Deniz seviyesinden yüksekliği 2000 metreye yakındır (Türk, 2014: 15). Palandöken semti ve civarında yükseklik 2000 m. ulaştığı halde orta kesimlerde 1900 – 1950 m. istasyon 1837 m. daha kuzeydeki mezbaha ve çevresi ise 1800 m. kadar inmektedir (Küçük, 1995: 321).

Erzurum ili, ortalama olarak bütün Doğu Anadolu'nun 1/10 'nu içerisine alır (Karpuz, 1993: 7). Asya'yı Avrupa'ya bağlayan ipek yolunun üzerinde bulunmasıyla köprü konumunda olması stratejik ve jeopolitik önemini artırmıştır (Erzurum İl Yıllığı, 1998: 87). Türkiye'nin orta ve batı kesimlerine göre yükseltinin fazla olduğu illerden biridir. Dördüncü zaman volkanik hareketleriyle önemli ölçüde değişikliğe uğramış, lav akıntıları yüksek dağları, geniş ve yüksek yaylaları doldurarak ovaları oluşturur. Şehrin

%64 ' u dağlar , %20. 1ini platolar , %12. 2' sini yaylalar , %4'u kadar ovalar, 66 'i çay ve mera olarak kullanılan toprakların ancak % 19'nda bitkisel üretim yapılmaktadır (Erzurum İl Yıllığı, 1988: 99).

Jeopolitik bakımından, Erzurum Kars bölümü özellikle andezit ve bazalt gibi dış püskürük kayaların, kuzeydoğu istikametinde genişleyen çok yaygın bir örtü meydana getirmeleri ile kendisini gösterir (Kayserili, 2014: 55; Atalay, 1978: 13). Bu örtü kısmen Neojen lavlardan, kısmen dördüncü zamana ait genç patlamalardan oluşmuştur. Erzurum şehrini içine alan, Erzurum ovasını çevreleyen dağlık alanlar trakit, traki-andezit, bazalt, anglomera gibi değişik bileşim ve renkte volkanik elemanlardan meydana gelir. Erzurum havzası ve çevresinde ise üst Miyosen, Pliyosen Kuaterner çökelleri bulunmaktadır (Kayserili, 2014: 55; Atalay, 1978: 13). Bu havzanın kuzeyinde GB-KD yönünde uzanan dumlu dağlarının batı kesiminde serçeme vadisinin doğu kısmında andezit ve bazaltlar yaygın olarak bulunmaktadır. Palandöken dağlarının temelinde ise iri billurlu sistleşmiş, dasit ve andezit bileşiminde volkanik kütleler ve bunların üzerinde ise bazalt ve anglomeralar bulunmaktadır (Kayserili, 2014: 55; Atalay, 1978: 13).

Erzurum ili yüksek ve volkanik dağlarla çevrilidir. Kuzeyinde; Karga pazarı (3288) ve Dumlu (3250) dağları vasıtası ile Çoruh, Soğanlı dağları ve Karadeniz kıyılarında Kaçkar (Trabzon, Rize) dağları, Güneyinde; Palandöken ve Bingöl dağları, batıda; Dumanlı Kap dağları, Doğuda; Allahuekber, Aras dağları ile çevrilidir (Ünüver, 1954, 25). İlin kuzey kesimine dair bir duvar gibi yükselen Doğu Karadeniz (RİZE) dağlarının en yüksek iki zirvesi bulunmaktadır. Kaçkar (3937) ve Verçenik (3711)'tir. Rize ve Erzurum idari hukuk ise bu dağların su bölümü çizgisinden geçer. Silsilenin güney yamaçları diktir derin vadilerle sık bir şekilde parçalanmıştır (Erzurum İl Yıllığı, 1986, 139).

Erzurum şehri, Erzurum ovasının güneydoğu kenarında yer alır. Erzurum ovası Aşkale-Erzurum-Pasinler depresyonunun bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu depresyonların ilgi çekici önemli özelliği bir yandan Aras nehri aracılığı ile Hazar denizi, öbür yandan da Fırat nehri aracılığı ile Basra körfezi ile bağlantı birer açık havza niteliği taşımalarıdır (Kayserili, 2014: 59). Erzurum ovası 825 km², Pasinler ovası 540 km²'dir. Kuzeyde 2800-3000 m yükseltiler arasında bulunan palandöken, Doğuda

Kargapazarı dağları ile sınırlanmış olan Erzurum havzası 1750-2000m civarında uzanmaktadır (Eriş, 2012: 23). Erzurum ovasını; kuzeyden Gavur dağları silsilesi kuşatır. Bu silsilede yer alan dağlar ovanın işgal ettiği çukurluk sahaya uygun olarak güneybatı- kuzeydoğu doğrultusunda uzanmakta olup bu dağlar Meymansur dağı, Erinkar dağı, Tosik dağı, Dumlu dağı ve Karaçağıl dağı yer almaktadır. Ovanın güneyinde ise batıdan doğuya doğru; Demirkale, Kurudağ, Güller dağı, Gedik dağı, Kasım dağı, Konakgörmez dağı, Karakayı dağı, Kalaylı dağı ve Palandöken dağları bulunur (Kayserili, 2014: 59). Erzurum ovasını doğudan kuşatan dağlar sadece deveboynunda geçit verirler. Bunlar kuzeyden güneye doğru Kargapazarı Oluklu, Yıldırım dağı, deveboynu geçidi, Erzurum ovasını daha aşağıda tutan Pasinler ovasından ayıran volkanik bir eşiktir (Kayserili, 2014: 59). Erzurum şarkındaki Pasinler ovası ve bunun merkezi olan Hasankale, şarktan gelen taarruzlara karşı Erzurum'dan daha az muhafazalı bulunduğundan bu havalinin başlıca merkezi öteden beri daha garpta yani Erzurum ovasında yer almıştır. Bu ova şimalde Fırat'a kaynak olan Dumlu ve Gavur dağları, Cenupta Ereğli dağlarının dayandığı Palandöken kütlesi ile kuşatılmış olup, Garpta Erzincan ovasına, Karasu vadisinin teşkil ettiği dar boğazlar ile geçilir. Şarktan gelecek taarruzlara karşı korumak suretiyle şehir kurulmuştur (İslam Ansiklopedisi, 1978: 341).

Erzurum; Hazar denizi, Karadeniz ve Basra Körfezi gibi üç farklı havzaya su gönderen bir konumda yer alır. İlin başlıca akarsuları Çoruh, Aras ve Karasudur. Çoruh vadisi Mescit dağlarından batıya doğru uzanır, Bayburt ili sınırına ulaşıncaya kadar dar ve derindir (Eriş, 2012: 25).

Akarsular; Karasu, Çoruh, Aras, Tortum gölü, Hınıs çayıdır. Karasu; Erzincan vadisinden geçerek Keban'ın kuzeyinde Murat ile birleşir, Fırat adını alır. Elazığ, Malatya, Urfa, Gaziantep illeri arasında sınır teşkil ettikten sonra Suriye ve Irak topraklarına geçer. Dicle ile birleştikten sonra Basra körfezine dökülür (Ünüver, 1954: 35-36). Aras; kaynağını Bingöl yamaçlarından alır. Kargapazarı ve palandöken dağlarının doğu yamaçlarından iner, tarihi Çobandede köprüsünden geçer. Kars'tan gelen Arpaçay'ı ile Kafkas sınırlarımızda birleşir (Ünüver, 1954: 35-36). Çoruh; asıl kollarını kop ve mescitli dağlarından, tortum kolunun Dumlu dağlarının kuzey yamaçlarından, Oltu kolunu ise Kargapazarı ve Allahüekber sıradağlarından alır. Batum yakınlarında Karadeniz'e ulaşır. Tortum gölü; Tortum kolu üzerinde deniz başı

çağlayanını meydana getirmiştir. Hınıs çayı; Bingöl dağlarının doğusundan kaynağını alarak çeşitli kollardan Muş ili sınırlarından, Bulanık yakınlarında Murat ile birleşir (Ünüver, 1954: 35-36).

İlin Doğu Anadolu bölgesi içerisinde kalan bölümlerinde şiddetli karasal iklim koşulları egemendir. Karadeniz bölgesi sınırları içinde kalan bölümlerinde ise Karadeniz'in nemli ılıman iklimi ile Doğu Anadolu'nun şiddetli kara ikliminin geçiş sahasında yer aldığından geçiş iklimi görülmektedir (Eriş, 2012: 28). Kışlar çok uzun ve sert geçmektedir. Erzurum' da yıllık ortalama sıcaklık, 5. 9 C° 'dir. En sıcak ve en soğuk ay ortalamaları arasındaki fark 28 C° 'dir. En sıcak Temmuz ve ağustos aylarıdır. En soğuk aylar ise Ocak ve Şubat 'tır (Eriş, 2012: 28). Meteorolojik kayıtları yıllık ortalama yağış miktarının 500 mm yakın olduğunu, yıllık yağış tutarının en büyük hisse % 37 ile ilkbahar aylarına, en az yağış % 18 ile kış aylarına, %22'si yaz aylarına ve %23'ü ise (Erzurum İl Yıllığı, 1968: 141) sonbahar aylarında görülmektedir.

Erzurum'un çevresi tarihi çağlardan beri ormanlıktır. Fakat bugün ormanlar geniş ölçüde yok edilmiştir (Yavuz, 2011: 12). Ovada hububat, patates, şeker pancarı, lahana, havuç çok iyi yetişir. Uzun kıştan yaza çabuk geçilmesine rağmen tabiatın güzelliği başta Evliya Çelebi, Tornefort olmak üzere birçok seyyahı hayretler içinde bırakmıştır (Yavuz, 2011: 12).

Erzurum'un bitki örtüsü üç ayrı kuşak halindedir. Ovada 2000 m. kadar çıkan doğal step kuşağı, 2000-2900 m. arasında uzanan Antropojen dağ veya plato stebi kuşağı 2900 m'nin üzerinde Sub-Alpin ve Alpin kuşağıdır (Kayserili, 2014: 73; Erzurum İl Yıllığı, 1998: 98). Yağışların azlığına ve otlatma derecesine bağlı olarak, yaz ortalarında doğal bitki örtüsü aniden rengini değiştirir ve çok kısa zaman içerisinde sarararak coğrafi görünüm, fakir bir step karakteri kazanır. Erzurum ovası birçok endemik ve kendine özgü bitki türünü bünyesinde barındıran zengin bir bitki örtüsüne sahiptir (Kayserili, 2014: 73; Erzurum İl Yıllığı, 1998: 98). İl, arazisinin ancak % 7 kadarı orman örtüsüyle kaplıdır. Bu ormanlar daha çok ilin kuzeydoğu kesiminde toplanmıştır. Sarıçam ve meşe toplulukları Oltu, Şenkaya ve Olur yörelerinde yoğunluk kazanmıştır. Çoruh vadisinden Yusufeli'ne doğru gidildikçe sarıçamların yanında ladinlerinde yer aldığı görülür. İlin batı ve güney kesimi ormandan bütünüyle yoksun

bulunmaktadır. Batıda yalnız Aşkale ile Tercan arasında bozuk meşe ormanlarına rastlanır (Kayserili, 2014: 73; Erzurum İl Yıllığı, 1998: 98).

İnsanoğlu daha kolay ve iyi yaşama şartlarına ulaşabilmek için tabiat ve iklim özelliklerinin elverişlilik durumuna uygun yerleri tercih etmişlerdir. Erzurum'un tarihine ve bu günkü haline baktığımızda nüfus akımının değişmez bir kural olarak devam ettiği görülmektedir (Erzurum İl Yıllığı, 1968: 110).

Erzurum Osmanlı Devleti idaresine girdikten sonra ilk nüfus ve arazi tahriri 1523 yılında yapılmıştır. Bu tahrir defterine göre Erzurum 12 mahalle ile Bayburt sancağının Şogayın (Aşkale) kazasına bağlı idi (Kayserili, 2014: 116). Daha sonra kaza merkezi Erzurum'a nakledildi. Tahrir defterinde şehir hakkında "hali ve harap olup tımara dâhili muhasebe değildir", ifadesinin yer alması şehrin bu dönem oldukça boş olduğunu gösterir (Kayserili, 2014: 116).

Erzurum ili nüfusu gittikçe azalma eğilimindedir. 2007 yılında 784. 941 kişi olan nüfus 2011 yılında 780.847 kişiye düşmüştür. Kentleşmeye paralel olarak köy nüfusunda bir azalma şehir nüfusunda bir artış söz konusudur (Kültür Konseyi Derneği, 2012: 37). Nüfus yoğunluğu açısından 2007 itibariyle Türkiye ortalaması 92 kişi iken, Erzurum 'da bu rakam 31'dir. Erzurum ili kentleşme oranında artışa rağmen Türkiye ortalamasının gerisindedir (Kültür Konseyi Derneği, 2012: 37). Tüm Doğu Anadolu bölgesi ortalaması ise yaklaşık %50'dir. Yani bölge nüfusunun yaklaşık %50'si kırsalda yaşamaktadır (Kültür Konseyi Derneği, 2012: 37).

1. 2. ERZURUM'UN TARİHÇESİ

Doğu Anadolu'nun en yüksek ovalarından biri olan Erzurum ovasının güneyinde, Palandöken dağının kuzey eteklerinde yer alan Erzurum'un ilk kuruluş yeri konusunda bilim insanları arasında tam fikir birliği oluşmamıştır. M. Ö. 4 binler kadar uzanan prehistorik dönemlerde çevrede ortaya çıkan çok sayıda kültür verilerinin ortak özelliklerinden, yaklaşık altı bin yıldır Erzurum ve çevresinin iskân edildiği anlaşılmaktadır (Gündoğdu vd. 2010: 16). Şehrin çevresinde kazılarla ortaya çıkarılan Karaz bölgesi bazı arkeolog ve tarihçilerce en eski yerleşim yeri olarak gösterilirken, bazıları da Pulur için aynı kanaati taşımaktadır. Bu günkü Tufanç ve Kale çevresinde ilk yerleşim yeri olma konusunda ileri sürülen yerler arasında bulunmaktadır (Gündoğdu vd. 2010: 16). M. Ö. 2. Yüzyılda Erzurum ve çevresi, Perslerin eline geçmiş ve

Romalılarla sürdürülen savaflara bağlı olarak zaman zaman taraflar el değiştirmiştir (Konyalı, 1960: 9). Bu günkü Erzurum şehri bir kale olarak yaklaşık 1600 yıl önce kurulmuştur. Bölgeye hakim olanlar öncelikle Huriler ve Urartular olup daha sonra Kimmerler, Saka (İskit) Türkleri, Medler, Persler, Partlar, Romalılar, Sasaniler, Doğu Romalılar (Bizans), Araplar (Emevi, Abbasiler), Oğuz Türkleri(Selçuklular), Moğollar, İlhanlılar, Karakoyunlular, Timurlular, Akkoyunlular, Safeviler, Osmanlılar ve Türkiye Cumhuriyeti Hakim olmuştur. M. Ö. devirlerden günümüze kadar gelen zengin arkeolojik buluntular, bize şehrin tarihi hakkında bilgi vermektedir (Gündoğdu vd. 2010: 16; Eriş, 2012: 46; Erzurum İl Yıllığı, 1998: 28).

Erzurum Doğu Roma İmparatorluğu zamanında, İmparator II. Theodosios'a izafeten Theodosiopolis olarak adlandırılmıştır. Bölge halkı burayı daha sonra Karin veya Karnoikalak adıyla anılmıştır. Belâzüri, bölgeye hakim olan kişinin ölümü üzerine yerine geçen Kali adlı karısı tarafından kurulduğu için şehre Arapların "Kalikala" dediklerini söyler. Türkler eski çağlardan beri yerleşim gören ovadaki Erzeni fetih ettikten sonra (1048-1049) buradaki halkın bir kısmının sığındığı Theodosiopolis için Erzen adını kullanmışlardır (Yurttaş vd, 2008: 1; Türk Ansiklopedisi, 1968: 37; Eriş, 2012: 47; Ünüvar, 1954: 1; Küçük, 1995: 321; Rehber Ansiklopedisi, 1984: 189; Kürkçüoğlu, 2007: 9; Erzurum İl Yıllığı, 1968: 150). Ancak Siirt tarafında Erzen ismini taşıyan başka bir yerleşimle karıştırılmaması için de buraya Anadolu'ya ait olduğunu belirtmek üzere ismin sonuna Rum kelimesini eklemişlerdir. Burada basılan Selçuklu paralarında şehrin adı Erzenü'r Rûm, Erzeni Rûm ve Erz-i Rûm şeklinde yazılmıştır. Daha sonra bu ad Arz-ı Rûm olmuş, nihayet bu günkü Erzurum şeklini almıştır. Gerek Erzen, gerek Theodosiopolis Türk istilasına kadar iki ayrı şehir olarak biri bölgenin savunma noktası, öteki ticaret merkezi olarak yan yana yaşamıştır (Yurttaş vd. 2008: 1; Türk Ansiklopedisi, 1968: 37; Eriş, 2012: 47; Hanoğlu, 2002: 3; Ünüvar, 1954:1; Küçük, 1995: 321; Rehber Ansiklopedisi, 1984: 189; Kürkçüoğlu, 2007: 9; Erzurum İl Yıllığı, 1968: 150).

Erzurum'a Müslüman Araplar ilk kez Halife Ömer zamanında görülmeye başlanmış ve şehir 638 yılında İyaz bin Ganam tarafından fetih edilmiştir. Daha sonra şehir zaman zaman Bizans tarafından geri alınmıştır. 653 yılında Halife Hz. Osman zamanında Habib bin Mesleme komutasında, sekiz bin kişilik Arap ordusuyla Doğu Anadolu bölgesine girilerek ve çevresindeki yerli Ermeni prenslerini kendilerine

bağlamışlardır. Böylece şehir yeniden feth edilmiştir. Buraya yerleşen Araplar Bizans'a karşı üst haline getirdiler. Şehir 686 yılında Bizanslıların eline geçmişse de 700 yılında tekrar geri alınmış, 753 yılında Bizanslılar tarafından tekrar ele geçirilmiştir (Türk, 2014: 16; Eğilmez, 2012: 46; Konyalı, 1960: 17; Küçük, 1995: 321; Yurttaş vd. 2008: 1; Ünüvar, 1954: 2; Erzurum İl Yıllığı, 1998: 29; Turan, 1998: 29).

Halife Mansur 756 yılında bir ordu gönderip şehri kuşatmıştır. Halife Mehdi Billâh zamanında Erzurum'a Türk birlikleri yerleşmiş daha sonra 948 yılında şehir tekrar Bizanslıların eline geçmiştir. Bizans tarihçileri Erzen ile Kalikala'nın 1048 yılında İbrahim Yinal ve Kutalmış tarafından ele geçirildiğini belirtirler (Yurttaş vd. 2008: 1; Küçük, 1995: 322).

886-911 tarihleri arasında İmparator Leon ve 911-959 yılları arası Kostantin ile Arap ordularının kanlı savaşlarına sahne olan ve bu tarihten sonrada Selçuklu ve Bizans ordularının mücadelelerine sahne olan Erzurum, 1071'de Büyük Selçuklu İmparatoru Alparslan'ın Bizans İmparatoru Roman Diojen'i mağlup etmesiyle Erzurum Türklerin eline tamamen geçmiştir (Yavuz, 2011: 4).

Sultan Alparslan'ın zaferinden sonra Erzurum ve çevresi Emir Saltuk'a iktâ olarak verilmiş ve onun aynı yıl (1071) Erzurum'u fetih etmesiyle şehirde Türk hâkimiyeti kesin olarak başlamış. Büyük Selçuklu devletine bağlı Saltuklular Beyliğinin temelleri atılmıştır (Küçük, 1995: 322). Erzurum'da ilk Selçuklu- Saltuklu eseri olarak bilinen Kale Mescidi ve Tepsi Minare, üçüncü Saltuklu hükümdarı Ebul-Muzaffer Gazi ve I-Ümmem ünvanlı Ziyaeddin Gazi zamanında Erzurum kalesine inşa ettirilmiştir (Gündoğdu vd. 2010: 21; Konukçu, 1989: 23; Eriş, 2012: 49-50; Eğilmez, 2012: 97-98). Beylik; Bayburt, Tercan, İspir, Oltu, Kaçmaz gibi şehirlere ve kalelere sahiptir (Eğilmez, 2012: 97).

Kuzeyde Bizans'ın Khaldia kesimi, batıda, Mengücekler doğuda Gürcü krallığı ve Ani Şeddadiler, güneyde ise Ahşatlar ile komşu idi (Konukçu, 1989: 22; Eğilmez, 2012: 97). Doğuda Gürcülere ve kuzeyde Rumlara karşı Anadolu'nun kapılarını korumakta, Azerbeycan ve Türkistan'dan gelen göç ve ticaret yollarını açık tutmakta idi (Kürkçüoğlu, 2007: 89). Erzurum kale ve surlar ile tahkim edilmiş, doğu batı istikametinde gelişen ticaret kervansarayları sayesinde ekonomisi gelişmiştir. Fakat Selçuklu hâkimiyetinin Doğu Anadolu, Azerbeycan, İran'da parçalanması ve bu

durumdan faydalanan Gürcüler Kafkaslardan inerek Türk bölgelerini istilaya başlamışlardır (Kürkçüoğlu, 2007: 89).

Büyük Selçuklu Devleti'nin parçalanmasından sonra bu beylik 1157 yılında Anadolu Selçuklu devletine bağlanmıştır. II. Süleyman Şah da Saltukoğlu beyliğini ortadan kaldırarak 1202 yılında kardeşi Muğisüddin Tuğrul Şah'a iktâ etmiştir. I. Alaaddin Keykubat'ın komutanlarından Mübarrizüddin Çavlıyı Erzurum'a subaşı tayin ederek yaklaşmakta olan Moğol tehlikesine karşı şehri tahkim ettirmiş ve gerekli tedbirleri aldırmıştır (Yurttaş vd. 2008: 1; T. D. V. İslam Ansiklopedisi, 1995: 322).

Erzurum, Alaaddin Keykubat döneminde, 10 Ağustos 1230 yılında Yassı Çimen savaşıyla Selçuklu topraklarına katılmıştır (Kürkçüoğlu, 2007: 100). Erzurum, 1242'de Moğol kumandası, Baycu Noyan tarafından tahrip edilmiştir. 1243 yılında Anadolu Selçuklu Devlet'i Köseadağ yenilgisinin ardından, Moğolların hâkimiyetini tanıyınca, şehir bundan etkilenmiştir. Halk, Moğol ordularının uğrak yeri olması yüzünden çok zarar görür (Konukçu, 1989: 34; Gündoğdu vd. 2010: 23; Küçük, 1995: 322; Yurttaş vd. 2008: 1; Aşıroğlu, 1973: 80; Kürkçüoğlu, 2007: 106-107; Eriş, 2012: 50; Hanoğlu, 2002: 4).

1308 yılında Selçuklu devleti yıkılınca İlhanlı valileri tarafından idare edilen ve bir daha eski ihtişamına kavuşamayan şehir, İlhanlı devleti yıkıldıktan sonra ağır tahribatlara maruz kalmıştır (Türk, 2014: 17; Yurttaş vd. 2008: 1). Akkoyunlu ve Karakoyunlu Türkmen aşiretlerinin mücadeleleri, sırasında büyük tahribata uğrayan şehir, daha sonra Sutay Noyan'ın oğlu Hacı Togay'ın eline geçti. (1336) Emir Çoban'ın torunu Şeyh Hasan 1340'ta Erzurum'a gelerek Togaylıları şehirden uzaklaştır (Küçük, 1995: 322; Konukçu, 1989: 41; Gündoğdu vd. 2010: 25).

1387 yılında Doğu Anadolu Timur ordularınca istila edilmiştir. Karakoyunlular 1436 yılında burayı ele geçirmişler ve Akkoyunlulardan olan Uzun Hasan Karakoyunlu beyliğine 1467 yılında son vermiştir. Şah İsmail, 1502 yılında Akkoyunlu beyliğini ortadan kaldırmış ve Erzurum, Safevi Devleti hâkimiyeti altına girmiştir (Eriş, 2012: 51; Yurttaş vd. 2008: 2; Kayserili, 2014: 99; Konukçu, 1989: 52; Rehber Ansiklopedisi, 1984: 190).

1512'de padişah olan Yavuz Sultan Selim, Osmanlı Devleti için tehlikeli olmaya başlayan Safevilere karşı 1514'de Çaldıran seferine çıktı. Bu sefer esnasında Sultan 1.

Selim Erzurum civarında konaklamış, fakat şehre girememiştir. Çaldıran savaşından sonra 1514 yılında Doğu Anadolu'nun büyük bir kısmı Osmanlı yönetimine girmiştir (Gündoğdu vd. 2010: 26; Erzurum İl Yıllığı, 1998: 45-46; Eriş, 2012: 51; Türk, 2014: 17).

Kanuni Sultan Süleyman döneminde yeniden imar edilen Erzurum, İran üzerine yapılan seferler sırasında önemli bir askeri üst haline getirilmiştir. Matrakçı Nasuh Beyan-ı Menazil-i Sefer-i Irakeyn seferine çıkarken, 5 Eylül 1534 yılında buraya gelmiş, 1554 yılında da Nahcivan seferi dönüşünde, 24 gün kadar burada kalmıştır. Erzurum, daha sonra ki İran savaşları sırasında Osmanlı ordusunun, erzak ve mühimmatının depolandığı başlıca ikmal ve hareket üssü olma özelliğine sahip olmuştur. İç kaleyi hâkimiyeti altına alan Yeniçeriler, şehirde bazı karışıklıklara yol açmışlardır. 1591 yılında şehir halkı ile yeniçeriler arasında bir takım olaylar meydana gelmiştir. IV. Murat Erzurum'a uğrayarak bir hafta burada kalmış ve imar faaliyetlerini başlatmıştır (Yurttaş vd. 2008: 3; Küçük, 1995: 32; Kayserili, 2014: 100; Erzurum İl Yıllığı, 1998: 46; Erzurum İl Yıllığı, 1968: 39; Türk, 2014: 17).

İlk defa “Şark Meselesi” tabiri 1815'te Viyana Kongresi sırasında Osmanlı Devleti ile Batılı devletlerarasındaki münasebetler için kullanılmıştır. Osmanlı Devleti'nin batılı devletler tarafından parçalanmaya çalışıldığını ifade etmektir (Aziziye Belediyesi Kültür Serisi 1, 2014: 24-25).

1853-1856'da yapılan Kırım Savaşından sonra, Osmanlılar; Kars, Ardahan ve Erzurum'da ki tabyaları güçlendirmiş ve savunma binaları yapmışlardır. Erzurum'da; Büyük ve Küçük Kiremitlik Tabyaları, Ahali, Mecidiye, Aziziye, Hamidiye, Sivişli, Çoban Dede, Dolangez, Ağzıaçık, Toprak, Uzun Ahmet, Tafta ve Karagöbek tabyaları yaptırılmıştır (Konyalı, 1960: 528-541; Konukçu, 1992: 512-523; Gündoğdu vd. 2010: 31; Kayserili, 2014: 102). XIX, yy da Safevi tehdidinin yerini güneye inmek isteyen Rus tehlikesi almıştır. Ruslar “93 Harbi” olarak bilinen 1877-1878 Osmanlı Rus savaşında, Erzurum'u ikinci kez ele geçirdiler. 3 Mart 1878'de imzalanan Ayastefanos antlaşması ile şehre giren Ruslar, 13 Temmuz 1878 'de imzalanan Berlin Antlaşması sonucu şehri boşaltmak zorunda kaldılar (Eriş, 2012: 53-54; Kayserli, 2014: 105; Türk, 2014: 19).

Erzurum'da ilk köklü tedbirler 1864 yılından sonra girilmiştir. 93 Harbinden sonra Ruslar Anadolu'nun kilidi sayılan Erzurum'u eline geçirebilmek için harekete geçmişlerdir. 25. 000 kişilik ordusu ile Erzurum Kalesine çekilen Gazi Ahmet Muhtar Paşa, Rusların 5 Kasım 1877'de yaptıkları teslim teklifini kabul etmeyerek mücadeleye hazırlanmıştır. Başta Nene Hatun olmak üzere Erzurum Halkı'nın büyük desteği ile 8-9 Kasım gecesi Aziziye ve Mecidiye tabyalarında Ruslara karşı büyük bir zafer kazanılmıştır (Yurttaş vd. 2008: 4; Türk, 2014: 18; Rehber Ansiklopedisi, 1984: 190). Yaklaşık iki yıl boyunca Rus esareti altında yaşayan şehir, halkın büyük bölümü göç, hastalık ve katliamlar sonucunda kaybetmiştir (Kayserili, 2014: 106).

1. Dünya savaşında 16 Şubat 1916 tarihinde Erzurum Ruslar tarafından işgal edildi. Bu sırada Rusya'da çıkan Bolşevik ihtilali üzerine Ruslar, 17 Aralık 1917 de Osmanlı Devleti ile Brest-Litovsk Antlaşmasını imzalayarak Doğu Anadolu'yu boşaltmaya başlamıştır (Türk, 2014: 19; Eriş, 2012: 65).

12 Mart 1918 yılında Kazım Karabekir Paşa Komutasındaki Türk birlikleri harekete geçerek Erzurum'u Ermenilerden kurtarmışlardır. Mustafa Kemal Paşa 3 Temmuz 1919' da Erzurum'a gelerek Milli Mücadeleyi gerçekleştirmek üzere 23 Temmuz 1919'da Kongreyi toplamıştır. Böylelikle Milli hedefler belirlenmiştir (Yavuz, 2011: 6; Yurttaş vd. 2008: 4).

17. yy'da Erzurum'a gelen Evliya Çelebi Seyahatnamesinde buradan bahsetmektedir. Bu dönemde Erzurum'da 77 cami ve mescit bulunmaktadır. Tarih boyunca çeşitli istilalara maruz kalan şehrin kalesi ve diğer tarihi abideleri büyük tahribata uğramıştır. Erzurum'a Türk-İslam karakteri kazandıran ve şehri abidelerle donatan Saltuklular dönemine ait Tepsi Minare ve Kale Mescidi ile birlikte XII. Yüzyılda inşa edildiği düşünülmekte, ayrıca bu günkü Ulu cami ve Üç Kümbetler de Saltuklular'dan kalmadır. İçin de en önemlisi Çifte Minareli (Hatuniye) medresesidir. Anadolu'daki benzerlerinin en önemlileri arasındadır (Yurttaş, 2008: 1). İlhanlılardan günümüze Yakutiye medresesi ulaşmıştır. Ahmediye ve Sultaniye medreseleriyle, Gümüşlü Kümbet de bu dönem eserleri arasındadır. Osmanlı devri yapıları arasında Mimar Sinan'ın eseri Lala Mustafa Paşa ile İbrahim Paşa camileri gelmektedir. XIX. yüzyıl sonlarında, Erzurum'da sekizi büyük olmak üzere 90 cami yer alıyormuş (Yurttaş, 2008: 1).

1. 3. MEZAR TAŞI MİMARİSİ ve GELİŞİMİ

Milletimizin tarih boyunca atalarına ve örflerine büyük ehemmiyet verdiği bilinmektedir. İslam öncesi çeşitli şekillerde icra edilen defin merasimleri ve anıt mezar gelenekleri, İslamiyet’i kabulünden sonra değişikliklerle devam etmiş, kümbet ile türbe yapıları ortaya çıkmıştır (Uygulamalı Türk İslam Sanatları Kütüphanesi, 2005: 16). Daha ziyade din ve devlet büyükleri için inşa edilen bu yapıların yanında halkın yaptırdığı mezar taşları önemli bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Anadolu’ya Müslüman Türklerle dikilen mezar taşları, Osmanlılar döneminde şekil ve muhteva olarak daha da zenginleştirilmiştir (Uygulamalı Türk İslam Sanatları Kütüphanesi, 2005: 16). Özenle işlenen, üzerlerinde birçok sanat icra edilen kültürümüzü nesillerden nesillere aktaran ve mimari üsluplar ile fark edilen mezar taşları, Müslüman Türk’ün yaşadığı her yerde kimliğinin simgesi olmuştur (Uygulamalı Türk İslam Sanatları Kütüphanesi, 2005: 16).

Arapça ziyaret kökünden gelen “ziyaret mekânı” anlamındaki mezar kelimesinden Türkçe ekle türetilmiş (mezarlık) bir yer adıdır. Arapçada mezar “ölünün gömüldüğü yer” manasındadır (İslam Ansiklopedisi, 2004: 519). Mezarlığın eş anlamlısı olarak Arapçada makber / makbere (kabirlerin bulunduğu yer), cebbân/ cebbâne, Farsça ’da mezâret, kabristân, gürcistan kullanılır. Kuranı Kerimde ve Hadislerde ziyaret kökünün geçmesi (Bozkurt, 2004: 519-522) Müslüman topluluklarda bu ismin oluşmasında etkili olmuştur (Berkli, 2007: 45). Önemli kişilerin mezarlarına veya mezarlarının bulunduğu yere râvza, meşhed, kubbe, türbe ve kümbet: cami tekke türbe gibi yapıların bitişiğinde yer alan küçük mezarlıklara hazire adı verilir (İslam Ansiklopedisi, 2004: 519). Mezarlıkların oluşması defin geleneğiyle ilgilidir ve Kuran’a göre bu geleneği başlatan Hz. Âdem’in oğlu Kâbil’dir (İslam Ansiklopedisi, 2004: 519).

Hız. Âdem’in oğulları olan Hâbil ve Kabil Allah’a birer kurban sunarlar ancak Habil’in kurbanı kabul edilmiş, Kabil’in kurbanı kabul edilmemiştir. Bu durumu hazmedemeyen Kabil, Habil’i öldürmüştür. Bunun üzerine Allah, Kabile kardeşinin ölüsünü nasıl ortadan kaldıracacağını göstermek için yeri eşeleyeni bir karga gönderir. Olay karşısında şaşırani Kabil “bana yazıklar olsun, kardeşimin ölüsünü örtmek için bu karga kadar olmaktan aciz kaldım” dedi. Bu olay üzerine Kabil kardeşinin ölüsünü toprağa gömer (Ayhan, 2000: 12). Böylece ölen insanın ortadan kaldırılması geleneği

başlamıştır. Bu durum dini inanışlara, dünyevi görüşlere ve çeşitli uygarlıklara göre farklılık göstermektedir. İlkel bazı inanışlarla da beden öldükten sonra ruhun yaşadığı fikri mevcuttur (Ayhan, 2000: 12). Toprak ananın bağrına dönen ruh, belli belirsiz yaşamaya devam edecektir. Bulunan bazı cesetlerde ölünün insan embriyosunu hatırlatacak şekilde gömülmüş olması bu fikri desteklemektedir. Ayrıca mezarlarda bulunan yiyecek, giyecek vs. gibi kalıntılar öldükten sonraki hayatın güven altına alınması amacını gütmektedir (Ayhan, 2000: 12). Ölülerini gömmek için özel bir alan tahsisine daha çok yerleşik toplumlarda rastlanır; ancak göçebelerinde geçici olarak kaldıkları arazilerde belli bir alanı bu amaçla kullandıkları görülmektedir. Mezarlıklar bölgenin kültürüne, bölgenin coğrafi ve jeolojik yapısına, inşa malzemesi türüne göre çeşitlilik göstermektedir (İslam Ansiklopedisi, 2004: 519). Mezarın baş ve ayak taşına şahide veya hece taşı denilmekte ve İslam öncesi dönemde de Türklerde oldukça eski bir gelenek olarak karşımıza çıkmaktadır (Berkli, 2007: 45). Kitabeli şahide adı verilen baş taşı ile mezarın bittiği yeri gösteren ayak taşı, tam bir mezarı gösterir. Ayak taşı olmayıp, sadece şahidesi bulunan mezar taşı ise, klasik Osmanlı döneminde “makam” olarak adlandırılır ve orada herhangi bir kişinin gömülü olmadığı veya şüphe söz konusu olduğu anlamına gelir. Çok sayıda şehidin topluca gömüldüğü veya ortak bir kitabenin dikildiği mezarlığa “şehitlik- meşhed”, başka yerde gömülü olan şahıs için dikilen ve üzerinde Fatıha yazılı tek taştan ibaret yere de “nazargah” adı verilir (Berkli, 2007: 46).

Ölen kişinin bir çukura gömülmesi olayına ilk olarak Orta Paleolitik çağda rastlanır. Neolitik çağda gömme işlemi meskûn yerlerin dışında yapılmaya başlanır. Bu dönemde açık toprağa, bir çukura, mağaralara veya megalit (iri taş) altına gömme gibi çeşitli yöntemler bulunur (Özkan, 1999: 15). M.Ö. 4000’de hem yakma hem de gömme usullerinin varlığı dikkat çekmektedir. Paleolitik devirden itibaren, mağaralardan çıkarak meskenlerini açığa yapan insanlar gömme işini mağaralarda yapmaya devam etmişlerdir. Bununla beraber Roma’da olduğu gibi gömme işini duvarlar arasında yapanlarda vardır. Ölü yakma geleneği ise M.Ö. 1500 yılına doğru Tuna’daki bir merkezden yayılmıştır (Özkan, 1999: 15).

Türklerde ölü gömme geleneği; Türklerin ilk ataları, Andronovo kültürünü oluşturan insanlar olarak kabul edilir (Berkli, 2011: 4). Bu insanların mezar yapıları dikkat çekicidir. Özellikle kurgan tipinin erken örnekleri olan mezar yapılarında, ölen

kişinin konumuna göre büyüklüğü değişen bir tepe görünümünde mezarların yapıldığı anlaşılmaktadır (Berkli, 2011: 4). Pek çok araştırmacı tarafından Hunlara mal edilen, Pazırık, Esik, Noin-Ula Yenisey ve çevresindeki kurganlar Türk tarihi ve medeniyeti (Berkli, 2007: 51) açısından önemli bilgiler içermektedir.

Kurganların büyüklüğü ve mezar içine konulan eşyaları, ölenin toplum içerisindeki statüsünü belirliyordu. Bazı mezarlardaki cesetlerden ise ölenin yakılarak defin töreninin gerçekleştirildiği dikkat çekmektedir. Bu dönem insanının yerleşik hayata geçtiğinin de en önemli kanıtı kubbeli mezar yapıları olup bugün Orta Asya'da Kazakistan-Tagiskent de yapılan kazılarla ortaya çıkarılmıştır. Hunlarda ve Göktürklerde Ölü gömme ve defin merasimi yılın belirli dönemlerinde gerçekleştirilmiştir. Hunlarda sonbahar ve ilkbahar aylarında, Göktürklerde ise ağaçların yapraklarını açtığı ve solduğu zamanlarda defin merasimleri gerçekleştirilmiştir (Berkli, 2007: 51-52). Uygurlarda da mezar üzerine taş dikme geleneği devam etmiş, balbal adı verilen heykellere de "Bengütaş" denilerek bu geleneği devam ettirmişlerdir (Berkli, 2007: 57). Uygurlar dönemine ait yapılan çalışmalarda ahşap mezar yazıtlarına da rastlanmıştır (Uğraşkan, 2007: 11).

Türklerin İslamiyeti kabulüyle beraber sanat anlayışlarında da değişiklikler olmaya başlanmıştır. Eski Gök Tanrı ve Şamanist inancı ile kültürlerinden gelen özellikleri, İslami inanç ve kaidelere uyarlayarak (Berkli, 2007: 58) geleneği devam ettirmişlerdir. Anadolu Selçuklular ve Beylikler döneminde yapılan mezar taşları (Başkan, 1996: 62) sandık tipi ve şahideliler olmak üzere iki ana grupta incelenmiştir. Sosyal kültürel ve coğrafi koşulların zaman içerisinde değişikliği ile biçim ölçü ve süslemesinde bir takım alt gruplara ayrılmıştır (Başkan, 1996: 62). Osmanlı mezar taşlarının Selçuklu ve Beylikler dönemi mezar taşlarına göre en belirgin özelliği daha sade, ağırbaşlı ve formların net oluşudur (Haseki, 1996: 27). Osmanlıda figüratif elemanlara rastlanmamış ve ölen kişinin kimliğini belirten semboller kullanılmıştır. Tarih öncesi devirlerden beri insanoğlu, malzemeyi üç boyutlu olarak düzenlemek istemiş, bu duygu Türklerde özellikle heykelde ayrı bir uygulamayla İslam dini-inancı çerçevesinde, bilhassa mezar taşlarında yeniden yorumlanma imkânı bulmuştur (Berkli, 2007: 162). Devlet ve din adamlarının, âlimlerin, askeri kuruluşların, serpuşları birbirinden farklı olarak ele alınmıştır (Haseki, 1996: 27). Selçuklu ve kültürünün oluşturduğu figüratif olmayan mezar taşları geleneği Anadolu'nun Doğu Güneydoğu,

orta ve batı bölgelerinde yaygındır. Şahidelerin baş kısmı çoğu kez mihrap görünümünde olup taşlar üzerinde bulunan süs öğeleri eski gelenek ve inançlarla bağlı olarak gelişim göstermektedir (Haseki, 1976: 22). Osmanlı devletinde 19.yüzyılın ilk çeyreğinden sonra serpuş formu başlık yerini fes tipi başlık formu yerini alır. II. Mahmut zamanında yeni kıyafet kanunu uygulanmaya başlaması ve fesin resmi başlık olarak kabul edilmesi mezar taşına da yansımaktadır (Haseki, 1996: 27).

1. 4. TARİKAT GELENEĞİ

Tarikat; Arapça yol demektir. Fakat tarikat, metot, usul anlamına da gelmektedir. Tarikat, bir din adamının nezaretinde çeşitli zikir, sema ve ibadetlerle ruhu ve nefsi arındırma, kalbi terbiye etme ve içsel gelişimi sağlamak amacıyla manevi bir yola girmeyi ve kurtuluşa kavuşmayı ifade etmektedir (Oğur, 2019: 36-38). Tarikatlar lider olarak gördükleri şeyhlerin adlarıyla anılmıştır: Mesela, Hacı Bayram-ı Veli'nin kurduğu tarikata, Bayramiyye; Hacı Saban Veli'ninkine Sabaniyye; Hacı Bektaş Veli'ninkine de Bektaşiyye denilmiştir. Genellikle tarikat grupları ana dini gruptan ayrılmaksızın yoğun bir dini hayatı ifade etmiştir. Bununla birlikte tarikat üyeleri dini hayatı yoğun yaşamak istemelerinden dolayı çoğu zaman kendilerine özgü ibadet, zikir, sema ve ayinleriyle, sembolik kıyafet ve aksesuarlarıyla dikkat çekmiştir. Aynı zamanda tarikatlar tek bir coğrafyaya değil, dünyanın dört bir yanına dağılmıştır. Hal böyle olunca coğrafyanın, yaşam koşullarının, geleneksel ve dini doktrinlerin tarikatların içerik ve işleyişlerinde bazı hususlarda farklılıklar oluşturmuştur (Oğur, 2019: 36-38). Tarikatlar V/XII. asırdan itibaren tasavvufi düşüncenin kurumlaşmış şekli olarak toplumdaki yerlerini almışlardır. İlk dönemlerde dini tebliğ ve irşat misyonunu üstlenen tarikatlar, tarih içinde çeşitli Müslüman topluluklarda farklı tezahürler göstermişlerdir (Sarıkaya, 2001: 1-2).

Tarikatların kurucuları olarak kabul edilen kişilerin ilk başta tarikat kurmak gibi bir düşünceleri olmadığı görülmektedir. Tasavvufi gruplar, onların etrafında kendiliğinden oluşmuştur. Özellikle miladı 6. asrın başlarında Gazali'nin geliştirdiği, sistemleştirdiği ehl-i sünnet tasavvufuyla tasavvuf müesseseseleşmiştir (Oğur, 2019: 44). Tarikatlar dönemi olarak adlandırılan bu yıllarda tasavvufun kurum haline geldiği, kişilerin ferdi anlayışlarının değil, tarikatların fikir ve görüşlerinin ön plana çıktığı, tevbe ve zikir gibi ferdi ibadetlerin topluca ve her tarikatçe uygun görülen ayinler

eşliğinde yapılmaya başlandığı, çile, rabıta, sema gibi önceden hiç olmayan ayinlerin ortaya çıktığı bir dönem başlamıştır (Oğur, 2019: 44).

Kâdiriye Tarikatı: Kâdiriye tarikatı, Hz. Pir Abdulkadir Geylâni'nin kurduğu bir tarikattır (Ercan, 2006: 26). İslam dünyasının ilk ve en yaygın (TDV İslam Ansiklopedisi, 2001: 131) tarikatıdır.1077 yılında Hazar denizinin güney batısındaki Gilan'da dünyaya gelen, dini ilimleri Bağdatta tahsil ettikten sonra Ebu'l Hayr Muhammed, Müslim- Debbas vasıtasıyla tasavvufa yönelen Abdulkadir Geylâni kendisine tahsil edilen medresede 1127 yılında ders verip talep yetiştirmeye başlamıştır (TDV İslam Ansiklopedisi, 2001: 131). Abdülkadir Geylâni'nin sohbetlerinin bir kısmı kitap haline getirilmiştir. Geylâni'nin Cüneyd-i Bağdâdi'ye ulaşan tarikat silsilesi şöyledir: Ebû Said Mübârek bin Ali Manzûmi, Ebu'l Hasan Ali Kureşî, Ebu'l- Ferec Tarsûsî, Abdülazîz Temîni, Şibli.72 İlk defa Eşrefoğlu Rûmî (ö.1469) ile Anadolu'ya gelen Kâdiri Tarikatı, İsmail Rûmi ile İstanbul'a da girmiştir (Ercan, 2006: 26). Tarikatın zikri, seslidir. Zikrin bir adı da devrândır. Zikir Kur'ân-ı Kerîm, Lâillahe İllallâh, Allah, Allah ve Allah'ın diğer isimleri ile ilâhilerin okunmasından oluşmaktadır (Ercan, 2006: 26).

Tarikatın yayılmasında islam aleminin çeşitli bölgelerine mensup müridlerinin de büyük katkıları olmuştur. Bunlardan yemenli Muhammed Abdullah Ali el-esedinin Anadolu'ya gidip bir zaviye açtığı uzun sürede orda kaldıktan sonra yemene döndüğü kaydedilmekteyse Anadolu da ki faaliyetleri hakkında bilgi bulunmamaktadır. Abdulkadir Geylâninin Moğol işgali sırasında yıkılan medrese ve tekkesi Kanuni Sultan Süleyman tarafından 1534 yılında Mimar Sinan'a yeniden yaptırılmıştır. Bağdat 'a Nakibüleşraf olarak Abdulkadir Geylânın soyundan bir zat tayin edilmiştir (TDV İslam Ansiklopedisi, 2001: 132).

Kadiri Tarikatına mensup kişiler:

1. Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba
2. Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi
3. Nevres Baba
4. Şeyhim Eşrefi Rumi Müridi İsmail Tokadi
5. Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendi

6. Kadiri Şeyhi Abdalbaki Efendi
7. Eyüp Dede
8. Kadiri Tarikatı Hulefasından Kırklar İmamı Hoca Mehmet Hulusi Efendi
9. Hacı Galip Efendi
10. Tarikatı Kadiriye Hulefasından Gacıroğlu Hacı Osman Efendi
11. Kadiriye Hulefasından Habib Baba Hazretlerinin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim
12. Kadiri Tarikatı mensuplarından Halit Tacdireyin

Rifâiyye Tarîkatı: Rifâiyye Tarîkatı tasavvuf tarihinde ilk ve en büyük tarîkatlardan biridir. Rifâî Tarîkatı'nın pîri Seyyid Ahmed er-Rifâîdir (Ercan, 2006: 27). Kurucusunun nisbesinden dolayı Rifaiyye diye adlandırılmıştır. Tarikat günümüzde Türkiye'de Rufaiye şeklinde de söylenmektedir. Irak'ın Güneyinde Bataih bölgesinde Ümmüabide köyünde doğan doğan Ahmet er-Rıfai önce Ebü'l Fazl Ali el-Vasiti'den, daha sonra dayısı Mansur el Bataihi'den hilafet aldığı için Rıfaiyye'nin Hz. Ali'ye ulaşan iki silsilesi bulunmaktadır. Rıfaiyye'nin XII. Yüzyılda tarikatlar arasında kuruluşunu tamamlamıştır (TDV İslam Ansiklopedisi, 2008: 100). Rıfainin torunlarından İzzeddin Ahmet es-Sayyad zamanında tarikat Irak, Suriye, Hicaz, Yemen ve Mısır'da yaygınlık kazanmıştır. M. Fuat Köprülü, İbn Battüda'dan hareketle Rıfaiyye mensuplarının 13. yüzyılın sonları ile 14. yüzyılın (TDV İslam Ansiklopedisi, 2008: 100) başlarında Anadolu'da faaliyet gösterdikleri bilinmektedir. Rifaîlikte toplu halde yapılan zikir, seslidir. Hem oturarak hem de ayakta zikir yapılabilir. Bu zikir Kuran'ı Kerim ve evratla başlayıp naatlar ve ilahiler refakatinde, La ilahe illallah, Allah, Hay, Hu isimlerinin vücut hareketleri ile birlikte ritmik bir şekilde tekrarlanması suretiyle devam eder. Bu zikir sırasında bazen, vücuda şiş ve kılıç saplamak, kızgın demirleri yalamak gibi şeyler yapılır ki bunlara "Burhan" denir (Ercan, 2006: 29).

Rufai Tarikatına mensup Rufai Dervîşi Nevres Gür'dür.

1. 4. DUTÇU (TUZCU) KÖYÜ

Erzurum Dutçu (Tuzcu) Köyü Erzurum Merkez Palandöken ilçesine bağlıdır. Erzurum'a uzaklığı 9 km mesafededir. Köyde, 2000'li yılların başında 1000 kişi

yaşamaktadır. 6360 Sayılı Kanunla mahalleye dönüştürülmüştür (Naci Püskülcü, 2008: Erişim Tarihi, 29.07.2019).

Köyün eski ismi Tuzcu'dur. Tuzcu ismi köy halkı tarafından zamanla Dutçu olarak adlandırılmıştır. Yıllar öncesinde çevre köylerden özellikle Çat ve Tekman tarafından buraya tuz getirilip şehre götürülmek üzere satılmıştır. Tuzcular köyde konakladıkları için köyün ismi Tuzcu olarak adlandırılmıştır. Köyde mevcut hane sayısı 130'dur (Akt. Melek Kardeş).

Köyde yaşayan insanların geçim kaynağı tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık yapılmaktadır. Köy verimli arazi topraklara sahiptir. Özellikle buğday ve arpa ekimi yapılmaktadır.

Dutçu (Tuzcu) Köyü Dronla Havadan Görüntüsü (Halil İbrahim Ün)

Dutçu (Tuzcu) Köyü Tuzcu Mahallesi Cami (Ebru Işık)

Dutçu (Tuzcu) Köy İçerisindeki Çeşme (Ebru Işık)

Dutçu (Tuzcu) Köy İçerisindeki Tuzcu Köyü Anaokulu (Ebru Işık)

Dutçu (Tuzcu) Köy İçerisinden Görüntü (Ebru Işık)

Dutçu (Tuzcu) Köy İçerisinden Görüntü (Ebru Işık)

Dutçu (Tuzcu) Köy İçerisinden Görüntü (Ebru Işık)

Dutçu (Tuzcu) Köy İçerisinden Görüntü (Ebru Işık)

Dutçu (Tuzcu) Köyü Mezarlığın Ön Kısımındaki Çeşme (Ebru Işık)

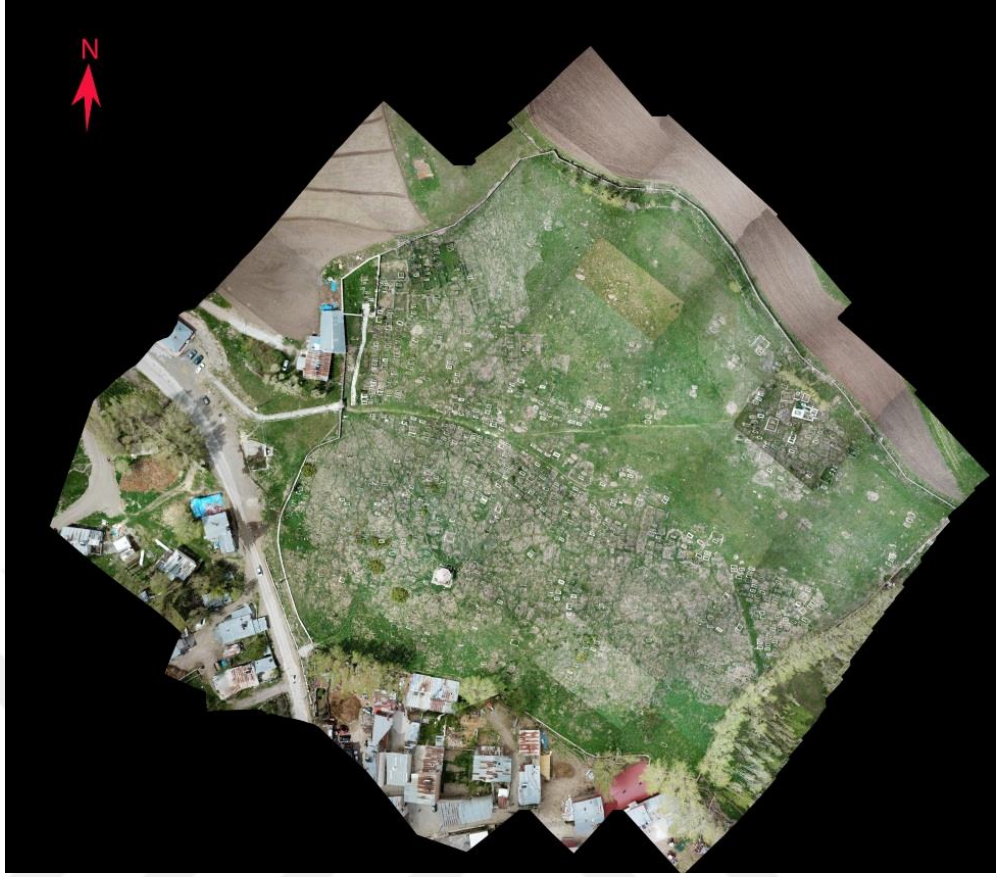
Dutçu (Tuzcu) Köyü Mezarlığın Ön Kısımındaki Çeşme (Ebru Işık)

Dutçu (Tuzcu) Köyünde Yapılan Hayvancılık Dronla Havadan Çekilen Görüntü (Halil İbrahim Ün)

Dutçu (Tuzcu) Köyünde Yapılan Hayvancılık Dronla Havadan Çekilen Görüntü (Halil İbrahim Ün)

Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı Dronla Havadan Görüntüsü (Halil İbrahim Ün)

Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı Dronla Havadan Görüntüsü (Halil İbrahim Ün)

Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı Dronla Havadan Görüntüsü (Halil İbrahim Ün)

Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı Dronla Havadan Görüntüsü (Halil İbrahim Ün)

Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı Dronla Havadan Görüntüsü (Halil İbrahim Ün)

Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı Dronla Havadan Görüntüsü (Halil İbrahim Ün)

Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı Dronla Havadan Görüntüsü (Halil İbrahim Ün)

Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı Dronla Havadan Görüntüsü (Halil İbrahim Ün)

1. 5. DUTÇU (TUZCU) KÖYÜ MEZARLIĞINDAKİ MUTASAVVIFLARIN HAYATLARI

1.5.1. Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Hayatı

Seyyid Abdulgafur Hoca Efendi 1936 yılında Erzurum'un Çat ilçesine bağlı Şeyh Hasan köyünde dünyaya gelmiştir. Soyu silsilesi tahireden olup, otuz beşinci dedesi Hz. Hüseyin (r.a) efendimizdir. Dedesi seyit molla Resul Efendi, babası seyit molla Ahmet Efendi ve annesi Seyyide Hazime Hanım'dır (Kaplan, 2012: 309). O dönemde Çatın Babaderesi, Ağaköy, Hacı Yusufbey gibi köylerde medreseler bulunmakta olup ve faaliyet göstermektedirler. Abdulgafur Hoca Efendi on sekiz yaşında babasından icazet almıştır. 1961 yılında Çat'ın Taşağıl köyünde imamlık ve müderrislik görevini yapmıştır (Kaplan, 2012: 311). 1976 yılına kadar imamlık ve müderrislik yaparak çok sayıda öğrenci ve âlim yetiştirmiştir. 1976 yılında Erzurum'un 16 yıl imamlık yapmıştır. 1995 yılında Erzurum'a gelerek " Babadereli Ahmet Efendi kültür ve eğitim vakfını" kurmuş olup Abdurrahman Gazi mahallesinde Babadereli Ahmet Efendibabasının adında camii yaptırmıştır (Kaplan, 2012: 312). Seyyid Abdulgafur Has Hoca fıkıh, tefsir, hadis, tasavvuf, nahiv, sarf, mantık, tarih, dersler vererek birçok sayıda talebe yetiştirmiştir (Kaplan, 2012: 312; Taşyürek, 2013: 163). Abdulgafur Has Hoca Efendi Arapça başta olmak üzere Osmanlıca, Farsça ve Türkçeyi iyi düzeyde kullanmıştır (Kaplan, 2012: 312).

Abdulgafur Has Hoca Efendinin bir kızı ve dört oğlu vardır. Molla Resul Has Hoca Efendi, Nuh Has, Hüseyin Has, Muhammed Has adındaki kişilerdir (Akt. Cüneyt Has).

Molla Resul Has Hoca Efendi bir gün rüyasında Abdulgafur Has Hoca Efendiyi görmüştür. Rüyasında mezarlığa girince ilk önce mezarlığın sağ tarafına dönüp okumasını ve daha sonra kendisini ziyarete gelmesini istemiştir. Sağ tarafta önemli din kişilerinin yatmakta olduğunu söylemiştir (Akt. Cüneyt Has).

Abdulgafur Has Hoca Efendi Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre mezarlığı içerisinde mezarlığa girişin sol tarafında yer almaktadır. Aile kabristanı şeklinde düzenlenmiştir. Kabristanda hemen mezarının yan tarafında oğlu, Molla Resul Hoca Efendi ve kardeşi yatmaktadır. Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi 21 Ocak 2007 Pazar günü vefat etmiştir (Kaplan, 2012: 316).

Yunus Emre Mezarlığı ve Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Mezarının Bulunduğu Alan Dronla Havadan Görünümü (Halil İbrahim Ün)

Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Mezarı (Ebru Işık)

Esseyyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Mezarı (Ebru Işık)

Esseyyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Mezarı Yan Yüzeyi (Ebru Işık)

Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Mezarı (Ebru Işık)

Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü (Ebru Işık)

1.5.2. Gacırzade Hacı Osman Efendi'nin Hayatı

Gacırzade Hacı Osman Efendi Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre mezarlığı içerisinde mezarlığa girişin hemen sağında Yunus Emre ve Tabduk Emre'nin kabri yanında yer almaktadır. Hacı Osman Efendi Kafkas göçleri esnasında Erzurum'a gelerek Karaköse Mahallesi ve kuloğlu mahallelerine yerleşerek Erzurum'da birçok eğitim hizmetlerinde bulunulmuştur. Birçok vakıf ve medrese kurmuştur (Taşyürek, 2013: 164). Şapka olayı esnasında Hacı Osman Efendi Karaköse Camiinde görev vermekteymiş o dönem yaşı seksenin üzerindeymiş. İstiklal mahkemesini karşına çıkarılmış idam kararı verilmiştir. İki rekât namaz kılarak ruhunu teslim etmiştir (Taşyürek, 2013: 164).

Gacırzade Hacı Osman Efendi'nin Mezarı (Ebru Işık)

1.5.3. Hacı Galip Efendi'nin Hayatı

Hacı Ali Galip Efendi, 1882 yılında Erzurum'da dünyaya gelmiştir (Türk, 2014: 519). Hacı Ali Galip Efendi dönemin Baş Kâtiplerinden Abdullah Efendi'nin oğludur. (Taşyürek, 2013: 163; Çağlayan, 2014: 20). Galip Efendi küçük yaşta babasını kaybetmiştir. Babasının vefatı üzerine ablasının eşi kaymakam Maksut efendinin velayeti altına girer. Galip Efendi İbtida (ilkokul), Rüştüye(ortaokul), İdadi ve Sultani (lise) eğitimini almıştır. (Taşyürek, 2013: 163; Çağlayan, 2014: 20).

Erzurum'da Kadir-i tarikatı şeyhi hacı İbrahim Haki Hz. manevi terbiye almıştır. Ali Galip Efendi şeyhinin refakatinde Medine'yi Münevvere' ye gider. Öğrenimini devam ettirerek dört yıl burada kalır. Daha sonra bir buçuk yıl Bağdat'ta daha sonra İstanbul Ayasofya medresesinde olmak üzere toplamda üç yıl manevi ilim tahsil eder. Şeyhi İbrahim Hakkı Hz. işaretiyle Erzurum'a döner ve Şair Nefi ortaokulunda o zaman ki ismiyle muallim mektebinde Hüsnü Hat okutur (Taşyürek, 2013: 163; Çağlayan, 2014: 20). Hattat ve Mürettep divan sahibi olan Hacı Ali Galip Efendi şiirlerini "Talip" maslahı ile yazmıştır. Hacca giden Erzurumlular misafir oldukları Ali Galip efendiden memnun olarak ayrılıyorlar (Türk, 2014: 519).

Ali Galip Efendinin Ahmet Ebu Vefa (Acar) ile Ebu's Sefa (Acar) adında iki oğlu vardır (Çağlayan, 2014: 20). 1925 yılında şapka kanununun çıkmasıyla görevinde istifa edip, Erzurum Eşrafından Hoca Hüseyin efendiyle mani fatura dükkânı açar ve yine aynı yılda şapka hadisesi olarak bilinen olaylara adı karıştığı için kırk üç yaşında şehit edilmiştir (Türk, 2014: 520; Taşyürek, 2013:164). Erzurum Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre mezarlığı içerisinde Yunus Emre türbesinin yanında yer almaktadır (Taşyürek, 2013: 164). Tutukluluk zamanlarında yanına gidip gelen arkadaşlarına vasiyetinde iki ay sonra oğlunun olacağını doğacak evladının ismini "Sefa koysunlar" demiştir. İstiklal Mahkemesi'nin geleceği günlere yakın tophanenin önünde idam edilmiştir. Hatıraları arkasından destanlar söylemiş, efsaneler anlatılmıştır. Efsanelerden biri de idam edildiği gün ertesinde sabah ezanı okuduğu şeklindedir (Türk, 2014: 521-522).

Hacı Galip Efendi'nin Mezarı (Ebru Işık)

1.5.4. Hacı Haşii Ali Efendi Baba'nın Hayatı

Hacı Ali Efendi'nin dedeleri Seyyid Kara Şeyh oğlu Seyyid İbrahim Efendi üç kardeşi ile birlikte Mekke'nin Haşii mahallesinden tahminen 350 -400 yıl önce ayrılarak Erzurum'a gelmişlerdir. Babası Hacı Hüseyin Efendidir (Taşyürek, 2013: 158). Hacı Haşıl Efendi tahminen 1840'lı yıllarda Erzurum'da doğmuştur. İlk medrese eğitimini İspir Müftüsü Seyyid Kara Ahmet Efendiden almıştır (Taşyürek, 2013: 158). Seyyid Kara Ahmet Efendi Hacı Haşıl Efendinin amcasıdır. Hacı Haşıl Efendi daha sonları Erzurum'a gelerek Kadir-i Tarikatının zamanın öncülerinden olan Erzurumlu İbrahim Hakkı Efendinin evladı Şeyh Hacı Muhammet Şakir Efendinin halifesi olmuştur. Muhammet Şakir Efendiden Tedris ve Terbiye görmüş şeyhin vefatına kadar tarikatın usul ve icatlarına göre sülukunu bitirip icazet ve hilafet namesini alarak Şeyh unvanını almıştır (Taşyürek, 2013: 158).

Hacı Haşıl Efendi İbrahim Hakkı Hz.'nin kitabı olan marifetnameyi çok iyi bildiği ve sürekli yanında taşıdığı bilinmektedir (Taşyürek, 2013: 158). Hacı Muhammet Şakir Efendiden sonra onun icazetiyle Erzurum'da Muratpaşa mahallesinde İsmail Efendi tarafından vakfedilen evde tarikatın Şeyhinin postuna oturmuş ve birçok talebe yetiştirmiştir (Taşyürek, 2013: 158). Şeyhinden tarikatı devr alması hakkında rivayet şöyledir: Ali Efendi şeyhi tarafından çok sevilmektedir. Şeyhi Fehim ve Halim isimlerinde iki oğlu olmasına rağmen postu Ali'ye bırakmaktadır (Taşyürek, 2013: 158). Fakat hanımı bu duruma razı olmamaktadır. Kendi oğullarına verilmesini istemektedir. Şakir Efendi bir türlü hanımını ikna edemez (Taşyürek, 2013: 159). Nihayet şu şekilde anlaşılır: Şakir Efendi gecenin bir vaktinde iki oğlunu ve Ali Efendiyi üç kez çağıracaktır. Çağrısına icabet edebilen tekkenin anahtarlarını alıp posta oturacaktır. Fakat Ali Efendinin evi Erzurum'da oğullarının evi ise Hasankalededir. Erzurum bir günlük yoldur. Şakir Efendinin hanımı bu durumdan memnundur. Çünkü Ali'nin uzun mesafeden ötürü geleceğini düşünmemektedir (Taşyürek, 2013: 159). Tabi zamanında mesafenin bir hiç olacağını nereden düşünsün. Bir kış gecesidir. Dışarda şiddetli kar tipisi vardır. Şakir Efendi üç defa Halim diye seslenir sesine cevap veren yoktur. Yan tarafta yatan Halim oğlu uyumaktadır. Daha sonra Fehim diye üç defa seslenir ve oda ses vermez sıra Ali'ye gelmiştir. Şakir Efendinin hanımı endişelenmektedir 'ya işitip gelirse' diye. Fakat dışarda karanlık bir gece ve tipi hâkimdir. Şakir Efendi Ali diye üç defa seslenir. Üçüncü seslenişi sırasında 'buyur

Şeyhim' diye Ali'nin sesi duyulur. Ama birkaç dakika Ali gecikmiştir. Şakir Efendi merak eder ve Ali 'ye neden geç kaldığını (Taşyürek, 2013: 160) sorar: Ali Efendi Şeyhine 'affedersiniz efendim birinci seslenişinizden uyandım, ikinci seslenişinizde hazırlandım, üçüncü seslenişinizde de ancak gelebildim diyerek af diler'. Şakir Efendinin hanımının diyecek bir şeyi kalmamıştır (Taşyürek, 2013: 160). Pos Ali Efendiye devredilir. Ünlü tarihçi M. Nusret Efendi eserinde şöyle ifade etmektedir; Haşizade Şeyh Ali Efendi aslen ispir kasabasındandır. Ulemayı ümmetten Hacı Efendinin oğludur. Haşizade Şeyhzade Ali Efendi dervişlik yolunu tutarak nefsiyle mücadeleye koyulmuş biri idi. İbrahim hakkı Hz. Şeyh Şakir Efendiye münip idi. Şeyhi ile oturur Şeyhiyle bakar Şeyhi ile söylerdi. Kendileri Veysel Karani yolunda Celal ismine mashardı. Allah dostları kendilerinden isteyen ve samimi davranan kişilere Allah'a yaklaşma dersi veririler. Mürşidin söylediklerini yaparak çalışan bu kişiler Allah-u Teâlâya yaklaşma ve onu daha çok sevip ona derin bir haşyet duymaya başlarlar (Taşyürek, 2013: 161).

Haşizade Şeyh Ali Efendi kırk sene belinde zincir, hırkası altında kıldan mamul bir gömlek giymiştir. Marifetnameyi yanında taşır, ziyaret edenlere okuttururdu. Sokakta gezerken başına bir havlu örtünür bunu kendisine kınanmaya ayıplanmaya bir vesile eylemişti (Taşyürek, 2013: 160). Onun hâl ve ahlakını bilmeyenler söylediği sözlerden bir anlam çıkaramazdı. Sırrını bilenler ise ne demek istediğini anlarlardı. Kamil mürşidler bu tasarrufla talebelerini terbiye ederler zaman ve mekân Allah'ın izniyle engel teşkil etmez hale gelir (Taşyürek, 2013: 160). Haşizade şeyh Ali Efendiye ehli kılan mürşidliği tevazuu, edep ve takvasıdır. Kuran ahlakıyla ve Resulullah' (s.a.v)'ın terbiyesiyle terbiye olmuş onu gönül ehli insan gerçek bir mürşittir. Resulullah (s.a.v) Efendimizin manen mirasçılarıdır. Hacı Ali Haşii Efendi döneminin önemli kişilerinden biridir (Taşyürek, 2013: 161).

Hacı Haşii Ali Efendi Babanın Türbesi (Ebru Işık)

Hacı Haşii Ali Efendi Babanın Türbesi Yan Taraftan Görüntüsü (Ebru Işık)

Hacı Haşii Ali Efendi Babanın Türbesi (Ebru Işık)

Hacı Haşii Ali Efendi Babanın Türbe Girişi (Ebru Işık)

Hacı Haşii Ali Efendi Babanın Mezarı (Ebru Işık)

Hacı Haşii Ali Efendi Babanın Baş Şahide İç Yüzü (Ebru Işık)

Hacı Haşii Ali Efendi Babanın Ayak Şahide İç Yüzü (Ebru Işık)

1.5.5. Mehmet Hulusi Efendi'nin Hayatı

Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre'nin mezarının kuzey yanında yer almaktadır. Mehmet Hulusi Efendi Erzurumludur. Erzurum medreselerinde icazet namesini almış uzun süre kale içindeki Kırklar mescidi imamlığını yapmış ve bundan ötürü de Kırklar imamı olarak anılmıştır (Taşyürek, 2013: 165). Kadir-i Tarikatı şeyhlerinden Ahmet Nuri efendiye intisap etmiş onun terbiyesinde yetişmiştir. Bulduğu tarikatın görevlerini adap ve erkânını hayatının sonuna kadar sürdürmüştür (Taşyürek, 2013: 165).

Mehmet Hulusi Efendi'nin Mezarı (Ebru Işık)

Mehmet Hulusi Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü (Ebru Işık)

Mehmet Hulusi Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü (Ebru Işık)

Mehmet Hulusi Efendi'nin Ayak Şahidesi (Ebru Işık)

1.5.6. Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Hayatı

Tariki kadiri Üveysi tarikatı meşayih kiramdan Hacı Rasim Pilatin ks. Hz. (1326 Hicri) yıllarında Erzurum Uzun Ahmet köyünde dünyaya gelmiştir. Babası Hüseyin Efendi, annesi Hatice hanım, dedesi Yusuf Efendidir. Dedesi Yusuf Efendi Suriye'nin Şam taraflarından eskiden köy veya nahiye olarak bilinen Tortum ilçesine gelmiş, âlim, zahit olarak bilinip tanınan bir zattır. Burada bedelsiz olarak imamlık yapmıştır. Halk arasında büyük bir sevgiye muktedir olup ve tanına Yusuf Efendi Hz. Erzurum'un Uzun Ahmet köyüne nakletmiştir. Uzun Ahmet köyünde imamlığa devam edip burada kalmıştır. Bu köyde Hacı Rasim Baba ks. Hz. dünyaya gelmiştir. Hacı Rasim Baba'nın soyu kesin olarak Abbasi nesline dayanmaktadır. Peygamber Efendimiz (S.A.V) amcası Hz. Abbas'a dayanmaktadır. Abbasi neslinden oluşu kesindir. Ceylan derisine yazılı olarak secereleri mevcut bulunmaktadır (Akt. Mustafa Pilatin).

Uzun Ahmet köyünde bir süre kaldıktan sonra babası Hüseyin Efendi vefat edince seferberlik yıllarında Erzurum'un Kuloğlu mahallesine gelmiştir. Buraya gelince Hacı Rasim Pilatin Hz. 10 ya da 12 yaşlarındaymış. Hacı Rasim Baba ks. Hz. küçüklüğünden beri tarikatlara ve zikirlerle devam etmiştir. Halk arasında bilinen Hacı Haşıl Efendi olarak tanınan asıl ismi Hacı Haşii Ali Efendinin tekkesine küçük yaşta devam edip hizmette bulunmuştur. Hacı Haşii Ali Efendi Hz. vefat ettikten sonra Hacı Rasim Baba Hz. bir yıl sonra dünyaya gelmiştir (Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Ayak şahidesi dış yüzeyinde bulunan levhada yazılıdır).

Tarikatlara büyük bir aşkla ve feyizle devam eden Hacı Rasim Baba Hz. bir gün küçük yaşta bir rüya görüyor. Rüyasında bir meydan kurulmuş, Erzurum'da bulunan bütün zatlar meşayihler ve evliyalar bu meydanda bulunuyorlar. Bu meydanda halka oluşturup Hacı Haşii Ali Efendi Hz. orada bulunuyor. Hacı Rasim Baba Hz.'lerine kendi hırkasını çıkarıp giy bunu dön diyor. Bu zatta giyip dönmeye başlıyor. Orada bulunan bütün zatlara Hacı Haşii Ali Efendi Hz. işte bu benim manevi evladımdır diyor. Bundan sonra bu yürütecektir. Bu rüyadan sonra Hacı Rasim Baba ks. Hz. evini tekke yaparak zikir yaptırarak ders vermeye başlar. Tabi küçük yaşta böyle bir vasfa sahip bulunuyor. Hacı Rasim Baba Hz. birçok kerametlere sahip olup gavs ve meşayih kiram olan kutupluk vafına sahip bulunan Hacı Rasim Baba Hz. birçok takdire şayan sıfatlarıyla bilinmektedir. İbrahim Hakkı Hz. Zakir Efendi, Fehim efendi Hacı Haşii Ali Efendi Hz. ve kendisi Hacı Rasim Baba ks. Hz.lerine Kadiri Uveysi tarikatına sahip

olarak yürütülmesini, bu silsile doğrultusunda verilmiştir. Ayrıca Hacı Haşii Ali Efendi Hz. hanımı benden sonra gelecek Rasim Efendiye bu emanetlerimi ona ver diye buyurmuştur. Büyük kerametlere sahip bulunan Hacı Rasim Baba Hz. 09.09.1990 yılında vefat etmiştir. Rasim Efendinin tekkesi Yoncalık mahallesinde bulunup, emanetleri (mührü, meşayilik tacı, hırkası, cübbesi ve diğer emanetleri) oğlu Hacı Mustafa Efendiye verilmiştir. Hacı Rasim Baba oğlu Mustafa Efendi'nin devam ettirmesini buyurmuştur (Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Ayak şahidesi dış yüzeyinde bulunan levhada yazılıdır).

Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba, Hacı Haşii Ali Efendi Baba vd. Mezarlarının Bulunduğu Alan Dronla Havadan Görüntüsü (Halil İbrahim Ün)

Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Mezarı Genel Görüntüsü (Ebru Işık)

Şeyh Hacı Rasim Pilatin Babanın Mezarı Arka Taraftan Görüntüsü (Ebru Işık)

Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Mezarı Genel Görüntüsü (Ebru Işık)

Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Mezarı Genel Görüntüsü (Ebru Işık)

Şeyh Hacı Rasim Pilatin Babanın Baş Şahide İç Yüzü (Ebru Işık)

Şeyh Hacı Rasim Pilatin Babanın Ayak Şahide İç Yüzü (Ebru Işık)

Şeyh Hacı Rasim Pilatin Babanın Mezarı Genel Görüntüsü (Ebru Işık)

Şeyh Hacı Rasim Pilatin Babanın Mezarı Genel Görüntüsü (Ebru Işık)

Şeyh Hacı Rasim Pilatin Babanın Mezarı Genel Görüntüsü (Ebru Işık)

Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın; tacı, mührü, saati, cübbesi, dergâhı ve camii Görüntüsü (Mustafa Pilatin)

Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Şeyhlik Mührü (Mustafa Pilatin)

Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Yüzükleri ve Tespihi (Mustafa Pilatin)

1.5.7. Tabduk Emre'nin Hayatı

Tabduk Emre, Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre mezarlığının girişin sağ tarafında mezarlığın orta kısmında yer almaktadır. Yunus Emreyle yan yana yer alır ve aynı baldaken planlı türbe içerisinde yer almaktadırlar. Daha önceki tarihlerde Yunus Emre'ye ve Tabduk Emre'ye ait olan mezarlar etraftaki köylüler tarafından 175 cm. yükseklikte ağaç parmaklıklarla çevrelenmiştir (Başar, 1972: 101).

Tabduk Emre, Hacı Bektaş Veli'nin halifelerindendir. Hacı Bektaş Veli Horasan da Nişabur şehrinde doğmuş ve 85 yıl yaşamıştır. Orta Asya'dan Anadolu'ya gelen Hacı Bektaş Veli Halka öztürkçe hitap etmiş, halkımızı kendi dilleriyle aydınlatmış medrese ve dergahlar da onların milli duygularına seslenmiştir (Başar, 1972: 101). Yunus Emre 40 yıl Tabduk Emre'nin yanında kalmış ve yetişmiştir (Başar, 1972: 101).

Yunus Emre Mezarlığı Genel Görüntü (Ebru Işık)

Tabduk Emre ve Yunus Emre Türbe Genel Görüntüsü (Ebru Işık)

Yunus Emre ve Tabduk Emre'nin Türbesi (Ebru Işık)

Tabduk Emre'nin Mezarı (Ebru Işık)

Tabduk Emre'nin Mezarı Baş Şahide İç Yüzü (Ebru Işık)

Tabduk Emre'nin Mezarı Ayak Şahide İç Yüzü (Ebru Işık)

1.5.8. Yunus Emre'nin Hayatı

Türk Tasavvuf Edebiyatının en büyük temsilcisi kabul edilen Yunus Emre'nin yattığı yer konusunda kesin bir bilgi mevcut değildir (Kaya, 2009: 10). Yunus Emre'nin kabirleri Anadolu'nun (Taşyürek, 2013: 166) birçok muhtelif yerlerinde bulunmaktadır.

Anadolu'nun muhtelif yerlerinde çok sayıda makam türbesi bulunan Yunus Emre'nin; Eskişehir (Sivrihisar), Aksaray (Ortaköy), Karaman, Bursa, Manisa (Kula ile Salihli arası), Isparta (Keçiborlu), Ordu (Ünye), Sivas (Hafik), Afyon (Sandıklı), kabirlerinin bulunduğu yerler arasında geçmektedir (Kaya, 2009: 1; Oğuz, 2011: 6; Yetim, 2005: 173). Kabirlerinden biride Erzurum Dutçu (Tuzcu) köyünde, Yunus Emre mezarlığı içerisinde, mezarlığa girince, mezarlığın sağ tarafında yer almaktadır. Bu mezarların bir bölümü Tabduk Emre ile Yunus Emre'nin ortak mekânı olarak kabul edilir (Oğuz, 2011: 6).

Yunus Emre ve Şeyhi Tabduk Emre'nin mezarları yan yana olup, aynı türbe içerisinde yer almaktadır. Yunus Emre'nin ve Tabduk Emre'nin mezar taşları, Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri tarafından yazılmıştır (Taşyürek, 2013: 166). Pir Ali Baba, vakfiyesinde köyün hududunu yazarken Makberi Oğuz yazmakta olup ve halk arasında Yunus Emre'nin diğer bir isminin de Oğuz olduğu bilindiği bilgisi geçmektedir (Taşyürek, 2013: 166).

Büyük Türk Mutasavvıfı (Taşyürek, 2013: 166), şairi ve filozofu olan Yunus Emre 14.yy 'da yaşadığı Türkçeyi en güzel bir şekilde gazel ve ilahilerinde kullanmıştır (Taşyürek, 2013: 166).

Erzurum merkez ilçesine bağlı Dutçu (Tuzcu) köyünde, Yunus Emre Mezarlığı içerisinde yer almaktadır (Başar, 1972: 101). Mezarlığa girişin sağ tarafında, Yunus Emre'nin mezarıyla yan yana olup ve aynı türbe içerisinde yer almaktadır. Bu iki mezardan birinin Tabduk Babaya ait olduğu kabul edilmektedir. Tabduk Emre'nin mezarı 175 cm. yükseklikte ağaç parmaklıklarla muhafazaya alınmıştır (Başar, 1972: 101). Muhtemelen daha önceki hali olması gerekiyor çalışmalarım zamanında Yunus Emre ile aynı baldaken tarzı türbe içerisinde yer almaktadır.

Yunus Emre'nin Risaletin Nüşhiye adlı eseri bulunmaktadır. 1307 yazdığı öğütler kitapçığı anlamına gelen Risalet-ün Nüşhiye adlı mesnevisi içinde 400 'e kadar beyti bulunmaktadır. Büyüklüğünden dolayı edebiyatta farklı bir yeri olmasından dolayı

yüzyıllarca aynı isimle başka şairlerde boy göstermiştir (Kaya, 2009: 9). Aynı husus yattığı yer hususunda da karşımıza çıkmaktadır. Anadolu halkı Yunus'un kabrinin kendi bölgelerinde olduğunu söylemişleridir (Kaya, 2009: 9). Bu yüzden Yunus'un ve Tabduk Babanın kabri tam olarak hangi şehirde yer aldığı bilinmemektedir.

Yunus Emre ve Tabduk Emre'nin Türbesi Havadan Dronla Görüntüsü (Halil İbrahim Ün)

Yunus Emre ve Tabduk Emre'nin Türbesi (Ebru Işık)

Yunus Emre ve Tabduk Emre'nin Türbesi (Ebru Işık)

Yunus Emre ve Tabduk Emre'nin Türbesi (Ebru Işık)

Yunus Emre ve Tabduk Emre'nin Türbesi (Ebru Işık)

Yunus Emre ve Tabduk Emre'nin Türbesi (Ebru Işık)

Yunus Emre'nin Mezarı (Ebru Işık)

Yunus Emre'nin Mezarı Baş Şahide İç Yüzü (Ebru Işık)

İKİNCİ BÖLÜM

KATALOG

2.1. ŞEYH HACI RASİM PILATIN BABA'NIN MEZARI

Katalog No:1

Görsel No: 1-10

Çizim No: 1-2

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1410 H. /1990 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durunu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Şeyh Hacı Rasim baba ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak kavuk tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne (Hanoğlu,2006:77) yer verilmiş olup oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlık görülmektedir. Mezarın pehle kısımları, baş ve ayak şahideleri daha sonraki yıllarda yeşil rengine boyanmıştır.

Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır.

Mezar Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin mezarı ile yan yana yer almaktadır.

Baş Şahide; 1.70 cm x 41 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içine bakan yüzeyinde yedi satırlık kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, kabartma tekniğinde, dikdörtgen çerçeveli yüzeysel bir niş içerisine alınmıştır. Şahidenin dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir.

Başlık kısmı; kavuğu 40 cm (boyunluk kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı; 13 cm. ölçülerinde olup, baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Malzeme yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taş malzemelidir.

Ayak Şahide; 1.64 cm x 41 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç yüzeyi oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır. Şahidenin iç ve dış yüzü yeşil renge boyanmıştır. Şahidenin dış yüzeyi ise oldukça muntazam ve sade bir şekilde olup sonradan buraya iki levha yerleştirilmiştir. Levhalarda yazıya yer verilmiştir. Üst kısımdaki levha küçük boyutlu olup yazıda Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın doğum ve ölüm tarihine yer verilmiştir. Dikdörtgen biçimli ikinci levha ise biraz daha üstteki levhadan büyük boyutlu olup burada Şeyh Hacı Rasim Baba'nın kısaca hayatına değinilmiştir. Üst kısımdaki levha besmele ile başlamaktadır. Besmelenin altındaki ikinci satırdan sonra ise;

“ EDEP YA-HU ”

“ VAKTİN KUTBU ”

Şeyh H. Rasim Baba (k.s)

D.TARİHİ: 320– VEFATI: 1990

Hikmeti Dünya ve Mafîha Bilen Arif Değil,

Arif Oldur ki Bilmeye Dünya ve Mafîha Nedir.

Alt kısmındaki levhada ise Hacı Rasim Babanın hayatı anlatılmıştır.

Mezarın Pehle Kısmı: 1.80 cm. uzunluğunda olup 55 cm. yüksekliğe sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Pehle kısmının rengi yeşil renge boyanmıştır.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ

-EL MERHUM EL MAĞFUR

-KADİRİ TARİKATI

-MEŞAYİNİ KİRAMDAN

- EL HAC RASİM BABA

- EL FÂTİHA

-1410 H. /2.9.1990 M.

Görsel. 2. 1: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Mezarı Genel Görüntüsü

Görsel. 2. 1: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Mezarı Genel Görüntüsü

Görsel. 2. 2: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Mezarı Arka Taraftan Görüntüsü

Görsel. 2. 3: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Mezarı

Görsel. 2. 4: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Mezarı

Görsel. 2. 5: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Mezarı

Görsel. 2. 6: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Ayak Şahide Dış Yüzeyi ve Hayatının Yazılı Olduğu Levha

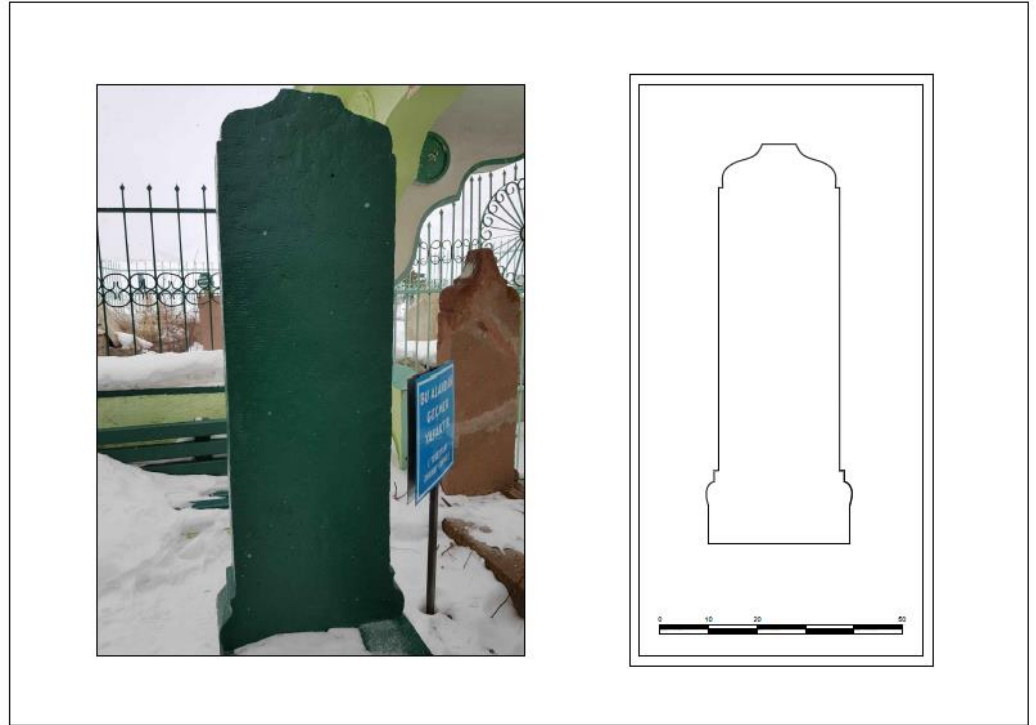

Görsel. 2. 7: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Mezarı

Görsel. 2. 8: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 1: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 9: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 2: Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba'nın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.2. ŞEYH ALI HACI HAŞIL EFENDİ'NİN MEZARI

Katalog No: 2

Görsel No: 11-22

Çizim No:3-4

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1324 H. 1906 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Şeyh Ali Hacı Efendi ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçevesel mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak kavuk tipi başlıklı mezarlar içerisinde dir.

Mezar baldaken tarzında türbe şeklinde tasarlanmıştır. Kemerli, yanlar dört yönden açıklıklı bir yapıdır. Üst kısmı ise yeşil renkli, demir parmaklıklı kubbe şeklinde bir görünüm verilerek kapatılmıştır. Dört yönde bulunan kemerin köşelerinde rozetlere yer verilmiştir. Türbenin alınlık kısmında dört yönde, şerit halinde araçça yazılara yer verilmiştir. Arapça yazıda "Ayetele Kürsi" Suresi yazmaktadır. Türbe yeşil ve beyaz renkte boyanmıştır. Mezar, Şeyh Rasim Baba'nın mezarıyla yan yana yer almaktadır.

Baş Şahide: 1.30 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde yedi satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, dikdörtgen çerçevesel yüzeysel bir nişle hareketlendirilmiştir. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Yazı kısmı yeşil renkte boyanmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Boyunluk kısmı oldukça kısa tutulmuştur. Kavuk kısmının alt tarafı sarık şeklinde düzenlenmiştir. Kavuk kısmı yeşil renkte olup, sarık kısmı beyaz renkte boyalıdır. Başlık kısmı; kavuğu

43 cm. (boyun kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı; 9 cm. ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.30 cm x 39 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı dışarı çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir.

Mezar taşları, yöreye özgü kamber taş malzemelidir.

Mezarın Pehle Kısmı: 1.50 cm. uzunluğunda olup, 40 cm. yüksekliğe sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L HAYY'L BÂKİ
 -EL MERHUM EL MAĞFUR
 -...ALİYYE-İ KADİRİYYE
 -MEŞAYIHINDAN HAŞİİ
 -ZÂDE EL HAC ALİ EFENDİ'NİN
 -RUHİ ÇÜN EL FÂTİHA
 -Sene 1324 H.

Görsel. 2. 10: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Türbesi

Görsel. 2. 11: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Türbesi Giriş Cephesi Görüntüsü

Görsel. 2. 12: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Türbe Kasnak Kısımındaki Ayetel Kürsi Yazısı

Görsel. 2. 13: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Türbe Kasnak Kısımındaki Ayetel Kürsi Yazısı

Görsel. 2. 14: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Türbe Kasnak Kısımındaki Ayetel Kürsi Yazısı

Görsel. 2. 15: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Türbe Kasnak Kısımındaki Ayetel Kürsi Yazısı

Görsel. 2. 16: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Mezarı

Görsel. 2. 17: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Mezarı

Görsel. 2. 18: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 19: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 20: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 3: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 21: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 4: Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.3. ŞÜKRÜ BABA'NIN MEZARI

Katalog No:3

Görsel No:23-28

Çizim No:5-6

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih:18.5.1943 M.

Kitabenin Yazısı: Düz Yazı

Durumu: Sağlam

Malzeme: Düz Taş

Tanımı: Mezar, Şükrü Baba ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar, 2.44 cm. uzunluğunda olup, 78 cm. genişliğe sahiptir. Dikdörtgen şeklinde, taş malzemelidir. Mezarın pehle kısmı yan yüzeyinde kitabe kısmına yer verilmiştir. Kitabe Latin harfli, siyah renkli bir boya ile yazılmıştır. Mezarın yan yüzeyleri yeşil renge boyalıdır. Mezarın ayak kısmı alt tarafı düz bir şekilde düzenlenmiştir.

Mezarın başlık kısmı sivriltilmiştir. Mezar taşları oldukça yüksek tutulmuştur. Mezar taşının yan yüzeyinde "Sene 18.5.1943 M." tarihi yazmaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

-ŞÜKRÜ BABA'NIN

-RUHUNA FATİHA

-18.5. 1943 M.

Görsel. 2. 22: Şükrü Baba'nın Mezarı Genel Görünümü

Görsel. 2. 23: Şükrü Baba'nın Mezarı Baş Tarafı İç Yüzü

Görsel. 2. 24: Şükrü Baba'nın Mezarı

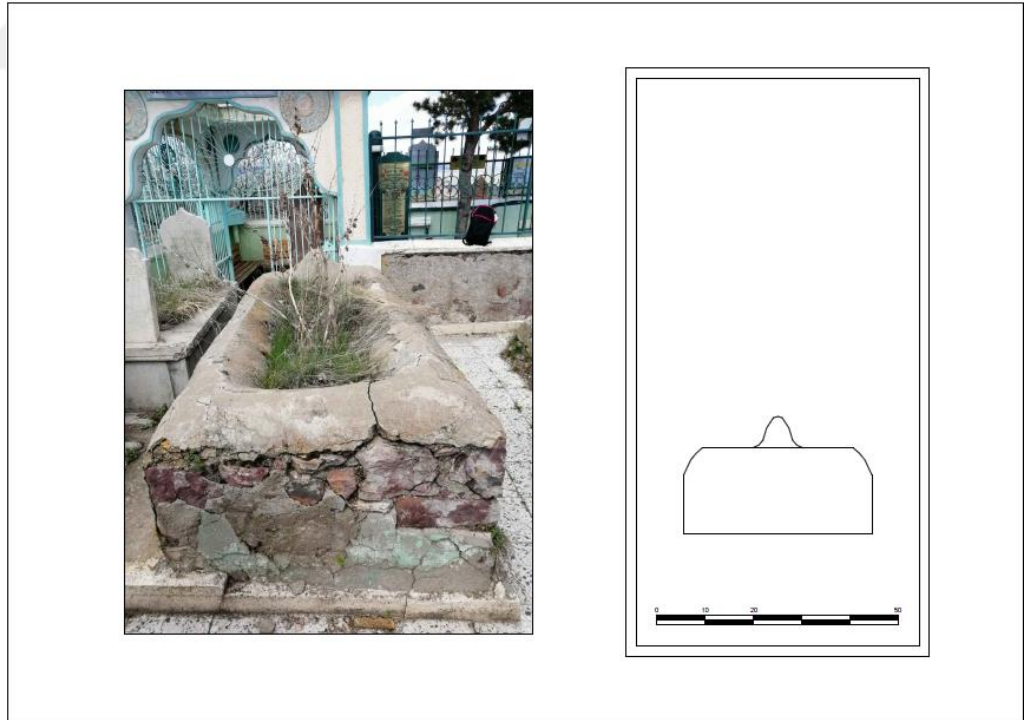

Görsel. 2. 25: Şükrü Baba'nın Mezarı Baş Tarafı

Görsel. 2. 26: Şükrü Baba'nın Mezarı

Çizim 5: Şükrü Baba'nın Mezarı Çizimi

Görsel. 2. 27: Şükrü Baba'nın Mezarı Dikey Görünümü

Çizim 6: Şükrü Baba'nın Mezarı Dikey Görünümü Çizimi

2.4. KUNDAKÇI GÜLLER HANIM'IN MEZARI

Katalog No: 4

Görsel No: 29-31

Çizim No: 7-8

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Kadın Mezarı

Kitabe ve Tarih: D.1860/ Ö.1927 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Düz Beyaz Blok Taş

Tanımı: Mezar, Kundakçı Güller Hanım isimindeki bir kadına aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır.

Baş Şahide; 60 cm x 44 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde beş satırlık kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin ilk satırı Sülüs hatlı olup, diğer dört satırı Latin harfleriyle yazılmıştır. Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemer alınlıklı olarak düzenlenmiştir. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin dış yüzü oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır.

Malzeme düz beyaz taştır.

Ayak Şahide; 65 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide içten ve dıştan oldukça sade bırakılmıştır. Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup sivri kemer alınlıklı olarak kullanılmıştır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir.

Malzeme düz beyaz taştır.

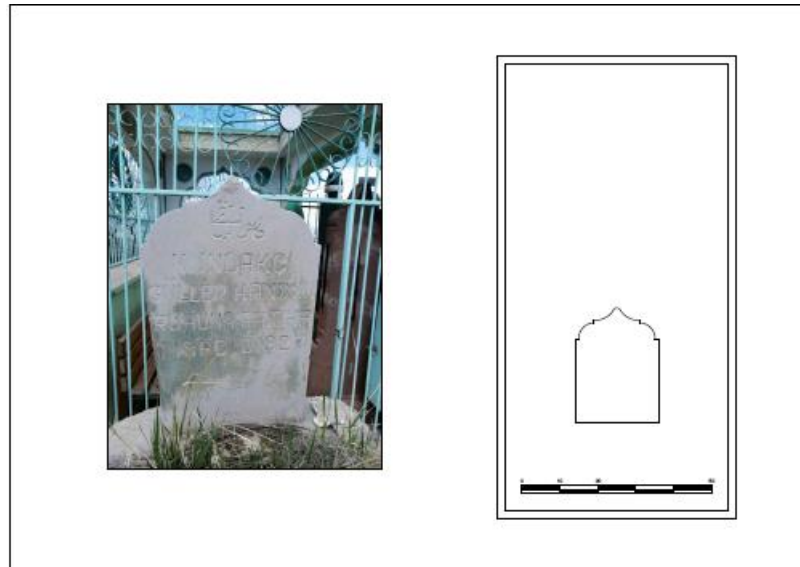
Kitabe ve Tarihi:

-HÜVE'L BÂKİ

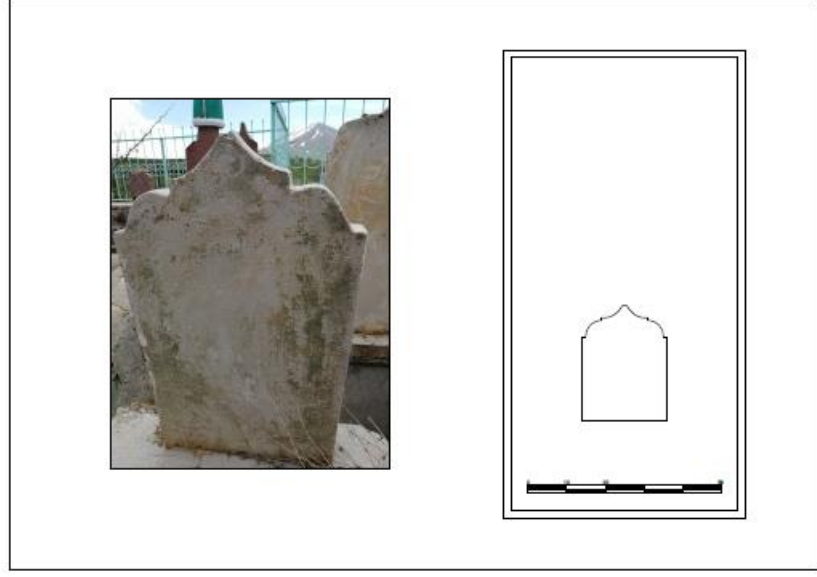
-KUNDAKÇI
 -GÜLLER HANIMIN
 -RUHUNA FATİHA
 - D.1860/ Ö.1927 M.

Görsel. 2. 28: Kundakçı Güller Hanım'ın Mezarı

Görsel. 2. 29: Kundakçı Güller Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 7: Kundakçı Güller Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 30: Kundakçı Güller Hanım'ın Ayak Şahide
Çizim 8: Kundakçı Güller Hanım'ın Ayak Şahide Çizimi

2.5. VİLAYETİ ŞARKİYE RAĞIB BEY'İN MEZARI

Katalog No: 5

Görsel No: 32-36

Çizim No: 9-10

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: D. 1855/ Ö. 1929 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Vilayeti Şarkıye Baş Mühendis Rağib Bey ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçevesiz mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar, Şeyh Ali Hacı Efendi'nin mezarının ön kısmında bulunan bahçe içerisinde yer almaktadır.

Baş Şahide; 76 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde altı satırlık kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin ilk satırı Sülüs hatlı olup, diğer beş satır Latin harfli olarak yazılmıştır. Baş şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemer alınlıklı olarak düzenlenmiştir. Kitabenin ilk üç satırı siyah renkle boyanmıştır. Şahidenin alt kısmı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Kitabenin yazısı kazıma tekniğinde yazılmıştır.

Ayak Şahide; 28 cm x 37 cm ölçülerine sahiptir. Ayak şahidenin iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahide boyut olarak baş şahideden daha kısa tutulmuştur.

Malzemesi düz kesme taş olup, beyaz renge boyanmıştır.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ
-VİLAYETİŞARKİYE
-BAŞ MÜHENDİS
-RAĞİB RUHUNA
-FATİHA D.1855
-Ö.1929 M.

Görsel. 2. 31: Rağib Bey'in Mezarı

Görsel. 2. 32: Rağıb Bey'in Mezarı

Görsel. 2. 33: Rağıb Bey'in Mezarı

Görsel. 2. 34: Rağib Bey'in Mezarı Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 9: Rağib Bey'in Mezarı Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 35: Rağib Bey'in Mezarı Ayak Şahide

Çizim 10: Rağib Bey'in Mezarı Ayak Şahide Çizimi

2.6. HÂŞİİ ZÂDE MUHAMMET NURİ EFENDİ'NİN MEZARI

Katalog No: 6

Görsel No: 37-44

Çizim No: 11-12

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarihi: 1339 H./1920 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Kadir Halifesi, Hâşîi Zâde Muhammet Nuri Efendi ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçevesiz mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak kavuk tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır. Sanduka kısmı; dikdörtgen, kademeli bir platform üzerine oturmaktadır.

Baş Şahide; 1.80 cm x 34 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde dokuz satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı sülüs hatlı olup, her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin arka yüzü oldukça sade bırakılmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Boyunluk kısmı oldukça kısa tutulmuştur. Kavuk kısmı oldukça uzun tutulmuştur. Başlık kısmı; kavuğu 45 cm ölçülerindedir (boyunluk kısmı dâhil) kavuk kısmı oldukça yüksek tutulmuştur. Kavuk kısmının alt tarafı sarık şeklinde düzenlenmiştir. Kavuk kısmı yeşil

renkte olup, sarık kısmı beyaz renkte boyalıdır. Boyunluk kısmı ise 19 cm. ölçülerine sahip olup, baş şahideyle bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.70 cm x 34 cm ölçülerine sahiptir. Ayak şahide oldukça sade tutulmuştur. Baş şahidenin en alt satırında yer alan tarih kısmı burada farklılık göstererek oldukça sade tutulan ayak şahidenin üst kısmında yer almaktadır. Tarih kısmı kartuş içerisinde yer almaktadır. Ayak şahidenin üst kısmında boyunluk kısmına yer verilmiştir.

Malzeme yöreye özgü kamber taş malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

Baş Şahide;

*-HÜVE'L HAYY'ÜL BÂKİ
-LÂ YEMUT CELLE CELÂLÜHÜ
-EL-MERHUM EL-MAĞFUR
-EL MUHTAC İLA RAHMETİ
-RABBİHİ İĞAFÛR TARİGİ
-KADİR HALİFESİ
-HÂŞİ-İ ZÂDE MUHAMMET
-NURİ EFENDİNİN
-RUHİ ÇÜN EL- FÂTİHA*

Ayak Şahide;

-1339 H.

Görsel. 2. 36: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Mezarı

Görsel. 2. 37: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Mezarı

Görsel. 2. 38: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Tarih Kısmı

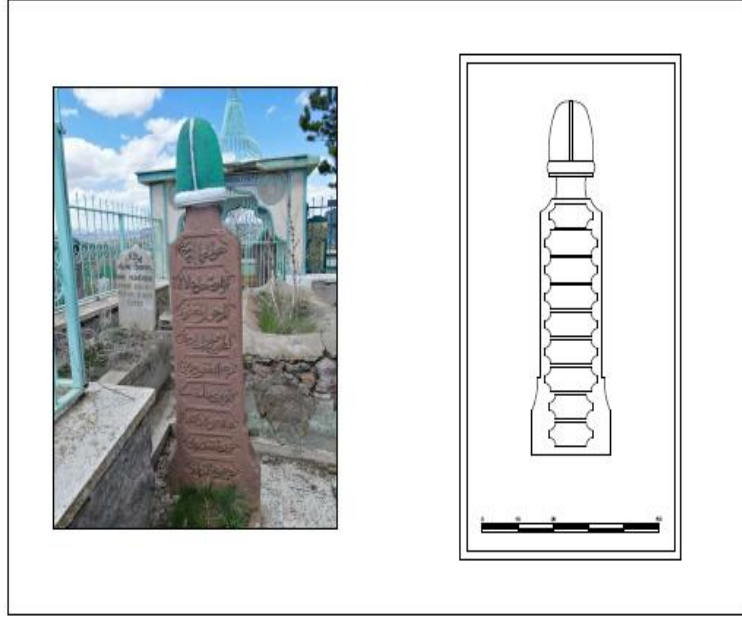
Görsel. 2. 39: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Mezarı

Görsel. 2. 40: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 41: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 42: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 11: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 43: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 12: Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.7. HACI HÂŞİİ ZÂDE REFİK BEYİN MEZARI

Katalog No: 7

Görsel No: 45-52

Çizim No: 13-14

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1250 H.1834 M./1347 H.1928 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Hacı Hâşii Zâde Refik Bey ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak kavuk tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Şahidenin üst kısmı yastık formunda bir omuzluk bölümü oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır.

Baş Şahide; 1.70 cm x 33 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir.

Şahidenin üst kısmında yastık formlu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Başlık kısmı; kavuğu 38 cm. ölçülerine sahip olup (boyunluk kısmı dâhil) baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Kavuk kısmı sarık şeklinde düzenlenmiş olup, yeşil ve beyaz renktedir. Boyun kısmı ise 13 cm. ölçülerine sahiptir. Boyunluk kısmı oldukça uzun tutulmuştur.

Mezar taşı yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide; 1.40 cm x 33 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahidenin iç yüzeyinde lale motifine yer verilmiştir. Lale motifi 12. yüzyıldan itibaren çokça kullanılmıştır (Baş, 2009: 553). Lale motifi islam tasavvufunda Allah'ı (Ersoy, 1996: 3) remzeder. Allah ismindeki harfler ile lale kelimesinin yazılışındaki harflerin ebcet hesabına göre sayı değerleri aynıdır (Baş, 2009: 553).

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemelidir.

Mezarın Pehle Kısım; 1.50 cm. uzunluğunda olup, 39 cm. yüksekliğe sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ
-EL-MERHÛM EL-MAĞFÛR
-HACI HÂŞİ'İ
-ZÂDE REFİK BEYİN
-RUHİ ÇÜN EL- FÂTİHA
-SENE 1250 SENE 1347

Görsel. 2. 44: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Mezarı

Görsel. 2. 45: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Mezarı

Görsel. 2. 46: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Mezarı

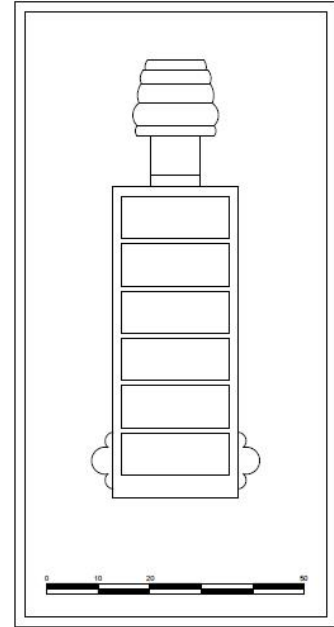
Görsel. 2. 47: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Mezarı

Görsel. 2. 48: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Baş Şahide İç Yüzü

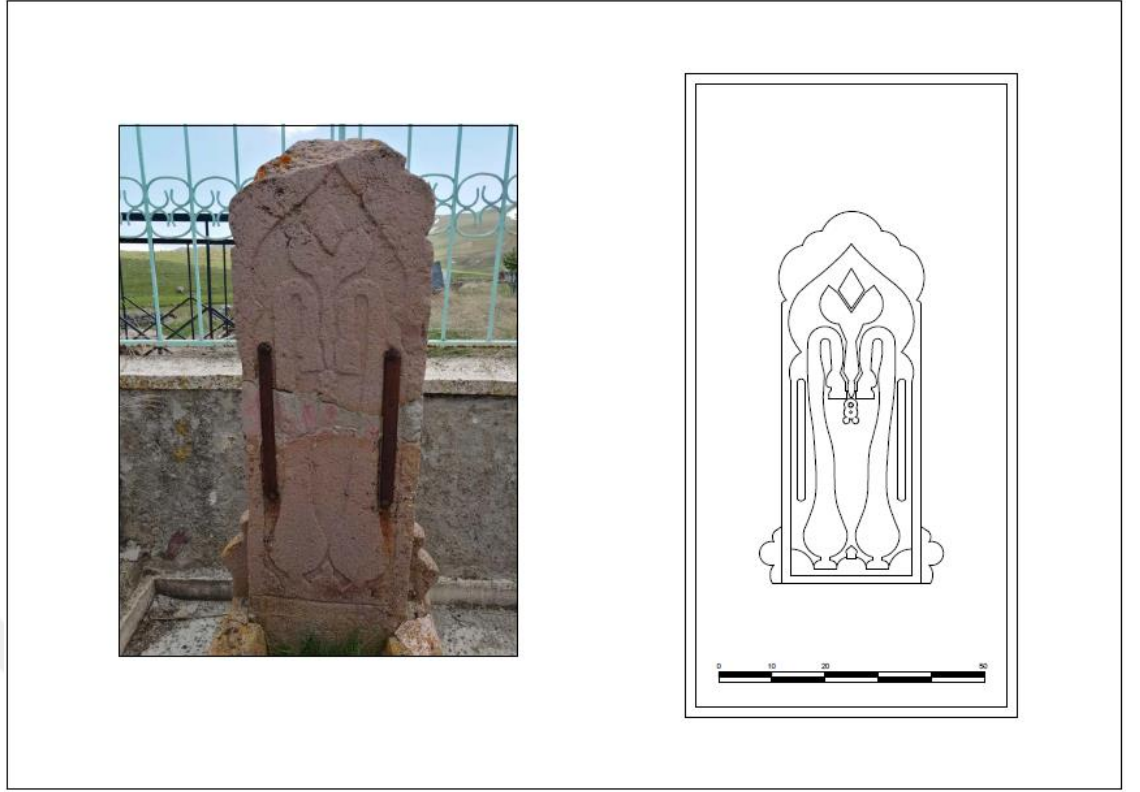

Görsel. 2. 49: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 50: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 13: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 51: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 14: Hacı Hâşii Zâde Refik Bey'in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.8. RÜŞTÜ BEY'İN MEZARI

Katalog No: 8

Görsel No: 53-57

Çizim No: 15

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1330 H./1912 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Kâmil Efendi Zade Çiftlikli, Derviş bey oğlu Rüştü Bey ismindeki bir erkeğe aittir.

Baş Şahide; 1.20 cm x 50 cm ölçülerine sahiptir. Baş şahidenin iki yanındaki çıkıntılar 65 cm x 22 cm'dir. İki kademe arası yükseklik 13 cm. ölçülerindedir.

Mezar taşı tek bir taştan oluşmaktadır. Sadece baş şahidesi mevcuttur. Üzerindeki yazı Latin harfli olarak yazılmıştır. Baş şahide sivri kemerli bir alınlığa sahiptir. Şahidenin alt tarafı üçgen alınlığın hemen ardından, iki yandan genişleyerek aşağıya doğru inmektedir. Yanlar dışarıya doğru çıkıntılı bir şekilde olup iki kademelidir. Mezarın etrafı taşlarla örülerek dikdörtgen bir alan oluşturulmuştur. Şahide kısmı örülen taşın üzerinde yer almaktadır. Şahidenin hemen çaprazında başka bir kişiye ait olduğu düşünülen başka bir ayak taşı bulunmaktadır. Bu taşta dikdörtgen şeklinde yine aynı örülen duvar üzerinde yer almaktadır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemesidir.

Kitabe ve Tarihi;

-KAMİL EFENDİ

-ZADE ÇİFTLİKLİ

-DERVİŞ BEY

-OĞLU

*-RÜŞTÜ BEY
-RUHUNA FATİHA
-1330 H.*

Görsel. 2. 52: Rüştü Bey'in Mezarı

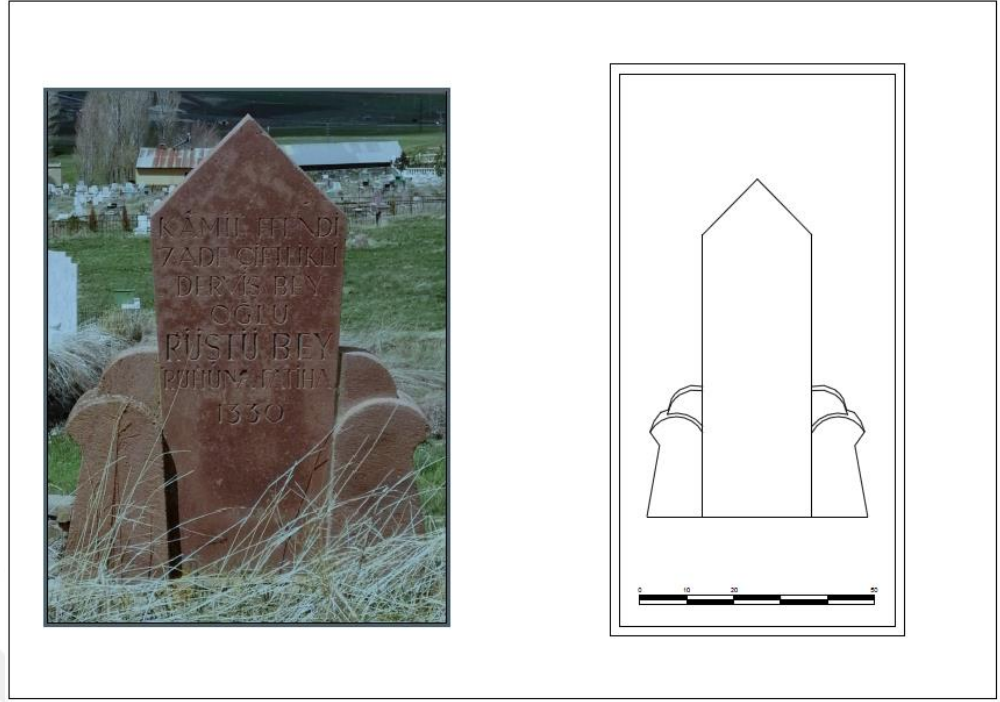
Görsel. 2. 53: Rüştü Bey'in Mezarı

Görsel. 2. 54: Rüstü Bey'in Mezarı

Görsel. 2. 55: Rüstü Bey'in Baş Şahide Dış Yüzü

Görsel. 2. 56: Rüştü Bey'in Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 15: Rüştü Bey'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

2.9. HACI HÜSEYİN BARLIK'IN MEZARI

Katalog No: 9

Görsel No: 58-61

Çizim No: 16-17

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1346 H.1927 M./ 1422 H.2001 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Düz Kesme Taş

Tanım: Mezar, Hacı Hüseyin Barlık ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak kavuk tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Baş Şahide; 1.46 cm x 49 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde beş satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Türkçe yazılıdır. Yazının üst kısmında sülüs hatlı yazıyla Hüve-l Baki yazısı yer almakta olup yazı daire içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir.

Şahidenin üst kısmında yastık formlu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Boyunluk kısmı oldukça kısa tutulmuştur. Kavuk kısmı geometrik derin çizgisel bir şekildedir. Malzeme düzgün kesme taş malzemedir. Başlık kısmı; kavuk başlık 39 cm. ölçülerine sahiptir (boyun kısmı dahil) baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Boyun kısmı ise 7 cm. ölçülerine sahiptir. Kavuk ve omuz kısmıyla bir bütünlük sağlamaktadır.

Ayak Şahide; 1.10 cm x 47 cm ölçülerine sahiptir. Ayak şahide oldukça sade tutulmuş olup sivri kemer alınlıkla son bulmaktadır. Taşın en üst kısmı kesik tutulmuş ve tek bir blok taştan oluşmaktadır. Düzgün kesme taş malzemelidir.

Mezarın Pehle Kısımı: 1.90 cm. uzunluğa, 30 cm. yüksek sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Düz kesme taş malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ
-HACI
-HÜSEYİN
-BARLIK
1346-1422 H.
-RUHUNA FATİHA

Görsel. 2. 57: Hacı Hüseyin Barlık'ın Mezarı

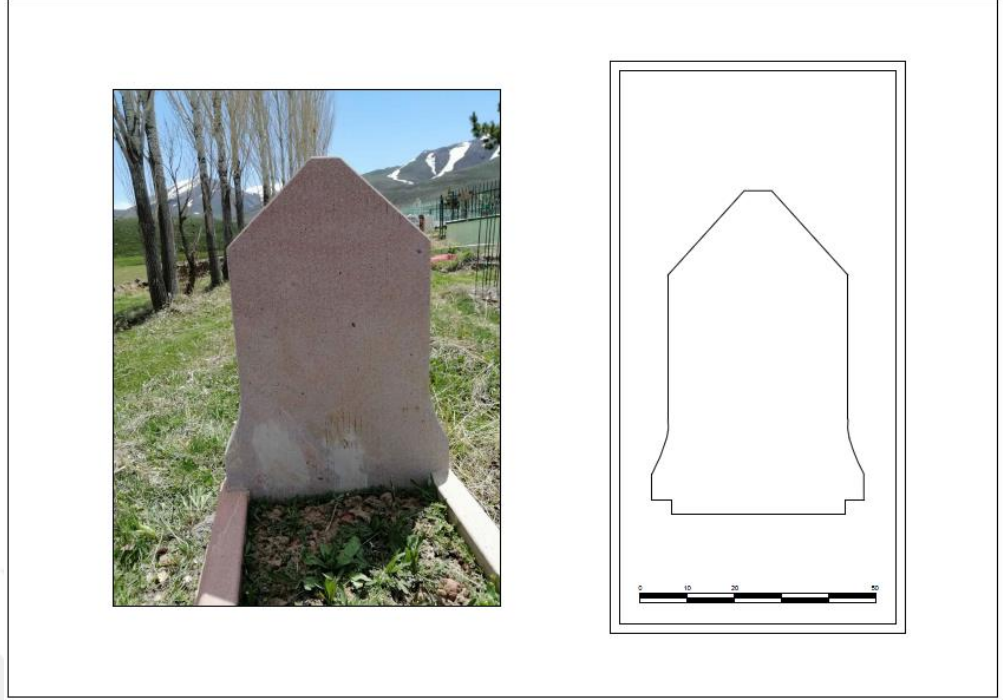

Görsel. 2. 58: Hacı Hüseyin Barlık'ın Mezarı

Görsel. 2. 59: Hacı Hüseyin Barlık'ın Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 16: Hacı Hüseyin Barlık'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 60: Hacı Hüseyin Barlık'ın Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 17: Hacı Hüseyin Barlık'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.10. ABDULBAKİ KAVAKLI ÇEŞME'NİN MEZARI

Katalog No: 10

Görsel No: 62-64

Çizim No: 18-19

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1928 M.-2015 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Düz Kesme Taş

Tanım: Mezar, Abdalbaki Kavaklı Çeşme ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır.

Baş Şahide; 1.14 cm x 49 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Latin harfli olarak yazılıdır. Yazının üst kısmında sülüs hatlı yazıyla Hüve-l Baki yazısı yer almakta olup yazı daire içerisine alınmıştır. Mezarın başlık kısmı kademeli sivri kemer alınlık olup, üst kısmı kesik düz bir şekilde düzenlenmiştir.

Malzeme düzgün kesme taş malzemedir.

Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir.

Ayak Şahide; 1.10 cm x 50 cm ölçülerine sahiptir. Ayak şahide oldukça sade tutulmuş olup kademeli sivri kemer alınlıklı olup üst kısmı düz bir şekilde düzenlenmiştir. Taşın en üst kısmı kesik tutulmuş ve tek bir blok taştan oluşmaktadır. Düz kesme taş malzemedir.

Mezarın Pehle Kısmı: 2 m. uzunluğa, 20 cm. yüksek sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Düzgün kesme taş malzemedir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ
-ZÜHTÜ OĞLU
-ABDULBAKİ
-KAVAKLIÇEŞME
-D.1928
-Ö. 10.01.2015
-RUHUNA FATİHA

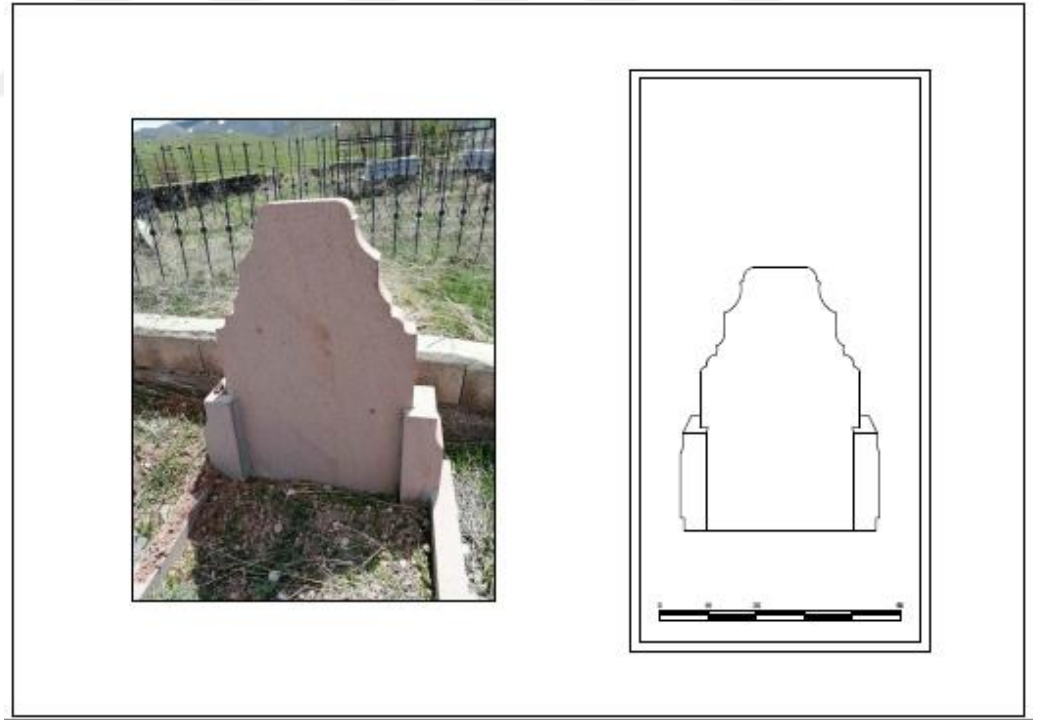

Görsel. 2. 61: Abdulbaki Kavaklı Çeşme'nin Mezarı

Görsel. 2. 62: Abdülbaki Kavaklı Çeşme'nin Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 18: Abdülbaki Kavaklı Çeşme'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 63: Abdülbaki Kavaklı Çeşme'nin Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 19: Abdülbaki Kavaklı Çeşme'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.11. YUSUF BEY'İN MEZARI

Katalog No: 11

Görsel No: 65-73

Çizim No: 20-21

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarihi: 18.8.1948 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Yusuf ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçevesiz mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak kavuk tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır.

Mezar, Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi'nin ve Şeyh Rasim Babanın mezarının dışında çevre duvarının tam dibinde yer almaktadır.

Baş Şahide; 1.26 cm x 33 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içine bakan yüzeyinde sekiz satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Latin harfli olup, her satır kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin üst kısmı yastık formunda bir omuzluk bölümü oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlık görülmektedir.

Malzeme yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taş malzemelidir.

Başlık kısmı; kavuğu 37 cm. (boyunluk kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı ise 10 cm. ölçülerine sahiptir. Baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Ayak Şahide; 1.30 cm x 33 cm ölçülerine sahiptir. Ayak şahide sivri kemer alınlığa sahiptir. Alınlığın hemen alt kısmı omuzluk şeklinde yanlardan çıkıntılıdır. Şahidenin ön ve arka yüzeyi oldukça sade ve muntazam tutulmuştur. Pehle kısmıyla bir bütünlük oluşturulmaktadır.

Malzeme yöreye özgü kamber taş malzemedir.

Mezarın Pehle Kısmı: 1.60 cm. uzunluğunda olup, 10 cm. yüksekliğe sahiptir. Yükseklik oldukça kısa tutulmuştur. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ

-HEM YUSUFU

-FAKİRE RAH

-MET ET YOL

-DAŞINIMAN

-MAKAMIN

-CENNET ET

-18.8.1948 M.

Görsel. 2. 64: Yusuf Bey'in Mezarı

Görsel. 2. 65: Yusuf Bey'in Mezarı

Görsel. 2. 66: Yusuf Bey'in Mezarı

Görsel. 2. 67: Yusuf Bey'in Mezarı

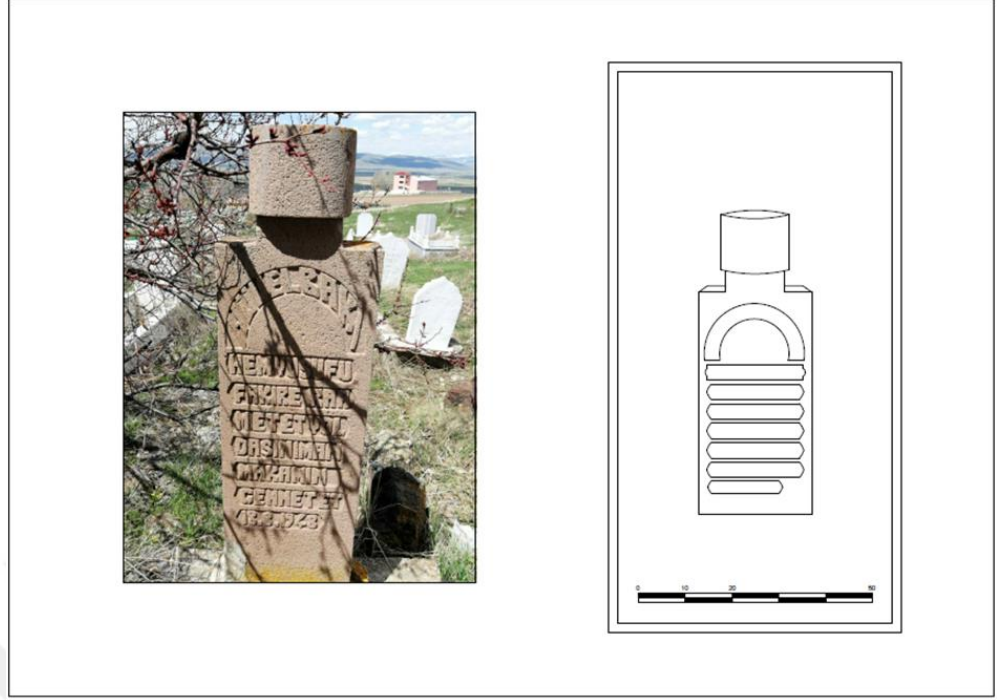
Görsel. 2. 68: Yusuf Bey'in Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 69: Yusuf Bey'in Baş Şahide İç Yüzü

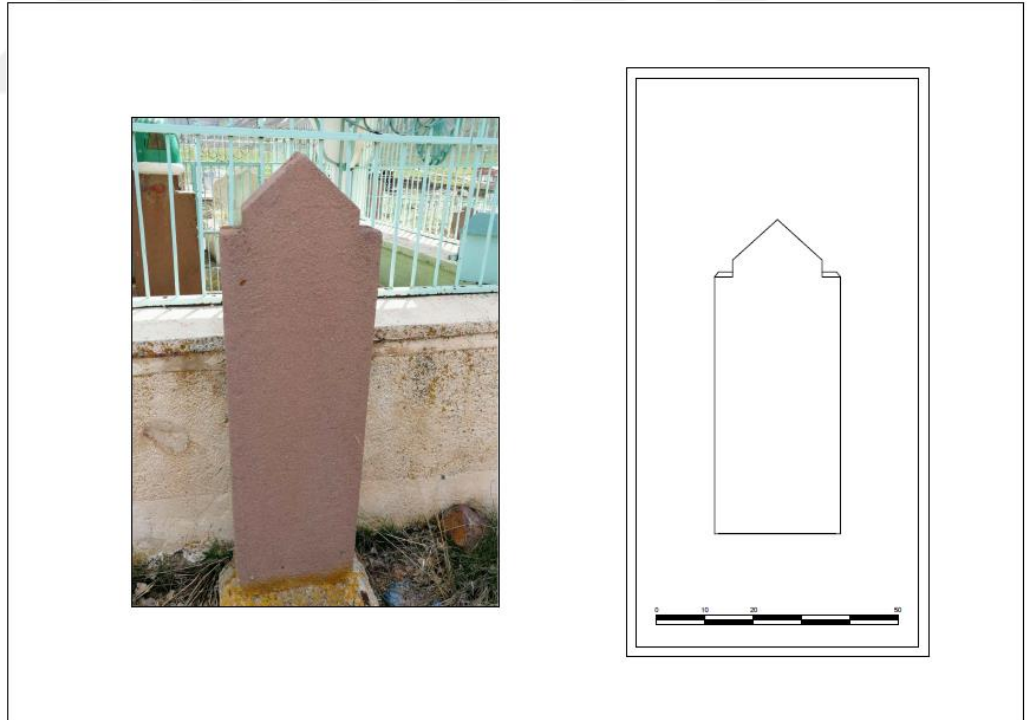

Görsel. 2. 70: Yusuf Bey'in Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 71: Yusuf Bey'in Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 20: Yusuf Bey'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 72: Yusuf Bey'in Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 21: Yusuf Bey'in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.12. NEVRES BABA'NIN MEZARI

Katalog No: 12

Görsel No: 74-80

Çizim No: 22-23

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1928-1-21-1935 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, El-Hac Nevres Baba ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak kavuk tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Mezar, demir parmaklık ile çevrelenmiştir.

Baş Şahide: 1.60 cm x 34 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde on bir satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, dikdörtgen çerçeveli yüzeysel bir nişle hareketlendirilmiştir. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Taşın rengi yeşil, üzerindeki yazılar ise beyaz renkte boyanmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formlu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Boyunluk kısmı oldukça uzun tutulmuştur. Kavuk kısmının üzeri dikey çizgili beyaz renk, sarık kısmı beyaz şeklinde düzenlenmiştir. Başlık kısmı kavuğu; 47 cm (boyun kısmı dahil) ölçülerine sahiptir. Kavuk kısmının tepe noktasında topuz kısmına yer verilmiştir. Diğer örneklerinden farklı bir uygulamadır. Boyun kısmı ise 10 cm. ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Boyun kısmı oldukça uzun tutulmuştur.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.57 cm x 34 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı dışarı çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemeli ve yeşil renge boyalıdır. Şahide sivri bir alınlıkla son bulmaktadır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber taşı malzemesidir.

Mezarın Pehle Kısımı: 1.59 cm. uzunluğunda olup, 35 cm. yüksekliğe sahiptir. İki kademeli bir platform üzerinde yer alan pehle kısmı baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Pehle kısmı oldukça yüksek tutulmuştur.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L-BÂKİ

-EL-MERHUM

-EL-MAĞFUR

-TARİK-i KADİRİ

-HALİFESİNDEN

-ERZURUMLU

-EL-HAC NEVRES

-BABANIN

-RUHİ İÇÜN

-EL FATİHA

-1998-21-1-1935 M.

Görsel. 2. 73: Nevres Baba'nın Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 74: Nevres Baba'nın Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 75: Nevres Baba'nın Mezarı

Görsel. 2. 76: Nevres Baba'nın Mezarı

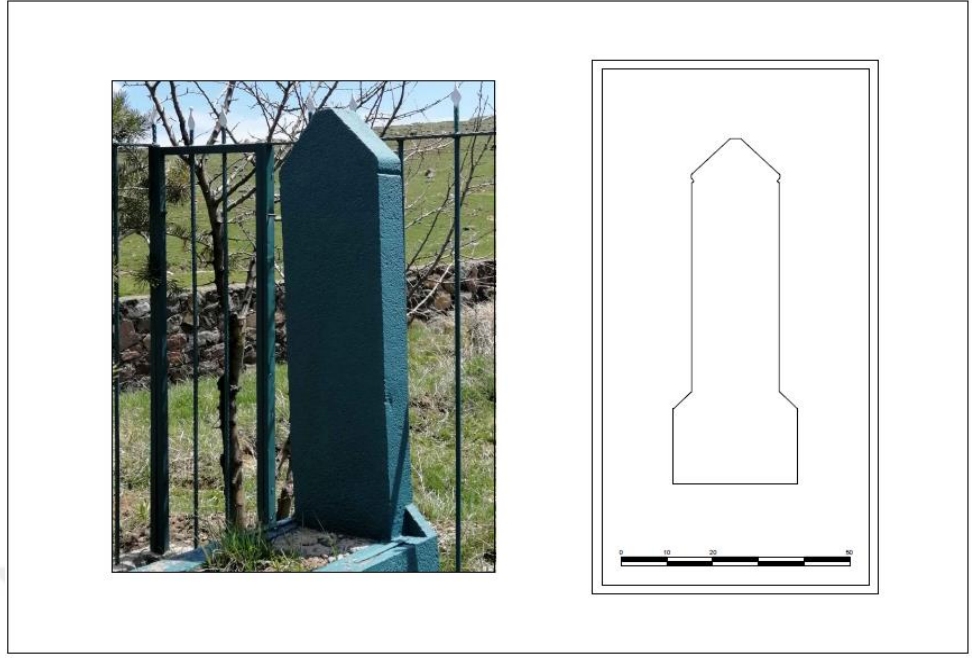

Görsel. 2. 77: Nevres Baba'nın Mezarı

Görsel. 2. 78: Nevres Baba'nın Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 22: Nevres Baba'nın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 79: Nevres Baba'nın Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 23: Nevres Baba'nın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.13. İSMAİL SIRRI TOKADI'NİN MEZARI

Katalog No:13

Görsel No: 81-86

Çizim No: 24

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih:1365 H./1946 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Şeyhim Eşrefi Rumi Mürşidi İsmail Sırrı Maraşi ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar başlık tipi olarak kavuk tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır. Sadece baş şahidesi mevcuttur. Ayak şahidesi mevcut değildir. Ayak kısmına sadece küçük bir taş dikilmiştir.

Mezar, demir parmaklık ile çevrelenmiştir.

Baş Şahide:1.44 cm x 34 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde on satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Taşın rengi yeşil, üzerindeki yazılar ise beyaz renkte boyanmıştır. Şahidenin dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Boyunluk kısmı oldukça uzun tutulmuştur. Kavuk kısmı yeşil renk, üzeri dikey çizgili beyaz renkle boyalıdır. Başlık kısmı; kavuğu 45 cm. (boyun kısmı dâhil) ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Boyun kısmı; 14 cm. ölçülerinde olup boyun oldukça uzun tutulmuştur.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L HAYYUL BÂKÎ

-ŞEYHİM EŞREFİ RUMÎ MÜRŞİDÎ İSMÂİL SIRRI TOKADÎ

-REREF ÜZERE RIZA-İ VÜSULE ERDÎ BA HİŞAM

-SEMÎ AVELE EMRÎ HAK NİDA-İ İRCÎ

-DEDÎ HAVFÜN ALEYHİM NASSI OL SAHİBÎ KEREM

-EY TARİGÎ GAVSÎ EL ABDULGÂDİRÎ

-ARİF-İ BİLLAH KÂMİL ZAT-I PÎRÎ MUHTEREM

-RUHLARINA EL FATİHA EL HÜKMİLLİLLAHİL AYNÎ

-DAİM VE BAKİYEDİR OL MALİKİL YEVMİDDİN

-17 ŞABAN SENE 1365 H.

Görsel. 2. 80: İsmail Sırrı Tokadi'nin Mezarı

Görsel. 2. 81: İsmail Sırrı Tokadi'nin Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 82: İsmail Sırrı Tokadi'nin Mezarı

Görsel. 2. 83: İsmail Sırrı Tokadi'nin Mezarı

Görsel. 2. 84: İsmail Sırrı Tokadi'nin Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 85: İsmail Sırrı Tokadı'nın Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 24: İsmail Sırrı Tokadı'nın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

2.14. HAFİZE HANIM'IN MEZARI

Katalog No: 14

Görsel No: 87-89

Çizim No: 25-26

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Kadın Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1880 M./-1902 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Hafize isimindeki bir kadına aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru inerek, alt tarafında çıkıntı yaparak, çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır.

Baş Şahide; 1.38 cm x 38 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı sülüs hatlı olup, her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı kademeli bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin arka yüzü oldukça sade bırakılmıştır. Baş şahidenin başlık kısmı oldukça farklıdır.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve bir başlıkla son bulmaktadır. Boyunluk kısmı oldukça kısa tutulmuştur. Boyunluk kısmı ise 15 cm. ölçülerine sahip olup, baş şahideyle bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemedir.

Ayak Şahide; 1.30 cm x 28 cm ölçülerine sahiptir. Ayak şahide oldukça sade tutulmuş olup şahide de omuzluk kısmına yer verilmiş. Şahidenin üst kısmı sivri bir alınlıkla son bulmaktadır. Şahidenin ön ve arka yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur.

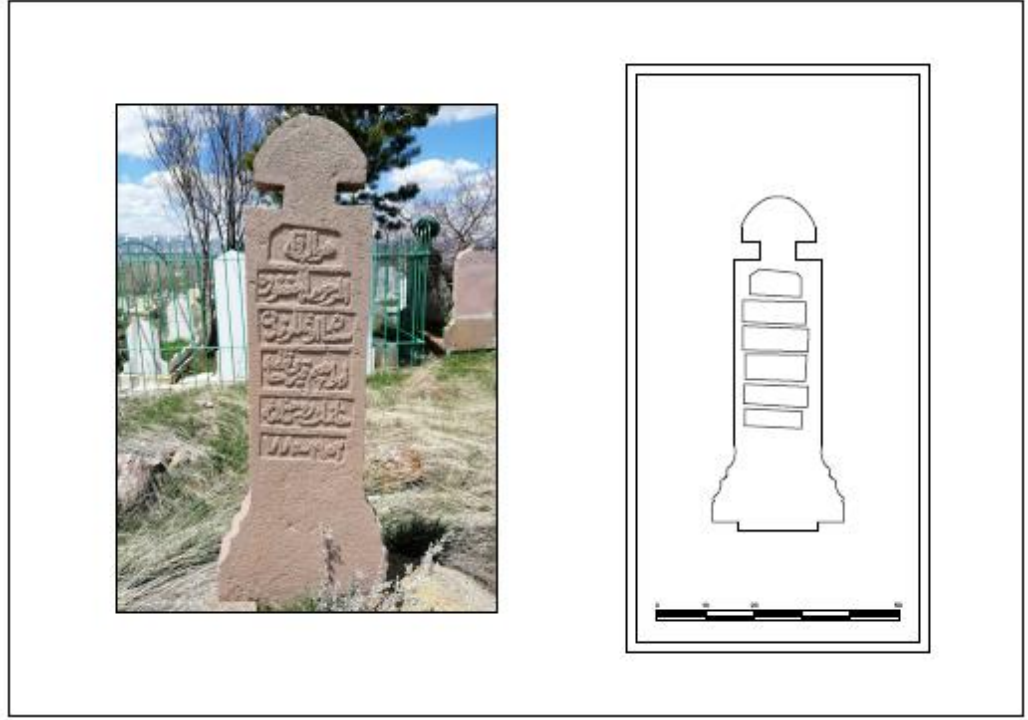
Malzeme yöreye özgü kamber taş malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

*-HÜVE'L BÂKÎ
-EI MERHUM EL MAĞFUR
-SİNAN OĞULLARINDA
-İBRAHİM KIZI HAFİZE
-HANIMIN RUHUNA FATİHA
-1880-1902 M.*

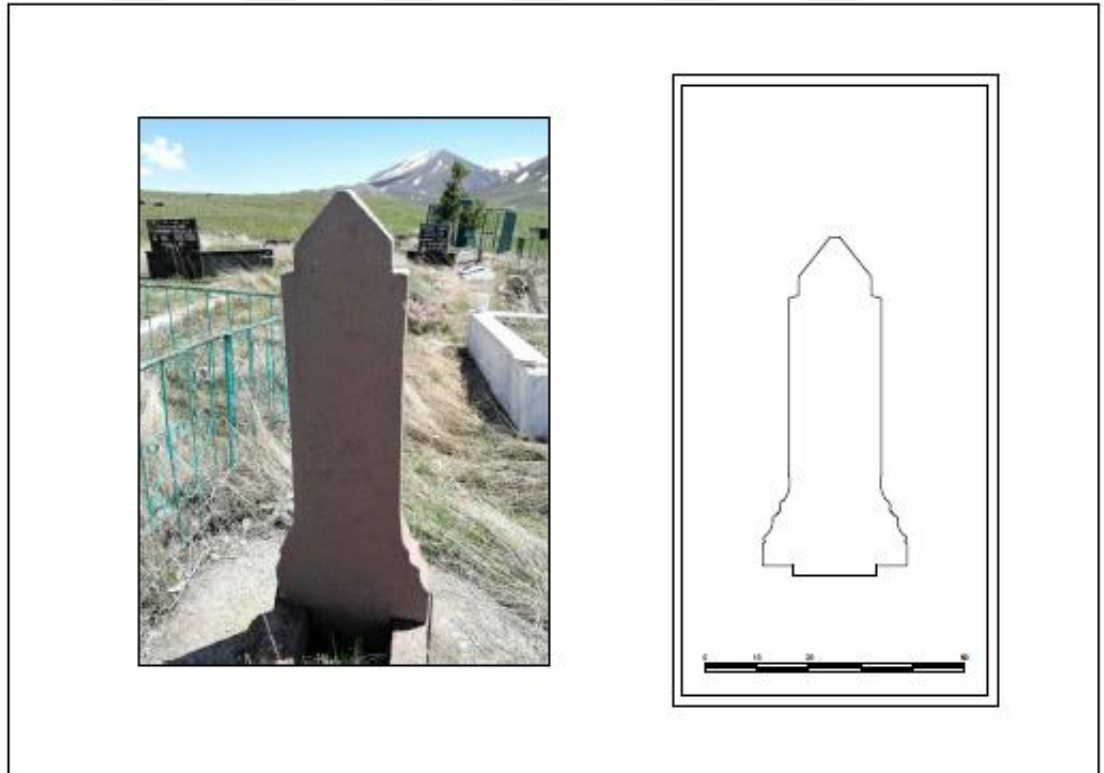

Görsel. 2. 86: Hafize Hanım'ın Mezarı

Görsel. 2. 87: Hafize Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 25: Hafize Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 88: Hafize Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 26: Hafize Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

2.15.KIRIK MEZAR TAŞI**Katalog No:** 15**Görsel No:** 90-93**Çizim No:** 27-28**Bulunduğu Yer:** Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı**Cinsi:-****Kitabe ve Tarihi:-****Kitabenin Yazısı:** Kabartma Tekniği**Durumu:** Kırık**Malzeme:** Kamber Taşı

Tanımı: Mezar taşının kime ait olduğu bilinmemektir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve pehle kısmından oluşmaktadır. Mezarın ayak ve baş şahideleri kırık haldedir. Baş şahidenin iç yüzeyinde en alt tarafta kartuş içerisine alınmış Sülüs hatlı yazılı iki satır yazı bulunmaktadır. İlk satırın yarısı kırık olduğu için okunamamaktadır.

Baş Şahide; Kırık olan baş şahide mevcut ölçüleri; 1.05 cm x 76 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak Şahide; Kırık olan ayak şahide mevcut ölçüleri; 84 cm x 77 cm ölçülerine sahiptir.

Mezarın Pehle Kısmı; 2.30 cm. uzunluğunda olup, yüksekliği 30 cm. ölçüsündedir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Malzeme yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taş malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

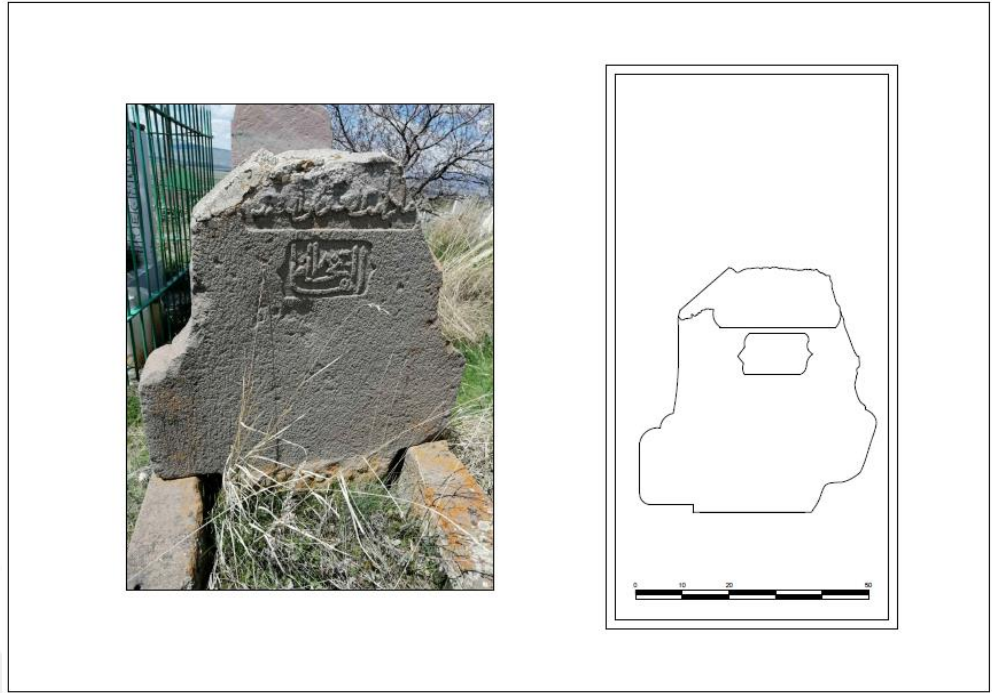
-EL FATİHA

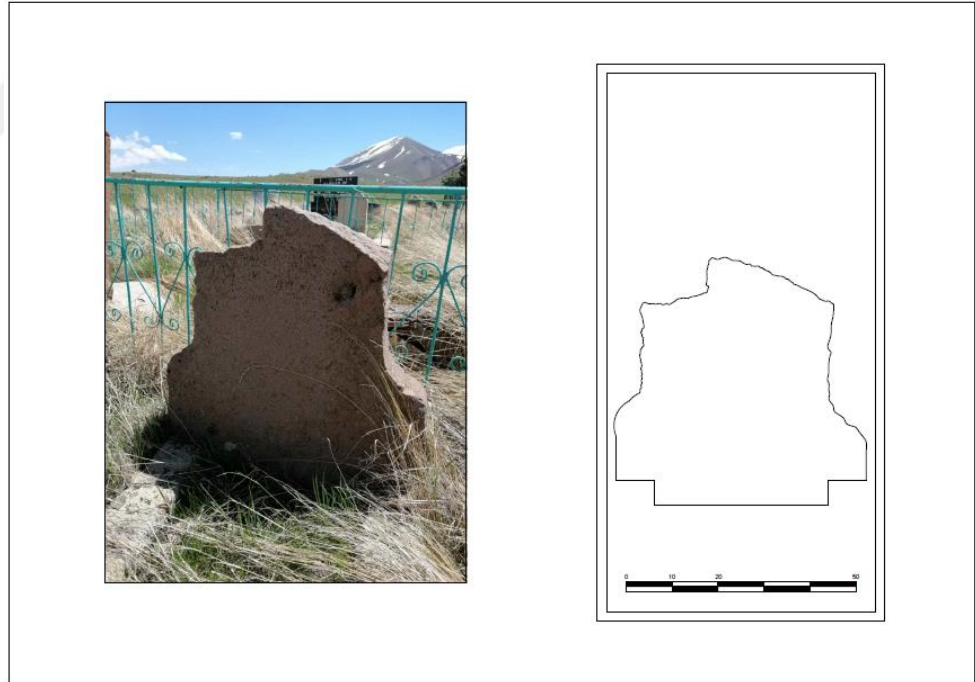
Görsel. 2. 89: Kırık Mezar Taşı

Görsel. 2. 90: Kırık Mezar Taşı Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 91: Kırık Mezar Taşı Baş Şahide İç Yüzü ve Çizimi

Görsel. 2. 92: Kırık Mezar Taşı Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 27: Kırık Mezar Taşı Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.16. MUHAMMEDÜL MÜNTİNA'NIN MEZARI

Katalog No: 16

Görsel No: 94-100

Çizim No: 29-30

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1172 H./1758 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Muhammedül Müntina ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçevesiz mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar, baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak sarık tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Baş Şahide: 2 m x 48 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin üç satırı ayrı ayrı kartuş içerisine alınmış olup diğer üç satırı ise tek kartuş içerisinde yer almaktadır. Kartuş çevresi yeşil renkte olup yazılar ise sarımsı bir renkte boyanmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Topuz şeklindedir. Başlık kısmı yüksek ve büyük tutulmuştur. Başlık kısmı; kavuk 60 cm. (boyun kısmı dahil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı; 20 cm. ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Boyun kısmı oldukça uzun tutulmuştur.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.35 m x 58 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı dışarı çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı

malzemelidir. Şahidenin üst tarafına boyunluk kısmına yer verilmiş olup boyunluk kısmı kırık bir şekildedir.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber taşı malzemelidir.

Mezarın Pehle Kısmı: 1.55 cm. uzunluğunda olup, 8 cm. yüksekliğe sahiptir.

Kitabe ve Tarihi;

-EL MERHUM EL MAĞFUR

-GAZİZADE MUHAMEDÜL

-MÜNTİNA ERZURUM

-RAHMETULLAHİALEYİNİ

-1172-21- RAMAZAN

Görsel. 2. 93: Muhammedül Müntina'nın Mezarı

Görsel. 2. 94: Muhammedül Müntina'nın Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 95: Muhammedül Müntina'nın Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 96: Muhammedül Müntina'nın Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 97: Muhammedül Müntina'nın Mezarı

Görsel. 2. 98: Muhammedül Müntina'nın Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 28: Muhammedül Müntina'nın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 99: Muhammedül Müntina'nın Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 29: Muhammedül Müntina'nın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

2.17. KADİRİ ŞEYHİ HACI ALİ GALİP EFENDİNİN MEZARI

Katalog No:17

Görsel No: 101-105

Çizim No: 31-32

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: D.1943/Ö.2012 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Mermer

Tanımı: Mezar, Ali Galip Efendi isimindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen mermer blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak kavuk tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Mezar, demir parmaklık ile çevrelenmiştir. Mezar yanında, Şeyh Abdülbaki Efendi, Şeyh Eyüb Dede ve Fadime Ökten'in mezarıyla yan yana olup aynı demir parmaklık ile çevrelenmiştir.

Baş Şahide:90 cm x 54cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde yedi satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, omuzluk bölümü kademeli olarak aşağı doğru inmektedir. Oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlıkla son bulmaktadır Başlık kısmı; kavuğu 30 cm. (boyun kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Kavuk kısmının tepe noktasında topuz kısmına yer verilmiştir. Diğer örneklerinden farklı bir uygulamadır. Boyun kısmı; 5 cm. ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Boyunluk kısmı oldukça kısa tutulmuştur.

Baş şahide dönem özelliklerini yansıtmakta olup, mermer malzeme kullanılmıştır.

Ayak Şahide: 45 cm x 54 cm ölçülerine sahiptir. Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur. Şahide düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Mermer malzeme kullanılmıştır.

Mezarın Pehle Kısımı: 1.59 cm. uzunluğunda olup, 40 cm. yüksekliğe sahiptir. Kademeli bir platform üzerinde yer alan pehle kısmı baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

-BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

-KADİRİ ŞEYHİ

-HACI ALİ

-GALİP EFENDİ

-D:1943

-Ö:13-09-2012

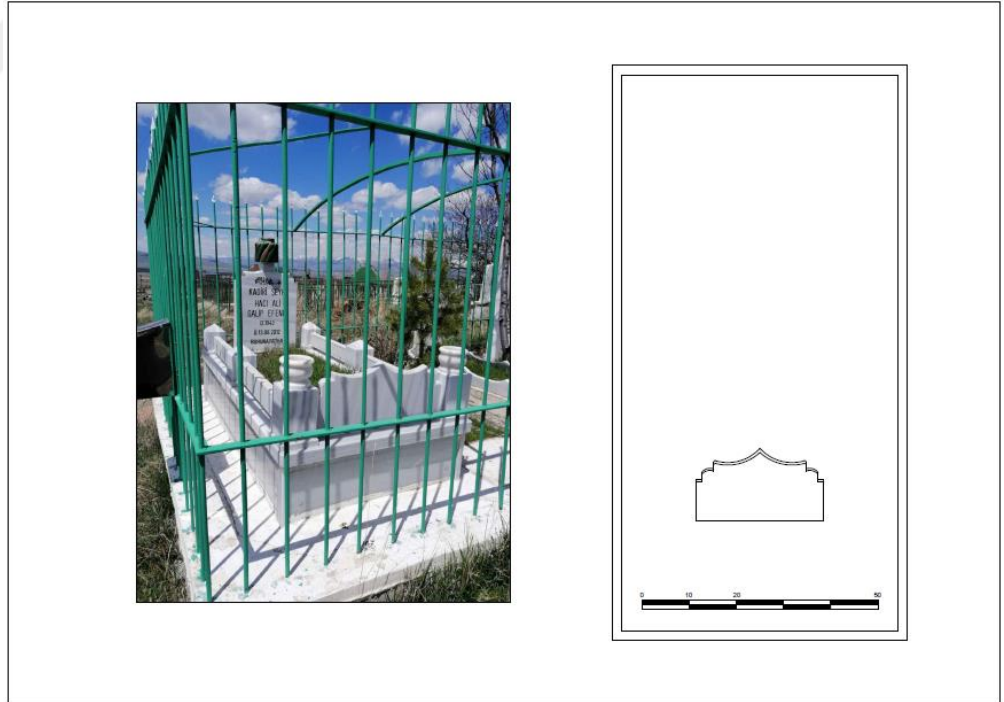
-RUHUNA FATİHA

Görsel. 2. 100: Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 101: Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendinin Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 30: Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendinin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 102: Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendi'nin Mezarı ve Ayak Şahide
Çizim 31: Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendi'nin Mezarı ve Ayak Şahide Çizimi

Görsel. 2. 103: Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendinin Mezarı Genel Görüntüsü

Görsel. 2. 104: Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendinin Mezarı Genel Görüntüsü

2.18. FADİME ÖKTEN'İN MEZARI

Katalog No: 18

Görsel No: 106-108

Çizim No: 33

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Kadın Mezarı

Kitabe ve Tarihi: 1906/1989 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Mermer

Tanımı: Mezar, Fadime Ökten ismindeki bir kadına aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen mermer blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır.

Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır. Sanduka kısmı; dikdörtgen, kademeli bir platform üzerine oturmaktadır.

Mezar, demir parmaklık ile çevrelenmiştir. Mezar yanında, Şeyh Abdülbaki Efendi, Şeyh Eyüb Dede ve Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendi'nin mezarıyla yan yana olup aynı demir parmaklık ile çevrelenmiştir.

Baş Şahide; 79 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde beş satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin arka yüzü oldukça sade bırakılmıştır. Şahidenin üst kısmı sivri bir alınlıkla son bulmaktadır. Alınlık kısmı kademeli bir şekilde düzenlenmiştir.

Malzeme dönemine uygun mermer malzemedir.

Ayak Şahide: 65cm x 40 cm ölçülerine sahiptir. Ayak şahide oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmı sivri bir alınlıkla son bulmaktadır. Alınlık kısmı kademeli bir şekilde düzenlenmiştir.

Malzeme dönemine uygun mermer malzemedir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ

-FADİME ÖKTEN

-EL FATİHA

-D.T.1906

-Ö.T.14.08.1

Görsel. 2. 105: Fadime Ökten'in Mezarı

Görsel. 2. 106: Fadime Ökten'in Mezarı

Görsel. 2. 107: Fadime Ökten'in Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 32: Fadime Ökten'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

2.19. KADİRİYE ŞEYHİ ABDÜLBAKİ EFENDİ'NİN MEZARI

Katalog No: 19

Görsel No: 109-114

Çizim No: 34-35

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1400/12-3-1980 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Kadiriye E'ş-Şeyhi Abdülbaki Efendi ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak kavuk tipi başlıklı mezarlar içerisindedir.

Mezar, demir parmaklık ile çevrelenmiştir. Mezar yanında, Fadime Ökten, Kadiriye Şeyhi Eyüb Dede ve Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendi'nin mezarıyla yan yana olup aynı demir parmaklık ile çevrelenmiştir.

Baş Şahide: 1.90 cm x 45 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde dokuz satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, dikdörtgen çerçeveli yüzeysel bir nişle hareketlendirilmiştir. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşına inmektedir. Taşın rengi beyaz, üzerindeki yazılar ise sarı renkte boyanmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne (Hanoğlu, 2006: 77) yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Kavuk kısmının alt tarafı sarık şeklinde düzenlenmiştir. Kavuk kısmı yeşil renkte olup, sarık kısmı sarı renkte boyalıdır. Başlık kısmı; kavuğu 35 cm. (boyun kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı; 7 cm. ölçülerinde olup oldukça uzun tutulmuştur. Baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemedir.

Ayak Şahide: 1.28 cm x 45 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça sade ve muntazam tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin iç ve dış yüzü beyaz renge boyalıdır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemedir.

Mezarın Pehle Kısmı: 1.60 cm. uzunluğunda olup, 40 cm. yüksekliğe sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L-HAYY'L BÂKİ

-EL-MERHUM EL-MAĞFUR

-EL-MUHTAC RAHMETİ

-RABBİHİ'L MAĞFUR

-MİN HÜLEFAİ TARİKATİ

-KADİRİYE E'Ş-ŞEYH

-ABDÜLBAKİ EFENDİ

-SENE 1400/12-3-1980

-EL-FÂTİHA

Görsel. 2. 108: Kadiriye Şeyhi Abdülbaki Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü

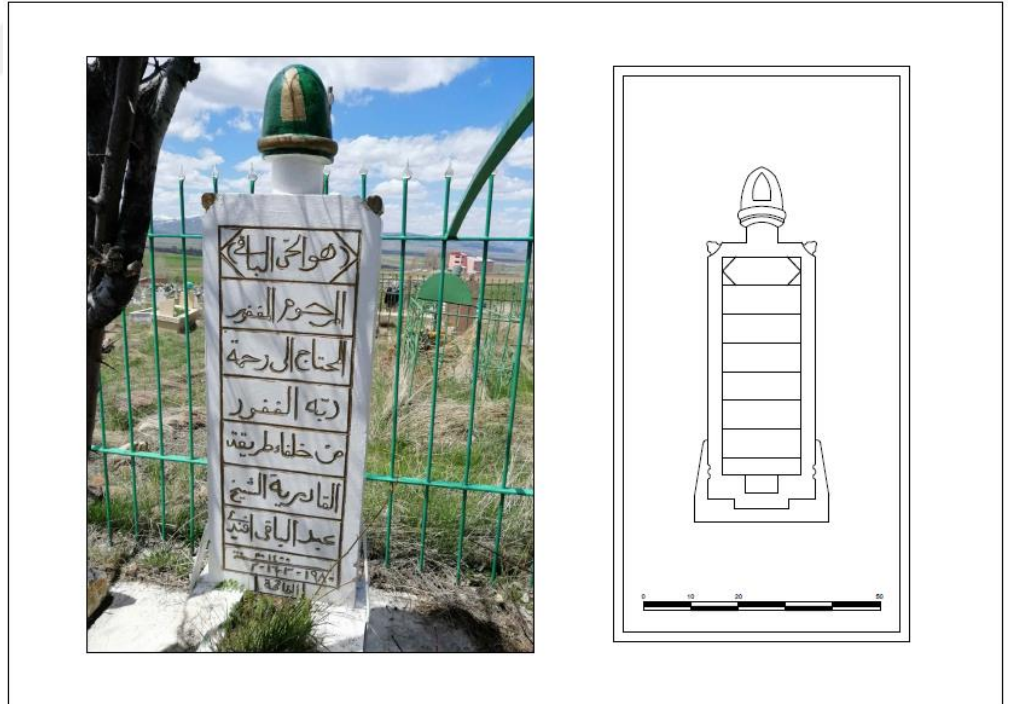
Görsel. 2. 109: Kadiriye Şeyhi Abdülbaki Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 110: Kadiriye Şeyhi Abdülbaki Efendi'nin Ayak Şahide Dış Yüzü

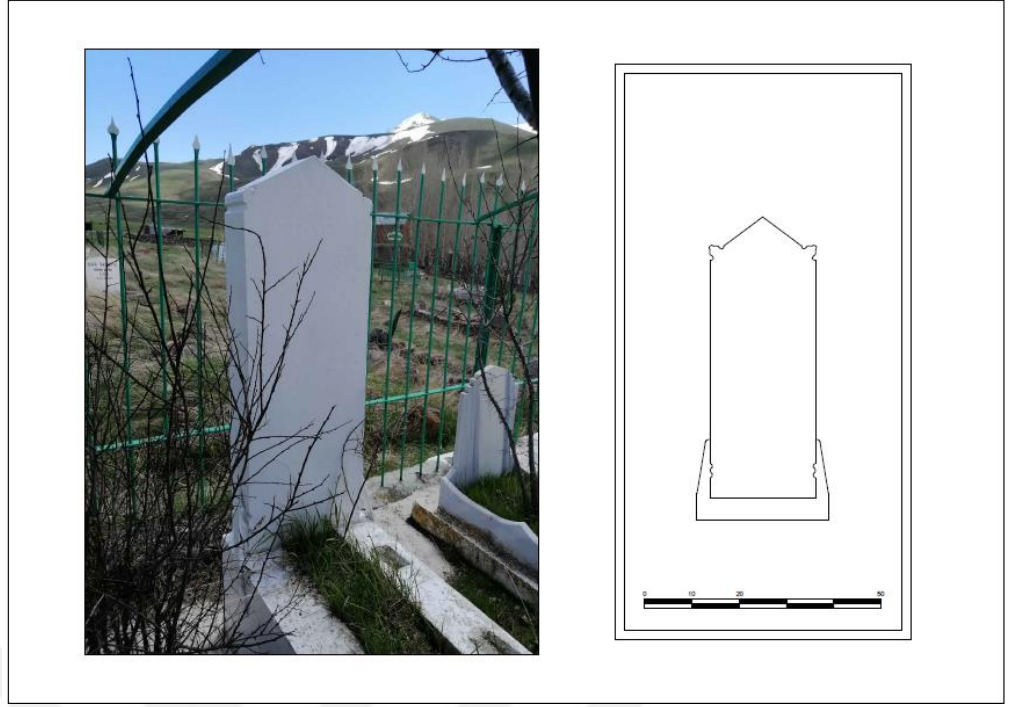

Görsel. 2. 111: Kadiriye Şeyhi Abdülbaki Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 112: Kadiriye Şeyhi Abdülbaki Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 33: Kadiriye Şeyhi Abdülbaki Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 113: Kadiriye Şeyhi Abdülbaki Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 34: Kadiriye Şeyhi Abdülbaki Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.20. EYÜB DEDE’NİN MEZARI

Katalog No: 20

Görsel No: 115-120

Çizim No: 36-37

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1353/1933 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Kadiriye E’ş-Şeyhi Eyüb Dede Efendi ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak kavuk tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Mezar, demir parmaklık ile çevrelenmiştir. Mezar yanında, Fadime Ökten, Şeyh Eyüb Dede ve Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendi’nin mezarıyla yan yana olup aynı demir parmaklık ile çevrelenmiştir.

Baş Şahide: 1.90 cm x 45 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde dokuz satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı sülüs hatlı olup, dikdörtgen çerçeveli yüzeysel bir nişle hareketlendirilmiştir. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşına inmektedir. Taşın rengi beyaz, üzerindeki yazılar ise sarı renkte boyanmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Kavuk kısmının alt tarafı sarık şeklinde düzenlenmiştir. Kavuk kısmı yeşil renkte olup, sarık kısmı sarı renkte boyalıdır. Başlık kısmı; kavuğu 35 cm. (boyun kısmı dahil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı; 7 cm. ölçülerinde olup oldukça uzun tutulmuştur. Baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemedir.

Ayak Şahide: 1.30 cm x 45 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça sade ve muntazam tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin iç ve dış yüzü beyaz renge boyalıdır.

Mezar taşları, yöreye özgü kamber taş malzemedir.

Mezarın Pehle Kısmı: 1.60 cm. uzunluğunda olup, 40 cm. yüksekliğe sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

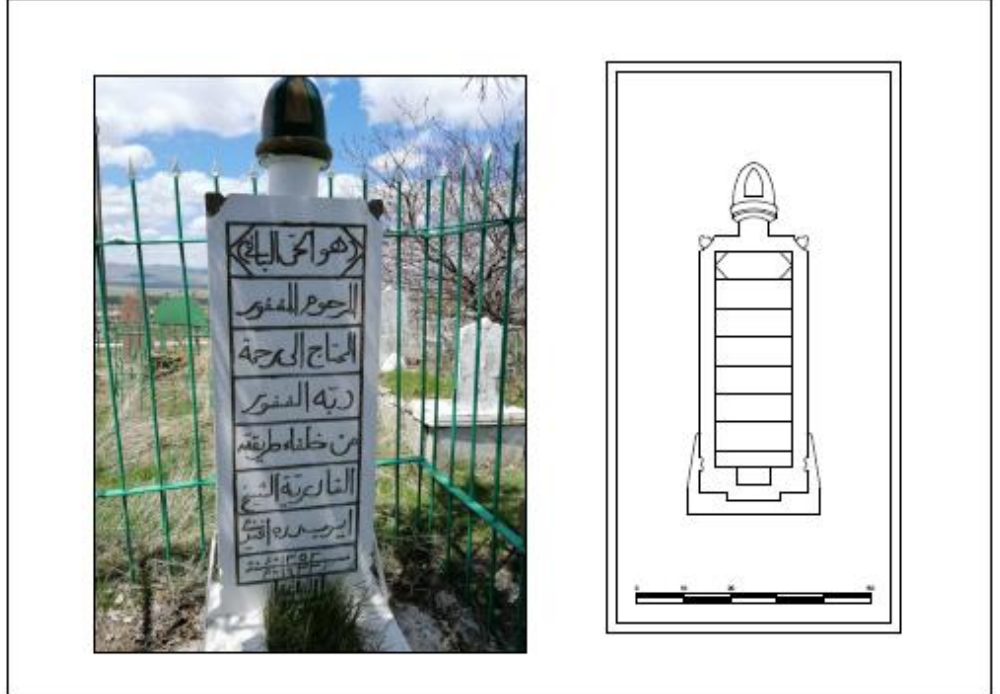
-HÜVE'L HAYY'L BÂKİ
 -EL-MERHUM EL-MAĞFUR
 -EL-MUHTAC RAHMETİ
 -RABBİHİ'L-MAĞFUR
 -MİN HÜLEFAİ TARİKATİ
 -KADİRİYE E'Ş-ŞEYH
 -EYÜB DEDE EFENDİ
 -SENE 1353/1933
 -EL FÂTİHA

Görsel. 2. 114: Eyüb Dede'nin Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 115: Eyüb Dede'nin Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 116: Eyüb Dede'nin Baş Şahide İç Yüzü ve Çizimi

Çizim 35: Eyüb Dede'nin Baş Şahide İç Yüzü ve Çizimi

Görsel. 2. 117: Eyüb Dede'nin Ayak Şahide İç Yüzü ve Çizimi

Çizim 36: Eyüb Dede'nin Ayak Şahide İç Yüzü ve Çizimi

Görsel. 2. 118: Eyüb Dede'nin Mezarı Genel Görüntüsü

Görsel. 2. 119: Eyüb Dede'nin Mezarı Genel Görüntüsü

2.21. METİN BEY'İN MEZARI**Katalog No:** 21**Görsel No:** 121-124**Çizim No:** 38**Bulunduğu Yer:** Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı**Cinsi:** Erkek Mezarı**Kitabe ve Tarih:** 1941 M.**Kitabenin Yazısı:** Kabartma Tekniği**Durumu:** Sağlam**Malzeme:** Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Metin isimindeki bir erkeğe aittir. Mezar; baş şahide ve ayak şahideden oluşmaktadır.

Baş Şahide: 58 cm x 30 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde sekiz satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı Latin harfli olarak yazılmıştır. Şahidenin üst tarafı oval şeklinde düzenlenmiş ve alt tarafı dikdörtgen şeklinde inmektedir. Hemen bitişiğinde farklı bir mezar bulunmaktadır. Fakat kime ait olduğu bilinmemektedir.

Mezar taşları, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taş malzemelidir.

Ayak Şahide: 45 cm x 28 cm ölçülerine sahiptir. Ayak Şahide oldukça sade bırakılmış ve baş şahideyle biraz uzak konulmuştur. Mezarın pehle kısmına yer verilmemiştir.

Mezar taşları, yöreye özgü kamber taş malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

-.....

-YOZGAT

-TAŞTAN

-OĞLU
-METİNİN
-RUHUNA
-FATİHA
-1941 M.

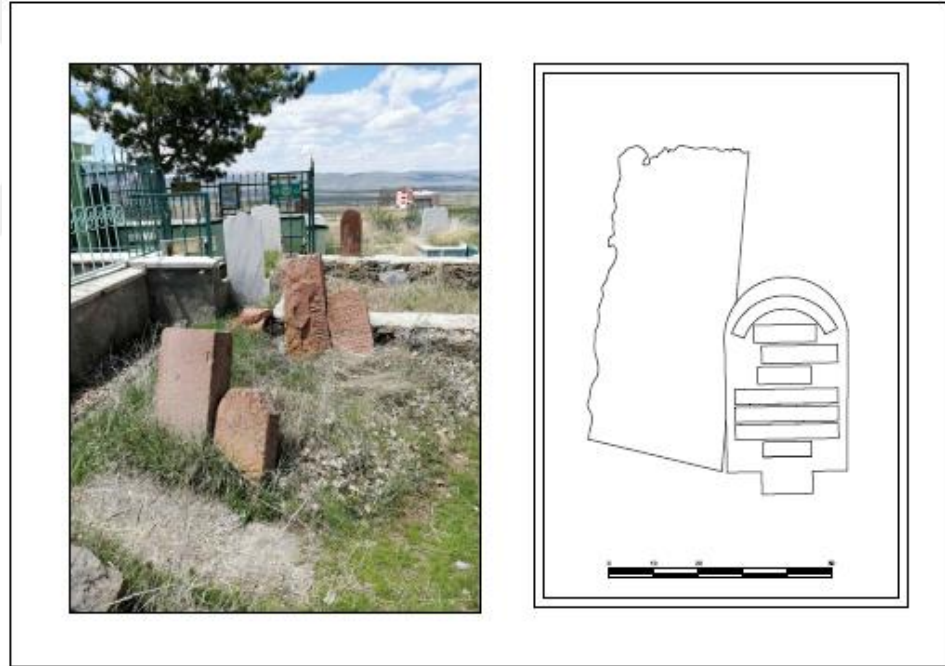
Görsel. 2. 120: Metin Bey'in Mezarı

Görsel. 2. 121: Metin Bey'in Mezarı Baş Şahide

Görsel. 2. 122: Metin Bey'in Mezarı Ayak Şahide

Görsel. 2. 123: Metin Bey'in Mezarı ve Baş Şahide

Çizim 37: Metin Bey'in Mezarı ve Baş Şahide Çizimi

2.22. EMİN ŞERİF BEY'İN MEZARI

Katalog No: 22

Görsel No: 125-128

Çizim No: 39

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih:-

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Emin Şerif ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçevesiz mezarlardandır. Mezarın baş şahidesi mevcuttur. Mezarın ayak şahidesi mevcut değildir. Baş şahidenin çaprazında ayak şahide bulunmaktadır. Fakat bu mezara ait olduğu düşünülmemektedir.

Baş Şahide:60 cm x 28 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, dikdörtgen çerçevesiz yüzeysel bir nişle hareketlendirilmiştir. Yazı kazıma tekniğinde mezar taşına kazınmıştır. Şahidenin üst kısmı oval şekilde düzenlenmiştir. Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiştir. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşına inmektedir. Mezar taşı tek blok taş olup alt tarafta dikdörtgen şekilde örülü duvar üzerine yerleştirilmiştir. Duvar 2 m. uzunluğunda olup, 1.30 cm. genişliğindedir.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemesidir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ
-MERHUM MAĞFUR
-MUSTAFA OĞLU
-EMİN ŞERİF
-RUHU İÇİN FATİHA

Görsel. 2. 124: Emin Şerif Bey'in Mezarı

Görsel. 2. 125: Emin Şerif Bey'in Mezarı Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 126: Emin Şerif Bey'in Mezarı Baş Şahide Dış Yüzü

Görsel. 2. 127: Emin Şerif Bey'in Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 38: Emin Şerif Bey'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

2.23. FİRDEVS HANIM'IN MEZARI

Katalog No: 23

Görsel No: 129-143

Çizim No: 40-41

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Kadın Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1366 H./1947 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, İmamı Şamil Ataç'ın refikası Firdes Ataç ismindeki bir kadına aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar bir platform üzerinde yer almaktadır.

Mezar, Hacı Osman Ataç'ın, mezarıyla yan yana olup demir parmakla çevrelenmiştir.

Baş Şahide: 1.50 cm x 35 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde yedi satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, dikdörtgen çerçeveli yüzeysel bir nişle hareketlendirilmiştir. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunlukla son bulmaktadır. Boyun kısmı oldukça uzun tutulmuştur. Burada başlık bölümüne yer verilmemiştir. Boyun kısmı; 7 cm. ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Baş şahidenin arka yüzünde dokuz satırlık kitabesi mevcuttur. Kitabenin yazısı Latin harfli olarak yazılmış olup yazının her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Yazıda

mezar taşının kime ait olduğu ve ölüm tarihi yazmaktadır. Yazılar kabartma tekniğinde yazılmıştır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemesidir.

Ayak Şahide: 1.56 cm x 30 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide oldukça muntazam bir şekilde tasarlanmıştır. Şahidenin üst kısmı sivri bir alınlığa yer verilmiş olup alınlığın iki yanı ay şeklinde tasarlanmıştır. Şahidenin alt tarafı dışarı çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir.

Şahidenin iç kısmına gelen bölüm süslemesinde Türk Grafik Sanatının çok güzel bir tasarımı olarak kandil motifine yer verilmiştir. Kandilin mezar taşlarında yoğun olarak kullanılmasının sebebi şöyle izah edilmektedir. Bilindiği üzere kandil ışık olarak karanlığı aydınlığa çıkarmada en önemli araç, karanlıkta bize yol gösteren önümüzü aydınlatan sembolik bir anlamı ifade etmektedir. Tasavvufi anlamda da kandil, ölen kişinin ameli olarak öteki dünyada hem kabrinin hem gideceği mekanın nur veya ışık olmasını sembolize eder. Şahidenin üst kısmında yer alan hafif sivri kemerli kısım gök kubbeyi sembolize eder ve onun üstünde hafif soğan başlığı çerçeve içerisine yerleştirilen yıldız ise kozmik dünyayı sembolize etmiş olacaktır (Akt. Yunus Berkli).

Türk sanatındaki kozmik üslubunun çıkış yeri olan Orta Asya'daki erken örneklerinde anlam kazanmaya başlayan kozmik anlayışın sanata yansması ve bunun daha çok tekstil ve mezar yapılarında karşımıza çıkması ve bu şekilde ilişkilendirilmesi anlamlı kılmaktadır. kandil motifinin ağırlıklı olarak mezar taşını sembolize etmesinden ziyade seccadelerin ortasındaki mihrap nişine yerleştirilmiş kandil motifiyle anlamlandırılan amelle ilişkisidir. Ayrıca kandilin Kurandaki Nur Suresinin de sembolik olarak kandil şeklinde sevilerek seccadelere işlenmesi söz konusudur (Akt. Yunus Berkli). Şahidenin üst kısmında yer alan yıldız motifi ise ay ve yıldızı anımsatmakta ve Türk Bayrağını ve Türklüğü sembolize etmektedir.

Ayak şahidenin dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır.

Mezarın Pehle Kısım; 1.61 cm. uzunluğunda olup, 16 cm. yüksekliğe sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber taşı malzemesidir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L HAYYÜ'L BÂKİ

-MÜTEKAİD TABUR

-İMAMI ŞAMİL ATAC

-REFİKASI FİRDEVS

-ATAÇ RUHUNA

-LİLLAHİ'L- FATİHA

-SENE 1366 2-3 REBİ'ÜL- EVVEL

Görsel. 2. 128: Firdevs Hanım'ın Mezarı

Görsel. 2. 129: Firdevs Hanım'ın Mezarı

Görsel. 2. 130: Firdevs Hanım'ın Mezarı

Görsel. 2. 131: Firdevs Hanım'ın Mezarı Baş Şahide Dış Yüzü

Görsel. 2. 132: Firdevs Hanım'ın Mezarı Baş Şahide

Görsel. 2. 133: Firdevs Hanım'ın Mezarı Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 134: Firdevs Hanım'ın Mezarı Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 135: Firdevs Hanım'ın Mezarı

Görsel. 2. 136: Firdevs Hanım'ın Mezarı

Görsel. 2. 137: Firdevs Hanım'ın Mezarı Ayak Şahide İç Yüzü

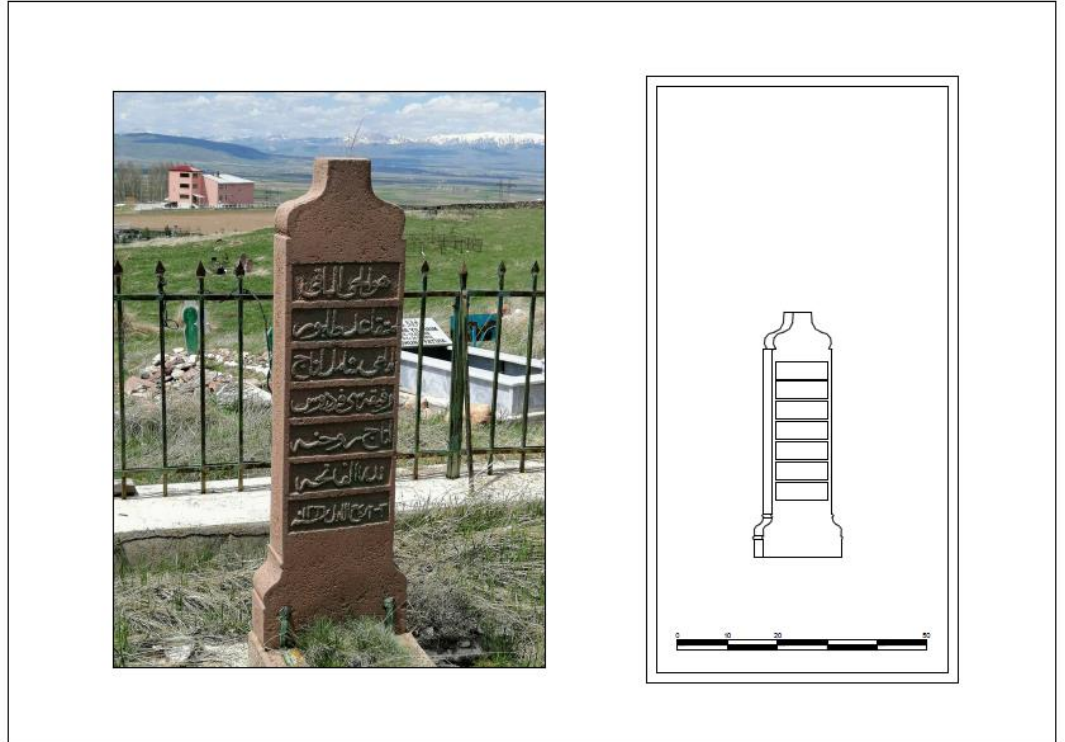
Görsel. 2. 138: Firdevs Hanım'ın Mezarı Genel Görüntüsü

Görsel. 2. 139: Firdevs Hanım'ın Mezarı Genel Görüntüsü

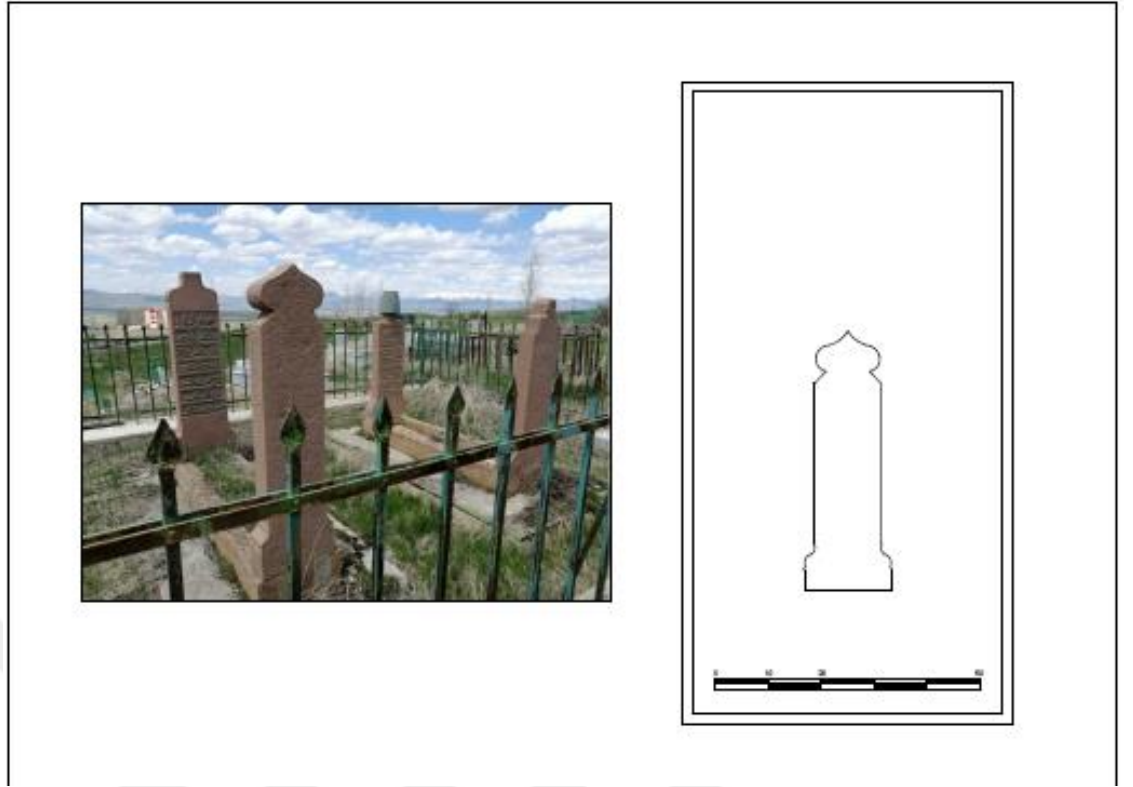

Görsel. 2. 140: Firdevs Hanım'ın Mezarı Genel Görüntüsü

Görsel. 2. 141: Firdevs Hanım'ın Mezarı Baş Şahide

Çizim 39: Firdevs Hanım'ın Mezarı Baş Şahide Çizimi

Görsel. 2. 142: Firdevs Hanım'ın Mezarı ve Ayak Şahide

Çizim 40: Firdevs Hanım'ın Mezarı ve Ayak Şahide Çizimi

2.24. HACI ŞAMİL ATAÇ'IN MEZARI

Katalog No: 24

Görsel No: 144-153

Çizim No: 42-43

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: D.1293 H. 1876 M./Ö. 1367 H.1947 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Tabur İmamı Hacı Şamil ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak Fes tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır. Mezarın hemen yanında Firdevs Hanımın mezarı bulunmaktadır. Mezar demir parmaklıkla çevrelenmiştir.

Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır. Mezar, taş platform üzerinde yer almaktadır.

Baş Şahide; 1.40 cm x 30 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde dokuz satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve fes tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Başlık kısmı; Fes 30 cm. ölçüsünde (boyunluk kısmı), boyun kısmı ise 7 cm. ölçülerine sahiptir. Boyunluk kısmı oldukça kısa tutulmuş olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide; 1.40 cm x 32 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahidenin üst kısmı üç kademeli olarak düzenlenmiştir. Gövde kısmı dikdörtgen bir şekildedir. Alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla birleşmektedir. Şahidenin iç yüzünde Latin harfli yazılı sekiz satırlık kitabe yer verilmiştir. Kitabenin her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabede kime ait olduğu doğum ve ölüm tarihi Türkçe olarak verilmiştir. Şahidenin dış yüzü oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemedir.

Mezarın Pehle Kısmı; 1.60 cm. uzunluğunda olup, 16 cm. yüksekliğe sahiptir.

Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L HAYYÜ'L BÂKİ

-EL MERHUM EL MAĞFUR

-EL MUHTAÇ İLA RAHMETİ RABBİHİ

-EL ĞAFUR RAMİZ OĞLU

-TABUR İMAMI

-HACI ŞAMİL ATAÇ

-RUHUNA FATİHA

-SENE 1293 DOĞUMU

-20 EYLÜL SENE 1367 VEFATİ

Görsel. 2. 143: Hacı Şamil Ataç'ın Mezarı

Görsel. 2. 144: Hacı Şamil Ataç'ın Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 145: Hacı Şamil Ataç'ın Baş Şahide Dış Yüzü

Görsel. 2. 146: Hacı Şamil Ataç'ın Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 147: Hacı Şamil Ataç'ın Ayak Şahide Dış Yüzü

Görsel. 2. 148: Hacı Şamil Ataç'ın Mezarı Genel Görüntüsü

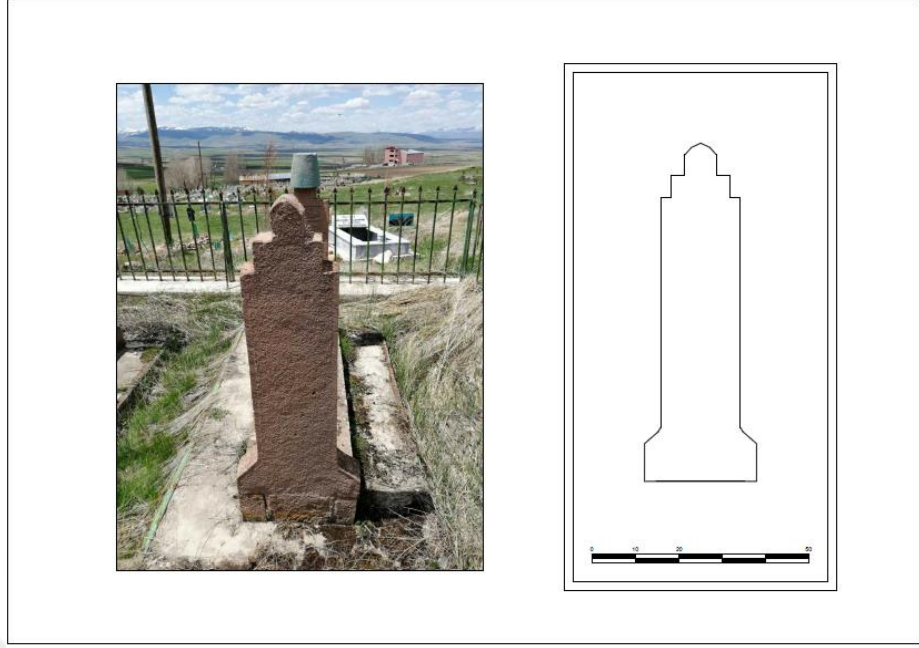
Görsel. 2. 149: Hacı Şamil Ataç'ın Mezarı Genel Görüntüsü

Görsel. 2. 150: Hacı Şamil Ataç'ın Mezarı Genel Görüntüsü

Görsel. 2. 151: Hacı Şamil Ataç'ın Mezarı Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 41: Hacı Şamil Ataç'ın Mezarı Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 152: Hacı Şamil Ataç'ın Mezarı Ayak Şahide Dış Yüzü

Çizim 42: Hacı Şamil Ataç'ın Mezarı Ayak Şahide Dış Yüzü Çizimi

2.25. HAFİYE KARATAŞ HANIM'IN MEZARI

Katalog No: 25

Görsel No: 154-158

Çizim No: 44-45

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Kadın Mezarı

Kitabe ve Tarih: Ö.06.05.1998 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanım: Mezar, Hafıye Karataş ismindeki bir kadına aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) düz bir şekilde aşağıya doğru inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır.

Baş Şahide; 1.10 cm x 34 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Latin harfli yazılı olup, her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin iç yüzü oldukça sade bırakılmıştır. Bu yönüyle örneklerinden farklılık göstermektedir.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, başlık kısmı sivri bir alınlıkla son bulmaktadır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemedir.

Ayak Şahide; 1.10 cm x 34 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş, başlık kısmı sivri bir alınlıkla son bulmaktadır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla

birleşmektedir. Kitabenin her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin dış yüzü oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemedir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ

-HAFİYE

-KARATAŞ

-RUHUNA

-FATİHA

- Ö.06.05.1998

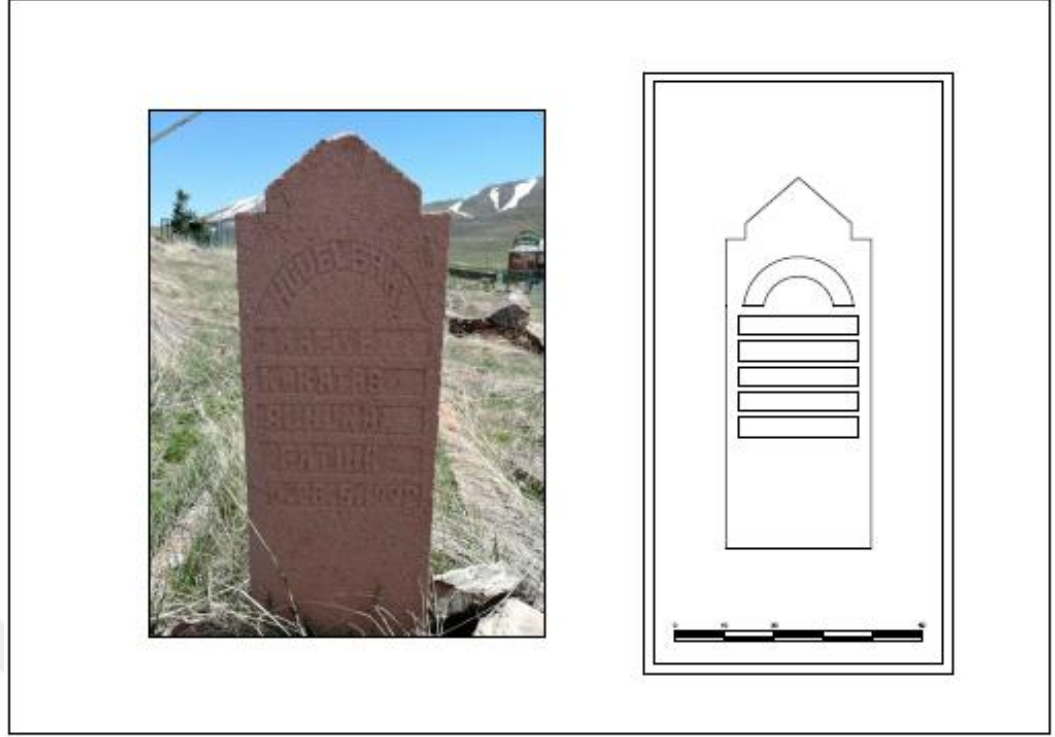
Görsel. 2. 153: Hafiye Karataş Hanım'ın Mezarı

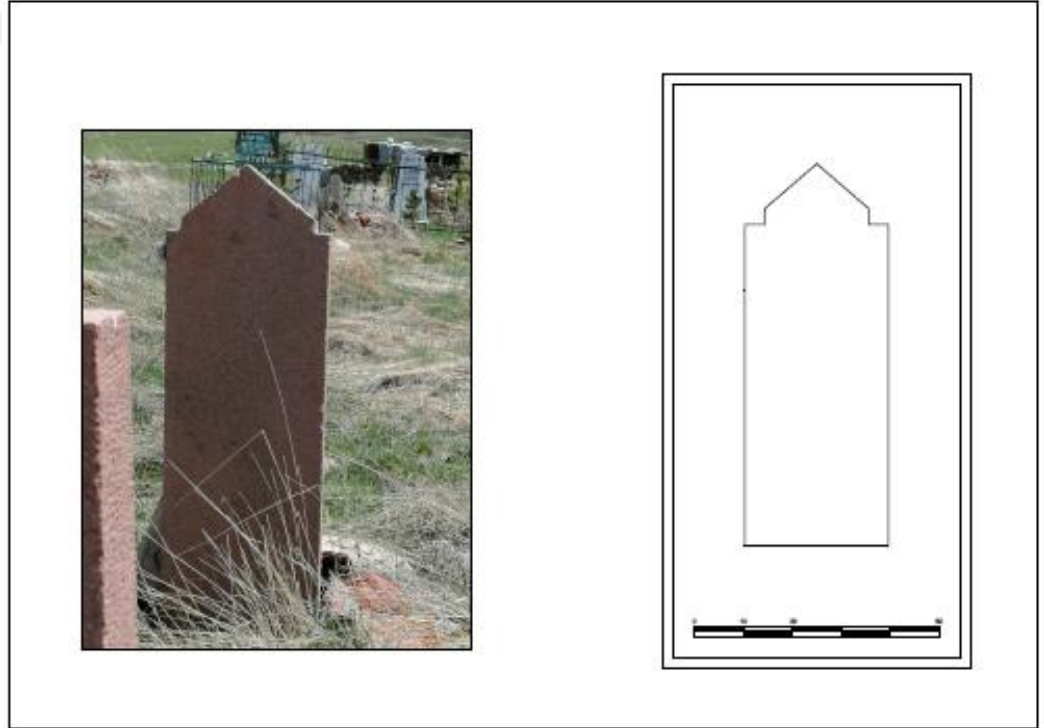
Görsel. 2. 154: Hafıye Karataş Hanım'ın Baş Şahide Dış Yüzü

Görsel. 2. 155: Hafıye Karataş Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 156: Hafıye Karataş Hanım'ın Baş Şahide Dış Yüzü
Çizim 43: Hafıye Karataş Hanım'ın Baş Şahide Dış Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 157: Hafıye Karataş Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 44: Hafıye Karataş Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.26. RUFAYİ DERVİŞİ NEVRES GÜR'ÜN MEZARI

Katalog No: 26

Görsel No: 159-161

Çizim No: 46-47

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: D.1933/ Ö.2000 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Düz Taş

Tanım: Mezar, Rufayi Dervîşi H. Nevres ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak Fes tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır. Mezar, taş platform üzerinde yer almaktadır.

Baş Şahide; 80 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına bakan yüzeyinde dört satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Latin harfli olarak yazılmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formlu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve sarık tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Başlık kısmı; fes 30 cm. ölçüsünde (boyunluk kısmı), boyun kısmı ise 8 cm. ölçülerine sahiptir. Boyunluk kısmı oldukça uzun tutulmuş olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide; 60 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahidenin üst kısmı kırık bir şekildedir. Şahidenin iç ve dış yüzü oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemedir.

Mezarın Pehle Kısmı; 1.55 cm. uzunluğunda olup, 40 cm. yüksekliğe sahiptir. Pehle kısmı oldukça yüksek tutulmuştur. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Pehle kısmın üst tarafında geometrik bezemeye yer verilmiştir.

Kitabe ve Tarihi;

-RUFAYİ DERVİŞİ

-H.NEVRES GÜR

-D.1933.Ö.2000

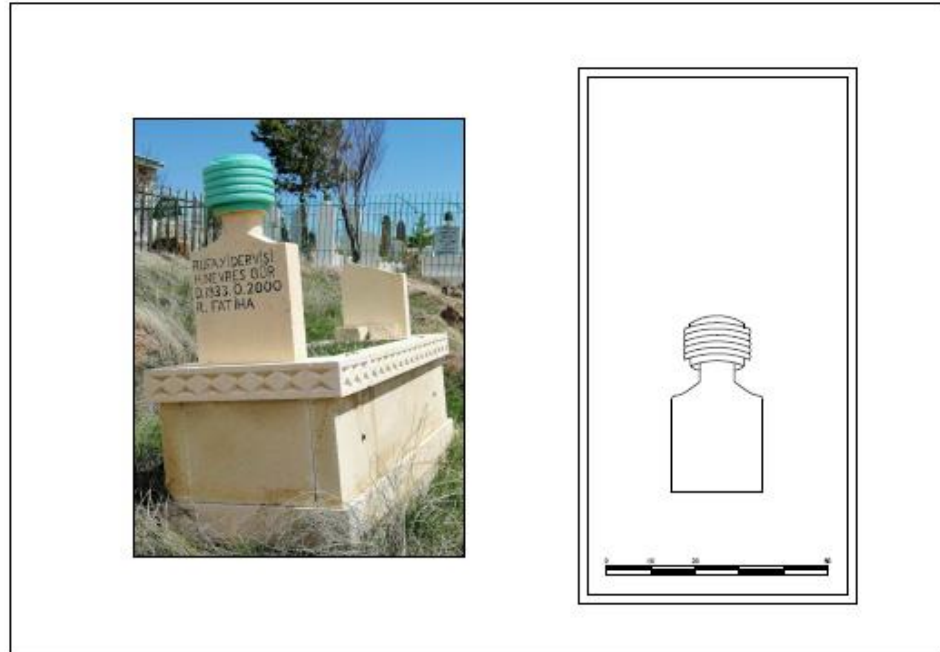
-R. FATİHA

Görsel. 2. 158: Rufayi Dervishi Nevres Gür'ün Mezarı

Görsel. 2. 159: Rufayi Dervîşi Nevres Gür'ün Mezarı

Görsel. 2. 160: Rufayi Dervîşi Nevres Gür'ün Mezarı

Çizim 45: Rufayi Dervîşi Nevres Gür'ün Mezarı Çizimi

2.27. HALİL DEMİRCİ'NİN MEZARI

Katalog No: 27

Görsel No: 162 -164

Çizim No: 47

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: D.1959 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Düz Kesme Taş

Tanımı: Mezar, Halil Demirci isminde bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Mezar, sadece baş şahide ve dikdörtgen mezar taşından oluşmaktadır. Mezar; baş şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır.

Baş Şahide; 37 cm x 45 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içine bakan yüzeyinde beş satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin ilk satırı Sülüs hatlı olup diğer dört satırı Latin harfli olarak yazılmıştır. Şahidenin üst kısmında kademeli olarak oval bir kesimle son bulmaktadır.

Mezar taşı blok düz bir taştır.

Kitabe ve Tarihi:

-HÜVE'L HAYYU'L BÂKİ

-HEMŞENLİ

-HALİL DEMİRCİ

-RUHUNA FATİHA

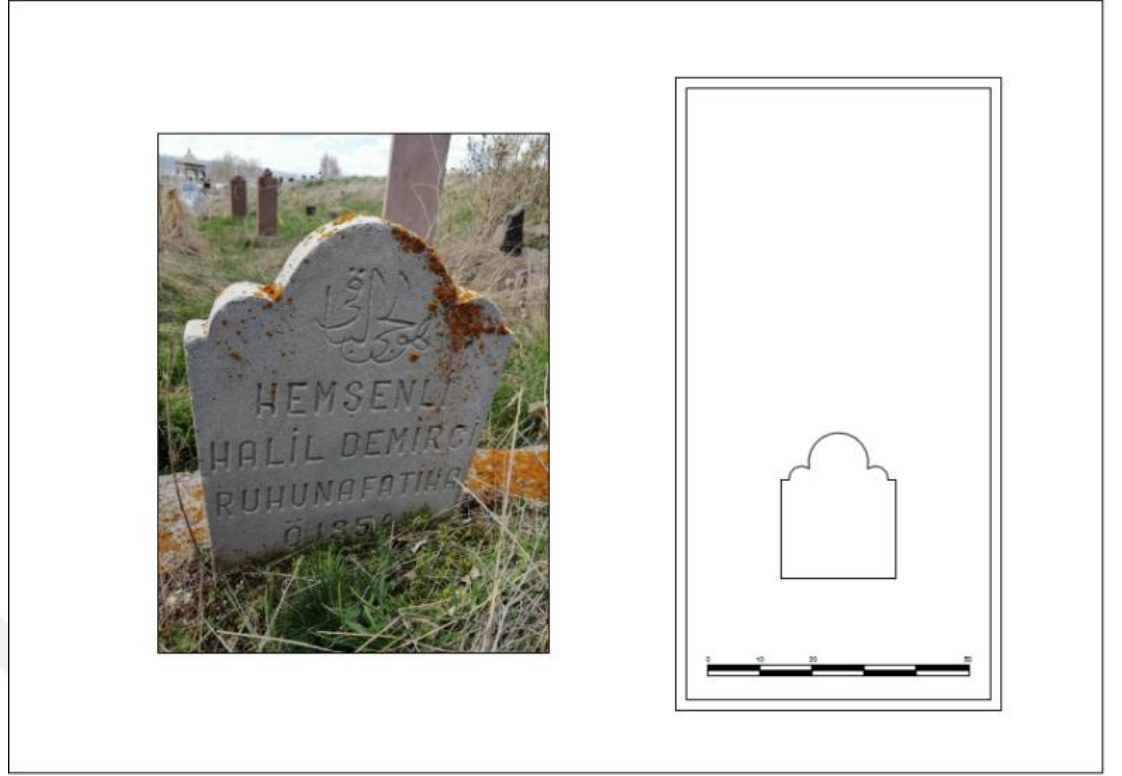
-Ö.1959

Görsel. 2. 161: Halil Demirci'nin Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 162: Halil Demirci'nin Mezarı

Görsel. 2. 163: Halil Demirci'nin Baş Şahide
Çizim 46: Halil Demirci'nin Baş Şahide Çizimi

2.28. KADRIYE NİŞLİ HANIM'IN MEZARI**Katalog No:** 28**Görsel No:** 165-166**Çizim No:** 48**Bulunduğu Yer:** Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı**Cinsi:** Kadın Mezarı**Kitabe ve Tarih:** 1959 M.**Kitabenin Yazısı:** Kazıma Tekniği**Durumu:** Sağlam**Malzeme:** Düz Kesme Taş

Tanımı: Mezar, Kadriye Nişli ismindeki bir kadına aittir. Dikdörtgen gövdeli baş şahideden oluşmaktadır.

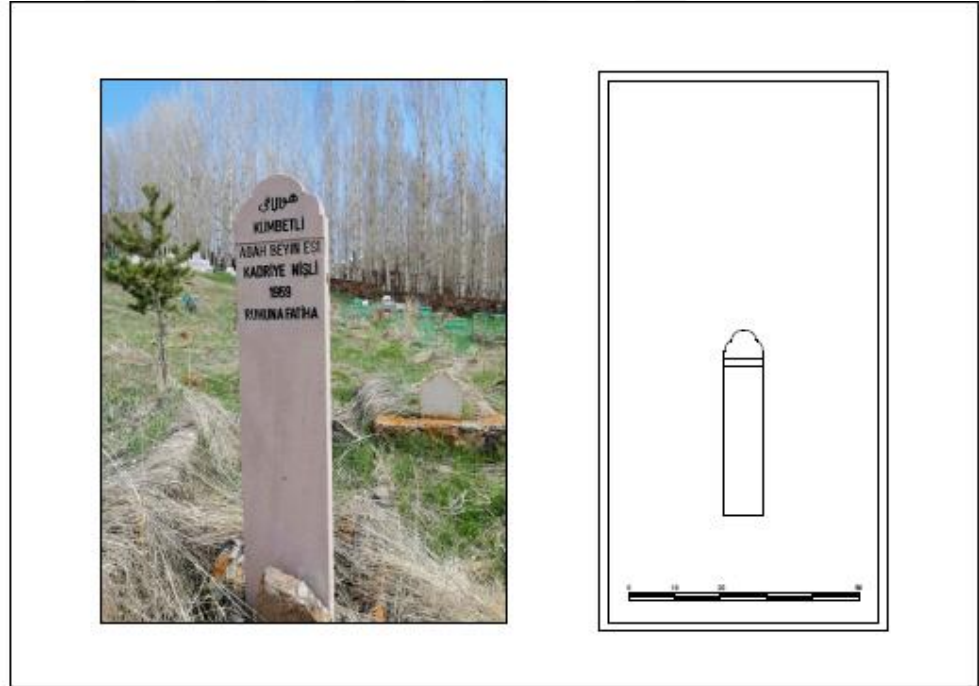
Baş Şahide; 1.75 cm x 35 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin ilk satırı Sülüs hatlı olup, diğer beş satırı Latin harfli olarak yazılıdır. Şahidenin iç yüzü oldukça sade bırakılmıştır. Taş blok düz bir taş olup, üzerindeki yazılar siyah renkte yazılmıştır. Şahidenin üst kısmında, üç kademeli oval bir alınlıkla son bulmaktadır.

Kitabe ve Tarihi:*HÜVE'L BÂKİ**-KÜMBETLİ**-KADRIYE**-NİŞLİ**-1959**-RUHUNA FATİHA*

Görsel. 2. 164: Kadriye Nişli Hanım'ın Mezarı

Görsel. 2. 165: Kadriye Nişli Baş Şahide Dış Yüzü

Çizim 47: Kadriye Nişli Baş Şahide Dış Yüzü Çizimi

2.29. HAFIZ RIFAT BAYKAL'IN ANNESİ ZEHRA HANIM'IN MEZARI

Katalog No: 29

Görsel No: 167-170

Çizim No: 49

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Kadın Mezarı

Kitabe ve Tarihi: 1949 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Zehra ismindeki bir kadına aittir. Mezar tip olarak çerçevesiz mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezarın çerçevesiz mezarlık kısmı zamanla oluşan otlar altında kalmıştır.

Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru inerek çerçeve şeklindeki sanduka kısmıyla birleşmektedir.

Baş Şahide; 1.20 cm x 30 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, dikdörtgen çerçevesiz yüzeysel bir nişle hareketlendirilmiştir. Kitabenin yazısı kabartma tekniğinde yazılmıştır. Şahidenin üst kısmında yastık formlu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve kademeli başlık kısmına yer verilmiştir. Şahidenin başlık kısmı kırık bir şekildedir. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır. Boyun kısmı; 13 cm. ölçülerinde olup, baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Malzeme özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taş malzemelidir.

Ayak Şahide; 1.10 cm x 30 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide dikdörtgen çerçevesi olup, yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiştir. Başlık kısmı sivri kemer alınlıkla son bulmaktadır. Dış yüzeyi ve iç yüzeyi oldukça sade ve muntazam tutulmuştur.

Malzeme yöreye özgü kamber taş malzemelidir.

Kitabe Tarihi;

-HÜVE'L HAYYU'L BÂKİ

-ÖĞRETMEN ADNAN

-VE HAFIZ RIFAT

-BAYKALIN ANNESİ

-ZEHRA HANIMIN RUHUNA

-FATİHA SENE 1949

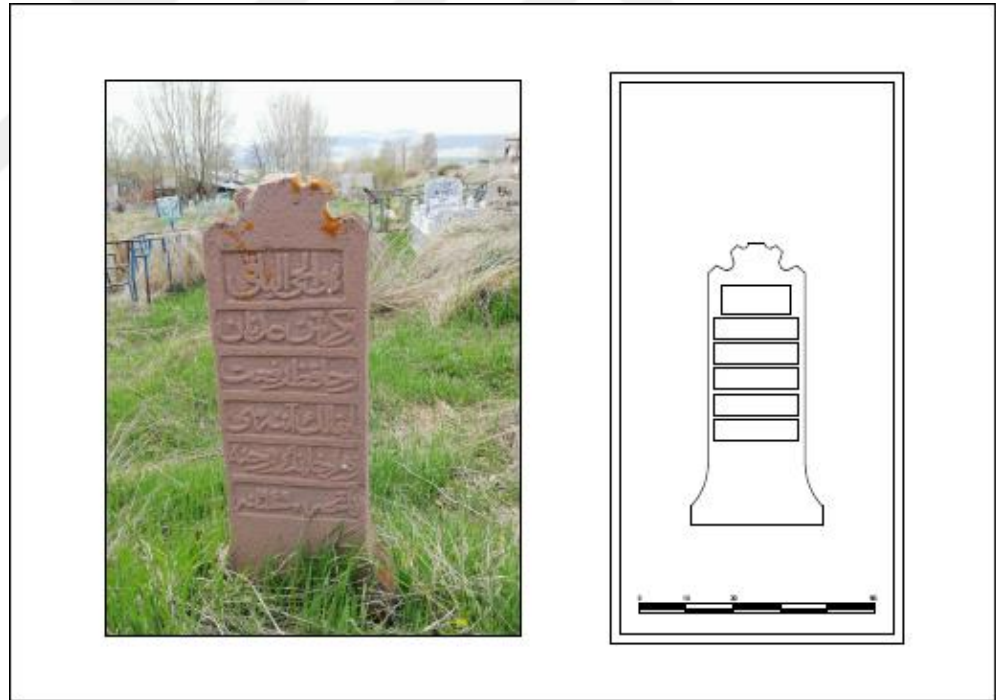
Görsel. 2. 166: Hafız Rifat Baykal'ın Annesi Zehra Hanım'ın Mezarı

Görsel. 2. 167: Hafız Rifat Baykal'ın Annesi Zehra Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 168: Hafız Rifat Baykal'ın Annesi Zehra Hanım'ın Mezarı

Görsel. 2. 169: Hafız Rifat Baykal'ın Annesi Zehra Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 48: Hafız Rifat Baykal'ın Annesi Zehra Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

2.30. ASİYE BESLER' İN MEZARI**Katalog No:** 30**Görsel No:** 171-172**Çizim No:** 50**Bulunduğu Yer:** Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı**Cinsi:** Kadın Mezarı**Kitabe ve Tarih:**1966 M.**Kitabenin Yazısı:** Kabartma Tekniği**Durumu:** Sağlam**Malzeme:** Düz Kesme Taş

Tanımı: Mezar, Asiye isimindeki bir kadına aittir. Mezar dikdörtgen gövdeli baş şahideden oluşmaktadır.

Baş Şahide; 66 cm x 35 cm ölçülerine sahiptir.

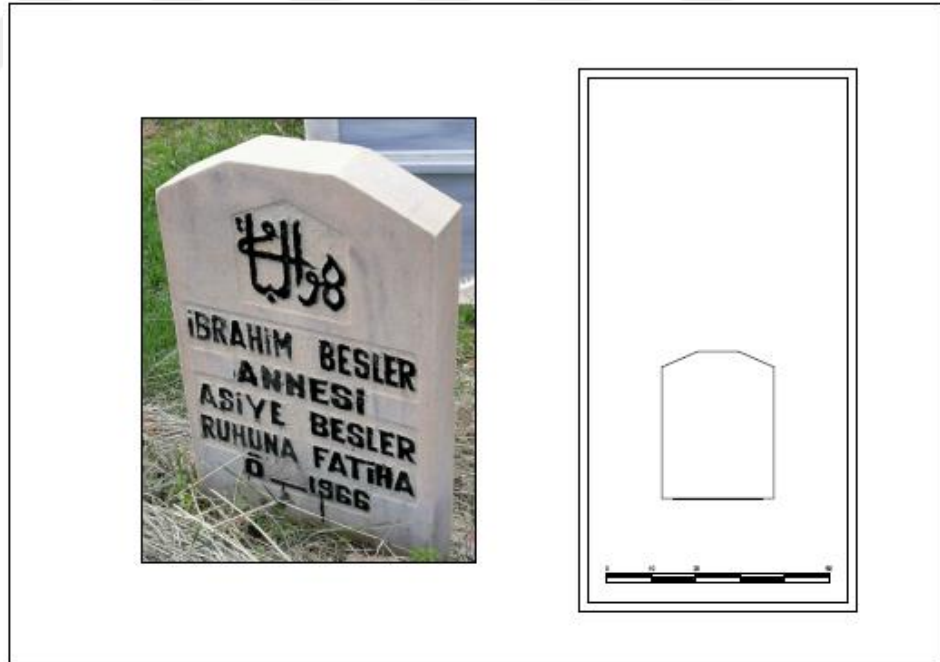
Baş şahidenin mezar içine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin ilk satırı Sülüs hatlı olup, diğer beş satırı Latin harfli olarak yazılıdır. Şahidenin dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır. Taş blok düz bir taş olup, üzerindeki yazılar siyah renkte yazılmıştır. Şahidenin üst bölümü sivri kemerli gelip en üst kısmı düz bir şekilde son bulmaktadır.

Kitabe ve Tarihi:

-HÜVE'L BÂKİ
-İBRAHİM BESLER
-ANNESİ
-ASİYE BESLER
-RUHUNA FATİHA
-Ö.----1966

Görsel. 2. 170: Asiye Besler' in Mezarı

Görsel. 2. 171: Asiye Besler' in Baş Şahidesi

Çizim 49: Asiye Besler' in Baş Şahide Çizimi

2.31. İBRAHİM BESLER'İN MEZARI

Katalog No: 31

Görsel No: 173-174

Çizim No: 51

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: D.1910/ Ö.1967 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Düz Kesme Taş

Tanımı: Mezar, Erzurum Eşreflerinden İbrahim isimindeki bir erkeğe aittir. Mezar dikdörtgen gövdeli baş şahideden oluşmaktadır.

Baş Şahide; 56 cm x 34 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içine bakan yüzeyinde sekiz satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin ilk satırı Sülüs hatlı olup, diğer yedi satırı Latin harfli olarak yazılıdır. Şahidenin dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır. Taş blok düz bir taş olup, üzerindeki yazılar siyah renkte yazılmıştır. Mezar annesi Asiye Hanım'ın mezarıyla yan yana yer almaktadır.

Şahidenin üst bölümü sivri kemerli gelip en üst kısmı düz bir şekilde son bulmaktadır.

Kitabe ve Tarihi:

-HÜVE'L BÂKİ

-ERZURUM

-EŞREFLERİN, DEN

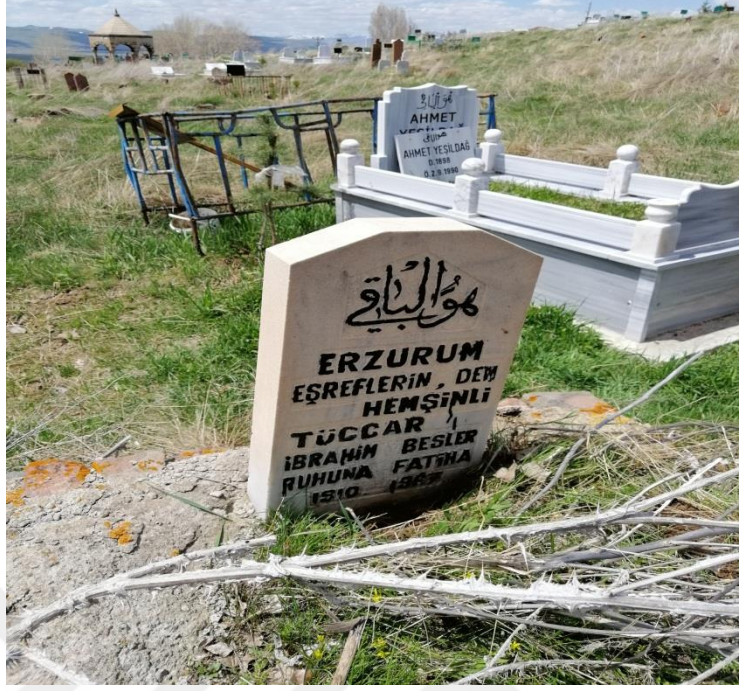
-HEMŞİNLİ

-TÜCCAR

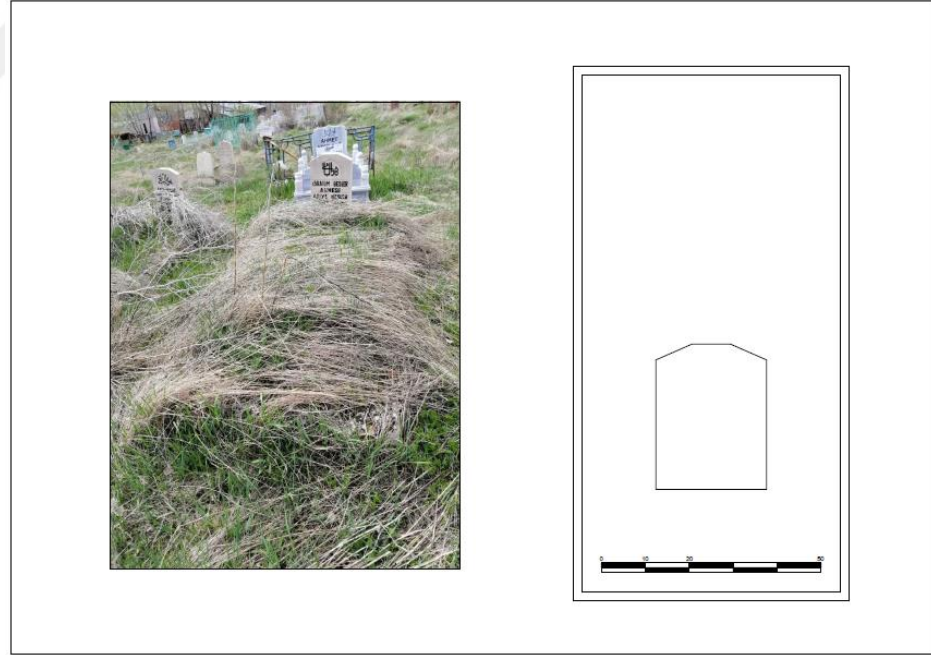
-İBRAHİM BESLER

-RUHUNA FATİHA

1910 -1966

Görsel. 2. 172: İbrahim Besler 'in Mezarı

Görsel. 2. 173: İbrahim Besler 'in Mezarı Baş Şahidesi
Çizim 50: İbrahim Besler 'in Mezarı Baş Şahide Çizimi

2.32. ZEYNEL İMAMI HACI HAFIZ OSMAN EFENDİ'NİN MEZARI

Katalog No: 32

Görsel No: 175-177

Çizim No: 52-53

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1971 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Zeynel İmamı Hacı Hafız Osman Efendi ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır.

Mezar başlık tipi olarak fes tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır. Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır.

Baş Şahide; 1.64 cm x 33 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde yedi satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, her satırı kartuş içerisine alınmış olup kitabe üzerindeki yazılar siyah renkte ve kabartma tekniğinde yazılmıştır. Yazılar ikişer satır halinde yazılmıştır. Kitabenin yazısı dikdörtgen yüzeysel bir niş içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin dış yüzeyi oldukça sade bırakılmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve fes tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Başlık kısmı; fes 23 cm. ölçüsünde (boyunluk kısmı dâhil), boyun kısmı ise 8 cm. ölçülerine sahiptir. Boyunluk kısmı oldukça uzun tutulmuş olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide; 1.59 cm x 34 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide oldukça muntazam bir şekilde tasarlanmıştır. Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verip ve kısa bir boyunlukla kısmıyla son bulmaktadır. Şahidenin alt tarafı dışarı çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir.

Şahidenin gövde kısmında içe bakan yüzeyinde Latin harfli olarak yazılı dört satırlık kitabeğe yer verilmiştir. Kitabenin her satırı kartuş içerisine alınmış olup yazı kısmı siyah renklidir. Kitabede mezarın kime ait olduğu Latin Harfli olarak verilmiştir. Şahidenin dış yüzü oldukça sade ve muntazam bir şekildedir.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemelidir.

Mezarın Pehle Kısmı; 1.60 cm. uzunluğunda olup, 10 cm. yüksekliğe sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ
-BENİ MAĞFİRET KIL EY RAB PÜR ZANIM-ZARIM
-Bİ KAKKI İSMİ AZAM NUR KABRİM
-GELÜP KABRİMİ ZİYARET EDEN İĞVANIM
-EDELER RÛHUMA FATİHA İHSANIM
-ZEYNEL İMAMI HACİ HAFİZ
-OSMAN EFENDİ SENE 1971 M.

Görsel. 2. 174: Zeynel İmamı Hacı Hafız Osman Efendi'nin Mezarı

Görsel. 2. 175: Zeynel İmamı Hacı Hafız Osman Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 51: Zeynel İmamı Hacı Hafız Osman Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 176: Zeynel İmamı Hacı Hafız Osman Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 52: Zeynel İmamı Hacı Hafız Osman Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.33. ZEHRA HANIM'IN MEZARI

Katalog No: 33

Görsel No: 178-180

Çizim No: 54

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Kadın Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1340 H.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Zehra ismindeki bir kadına aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Mezar, baş şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezarın baş şahidesine yer verilmemiştir. Mezar başlık tipi olarak fes tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır. Dikdörtgen gövdeli baş şahidesi aşağıya doğru inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır.

Baş Şahide; 1.50 cm x 39 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde yedi satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, her satırı kartuş içerisine alınmış ve kabartma tekniğinde yazılmıştır. Kitabenin yazısının bir kısmı tahrip olmuştur. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin dış yüzeyi oldukça sade bırakılmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunlukla son bulmaktadır. Başlık formuna yer verilmemiştir. Boyunluk kısmı oldukça uzun tutulmuş olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L HAYYU'L BÂKİ

-ULU.....? BİTLİSLİ

-HACI? ZADE

-MUHAMMED.....?

-HALİLESİ ZEHRA

-HANIMIN RUHUNA

-FATİHA SENE 1340 H.

Görsel. 2. 177: Zehra Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 178: Zehra Hanım'ın Mezarı

Görsel. 2. 179: Zehra Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 53: Zehra Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

2.34. KÂBE MESCİDİ İMAMI DAMADI RIFAT KALA

Katalog No: 34

Görsel No: 181-186

Çizim No: 55-56

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1366 (9) H. / 1947 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Kâbe Mescidi İmamı Muhammed Efendi Damadı Rıfat Kala ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak fes tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır. Mezarın sanduka kısmının üstü zaman zaman oluşan otlardan ötürü kapanmıştır.

Baş Şahide; 1.50 cm x 34 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Yazı kabartma tekniğinde yazılmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve fes tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Şahidenin dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır. Başlık kısmı; fes 29 cm. ölçülerine sahip olup (boyunluk kısmı dahil) baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Boyun kısmı ise 10 cm. ölçülerine sahip olup oldukça uzun tutulmuştur.

Mezar taşı yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide; 1.40 cm x 34 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide oldukça muntazam bir şekilde tasarlanmıştır. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ile son bulmaktadır.

Şahidenin iç kısmına gelen bölüm süslemesinde Türk Grafik Sanatının çok güzel bir tasarımı olarak kandil motifine yer verilmiştir. Kandilin mezar taşlarında yoğun olarak kullanılmasının sebebi şöyle izah edilmektedir. Bilindiği üzere kandil ışık olarak karanlığı aydınlığa çıkarmada en önemli araç, karanlıkta bize yol gösteren önümüzü aydınlatan sembolik bir anlamı ifade etmektedir. Tasavvufi anlamda da kandil, ölen kişinin ameli olarak öteki dünyada hem kabrinin hem gideceği mekânın nur veya ışık olmasını sembolize eder (Akt. Yunus Berkli).

Türk sanatındaki kozmik üslubunun çıkış yeri olan Orta Asya'daki erken örneklerinde anlam kazanmaya başlayan kozmik anlayışın sanata yansımaları ve bunun daha çok tekstil ve mezar yapılarında karşımıza çıkması ve bu şekilde ilişkilendirilmesi anlamlı kılmaktadır. Kandil motifinin ağırlıklı olarak mezar taşını sembolize etmesinden ziyade seccadelerin ortasındaki mihrap nişine yerleştirilmiş kandil motifiyle anlamlandırılan amelle ilişkisidir. Ayrıca kandilin Kurandaki Nur Suresinin de sembolik olarak kandil şeklinde sevilerek seccadelere işlenmesi söz konusudur (Akt. Yunus Berkli). Kandil motifi üst kısmı oval dikdörtgen yüzeysel bir niş içerisine alınmıştır. Kandilin motifinin üst kısmında zencirek motifine yer verilerek geometrik bezemeye yer verilmiştir. Ayak şahidenin dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır.

Mezarın Pehle Kısmı; 1.53 cm. uzunluğunda olup, 13 cm. yüksekliğe sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L HAYYU'L BÂKİ

-KÂBE MESCİDİ İMAMI

-MUHAMMED EFENDİ MERHUMUN

-DAMADI FIRAT KALA

-RUHUNA FATİHA

-SENE 1366 (9)

Görsel. 2. 180: Kâbe Mescidi İmamı Damadı Rifat Kala'nın Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 181: Kâbe Mescidi İmamı Damadı Rifat Kala'nın Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 182: Kâbe Mescidi İmamı Damadı Rifat Kala'nın Mezarı

Görsel. 2. 183: Kâbe Mescidi İmamı Damadı Rifat Kala'nın Mezarı

Görsel. 2. 184: Kâbe Mescidi İmamı Damadı Rifat Kala'nın Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 54: Kâbe Mescidi İmamı Damadı Rifat Kala'nın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 185: Kâbe Mescidi İmamı Damadı Rifat Kala'nın Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 55: Kâbe Mescidi İmamı Damadı Rifat Kala'nın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.35. OSMAN TALAT KARABAĞ'IN MEZARI

Katalog No: 35

Görsel No: 187-191

Çizim No: 57-58

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: D.1881/Ö.1952 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Osman Talat Karabağ ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak fes tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır. Mezarın sanduka kısmının üstü zaman içinde oluşan otlardan ötürü kapanmıştır.

Baş Şahide; 1.54 cm x 30 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde on satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Latin harfli yazılı olup her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Yazı kabartma tekniğinde yazılmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve fes tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Şahidenin dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır. Başlık kısmı; fes 25 cm. ölçülerine sahip olup (boyunluk kısmı dahil) baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Boyun kısmı ise 7 cm. ölçülerine sahip olup oldukça uzun tutulmuştur.

Mezar taşı yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemedir.

Ayak Şahide; 1.16 cm x 38 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide oldukça muntazam bir şekilde tasarlanmıştır. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve fes tipi başlıkla son bulmaktadır. Ayak şahide zaman içerisinde sağa doğru eğilmiştir. Şahidenin dış yüzü oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ
-ŞEYHLER ZADE
-ALİ LÜTFÜ MAK
-DUMU OSMAN
-TALAT KARABAĞ
-1881'DE DOĞUŞ
-VE 1952'DE VEFAT
-ETMİŞTİR
-RUHUNA FATİHA
-1954

Görsel. 2. 186: Osman Talat Karabağ'ın Mezarı

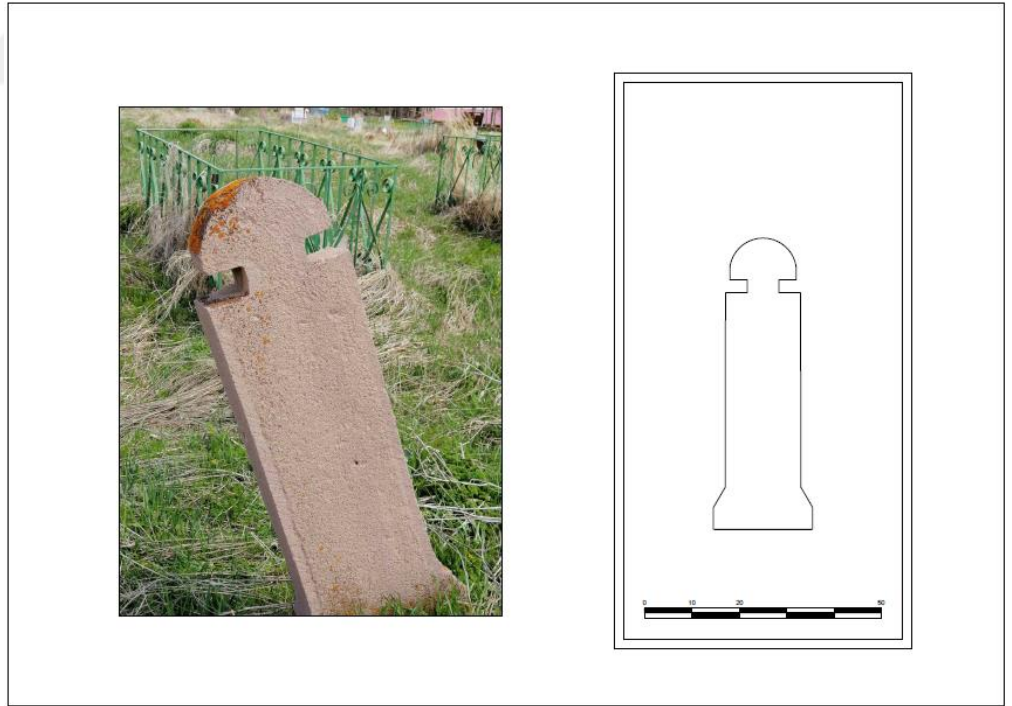
Görsel. 2. 187: Osman Talat Karabağ'ın Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 188: Osman Talat Karabağ'ın Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 189: Osman Talat Karabağ'ın Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 56: Osman Talat Karabağ'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 190: Osman Talat Karabağ'ın Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 57: Osman Talat Karabağ'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.36. ZEKIYE HANIM'IN MEZARI

Katalog No: 36

Görsel No: 192-196

Çizim No: 59-60

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Kadın Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1345 H./1926 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Zekiye Hanım ismindeki bir kadına aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak fes tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır. Mezarın sanduka kısmının üstü zaman içinde oluşan otlardan ötürü kapanmıştır.

Baş Şahide; 1.40 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Yazı kabartma tekniğinde yazılmıştır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve sivri bir alınlığa sahip, üst kısmı düz bir şekilde başlık bölümü son bulmaktadır. Şahidenin dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide; 1.40 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide oldukça muntazam bir şekilde tasarlanmıştır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ile son bulmaktadır. Şahidenin iç ve dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemedir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L HAYYU'L BÂKİ

-BİTLİSLİ SİLAHDAR

-ZADE İSKENDER

-AĞANIN HALİLESİ

-ZEKİYE HANIM'IN RUHUNA

-EL FATİHA SENE 1345

Görsel. 2. 191: Zekiye Hanım'ın Mezarı

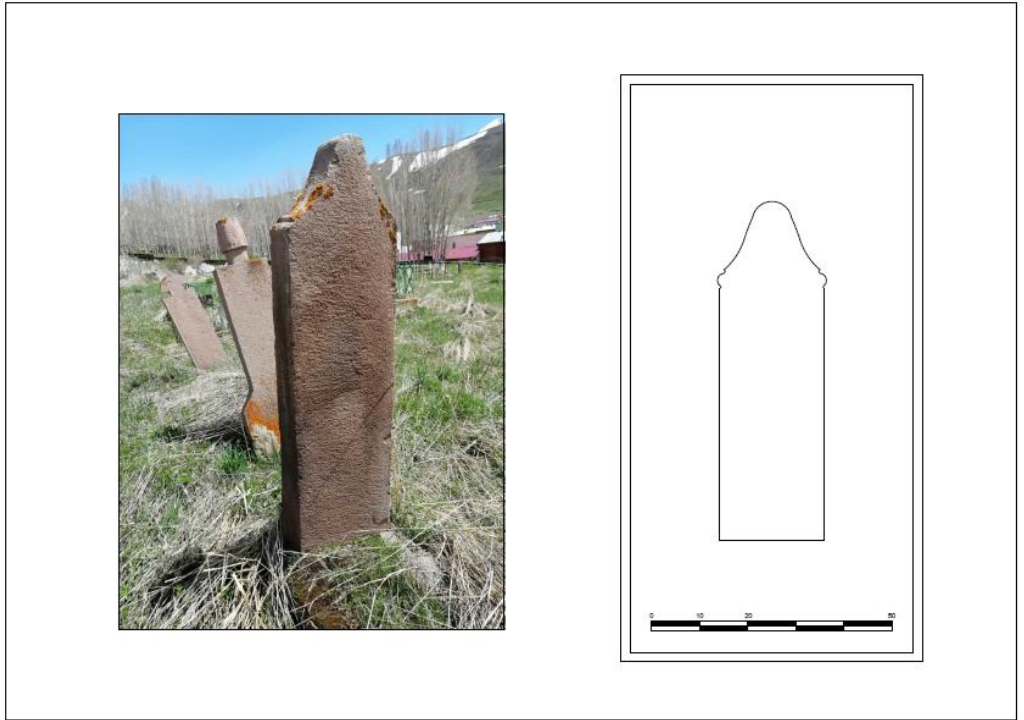
Görsel. 2. 192: Zekiye Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 193: Zekiye Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 194: Zekiye Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 58: Zekiye Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 195: Zekiye Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 59: Zekiye Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.37. MUHAMMED KARA BEG'İN MEZARI

Katalog No: 37

Görsel No: 197-201

Çizim No: 61-62

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1313 H./1895 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Muhammed Kara Beg ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır.

Mezar başlık tipi olarak fes tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır. Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır.

Baş Şahide; 1.44 cm x 31 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde yedi satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, her satırı kartuş içerisine alınmış olup kitabe üzerindeki yazılarda ilk iki satırı kazıma tekniğinde diğer beş satırı kabartma tekniğinde yazılmıştır. Kitabenin her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin dış yüzeyi oldukça sade bırakılmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve fes tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Başlık kısmı; fes 27 cm. ölçüsünde (boyunluk kısmı dahil), boyun kısmı ise 6 cm. ölçülerine sahiptir. Boyunluk kısmı oldukça kısa tutulmuş olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide; 1.33 cm x 20 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide oldukça sade tutulmuş olup sivri kemer alınlıkla son bulmaktadır. Taşın en üst kısmı kesik tutulmuş ve tek bir blok taştan oluşmaktadır. Şahidenin iç ve dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemesidir.

Kitabe ve Tarihi;

*-HÜVE'L BÂKİ
-EL MERHUM- EL MAĞFUR
-EL MUHTAÇ İLA RAHMETİ
-ALLAHÜ TEÂLA
-MUHAMMED KARA BEG
-RUHİ İÇÜN EL FATİHA
-1313 H.*

Görsel. 2. 196: Muhammed Kara Beg'in Mezarı

Görsel. 2. 197: Muhammed Kara Beg'in Baş Şahide İç Yüzü

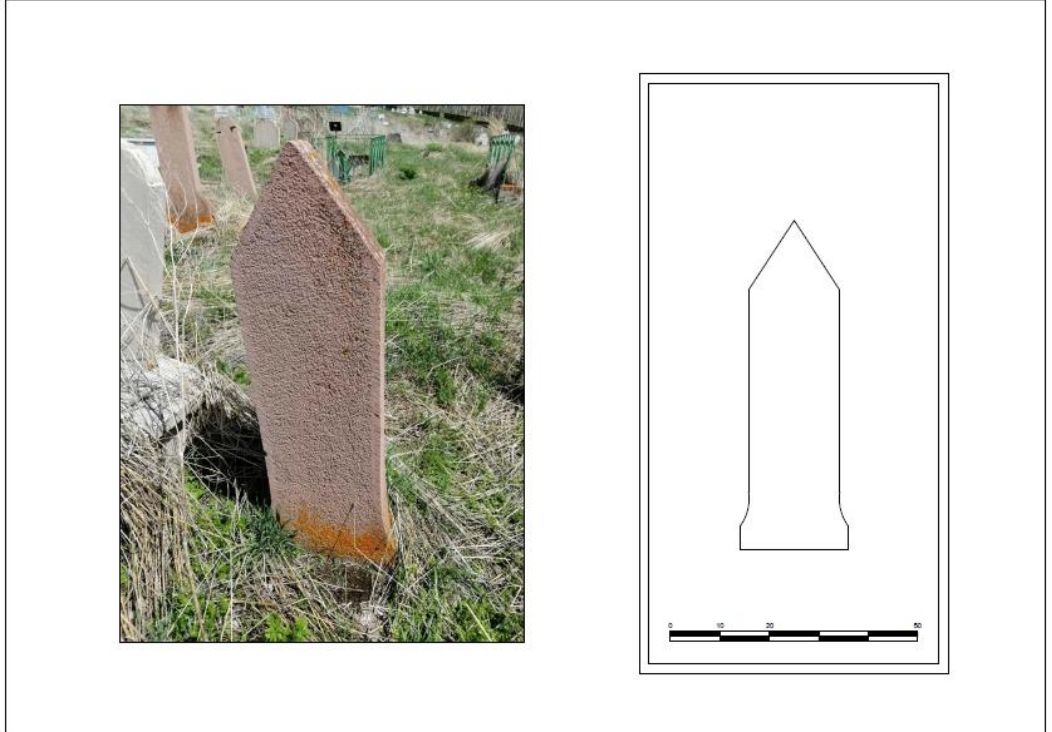

Görsel. 2. 198: Muhammed Kara Beg'in Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 199: Muhammed Kara Beg'in Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 60: Muhammed Kara Beg'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 200: Muhammed Kara Beg'in Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 61: Muhammed Kara Beg'in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.38. HACI MÜNİR BEG'İN MEZARI

Katalog No: 38

Görsel No: 202-206

Çizim No: 63-64

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: Eylül Sene 1370 H./1950 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Hacı Münir Beg ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak fes tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru çıkıntılı bir şekilde inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır. Mezarın sanduka kısmının üstü zaman içinde oluşan otlardan ötürü kapanmıştır.

Baş Şahide; 1.35 cm x 35 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Yazı kabartma tekniğinde yazılmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve fes tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Şahidenin dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır. Başlık kısmı; fes 25 cm. ölçülerine sahip olup (boyunluk kısmı dahil) baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Boyun kısmı ise 4 cm. ölçülerine sahip olup oldukça kısa tutulmuştur.

Malzeme yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taş malzemelidir.

Ayak Şahide; 1.24 cm x 30 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide oldukça muntazam bir şekilde tasarlanmıştır. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin üst kısmı sivri kemer alınlıklı olup tepe kısmı daha da sivriltilmiştir. Şahidenin dış ve iç yüzü oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır.

Malzeme yöreye özgü kamber taş malzemedir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L HAYYÜ'L BÂKİ

-EL MERHUM- EL MAĞFUR

-KEVAHOR KARIYELİ

-HACI MÜNİR BEG

-RUHU İÇÜN EL FATİHA

-EYLÜL SENE 1370 H.

Görsel. 2. 201: Hacı Münir Beg'in Mezarı

Görsel. 2. 202: Hacı Münir Beg'in Baş Şahide İç Yüzü

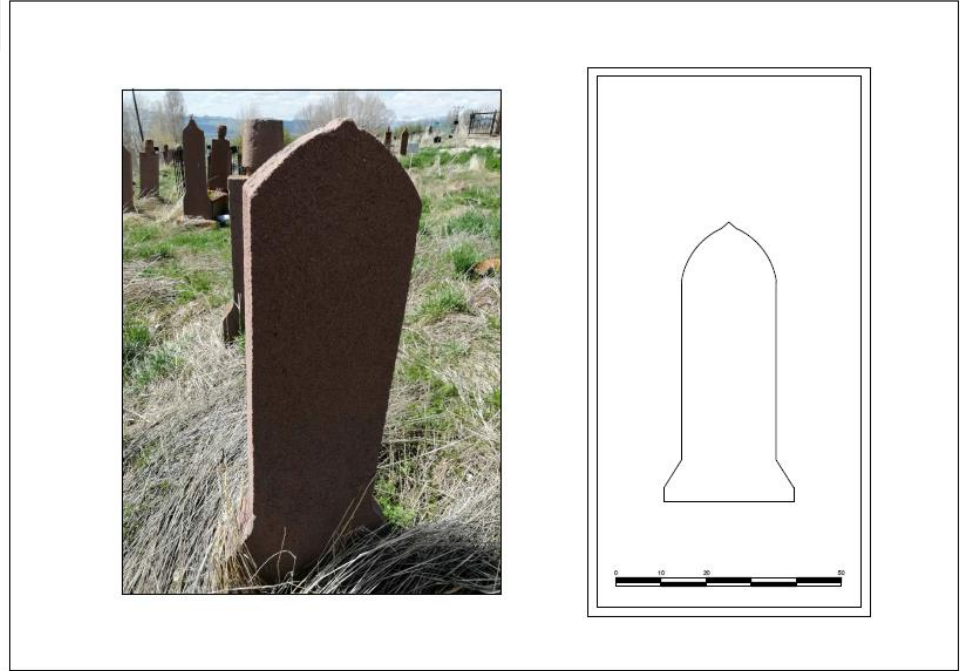

Görsel. 2. 203: Hacı Münir Beg'in Ayak Şahide Dış Yüzü

Görsel. 2. 204: Hacı Münir Beg'in Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 62: Hacı Münir Beg'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 205: Hacı Münir Beg'in Ayak Şahide Dış Yüzü

Çizim 63: Hacı Münir Beg'in Ayak Şahide Dış Yüzü Çizimi

2.39. MEHMET KÖMÜRCÜ'NÜN MEZARI

Katalog No: 39

Görsel No: 207-211

Çizim No: 65-66

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1948 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Mehmet Kömürcü ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak fes tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru çıkıntılı bir şekilde inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır. Mezarın sanduka kısmının üstü zaman içinde oluşan otlardan ötürü kapanmıştır.

Baş Şahide; 1.40 cm x 37 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Latin harfli olup her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Yazının üst kısmında üçgen bir alınlık içerisinde bitkisel bir bezemeye yer verilmiştir. Yazı kabartma tekniğinde yazılmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, bu kısım iki kademeli ve onun üzeri ise sivri kemer alınlıklı olarak son bulmaktadır. Şahidenin dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır (kısmı dahil) baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide; 1.40 cm x 37 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide oldukça muntazam bir şekilde tasarlanmıştır. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, bu kısım iki kademeli ve onun üzeri ise sivri kemer alınlıklı olarak son bulmaktadır. Şahidenin dış ve iç yüzü oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemedir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ

-MEHMET

-KÖMÜRCÜ

-RUHUNA

-FATİHA

-1948 M.

Görsel. 2. 206: Mehmet Kömürcü 'nün Mezarı

Görsel. 2. 207: Mehmet Kömürçü 'nün Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 208: Mehmet Kömürçü 'nün Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 209: Mehmet Kömürçü 'nün Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 64: Mehmet Kömürçü 'nün Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 210: Mehmet Kömürçü 'nün Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 65: Mehmet Kömürçü 'nün Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.40. ALİ TEMİZCAN'IN MEZARI

Katalog No: 40

Görsel No: 212-214

Çizim No: 67

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1938 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Ali Temizcan ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Mezarın sadece baş şahidesi bulunmaktadır. Ayak şahideye yer verilmemiştir. Mezar; baş şahide ve üzeri kapalı bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi farklı olarak verilmiştir.

Dikdörtgen gövdeli baş şahide (taşları) aşağıya doğru düz bir şekilde inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır. Mezarın sanduka kısmının üstü zaman içinde oluşan otlarla kapanmaya başlamıştır.

Baş Şahide; 96 cm x 48 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Latin harfli olup her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Yazı kabartma tekniğinde yazılmıştır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, üst bölümü farklı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kısım kademeli üç bölümden oluşur yanlar kısa orta kısım daha uzun ve sivri bir alınlıkla son bulmaktadır. Şahidenin iç yüzü yazı kısmı yeşil renkte boyanmıştır. Tarihin hemen iki yanında bitkisel süslemeye yer verilmiştir. Baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Şahidenin dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ
-TUZCULU
-ŞEMSETTİN OĞLU
-ALİ TEMİZCAN
-RUHUNA FATİHA
-1938

Görsel. 2. 211: Ali Temizcan'ın Mezarı

Görsel. 2. 212: Ali Temizcan'ın Baş Şahide Dış Yüzü

Görsel. 2. 213: Ali Temizcan'ın Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 66: Ali Temizcan'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

2.41. HACI SABRİ GEZ'İN MEZARI

Katalog No: 41

Görsel No: 215-220

Çizim No: 68-69

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: D.1324 H. / Ö.1969 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Hacı Sabri Gez ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak fes tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru çıkıntılı bir şekilde inerek çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır. Mezarın sanduka kısmı oldukça yüksek tutulmuştur.

Baş Şahide; 1.64 cm x 35 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde iki ayrı kitabeye yer verilmiştir. Bu kitabeler alt altadır. Üst kısımdaki kitabe beş satırdan oluşmaktadır. Kitabe Sülüs hatlı olup her satırı kabartma tekniğinde verilmiştir. Diğer alttaki kitabe altı satırdan oluşmakta olup Latin harfli yazılmıştır. Yazının her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Yazı kabartma tekniğinde yazılmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahide'nin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, muntazam bir boyunluk ve fes tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Şahidenin dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır. Başlık kısmı; 30 cm. ölçülerinde sahiptir (boyun kısmı dâhil).boyun kısmı ise 7 cm. ölçüsüne sahiptir. Baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemedir.

Ayak Şahide; 1.68 cm x 34 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide oldukça muntazam bir şekilde tasarlanmıştır. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Sivri kemer alınlıklıdır. Şahidenin dış ve iç yüzü oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemedir.

Mezarın Pehle Kısmı; 1.70 cm x 33 cm ölçülerine sahiptir. Pehle kısmı oldukça yüksek tutulmuştur.

Sülüs Hatlı Kitabe ve Tarihi;

*-HÜVE'L BÂKİ
-ERZURUM EŞRAFINDAN
-HACI KOCAGEZ OğLU
-HACI SABRİ GEZ
-RUHİ İÇÜN
-EL FATİHA SENE 1969 M.*

Latin Alfabeli Kitabe ve Tarihi;

*-ERZURUM EŞRE
-FINDAN HACI
-KOCA GEZ OğLU
-HACI SABRİ GEZ
-RUHİ İÇÜN EL FA
-TİHA D.1324 Ö.1969 M.*

Görsel. 2. 214: Hacı Sabri Gez'in Mezarı

Görsel. 2. 215: Hacı Sabri Gez'in Mezarı

Görsel. 2. 216: Hacı Sabri Gez'in Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 217: Hacı Sabri Gez'in Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 218: Hacı Sabri Gez'in Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 67: Hacı Sabri Gez'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 219: Hacı Sabri Gez'in Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 68: Hacı Sabri Gez'in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.42.DERVİŞ EFENDİ'NİN MEZARI

Katalog No: 42

Görsel No: 221-225

Çizim No: 70-71

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarihi: 1957 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Derviş Efendi ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak fes tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Dikdörtgen gövdeli baş ve ayak şahideleri (taşları) aşağıya doğru inerek, alt tarafında çıkıntı yaparak, çerçeve şeklindeki sandukayla bir bütünlük oluşturmaktadır. Mezarın sanduka kısmının üstü zaman içinde oluşan otlarla kapanmaya başlamıştır.

Baş Şahide; 1.50 cm x 37 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı kademeli bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin arka yüzü oldukça sade bırakılmıştır. Baş şahidenin başlık kısmı fes tipi olarak düzenlenmiştir.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve fes tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Başlık kısmı; 30 cm. ölçülerine sahiptir (boyun kısmı dâhil). Boyun kısmı ise 7.5 cm. ölçüsüne sahiptir. Baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide; 1.50cm x 37 cm ölçülerine sahiptir. Ayak şahide oldukça sade tutulmuş olup şahide de omuzluk kısmına yer verilmiş. Şahidenin üst kısmı sivri bir alınlıkla son bulmaktadır. Şahidenin ön ve arka yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur.

Malzeme yöreye özgü kamber taş malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

*-HÜVE'L BÂKÎ
-EL MERHUM- EL MAĞFUR
-GEZLİ KURBANOĞLU
-EL HAC DERVİŞ
-EFENDİNİN RUHİ İÇÜN
-EL FATİHA SENE 1957 M.*

Görsel. 2. 220: Derviş Efendi'nin Mezarı

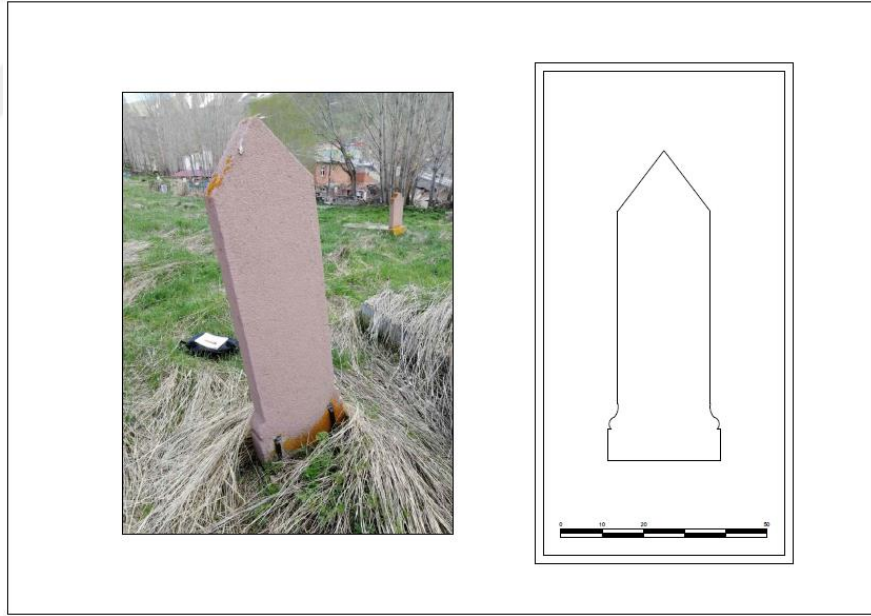
Görsel. 2. 221: Derviş Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 222: Derviş Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 223: Derviş Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 69: Derviş Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 224: Derviş Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 70: Derviş Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.43. HACI KOCA AĞA'NIN MEZARI

Katalog No: 43

Görsel No: 226-230

Çizim No: 72-73

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: D.1865/ Ö.1955 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Erzurum Eşrafından Hacı Koca Ağa ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak fes tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Mezar, siyah renkte, demir parmaklık ile çevrelenmiştir. Mezarın üzeri zamanla oluşan otlardan ötürü kapanmıştır.

Baş Şahide: 1.50 cm x 35 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı düz bir şekilde değil de eğik bir şekilde yazılmıştır. Simetrik olarak farklılık göstermektedir. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Baş şahidenin dış yüzeyi oldukça sade bırakılmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve fes tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Başlık kısmı 20 cm. (boyun kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı ise 8 cm. ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Boyun kısmı oldukça uzun tutulmuştur.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.40 cm x 35 cm ölçülerine sahiptir. Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı dışarı çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemeli ve yeşil renge boyalıdır. Şahide sivri kemerli bir alınlıkla son bulmaktadır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber taşı malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ
-EL MERHUM –EL MAĞFUR
-ERZURUM EŞRAFINDAN HACI
-KURBANOĞLU HACI
-KOCA AĞANIN RUHUNA
-1865 FATİHA 1955

Görsel. 2. 225: Hacı Koca Ağa'nın Mezarı

Görsel. 2. 226: Hacı Koca Ağa'nın Baş Şahide İç Yüzü

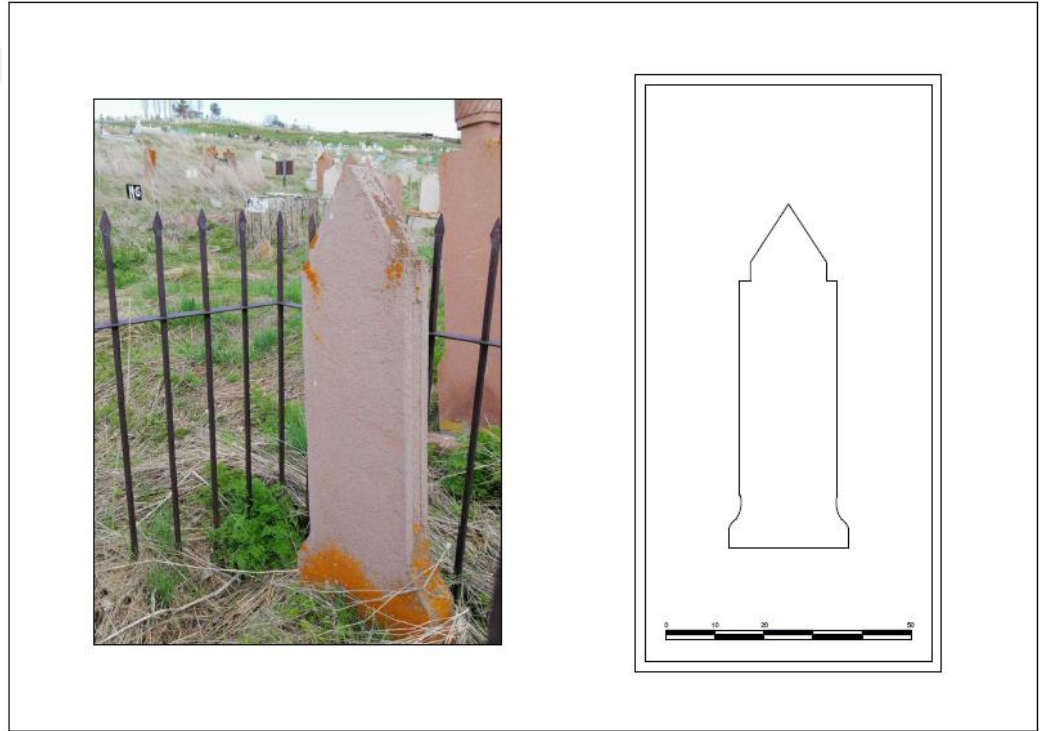

Görsel. 2. 227: Hacı Koca Ağa'nın Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 228: Hacı Koca Ağa'nın Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 71: Hacı Koca Ağa'nın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 229: Hacı Koca Ağa'nın Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 72: Hacı Koca Ağa'nın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.44. HACI FEHİM HAFİZ SAİT, H. HAFİZ HAMİT EFENDİLER VE KOTAN AĞA'NIN MEZARLARI

Katalog No: 44

Görsel No: 231-237

Çizim No: 74-75

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarları

Kitabe ve Tarih: 1931 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Kitapçızade Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa isimindeki kişiler yatmaktadırlar. Mezar tip olarak çerçevesiz mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak sarık tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Mezar, siyah renkte, demir parmaklık ile çevrelenmiştir. Mezarın üzeri zamanla oluşan otlardan örtü kapanmıştır.

Baş Şahide; 1.45 cm x 34 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde on bir satırlık kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin ilk satırı Sülüs hatlı olup, diğer on satırı Latin harfli yazılmıştır. Kitabe yazısı üst taraftan dilimli, alt taraftan düz, dikdörtgen yüzeysel bir niş içerisine alınmıştır.

Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve sarık tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Başlık kısmı topuz şeklindedir. Başlık kısmı; sarık 30 cm. (boyun kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Başlık

kısmı yüksek ve büyük tutulmuştur. Boyun kısmı; 8 cm. ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Boyun kısmı oldukça uzun tutulmuştur.

Şahidenin dış yüzünde de yedi satırlık kitabeye yer verilmiştir. Bu kitabede Latin harfli olarak yazılmıştır. Kitabede mezarın nereden nakledildiği yazmaktadır.

Mezar taşları, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taş malzemedir.

Ayak Şahide: 1.40 cm x 33 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahidenin iç yüzeyinde bitkisel süslemeye yer verilmiştir. Bitkisel bezeme sivri iki niş içerisine alınmıştır. Saz yolu üslubunda sarmal şekilli, üslüplaştırılmış gül motifine yer verilmiştir. Üst üste aynı desenler üç kez tekrarlanmıştır. Ancak en alttaki ve en üsteki motiflerin uç kısımları çerçeveyi oluşturan sivri kemerin tam iç kısmına gelecek şekilde düzenlenmiştir. Sanki devam eden hayatın diğer dünyayı sembolize etmek adınadır. İkinci motiflerdeki çift dalın ağzlarının açık olarak dışa doğru verilmesi saz yolu üslubunun karakteristik özelliğini yansıtmaktadır. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin dış yüzü oldukça sade tutulmuştur.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemedir.

Kitabe ve Tarihi;

-HUVE'L HAYYU'L BÂKÎ

-BURADA

-KİTAPÇIZADE

-HACI FEHİM

-HAFİZ SAİT

-H. HAFİZ HAMİT

-EFENDİLER VE

-KOTAN AĞA

-YATMAKTADIR

-RUHLARINA

-FATİHA

Baş Şahide'nin Dış Yüzündeki Kitabe ve Tarihi;

-1931 Yılında

-Köşk Kabrist
-anından Buraya
-Nakil
-edilmişlerdir
-Ruhlarına
-Fatih

Görsel. 2. 230: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Mezarları

Görsel. 2. 231: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 232: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Baş Şahide Dış Yüzü

Görsel. 2. 233: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 234: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Mezarları

Görsel. 2. 235: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Baş Şahide Dış Yüzü

Çizim 73: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Baş Şahide Dış Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 236: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 74: Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.45.HAFIZ FAİK EFENDİ'NİN MEZARI

Katalog No: 45

Görsel No: 238-242

Çizim No: 76-77

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1351 H./1932 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Hafız Faik Efendi ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak fes tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır. Mezar taşları doğanın tahribatıyla yıpranmıştır. Mezarın üst örtüsü zaman içinde oluşan otlardan örtürü kapanmıştır.

Baş Şahide; 1.58 cm x 36 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde beş satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, ilk iki satırı sivri kemerli yüzeysel bir niş içerisine alınmış, diğer üç satır ise kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin dış yüzü oldukça sade tutulmuştur.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve fes tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Boyunluk kısmı oldukça kısa tutulmuştur. Başlık kısmı; fes, başlık 25 cm. ölçülerine sahiptir (boyun kısmı dâhil) baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Boyun kısmı ise 10 cm. ölçülerine sahiptir. Fes başlık kısmı omuz kısmıyla bir bütünlük sağlamaktadır.

Malzeme yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taş malzemedir.

Ayak Şahide; 1.39 cm x 37 cm ölçülerine sahiptir. Ayak şahidenin iç ve dış yüz oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, hemen üzeri sivri kemerli gelip muntazam uzun bir boyunluk kısmıyla son bulmaktadır.

Malzeme yöreye özgü kamber taş malzemedir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ
-HACI RECEPZADE
-HAFİZ FAİK EFENDİ
-RUHİ İÇÜN EL FATİHA
-SENE 1351

Görsel. 2. 237: Hafız Faik Efendi'nin Mezarı

Görsel. 2. 238: Hafız Faik Efendi'nin Mezarı

Görsel. 2. 239: Hafız Faik Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü

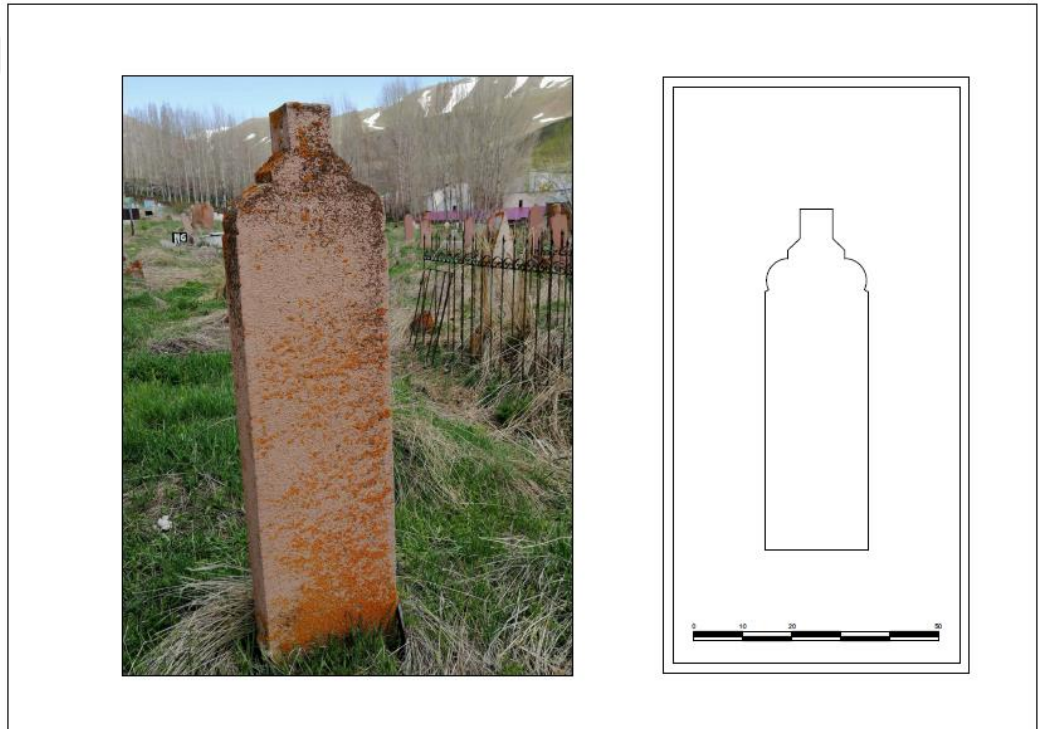

Görsel. 2. 240: Hafız Faik Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 241: Hafız Faik Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 75: Hafız Faik Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 242: Hafız Faik Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 76: Hafız Faik Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.46. NECİP EFENDİ'NİN MEZARI

Katalog No: 46

Görsel No:244-248

Çizim No: 78-79

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih:1359 H./1940 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Necip Efendi ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar, baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezarın üst kısmı zaman içinde oluşan otlardan ötürü kapanmıştır.

Baş Şahide; 1.40 cm x 33 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin dış yüzü oldukça muntazam ve sade tutulmuştur.

Şahidenin üst kısmında yastık formlu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk son bulmaktadır. Boyunluk kısmı oldukça uzun tutulmuştur. Boyun kısmı ise 10 cm. ölçülerine sahiptir. Başlık kısmı omuz kısmıyla bir bütünlük sağlamaktadır.

Malzeme yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taş malzemedir.

Ayak Şahide; 1.30 cm x 32 cm ölçülerine sahiptir. Ayak şahidenin iç ve dış yüz oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmında oval bir omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, hemen üzeri kısa bir boyunlukla son bulmaktadır.

Malzeme yöreye özgü kamber taş malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

*-HÜVE'L HAYYU'L BÂKİ
-EL MERHUM EL MAĞFUR
-ALİ OĞLU NECİP
-EFENDİ RUHUNA
-RIZAEN LİLLAHİ FATİHA
-SENE 1359*

Görsel. 2. 243: Necip Efendi'nin Mezarı

Görsel. 2. 244: Necip Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü

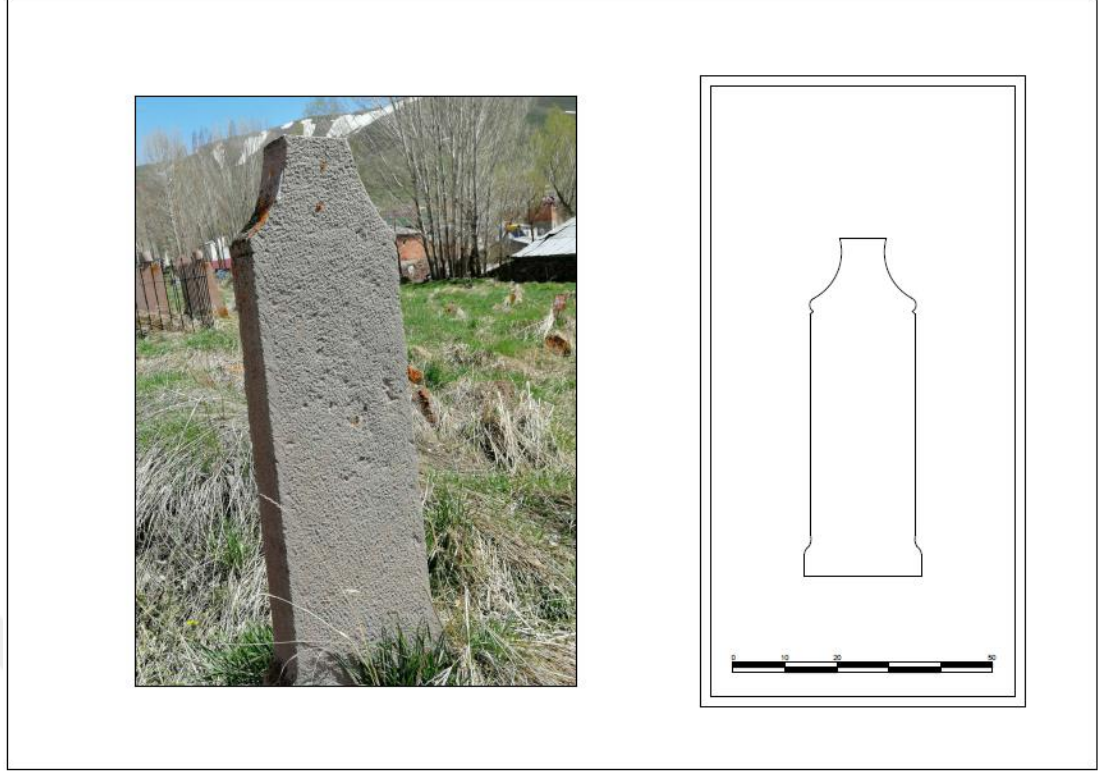

Görsel. 2. 245: Necip Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 246: Necip Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 77: Necip Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 247: Necip Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 78: Necip Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.47. ZEYNAL MÜDERRİSİ MUHAMMET EFENDİ HOCA'NIN MEZARI**Katalog No:** 47**Görsel No:** 249-251**Çizim No:** 80-81**Bulunduğu Yer:** Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı**Cinsi:** Erkek Mezarı**Kitabe ve Tarih:** 1315 H./1897 M.**Kitabenin Yazısı:** Kabartma Tekniği**Durumu:** Sağlam**Malzeme:** Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Zeynal Müderrisi Muhammet Efendi Hoca ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak şahideleri dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak sarık tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Baş Şahide: 1.40 cm x 47 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve sarık tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Topuz şeklindedir. Başlık kısmı yüksek ve büyük tutulmuştur. Başlık kısmı; Sarık 40 cm. (boyun kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı; 10 cm. ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Boyun kısmı oldukça uzun tutulmuştur. Şahidenin dış yüzeyi oldukça sade bırakılmıştır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.20 cm x 45 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin üst tarafı oval kesimdedir.

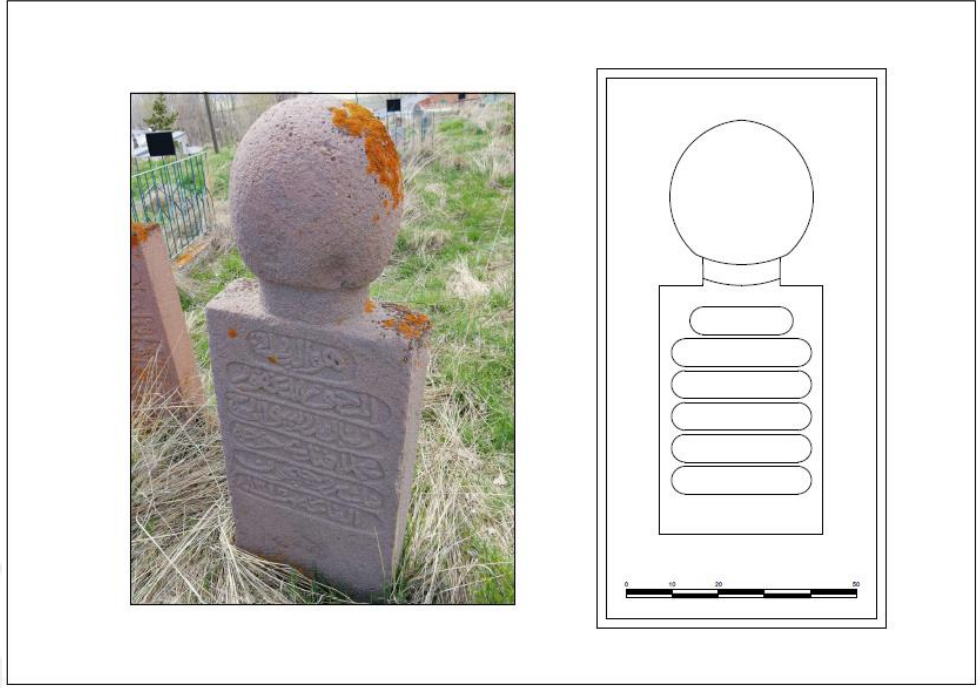
Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemedir

Kitabe ve Tarihi;

*-HÜVE'L BÂKİ
-EL MERHUM EL MAĞFUR
-ZEYNAL MÜDERRİSİ EL HAC
-MUHAMMET EFENDİ HOCA
-NIN RUHİ İÇÜN
-EL FATİHA SENE 1315*

Görsel. 2. 248: Zeynal Müderrisi Muhammet Efendi Hoca'nın Mezarı

Görsel. 2. 249: Zeynal Müderrisi Muhammet Efendi Hoca'nın Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 79: Zeynal Müderrisi Muhammet Efendi Hoca'nın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 250: Zeynal Müderrisi Muhammet Efendi Hoca'nın Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 80: Zeynal Müderrisi Muhammet Efendi Hoca'nın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.48.KÂBE MESCİDİ İMAMI HOCA MUHAMMET ŞEVKİ EFENDİ'NİN MEZARI

Katalog No: 48

Görsel No: 252-256

Çizim No: 82-83

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1352 H./1933 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Kâbe mescidi İmamı Hoca Muhammet Şevki ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçevesiz mezarlardandır. Baş ve ayak şahideleri dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak kavuk tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Baş Şahide: 1.42 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde yedi satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Başlık kısmı yüksek ve büyük tutulmuştur. Başlık kısmı; kavuk 40 cm. (boyun kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı; 10 cm. ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Boyun kısmı oldukça uzun tutulmuştur. Şahidenin dış yüzeyi oldukça sade bırakılmıştır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.25 cm x 42 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin üst tarafı sivri kemerli alınlığa sahiptir.

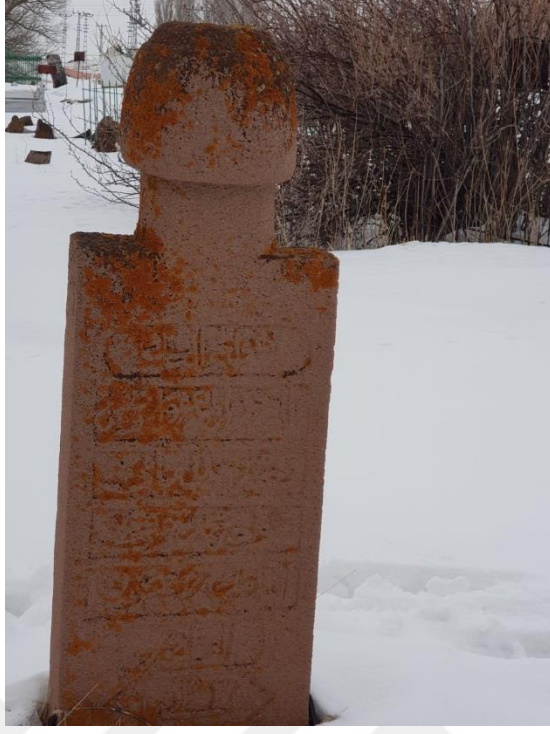
Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemedir.

Kitabe ve Tarihi;

*-HÜVE'L HAYYU'L BÂKİ
-EL MERHUM EL MAĞFUR
-KÂBE MESCİDİ İMAMI
-HOCA MUHAMMET ŞEVKİ
-EFENDİ'NİN RUHİ İÇÜN
-EL FATİHA
-SENE 1352*

Görsel. 2. 251: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Muhammet Şevki Efendi'nin Mezarı

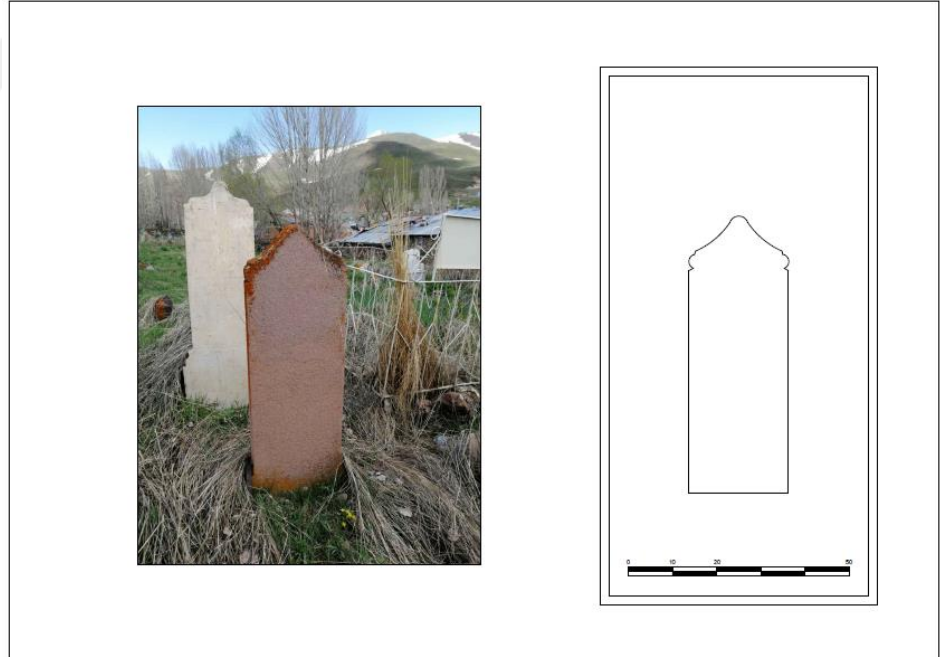
Görsel. 2. 252: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Muhammet Şevki Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 253: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Muhammet Şevki Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 254: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Muhammet Şevki Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 81: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Muhammet Şevki Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 255: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Muhammet Şevki Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 82: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Muhammet Şevki Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.49. KÂBE MESCİDİ İMAMI HOCA MEHMET EFENDİ'NİN EŞİ HANİFE VE KIZI SAİDE HANIMLARIN MEZARI

Katalog No: 49

Görsel No: 257-260

Çizim No: 84-85

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Kadın Mezarı

Kitabe ve Tarih: 15.10.1923 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Kâbe mescidi İmamı Hoca Mehmet Efendi'nin eşi Hanife ve kızı Saide Hanımların mezarlarıdır. Mezar tip olarak çerçevesiz mezarlardandır. Baş ve ayak şahideleri dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık kısmı bitkisel bezemelidir.

Baş Şahide: 1.42 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde on satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin ilk satırı Sülüs hatlı olup, diğer satırlar Latin harfli yazılmıştır. Kitabenin yazısı kazıma tekniğinde yazılmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formlu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve bitkisel motifli bir tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Başlık kısmı yaprak şeklinde ve yaprakları iki yana ayrılmış bir şekildedir. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin her iki yanında alt ve üste olmak üzere sivri kemerli yüzeysel nişe yer verilmiştir. Bu yönüyle farklı bir uygulamadır. Başlık kısmı; 40 cm. (boyun kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı; 10 cm. ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Boyun kısmı oldukça uzun tutulmuştur. Şahidenin dış yüzeyi oldukça sade bırakılmıştır.

Mezar taşları, düz blok taş malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.25 cm x 42 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin her iki yanında alt ve üste olmak üzere sivri kemerli yüzeysel nişe yer verilmiştir. Bu yönüyle farklı bir uygulamadır. Şahidenin üst tarafı sivri kemerli alınlığa sahiptir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L HAYYU'L BÂKÎ

-KÂBE MESCİT

-İMAMI

-HOCA MEHMET

-EFENDİNİN EŞİ

-HANİFE

-VE KIZI SAİDE

-HANIMLARIN

-RUHUNA FATİHA

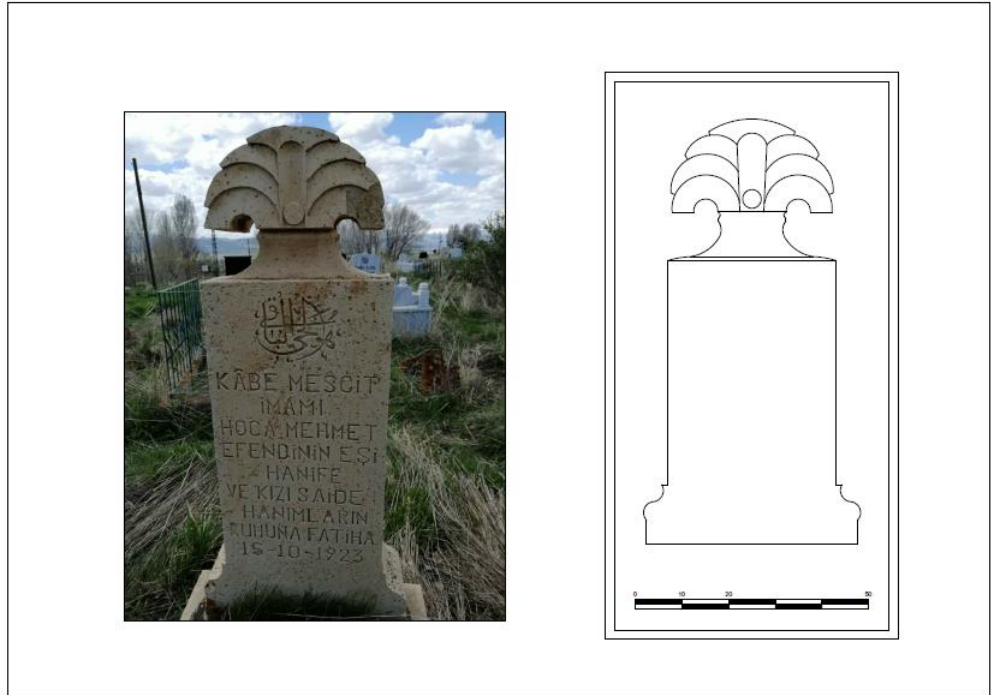
-15.10.1923 M.

Görsel. 2. 256: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Mehmet Efendi'nin Eşi Hanife ve Kızı Saide Hanımların Mezarı

Görsel. 2. 257: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Mehmet Efendi'nin Eşi Hanife ve Kızı Saide Hanımların Mezarı

Görsel. 2. 258: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Mehmet Efendi'nin Eşi Hanife ve Kızı Saide Hanımların Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 83: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Mehmet Efendi'nin Eşi Hanife ve Kızı Saide Hanımların Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 259: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Mehmet Efendi'nin Eşi Hanife ve Kızı Saide Hanımların Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 84: Kâbe Mescidi İmamı Hoca Mehmet Efendi'nin Eşi Hanife ve Kızı Saide Hanımların Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.50. MEVLÜT KATAR'IN MEZARI

Katalog No: 50

Görsel No: 261-263

Çizim No: 86-87

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1953 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Mevlüt Katar ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır.

Baş Şahide: 1.10 cm x 48 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde sekiz satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin ilk iki satırı bir kartuş içerisine, beş satırı aynı kartuş içine, tarih kısmı yazılı olan satır ise tek kartuş içerisinde yer almaktadır. Kitabenin yazısı Latin harfli yazılı olup, kabartma tekniğinde yazılmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemerli alınlıkla son bulmaktadır. Şahidenin dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır.

Mezar taşları, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taş malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.10 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahidenin iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemerli alınlıkla son bulmaktadır. Şahidenin alt tarafı dışarı çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ

-EL MERHUM

-DUÇCULİ

-MEVLÛT

-KATARIN

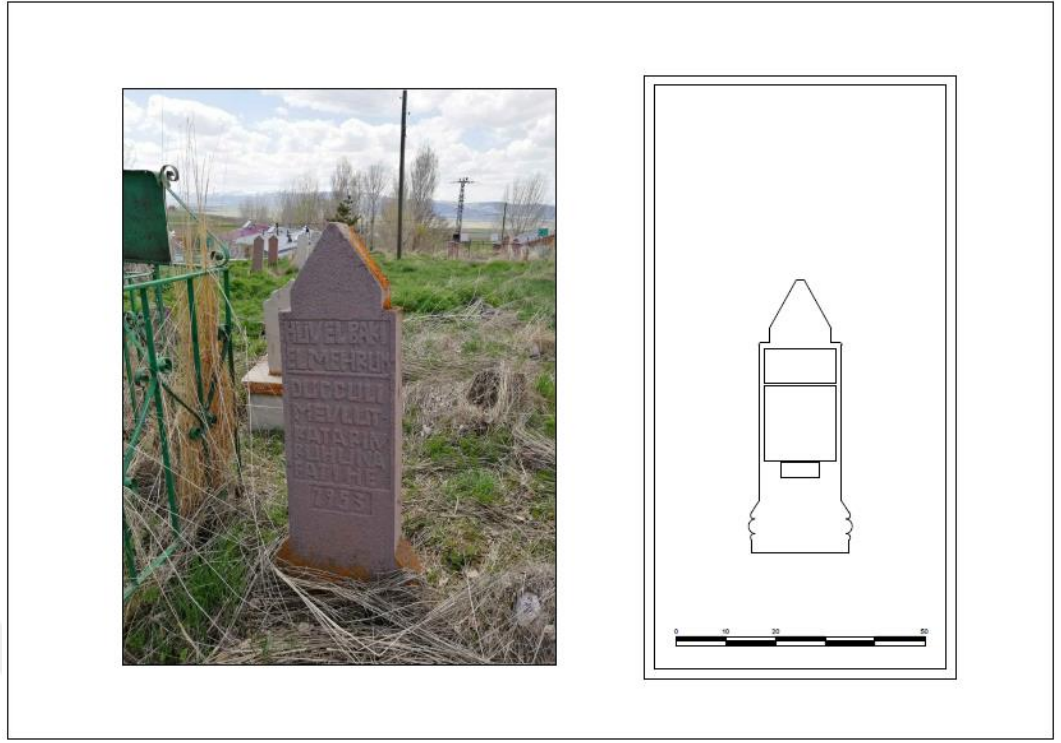
-RUHUNA

-FATİHE

-1953 M.

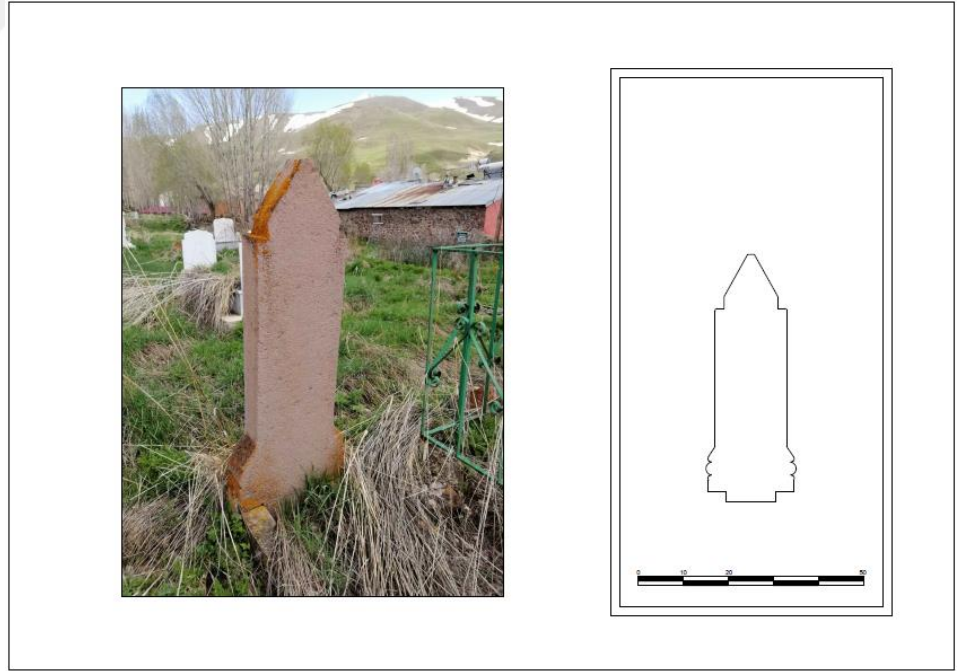

Görsel. 2. 260: Mevlüt Katar'ın Mezarı

Görsel. 2. 261: Mevlüt Katar'ın Baş Şahide İç Yüzeyi

Çizim 85: Mevlüt Katar'ın Baş Şahide İç Yüzeyi Çizimi

Görsel. 2. 262: Mevlüt Katar'ın Ayak Şahide İç Yüzeyi

Çizim 86: Mevlüt Katar'ın Ayak Şahide İç Yüzeyi Çizimi

2.51. HACI RECEP AĞA'NIN MEZARI

Katalog No: 51

Görsel No: 264-270

Çizim No: 88-89

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek

Kitabe ve Tarih: 1328 H./1910 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Baş Kısmı Kırık Halde

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Hacı Feyzullah Efendi'nin Müridi Hacı Recep Ağa ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık kısmı ya doğanın tahribatıyla ya da insanların tahribatı sonucu kırılmış bir şekildedir. Mezarın yüzeyi zamanla oluşan otlardan dolayı kapanmıştır.

Baş Şahide: 1.35 cm x 35 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde yedi satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı kartuş içerisine alınmış olup, yazısı Sülüs hatlı olarak kabartma tekniğinde yazılmıştır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşına inmektedir. şahidenin dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır.

Şahidenin her iki yanında Türk Grafik Sanatının çok güzel bir örneği olan kandil motifine yer verilmiştir. Kandil motifinin üst kısımda geometrik bezeme olan zincir motifine yer verilmiştir. Kandilin mezar taşlarında yoğun olarak kullanılmasının sebebi şöyle izah edilmektedir. Bilindiği üzere kandil ışık olarak karanlığı aydınlığa çıkarmada en önemli araç, karanlıkta bize yol gösteren önümüzü aydınlatan sembolik bir anlamı ifade etmektedir. Tasavvufi anlamda da kandil, ölen kişinin ameli olarak öteki dünyada hem kabrinin hem gideceği mekânın nur veya ışık olmasını sembolize eder. Türk

sanatındaki kozmik üslubunun çıkış yeri olan Orta Asya'daki erken örneklerinde anlam kazanmaya başlayan kozmik anlayışın sanata yansması ve bunun daha çok tekstil ve mezar yapılarında karşımıza çıkması ve bu şekilde ilişkilendirilmesi anlamlı kılmaktadır. Kandil motifinin ağırlıklı olarak mezar taşını sembolize etmesinden ziyade seccadelerin ortasındaki mihrap nişine yerleştirilmiş kandil motifiyle anlamlandırılan amelle ilişkisidir. Ayrıca kandilin Kurandaki Nur Suresinin de sembolik olarak kandil şeklinde sevilerek seccadelere işlenmesi söz konusudur (Akt.Yunus BERKLİ).

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.44 cm x 35 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemer alınlıkla son bulmaktadır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

*-HÜVE'L HAYYU'L BÂKİ
-EL MERHUM EL MAĞFUR
-HACI FEYZULLAH
-EFENDİNİN MÜRİDİ
-HACI RECEP AĞANIN
-RUHİ İÇÜN FATİHA
-SENE 1328*

Görsel. 2. 263: Hacı Recep Ağa'nın Mezarı

Görsel. 2. 264: Hacı Recep Ağa'nın Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 265: Hacı Recep Ağa'nın Baş Şahide Sol Yan Yüzeyinde Bulunan Kandil Motifi

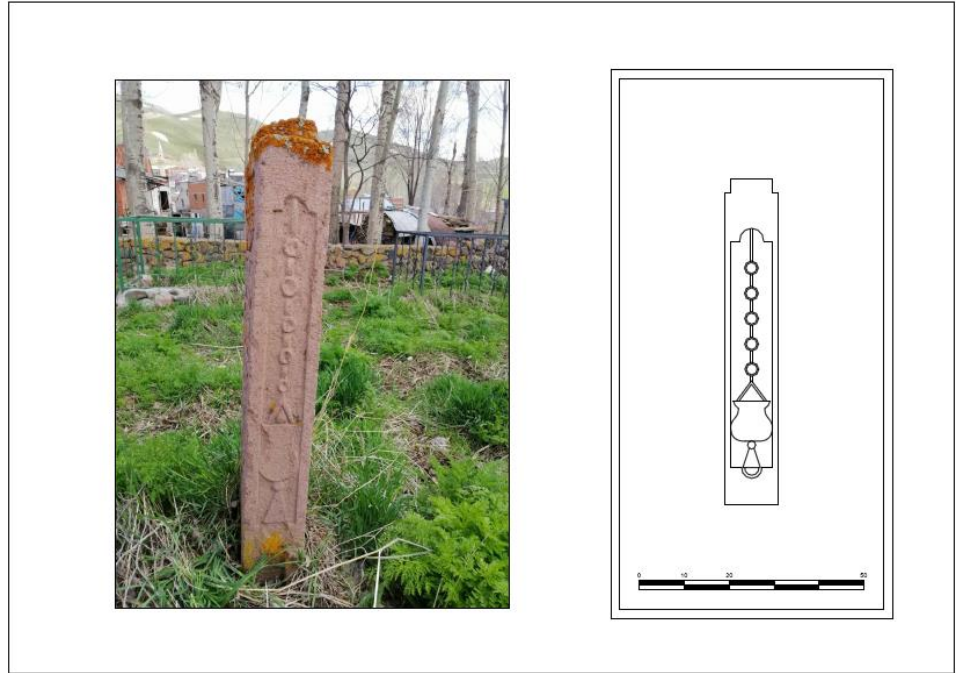
Görsel. 2. 266: Hacı Recep Ağa'nın Baş Şahide Sağ Yan Yüzeyinde Bulunan Kandil Motifi

Görsel. 2. 267: Hacı Recep Ağa'nın Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 268: Hacı Recep Ağa'nın Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 87: Hacı Recep Ağa'nın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 269: Hacı Recep Ağa'nın Baş Şahide Sol Yan Yüzeyi
Çizim 88: Hacı Recep Ağa'nın Baş Şahide Sol Yan Yüzeyi Çizimi

2.52. İSİMSİZ MEZAR TAŞI

Katalog No:52

Görsel No: 271-272

Çizim No: 90-91

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: -

Kitabe ve Tarih: 1241 H.1825 M./ 1267 H.1850 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezarın kime ait olduğu mezar taşları üzerinde yazmamaktadır. Bir bayana mı ait bir erkeğe mi ait olduğu bilinmemektedir. Sadece ayak şahide üzerinde tarih bölümü bulunmaktadır. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezarın üst kısmı zamanla oluşan otlardan dolayı kapanmıştır.

Baş Şahide:1.40 cm x 31 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin iç ve dış yüzeyi oldukça sade bırakılmıştır. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin başlık kısmı sivri kemer alınlıklıdır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir

Ayak Şahide: 1.40 cm x 35 cm ölçülerine sahiptir.

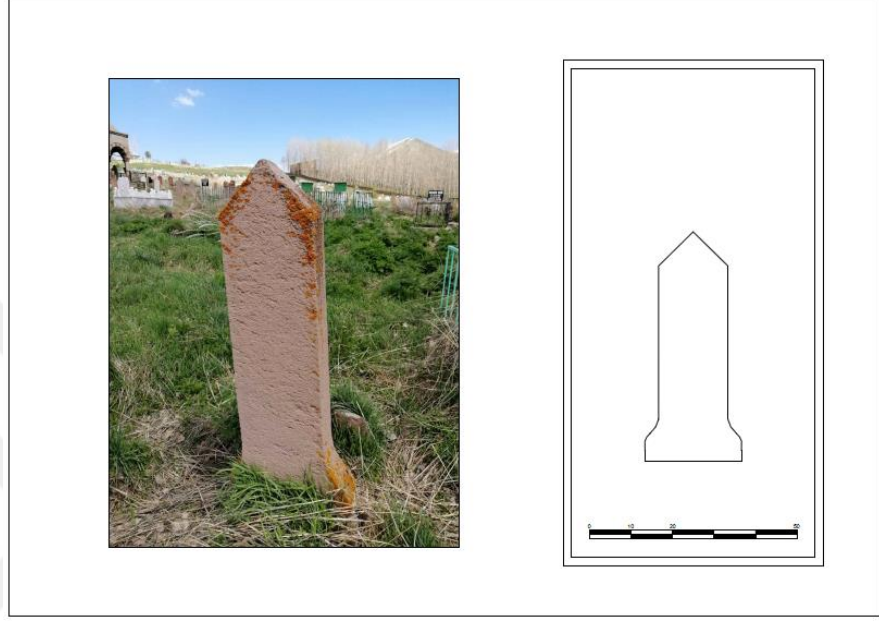
Ayak şahidenin iç yüzünde şahidenin üst kısmına doğru kabartma tekniğinde kartuş içerisine alınmış Sülüs hatlı yazılı tarih kısmına yer yer verilmiştir. Şahidenin dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemedir.

Kitabe ve Tarihi;

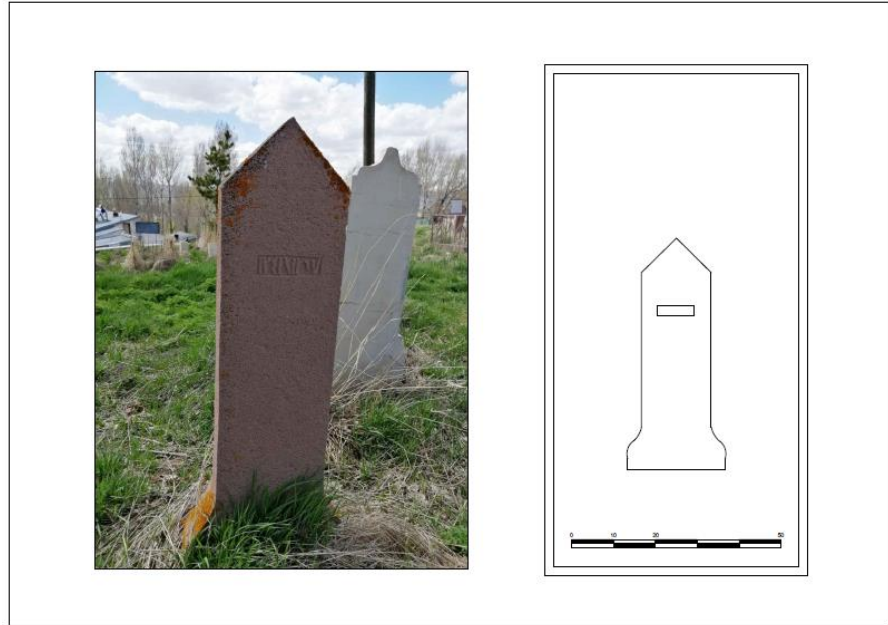
Ayak Şahide Üzerinde;

1241 H./ 1267 H.

Görsel. 2. 270: İsimsiz Mezar Taşı Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 89: İsimsiz Mezar Taşı Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 271: İsimsiz Mezar Taşı Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 90: İsimsiz Mezar Taşı Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.53.HALİM TÜRKEN'İN MEZARI

Katalog No: 53

Görsel No: 273-275

Çizim No: 92-93

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: D.1955 M./ Ö.27.10.1975 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Beyaz Taş

Tanımı: Mezar, Halim Türken ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık kısmı sivri kemer alınıklıdır.

Baş Şahide:1.50 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde sekiz satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin ilk satırı Sülüs hatlı olup diğer yedi satırı Latin harfli olarak yazılmıştır. Şahidenin üst kısmı iki kademeli oval bir omuzluğa yer verilmiş olup, onunda üzeri sivri kemer alınlıkla son bulmaktadır. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin dış yüzü oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemesidir.

Ayak Şahide:1.50 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmı iki kademeli oval bir omuzluğa yer verilmiş olup, onunda üzeri sivri kemer alınlıkla son bulmaktadır. Şahidenin alt tarafı dışarıya çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemelidir.

Mezarın Pehle Kısmı; 1.66 cm x 33 cm ölçülerine sahiptir. Pehle kısmı oldukça yüksek tutulmuştur.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ
-ŞEHİT ASKER
-KIYAS OĞLU
-HALİM TÜRKEN
-RUHUNA
-FATİHA
-D.1955 M.
-Ö.27.10.1975 M.

Görsel. 2. 272: Halim Türken'in Mezarı

Görsel. 2. 273: Halim Türken'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Çizim 91: Halim Türken'in Baş Şahide İç Yüzü ve Çizimi

Görsel. 2. 274: Halim Türken' in Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 92: Halim Türken' in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.54. İsmi Okunamayan Mezar Taşı

Katalog No: 54

Görsel No: 276-278

Çizim No: 94-95

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: -

Kitabe ve Tarih:-

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, isim kısmı aşınmadan dolayı okunamamaktadır. Bu yüzden kime ait olduğu anlaşılmamaktadır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Doğanın tahribatından dolayı şahideler üzerindeki yazılar aşındığından dolayı bir kısmı okunabilmiştir. Mezarın üzeri zamanla oluşan otlardan ötürü kapanmıştır.

Baş Şahide: 1.30 cm x 33 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde sekiz satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşına inmektedir.

Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir sivri kemer alınlıkla son bulmaktadır. Şahidenin dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.30 cm x 33 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir sivri kemer

alınlıkla son bulmaktadır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemedir.

Mezarın Pehle Kısımı: 1.45 cm. uzunluğunda olup, 10 cm. yüksekliğe sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L HAYYU'L BÂKİ

-EL MERHUM EL MAĞFUR

-.....

-EL HAC.....

-.....

-RUHİ İÇÜN

-EL FATİHA

-.....

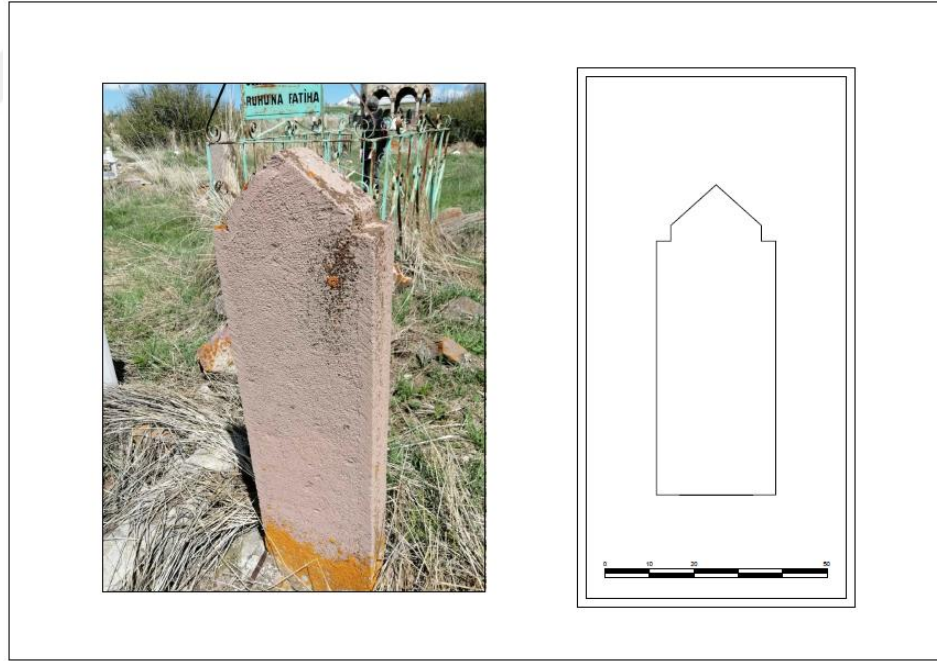

Görsel. 2. 275: İsmi Okunamayan Mezar Taşı

Görsel. 2. 276: İsmi Okunamayan Mezar Taşı Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 93: İsmi Okunamayan Mezar Taşı Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 277: İsmi Okunamayan Mezar Taşı Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 94: İsmi Okunamayan Mezar Taşı Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.55. ŞÜKRİ GENÇ'İN MEZARI

Katalog No: 55

Görsel No: 279-281

Çizim No: 96-97

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: D.01.01.1956 M./ Ö.20.04.1974 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanıtım: Mezar, Şükri Genç ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Şahidenin üst kısmında hafif oval bir omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, hemen üzerinde sivri kemer alınlık son bulmaktadır.

Baş Şahide: 1.30 cm x 50 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde beş satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin ilk satırı Sülüs hatlı olup, diğer dört satırı Latin harfleriyle yazılmıştır. Şahidenin alt tarafı her iki yandan çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir.

Şahidenin üst kısmında hafif oval bir omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir sivri kemer alınlıkla son bulmaktadır. Şahidenin dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.02 cm x 50 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmında hafif oval bir omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir

sivri kemer alnlıkla son bulmaktadır. Şahidenin alt tarafı her iki yandan çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemesidir.

Mezarın Pehle Kısımı: 2 m. uzunluğunda olup, 30 cm. yüksekliğe sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ

-ŞÜKRİ GENÇ

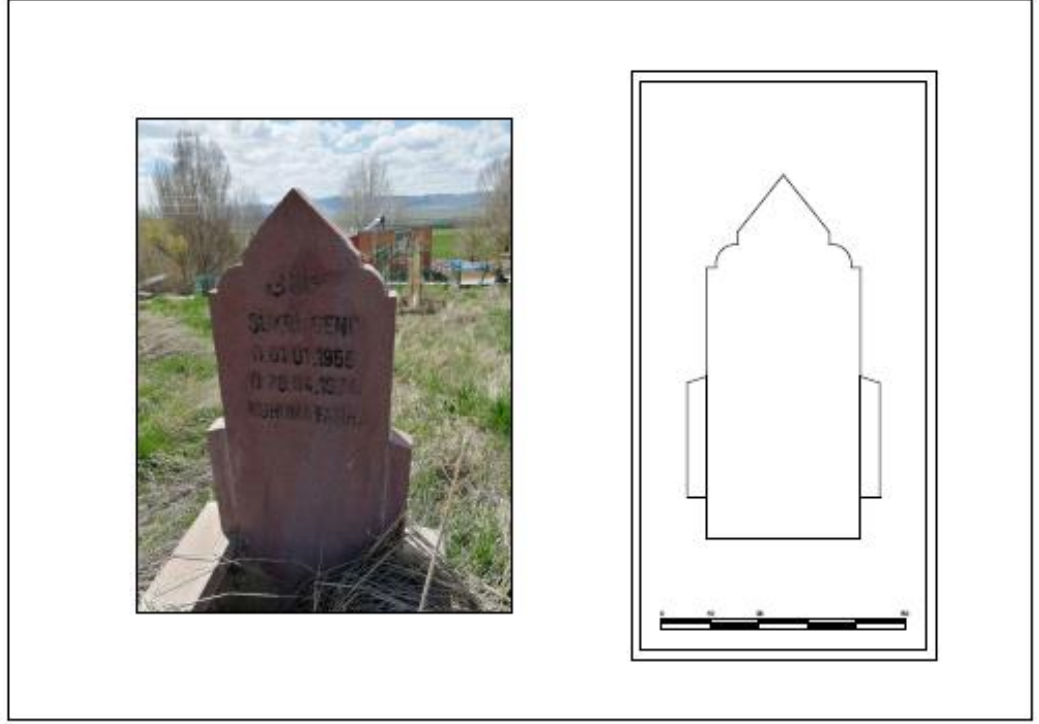
-D.01. 01. 1956 M.

-Ö.20.04.1974 M.

-RUHUNA FATİHA

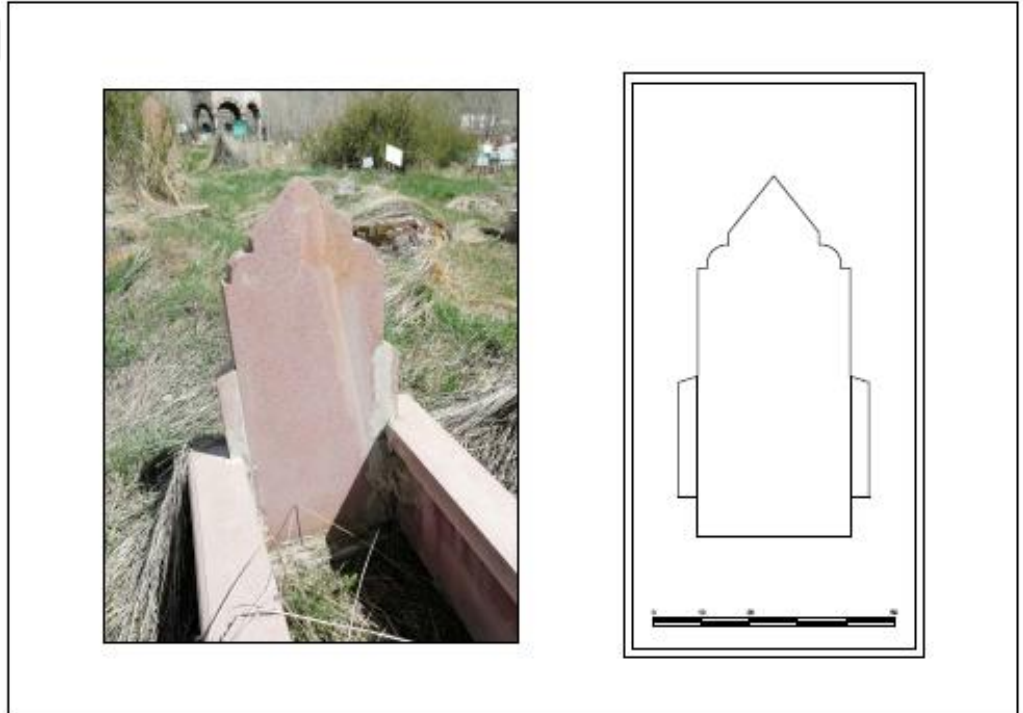

Görsel. 2. 278: Şükri Genç'in Mezarı

Görsel. 2. 279: Şükri Genç'in Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 95: Şükri Genç'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 280: Şükri Genç'in Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 96: Şükri Genç'in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.56. NAZIM KÖSE'NİN MEZARI

Katalog No: 56

Görsel No: 282-288

Çizim No: 98-99

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: D.T.1900 M./ Ö.13.12.1961 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Düz Kesme Taş

Tanımı: Mezar, Nazım Köse ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak kavuk tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Baş Şahide; 76 cm x 25 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına bakan yüzeyinde dokuz satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin ilk dört satırı Sülüs hatlı olup, her satır kartuş içerisinde yer almıştır. Kitabenin diğer beş satırı Latin harfli yazılı olup, tek kartuş içerisinde yer almıştır. Kitabe kısmının zemini yeşil renge boyanmıştır. Şahidenin üst kısmı yastık formu omuzluk bölümüne sahip olup, oldukça muntazam kısa bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin başlık kısmı bezemesel olarak dikkat çekicidir. Karşılıklı olarak dört bulut motifine yer verilmiştir. Bulut motifini oluşturan karşılıklı iki motif ise lale motifini oluşturmaktadır. Bu süsleme kavuk kısmının etrafında sürekli olarak art arda uygulanmıştır. Süslemeler ve kitabe yazısı kabartma tekniğindedir.

Şahidenin iç yüzü oldukça sade tutulmuştur. Diğer örneklerinden farklı bir uygulamadır. Baş şahidenin dış yüzü, ayak şahidenin iç yüzünün bezemesel olması mezar taşına farklılık kazandırmıştır. Mezar taşları düzgün kesme taş malzemesindedir.

Ayak Şahide; 70 cm x 25 cm ölçülerine sahiptir. Ayak şahidenin iç yüzü oldukça bezemelidir. Türk Sanat Grafiğinin çok güzel örneği uygulanmıştır. Hem geometrik bezemeye hem de bitkisel bezemeye yer verilmiştir. İki bezemenin bir arada uygulanmasıyla farklılık göstermektedir. Şahidenin iç yüzeyinde hayat ağacı motifine yer verilmiştir.

Mezar taşlarında en yaygın kullanılan ağaç sembollerinden biri ‘hayat ağacı’ motifidir. Bu motif, orta saya kökenli bir motif olup, kullanımını MÖ.8. yüzyıllara kadar inmektedir. Hayat ağacı ve dalları Allah katına yükselmeyi sembolize etmektedir. Hayat ağacı bolluk ve bereketin simgesidir. Meyveli ağaç ise insan-ı kâmil-i temsil etmektedir (Baş, 2009: 552).

Şahidenin alt tarafında sivri kemer alınlıklı yüzeysel bir niş onun üzerinde baklava dilimi şeklinde bir motife yer verilmiştir. Baklava dilimi şeklinde olan motifin hemen üzerinde “ALLAH” yazısına yer verilmiş olup yazının her iki yanında “S” kıvrımlarına yer verilmiştir. Bitkisel bezemede bir çiçeğin yaprakları, dalları, ele alınmış olup, kabartma tekniğinde taş işlenmiştir. Ağacın ana dalından ayrılan yan dalları karşılıklı olarak en alttaki dalda ikişer yaprak üstündeki dallarda ise üçer yaprağa yer verilmiştir. Yaprığın rengi kırmızıya boyanmıştır. Ana daldan yine diğer yan dallar uzanmakta olup her iki yanda papatya çiçeğine yer verilmiştir. Papatya çiçeğinin baş kısımları aşağıya doğru bakmaktadır. Motifin hemen üst tarafına yine yaprak motifine yer verilmiştir. Bitkisel bezemenin zemin kısmında yeşil renk uygulanmıştır. Bitkisel bezeme sivri kemerli yüzeysel niş içerisine alınmıştır. Bezemenin burada uygulanması cennetle bir bağlantı kurulmasıyla alakalıdır. Cennetin yeşil olması gibi düşünülebilir.

Şahidenin dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin alınlık kısmı sivri kemerli olarak ele alınmıştır. Düz kesme taş malzemedir.

Mezarın Pehle Kısmı: 2 m. uzunluğa, 60 cm. yüksekliğe sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Mezarın Pehle kısmı oldukça yüksek tutulmuştur. Düzgün kesme taş malzemedir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE’L BÂKİ
-DUA İSTER ERENLER
-BAKIPTA İBRET ALINA

-HAYATI ÇOK SEVENLER

Kitabenin Türkçe Yazılı Bölümü;

-İBRAHİMOĞLU

-NAZİM KÖSE

-OĞLU RUHUNA

-FA. D.T.1900

-Ö.13-12-1961

Görsel. 2. 281: Nazım Köse'nin Mezarı

Görsel. 2. 282: Nazım Köse'nin Baş Şahide Dış Yüzü

Görsel. 2. 283: Nazım Köse'nin Baş Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 284: Nazım Köse'nin Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 285: Nazım Köse'nin Ayak Şahide Dış Yüzü

Görsel. 2. 286: Nazım Köse'nin Baş Şahide Dış Yüzü

Çizim 97: Nazım Köse'nin Baş Şahide Dış Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 287: Nazım Köse'nin Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 98: Nazım Köse'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.57. HACI NAZIM BİLİCİ'NİN MEZARI

Katalog No: 57

Görsel No: 289-291

Çizim No: 100-101

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: D.1905 M./ Ö. 1968 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Hacı Nazım Bilici ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak fes tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır. Mezarın üst örtüsü zamanla oluşan otlardan ötürü kapanmış ve mezarın hemen önünde ağaç bulunmaktadır.

Baş Şahide: 1.50 cm x 33 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde yedi satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı Latin harfli olup, her satır ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin ilk satırı oval olarak yazılmış ve oval bir kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı siyah boyalıdır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin dış yüzü oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve fes tipi bir başlıkla son bulmaktadır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemedir.

Ayak Şahide: 1.30 cm x 33 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmı sivri kemer alınlıkla son bulmaktadır. Şahidenin iç ve dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır. Şahidenin üst kısmı doğanın tahribatıyla yıpranmıştır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ

-HALİL OĞLU

-HACI NAZIM

-BİLİCİ. D.1905

-Ö. 1968

-RUHUNA

-FATİHA

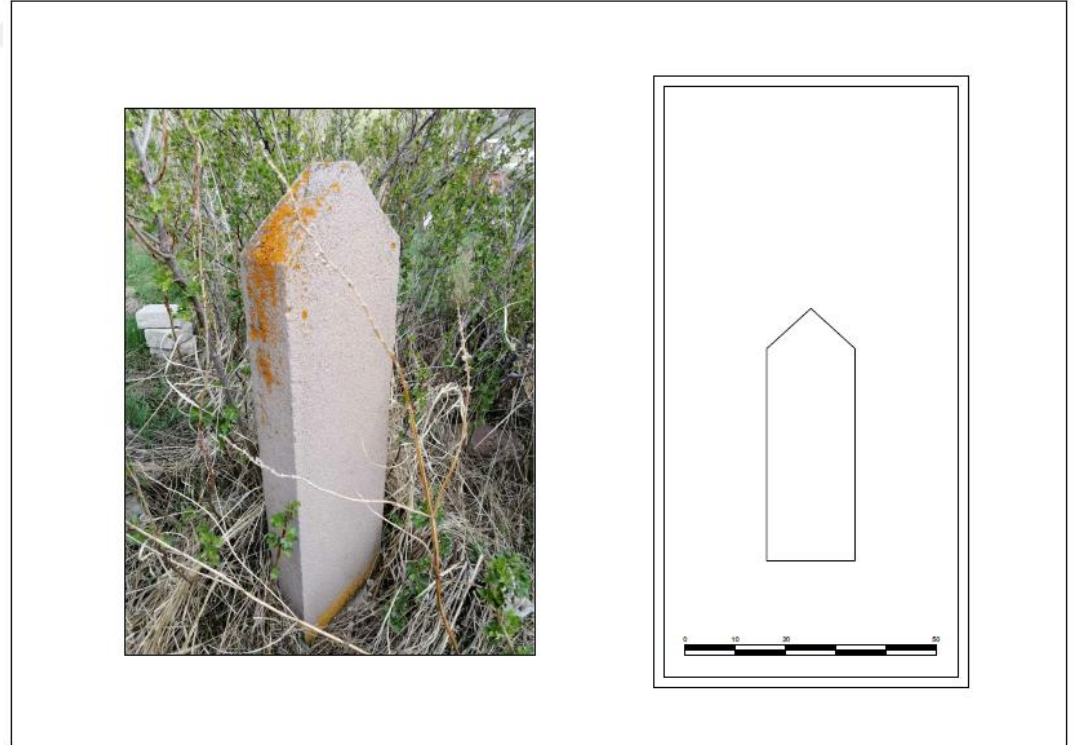

Görsel. 2. 288: Hacı Nazım Bilici'nin Mezarı

Görsel. 2. 289: Hacı Nazım Bilici'nin Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 99: Hacı Nazım Bilici'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 290: Hacı Nazım Bilici'nin Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 100: Hacı Nazım Bilici'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.58. GÜLLÜZAR KILĞI HANIM'IN MEZARI

Katalog No: 58

Görsel No: 292-294

Çizim No: 102-103

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Kadın Mezarı

Kitabe ve Tarih: Ö. 6.05.1962 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanım: Mezar, Güllüzar Kılğı ismindeki bir kadına aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezarın üst örtüsü zamanla oluşan otlardan ötürü kapanmış ve mezarın hemen önünde ağaç bulunmaktadır.

Baş Şahide: 1.45 cm x 34 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde beş satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı Latin harfli olup, her satır ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı siyah boyalıdır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin dış yüzü oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemer alınlıklı olarak düzenlenmiştir. Mezar Hacı Nazım Bilici'nin mezarıyla yan yana yer almaktadır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.45 cm x 34 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemer alınlıklı olarak düzenlenmiştir. Şahidenin üst kısmı doğanın tahribatıyla yıpranmıştır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ

-GÜLLÜZAR

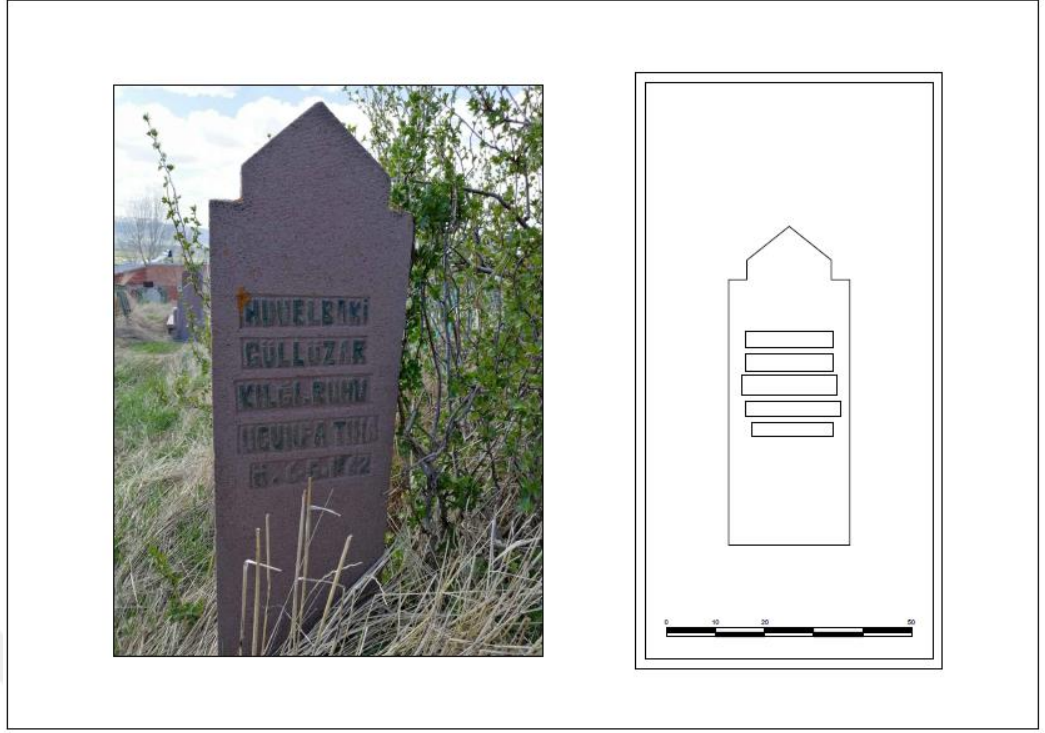
-KILĞI. RUHU

-UÇUN FATİHA

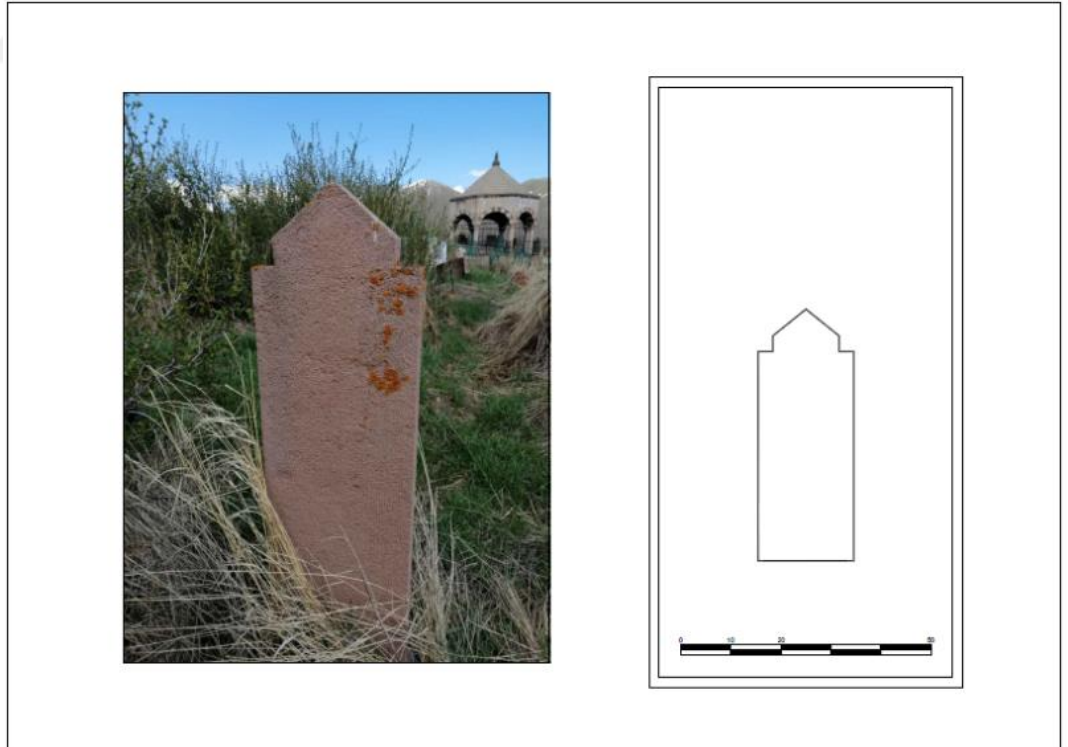
-Ö.6.05.1962

Görsel. 2. 291: Güllüzar Kılğı Hanım'ın Mezarı

Görsel. 2. 292: Güllüzar Kılğı Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 101: Güllüzar Kılğı Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 294: Güllüzar Kılğı Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 102: Güllüzar Kılğı Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.59. HACI GÜLLER'İN MEZARI

Katalog No: 59

Görsel No: 295-297

Çizim No: 104-105

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1961 M. 1990 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Baş Şahide Düz Kesme Taş, Ayak Şahide Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Hacı Güller isimindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezarın üst kısmı zaman içerisinde oluşan otlardan ötürü kapanmıştır.

Baş Şahide; 1.26 cm x 35 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Latin harfli olup, kazıma tekniğinde yazılıdır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşına inmektedir. Malzeme olarak baş şahideyle ayak şahide farklılık göstermektedir. Baş şahide düzgün kesme taş malzemelidir. Baş şahidenin dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır. Baş şahidenin ayak şahideden daha uzun olması ve farklı malzeme olmaları dikkat çekicidir. Şahidenin üst kısmı sivri kemer alınlıklı gelip üst tarafı düzleştirilmiştir.

Ayak Şahide; 1 m x 30 cm ölçülerine sahiptir. Ayak şahide oldukça sade tutulmuş olup sivri kemer alınlıkla son bulmaktadır. Taşın en üst kısmı kesik tutulmuş ve tek bir blok taştan oluşmaktadır. Şahidenin iç ve dış yüzü oldukça muntazam ve sade tutulmuştur.

Mezarın Pehle Kısmı: 1.90 cm. uzunluğa, 30 cm. yüksek sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

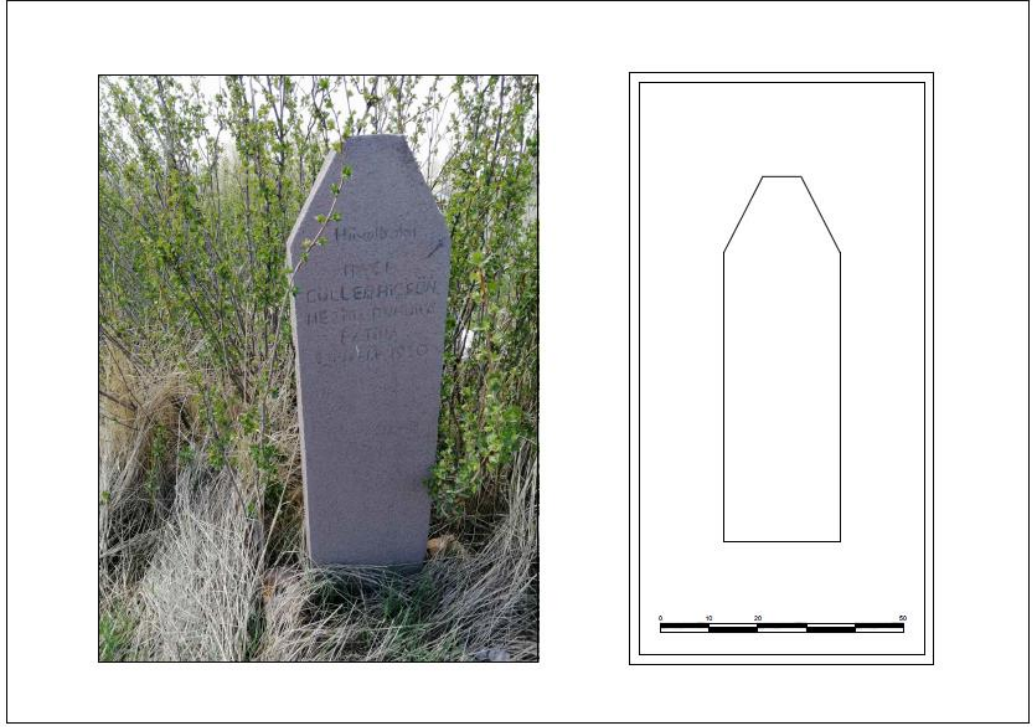
Malzeme yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taş malzemedir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ
-HACI
-GÜLLER HİÇSÜN
-MEZİN RUHUNA
-FATİHA
-1961M. 1990 M.

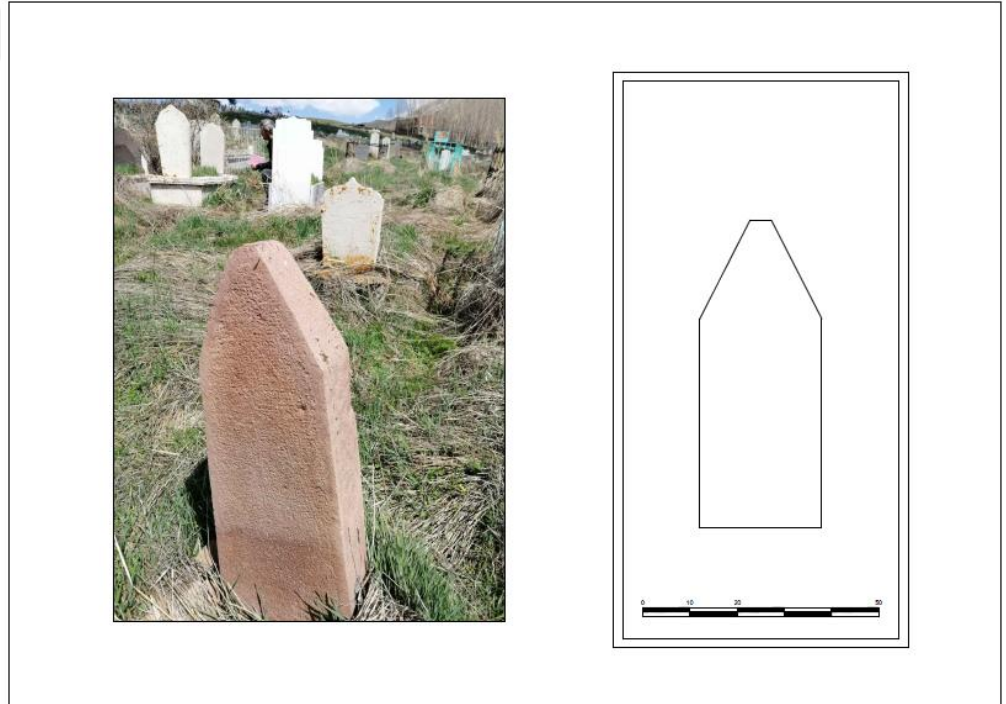

Görsel. 2. 293: Hacı Güller'in Mezarı

Görsel. 2. 294: Hacı Güller'in Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 103: Hacı Güller'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 295: Hacı Güller'in Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 104: Hacı Güller'in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.60. AYAZ PAŞA CAMİİ İMAMI HAFIZ CİHAN ÇOLLAK

Katalog No: 60

Görsel No: 298

Çizim No: 106

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarihi: D.T:01.07.1879/ Ö.T:08.04.1950 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Beyaz Taş

Tanımı: Mezar, Ayaz Paşa Camii İmamlarından Hafız Cihan Çollak ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak fes tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır. Mezarın üst kısmı zaman içinde oluşan otlardan ötürü kapanmıştır.

Şahidenin üst kısmı ikişer kademeli omuzluk bölümüne yer verilmiş olup kısa bir boyunluk ve fes tipi bir başlıkla son bulmaktadır.

Malzeme beyaz taştır.

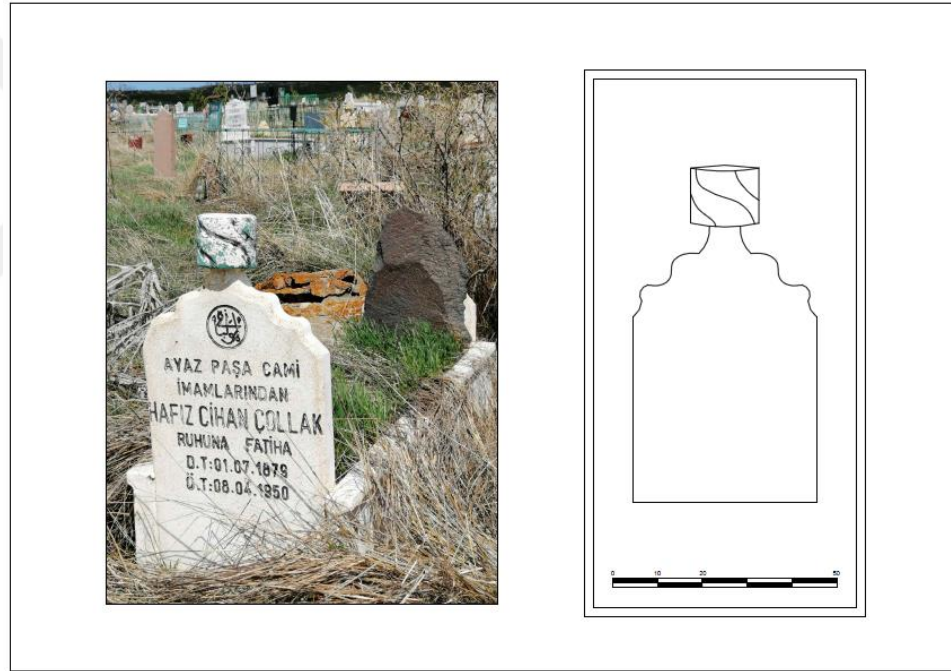
Baş Şahide; 1.05 cm x 41 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına bakan yüzeyinde yedi satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin ilk satırı Sülüs hatlı olup, oval bir kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin diğer altı satırı Latin harfleriyle yazılmıştır. Kitabenin yazısı siyah boyalıdır. Taşın rengi beyazdır. Başlık kısmı; fes 25 cm. (boyunluk kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı; 6 cm. ölçülerinde olup, baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Fes kısmı üzerinde geometrik çizgisel desen bulunmaktadır. Fesin üzeri yeşil renge, çizgilerin iç kısmı siyah renge boyalıdır. Dikdörtgen gövdeli baş şahide aşağıya doğru düz bir şekilde inerek mezar taşıyla bir bütünlük sağlamaktadır. Şahidenin iç yüzü oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır.

Ayak Şahide; 98 cm x 38 cm ölçülerine sahiptir. Baş şahide ayak şahideyle farklılık göstermektedir. Ayak şahide kesme taş malzemedir. Ayak şahidenin kırılan bir kısmı mevcut olan taşın yerine kesme taş dikilmiştir.

Kitabe ve Tarihi;

-*HÜVE'L BÂKİ*
 -*AYAZ PAŞA CAMİ*
 - *İMAMLARINDAN*
 -*HAFİZ CİHAN ÇOLLAK*
 -*RUHUNA FATİHA*
 -*D.T:01.07.1879 M.*
 -*Ö.T:08.04.1950 M.*

Görsel. 2. 296: Ayaz Paşa Camii İmamı Hafız Cihan Çollak'ın Mezarı ve Baş Şahidesi
Çizim 105: Ayaz Paşa Camii İmamı Hafız Cihan Çollak'ın Mezarı ve Baş Şahide Çizimi

2.61.TABDUK EMRE’NİN MEZARI

Katalog No: 61

Görsel No: 299-302

Çizim No: 107-108

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 797 H./1395 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanım: Mezar, Tabduk Emre ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır.

Mezar baldaken tarzında türbe şeklinde tasarlanmıştır. Yuvarlak kemerlerle birbirine bağlanmış sekiz sütunlu üstü kısmı içten ve dıştan piramidal küllah ile kapatılmıştır. Kemerini oluşturan taşlar sırasıyla siyah ve beyaz renk taşlar kullanılarak inşa edilmiştir. Türbenin etrafı yerden 50 cm. yükseklikte duvar ve onun üzeri siyah demir parmaklıklarla türbenin etrafı çevrelenmiştir. Türbeye giriş kapısı bir tane açılmıştır. Mezar, Yunus Emre'nin mezarıyla yan yana yer almakta olup ve aynı türbe içerisinde yer almaktadırlar.

Baş Şahide: 1.80 cm x 43 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde dört satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, dikdörtgen çerçeveli yüzeysel bir nişle hareketlendirilmiştir. Nişlerin uç kısımları sivri kemerlidir. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin dış yüzü oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır. Şahide yeşil renge üzerindeki yazılar beyaz renge boyanmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formlu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam sivri kemer bir alınlıkla son bulmaktadır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemedir.

Ayak Şahide: 1.80 cm x 43 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı dışarı çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin rengi yeşil renge boyalıdır.

Mezar taşları, yöreye özgü kamber taş malzemedir.

Mezarın Pehle Kısmı: 1.55 cm. uzunluğunda olup, 20 cm. yüksekliğe sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

-EL FATİHA

-KUTBUL ARİFİN TABDUK EMRE

-ALLAHU TEÂLA SIRRAHU

-SENE 797 H

Görsel. 2. 297: Tabduk Emre'nin Mezarı

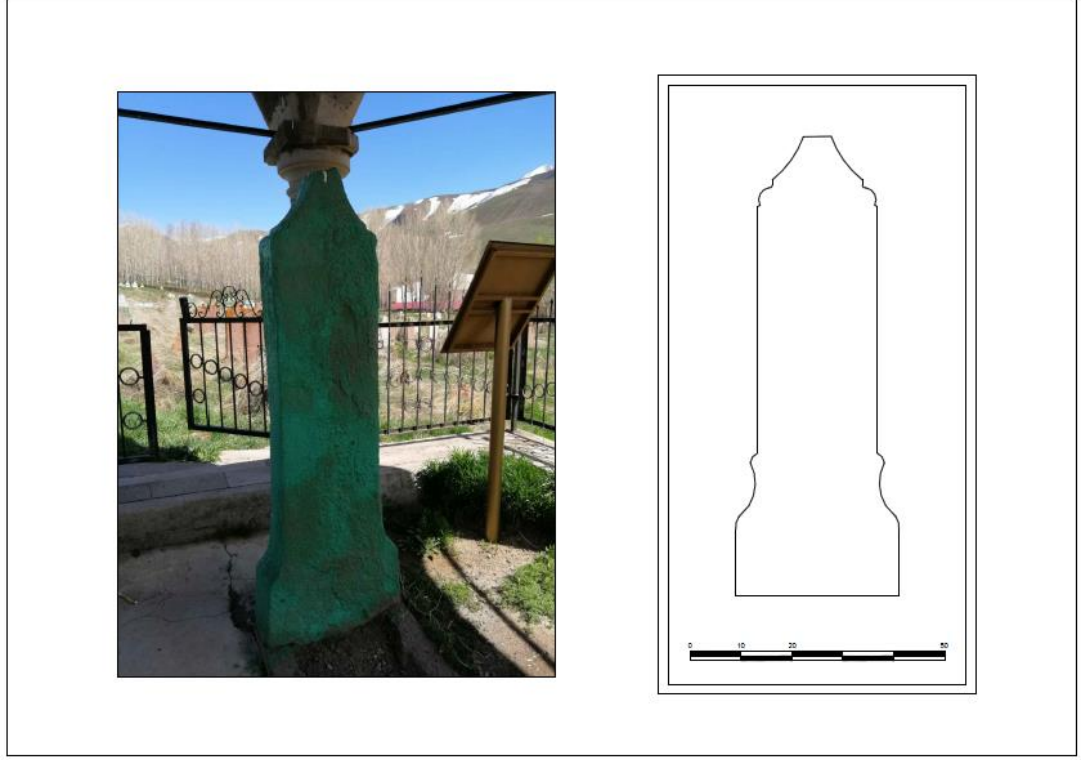

Görsel. 2. 298: Tabduk Emre'nin Mezarı

Görsel. 2. 299: Tabduk Emre'nin Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 106: Tabduk Emre'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 300: Tabduk Emre'nin Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 107: Tabduk Emre'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.62. YUNUS EMRE’NİN MEZARI

Katalog No: 62

Görsel No: 303-306

Çizim No: 109-110

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 797 H./1395 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Yunus Emre ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır.

Mezar baldaken tarzında türbe şeklinde tasarlanmıştır. Yuvarlak kemerlerle birbirine bağlanmış sekiz sütunlu üstü kısmı içten ve dıştan piramidal küllah ile kapatılmıştır. Kemerini oluşturan taşlar sırasıyla siyah ve beyaz renk kullanılarak inşa edilmiştir. Türbenin etrafı, yerden 50 cm. yükseklikte duvar ve onun üzeri siyah demir parmaklıklarla çevrelenmiştir. Türbeye giriş kapısı bir tane açılmıştır. Mezar, Tabduk Emre’nin mezarıyla yan yana yer almakta olup ve aynı türbe içerisinde yer almaktadırlar.

Baş Şahide: 1.90 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde dört satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, dikdörtgen çerçeveli yüzeysel bir nişle hareketlendirilmiştir. Nişlerin uç kısımları sivri kemerlidir. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin dış yüzü oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır. Şahide yeşil renge üzerindeki yazılar beyaz renge boyanmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formlu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemer bir alınlıkla son bulmaktadır. Şahide zaman içerisinde sola doğru eğilmiştir.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemedir.

Ayak Şahide: 1.90 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı dışarı çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin rengi yeşil renge boyalıdır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemedir.

Mezarın Pehle Kısmı: 1.55 cm. uzunluğunda olup, 20 cm. yüksekliğe sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

-EL FATİHA

-EL ARİFİ BİLLAH YUNUS EMRE

-KADDES ALLAHU TEÂLA SIRRAHU

-SENE 797 H.

Görsel. 2. 301: Yunus Emre'nin Mezarı

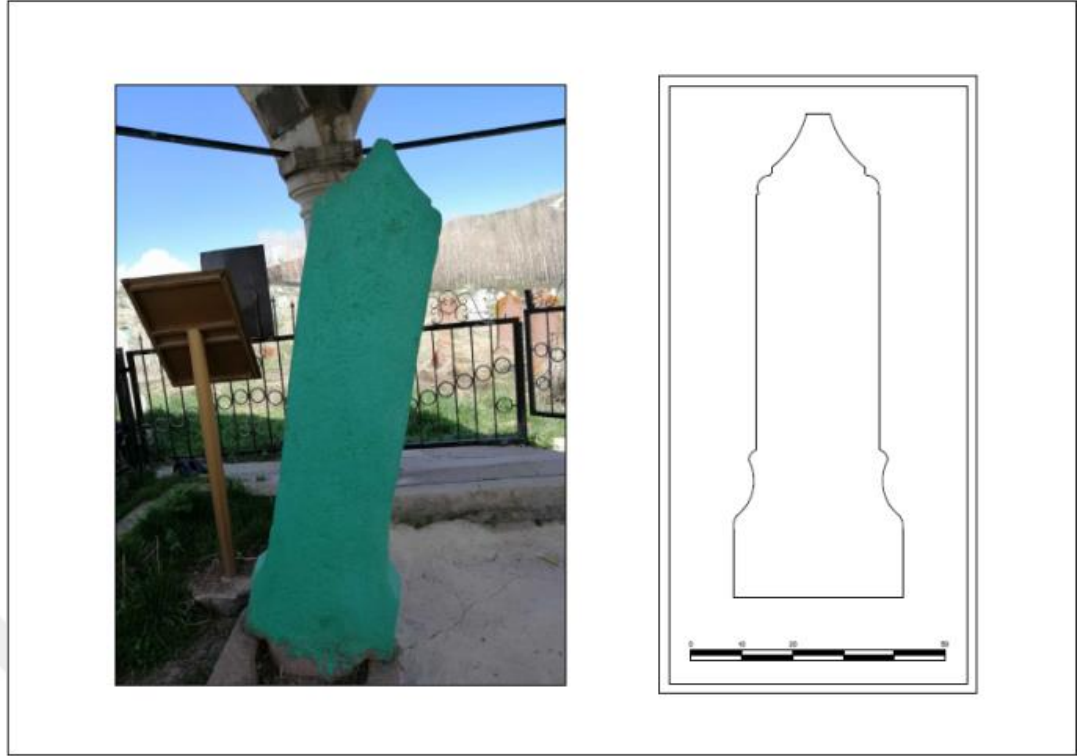

Görsel. 2. 302: Yunus Emre'nin Mezarı

Görsel. 2. 303: Yunus Emre'nin Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 108: Yunus Emre'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 304: Yunus Emre'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

Çizim 109: Yunus Emre'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.63. KIRKLAR İMAMI HOCA MEHMET HULUSİ EFENDİ'NİN MEZARI**Katalog No:** 63**Görsel No:** 307-310**Çizim No:** 111-112**Bulunduğu Yer:** Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı**Cinsi:** Erkek Mezarı**Kitabe ve Tarih:** 1351 H./1932 M.**Kitabenin Yazısı:** Kabartma Tekniği**Durumu:** Sağlam**Malzeme:** Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Kırklar İmamı Hoca Muhammet Hulusi Efendi ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçevesiz mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak kavuk tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Mezar, Yunus Emre ve Tabduk Emre'ye ait olan türbenin hemen yakınında yer almaktadır.

Baş Şahide: 1.70 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde sekiz satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, siyah renkte boyalıdır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir.

Şahidenin üst kısmında yastık formlu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Boyunluk kısmı oldukça kısa tutulmuştur. Kavuk kısmının alt tarafı sarık şeklinde düzenlenmiştir. Kavuk kısmı yeşil renkte olup, sarık kısmı beyaz renkte boyalıdır. Başlık kısmı; kavuğu 40 cm. (boyun kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı; 10 cm. ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemedir.

Ayak Şahide: 1.80 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmı sivri kemer alınlıklıdır. Şahidenin alt tarafı dışarı çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin rengi yeşile boyalıdır.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemedir.

Kitabe ve Tarihi;

*-HÜVE'L BÂKİ
-EL MERHUM EL MAĞFUR
-TARİKAT KADİRRİYYE
-HULEFASINDAN KIRKLAR
-İMAMI HOCA MEHMET
-HULUSİ EFENDİ'NİN
-RUHİ İÇÜN EL FATİHA
-SENE 1351 H.*

Görsel. 2. 305: Kırklar İmamı Hoca Muhammet Hulusi Efendi'nin Mezarı

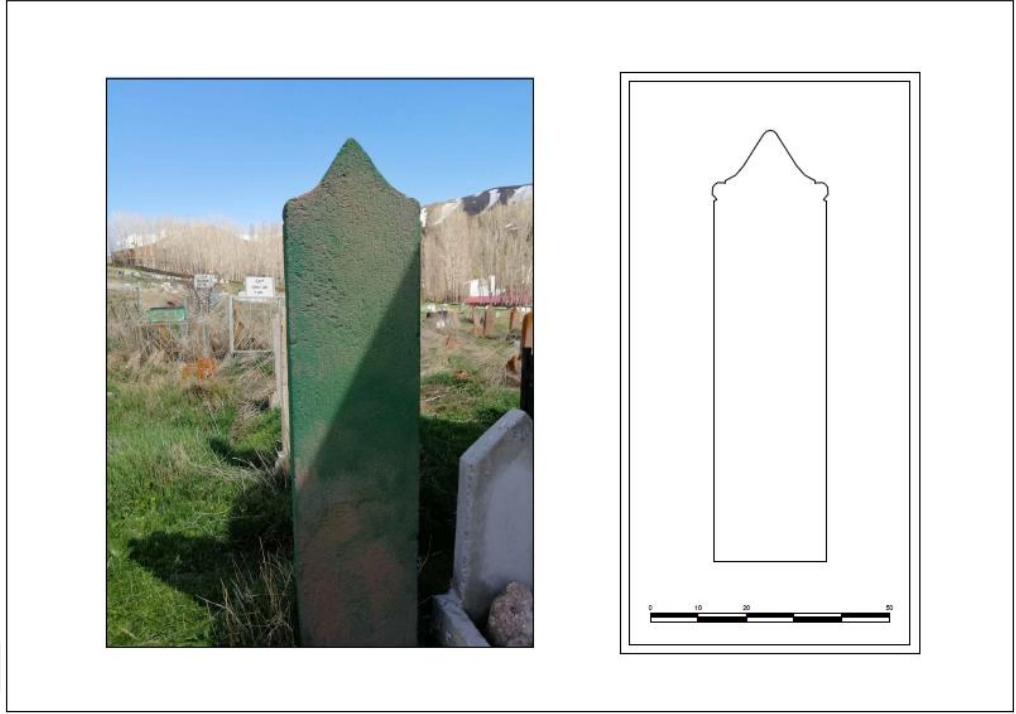

Görsel. 2. 306: Kırklar İmamı Hoca Muhammet Hulusi Efendi'nin Mezarı

Görsel. 2. 307: Kırklar İmamı Hoca Muhammet Hulusi Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 110: Kırklar İmamı Hoca Muhammet Hulusi Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 308: Kırklar İmamı Hoca Muhammet Hulusi Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 111: Kırklar İmamı Hoca Muhammet Hulusi Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.64. HOCA HAFIZ AKİF EFENDİ’NİN MEZARI

Katalog No: 64

Görsel No: 311-313

Çizim No: 113-114

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: D.T.1868/ Ö.T.1937 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Beyaz Taş

Tanımı: Mezar, Hoca Hafız Akif Efendi ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak kavuk tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır.

Mezar, Yunus Emre’nin türbesinin hemen yanında, Kırklar İmamı Hoca Muhammet Hulusi Efendi’nin mezarının ön tarafında yer almaktadır.

Baş Şahide:1.40 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde on iki satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin ilk satırı sülüs hatlı olup, diğer on bir satırı Latin harfleriyle yazılmıştır. Yazı kazıma tekniğinde yazılmıştır. Şahidenin dış yüzü oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı dışa doğru iki kademeli olarak çıkıntılı bir şekilde toprağa gömülüdür.

Şahidenin üst kısmında kademeli yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Başlık kısmı; Kavuşu 20 cm. (boyun kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı; 5 cm. ölçülerinde olup, oldukça kısa tutulmuştur. Baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Malzeme olarak beyaz taş malzeme kullanılmıştır.

Ayak Şahide: 1.00 m x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmı kademeli sivri kemer alınlıklıdır. Şahidenin alt tarafı iki yandan üçer kademeli dışarı doğru çıkıntılı bir şekilde toprağa gömülüdür.

Malzeme olarak beyaz taş malzeme kullanılmıştır.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ

-TORTUMUN ÖDÜK

-KÖYÜ İLE GEZ MAH-

-ALLESİ ESKİ MUALL

-İMLERİNDEN VE İMAM

-LARINDAN HOCA HA

-FİZ AKİF EFENDİ BU

-RADA YATMAKTA VE

-RUHUNA SADEDECE

-K FATİHANIZI BEKL

-EMEKTEDİR

-D.T.1868/ Ö.T.1937 M.

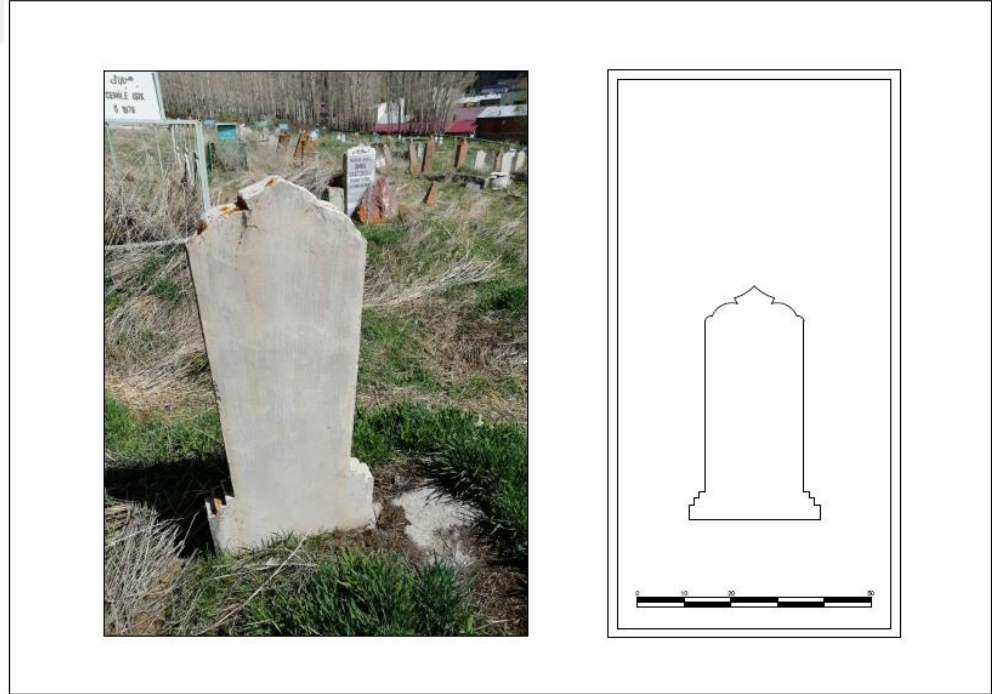

Görsel. 2. 309: Hoca Hafız Akif Efendi'nin Mezarı

Görsel. 2. 310: Hoca Hafız Akif Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 112: Hoca Hafız Akif Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 311: Hoca Hafız Akif Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 113: Hoca Hafız Akif Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.65. HAFIZ SELMAN SUKÛTU'NUN MEZARI

Katalog No: 65

Görsel No: 314-317

Çizim No: 115-116

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: -

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Beyaz Taş

Tanımı: Mezar, Hafız Selman Sukutü ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır.

Mezar, Yunus Emre'nin türbesinin hemen yanında, Kırklar İmamı Hoca Muhammet Hulusi Efendi'nin mezarının sağ tarafında yer almaktadır.

Baş Şahide: 1.30 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Latin harfleriyle yazılmıştır. Şahidenin iç yüzü oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir.

Şahidenin üst kısmı yuvarlak kemerli olarak düzenlenmiştir. Alt tarafı dikdörtgen şekilde mezar taşıyla bütünleşir.

Malzeme olarak beyaz taş kullanılmıştır.

Ayak Şahide: 90 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmı sivri kemer alınlıklıdır. Şahidenin alt tarafı doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşir.

Malzeme olarak beyaz taş kullanılmıştır.

Kitabe ve Tarihi;

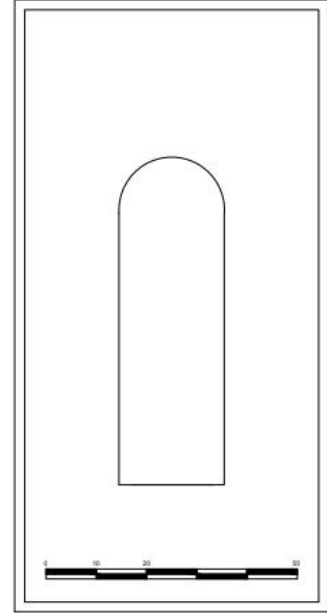
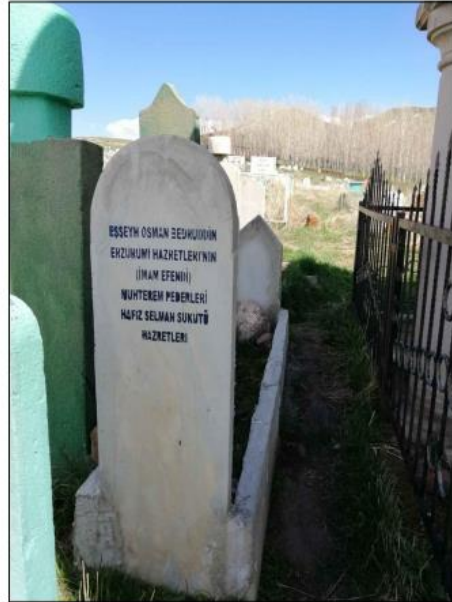
-EŞŞEYH OSMAN BEDRUDDİN
-ERZURUMİ HAZRETLERİ'NİN
-İMAM EFENDİ
-MUHTEREM PEDERLERİ
-HAFIZ SELMAN SUKUTÜ
-HAZRETLERİ

Görsel. 2. 312: Hafız Selman Sukûtu'nun Mezarı

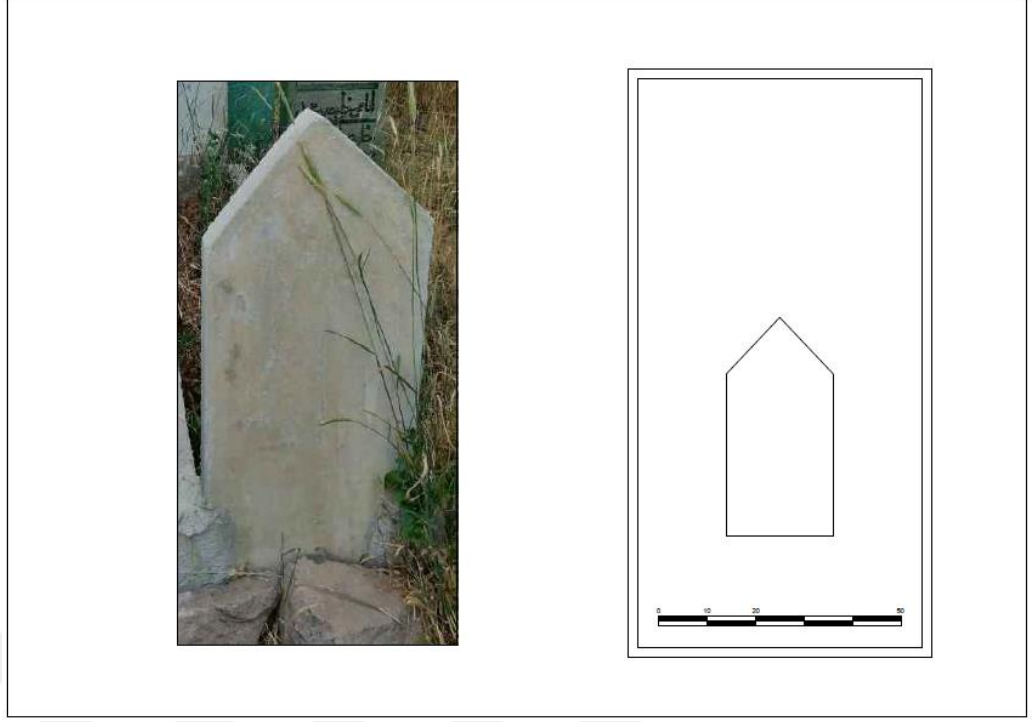

Görsel. 2. 313: Hafız Selman Sukûtu'nun Mezarı

Görsel. 2. 314: Hafız Selman Sukûtu'nun Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Çizim 114: Hafız Selman Sukûtu'nun Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 315: Hafız Selman Sukûtu'nun Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 115: Hafız Selman Sukûtu'nun Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.66. HACI GALİP EFENDİ'NİN MEZARI

Katalog No: 66

Görsel No: 318-322

Çizim No: 117-118

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1925 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Hacı Galip Efendi ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır.

Mezar, Yunus Emre'nin türbesinin hemen yakınında yer almaktadır.

Baş Şahide: 1.50 cm x 35 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı yazı dikdörtgen yüzeysel bir niş içerisine alınmıştır. Şahidenin rengi yeşile yazısı ise beyaza boyanmıştır. Şahidenin dış yüzünde farklı bir kitabe yer almaktadır. Bu kitabe sekiz satırlık olup Sülüs hatlı olarak yazılmıştır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir.

Şahidenin üst kısmında omuzluk yerine yer verilmiş olup, üst kısmı sivri kemer bir alınlıkla son bulmaktadır. Sivri kemerin tam orta kısmına denk gelecek şekilde kavuk resmi çizilmiştir. Kavuğun tam orta kısmına denk gelecek şekilde çiçek motifine yer verilmiştir. Kavuğun etrafı da beyaz renge boyanmıştır.

Malzeme yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taş malzemelidir.

Ayak Şahide: 1m x 35cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmı sivri kemer alınlıklıdır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin ön ve arka yüzü yeşil renge boyalıdır.

Kitabe ve Tarihi;

*-HÜVE'L HAYYÜ'L BÂKİ
-TARİKAT-I KADİRİYE
-HULEFASINDAN HACI
-GALİP EFENDİ
-RUHİ İÇÜN EL FATİHA
-1925 M.*

Baş Şahide Dış Yüzü Kitabe ve Tarihi;

*-HÜVE'L HAYYÜ'L BÂKİ
-TARİKAT-I KADİRİYE
VE NAKŞİBENDİYE
HALİFESİNDEN GACİR
OĞLU HACI
OSMAN EFENDİ
RUHUNA EL FATİHA
-1925 M.*

Görsel. 2. 316: Hacı Galip Efendi'nin Mezarı

Görsel. 2. 317: Hacı Galip Efendi'nin Mezarı

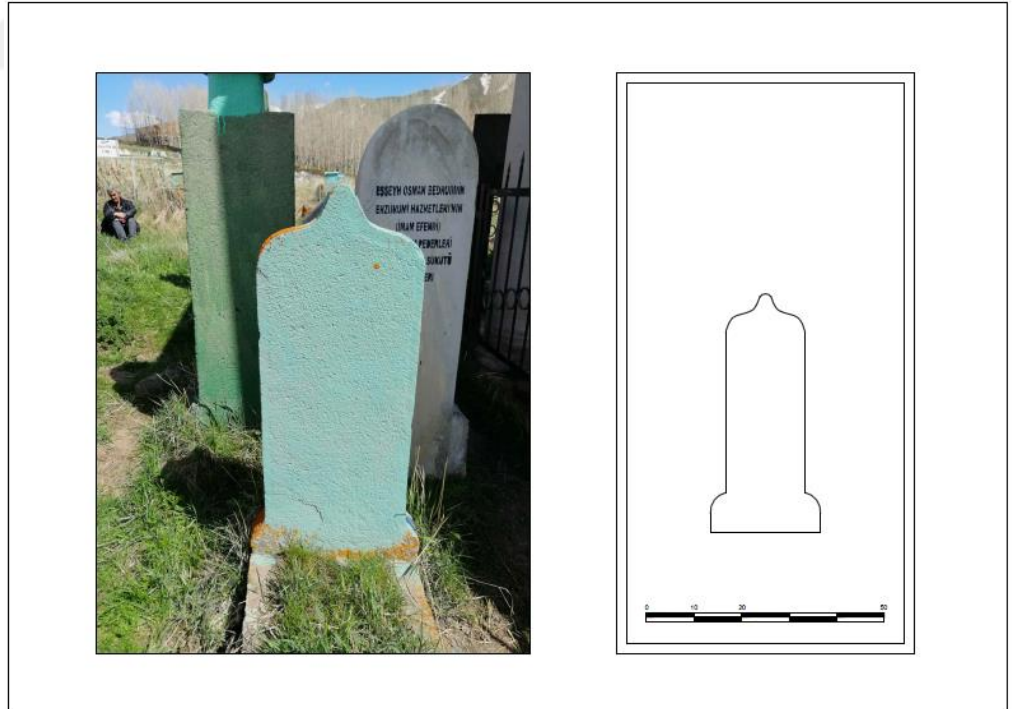

Görsel. 2. 318: Hacı Galip Efendi'nin Mezarı

Görsel. 2. 319: Hacı Galip Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 116: Hacı Galip Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 320: Hacı Galip Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

Çizim 117: Hacı Galip Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.67. HABİB BABA HAZRETLERİ'NİN DÖRDÜNCÜ HALİFESİ EL HAC İBRAHİM'İN MEZARI

Katalog No: 67

Görsel No: 323-329

Çizim No: 119-120

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1951 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, İbrahim ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır.

Mezar, Yunus Emre ve Tabduk Emre'ye ait olan türbenin yakınında yer almaktadır.

Baş Şahide: 1.40 cm x 30 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına bakan yüzeyinde beş satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup her ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin besmele yazan kısmın yazısı düz yazılıp ve düz bir kartuş içerisine alınmıştır. Bu kısım omuzluk hizasındadır. Şahidenin dış gövde kısmında bulunan diğer yazılar 45 derecelik açıyla eğimli olarak yazılmıştır. Zemin yeşil renge yazısı ise beyaza boyanmıştır. Şahidenin iç yüzü oldukça sade muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı, dört kademeli olarak mezar taşıyla bütünleşmektedir.

Şahidenin üst kısmında yastık formlu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlıkla son bulmaktadır Başlık kısmı; kavuğu 40 cm. (boyun kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Kavuk kısmı oldukça

yüksek tutulmuştur. Boyun kısmı; 10 cm. ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Şahidenin iç yüzünde yedi satırlık kitabeye yer verilmiştir. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup her satırı ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin ilk satırı düz yazılıp, düz bir kartuş içerisine alınmıştır. Bu kısım omuzluk hizasındadır. Şahidenin dış gövde kısmında bulunan diğer yazılar 45 derecelik açıyla eğimli olarak yazılmıştır. Şahidenin iç ve dış yüzü yeşil renge boyalıdır.

Malzeme yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taş malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.30 cm x 30 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahidenin mezar içene bakan yüzeyinde sekiz satırlık kitabeye yer verilmiştir. Kitabenin yazısı Latin harfli olup her satırı ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Bu bölümdeki yazılar 45 derecelik açıyla eğimli olarak yazılmıştır. Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup bitkisel formlu bir başlıkla son bulmaktadır. Genelde bayan mezar baş şahidelerinde görülen bitkisel form başlığı uygulaması, burada ayak şahidenin başlık kısmında uygulanması dikkat çekici olup farklı bir uygulamaya gidilmiştir. Yaprak formlu başlık kısmı içerisi siyah renge, şahidenin iç ve dış yüzeyi yeşil renge boyalıdır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı dört kademeli olarak aşağıya inerek mezar taşıyla bütünleşmektedir.

Şahidenin dış yüzeyinde sekiz satırlık kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Latin harfle yazılmış olup, bu yazılar ikişer satır halinde kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı 45 derecelik açıyla eğimli olarak yazılmıştır. Her satırın sonunda yaprak motifine yer verilmiştir. Şahidenin dış yüzeyi yeşil renge boyalıdır. Baş ve ayak şahidelerin hem iç hem dış yüzeyinde kitabeye yer verilmesi açısından farklı bir uygulamadır.

Malzeme yöreye özgü kamber taş malzemelidir.

Baş Şahide'nin Dış Yüzü Kitabe ve Tarihi;

*-BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM
-HULEFAYI KADİRİYEDENDİR BU ZAT
-HEP MEVLA İLE BULMUŞTUR HAYAT
-.....ETMİŞTİR TECELLİ SIFAT?*

-EDERDİ DAİMA İHSANU ĞEYRAT

Baş Şahide'nin İç Yüzü Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L HAYYÜ'L BÂKİ

-HABİB BABA HAZRETLERİ'NİN

-DÖRDÜNCÜ HALİFESİ

-EL HAC İBRAHİM

-TATLI OĞLUNUN

-RUHİ İÇÜN FATİHA

-SENE1951 H.

Ayak Şahide'nin İç yüzü Kitabe ve Tarihi;

-MEŞHUR

-HABİB BABA HAZ

-RETLERİNİN DÖR

-DÜNCÜ HALİFESİ

-HACI İBRAHİM

-TATLIOĞLU NUN

-RUHİ İÇİN FATİHA

-1951 M.

Ayak Şahide'nin Dış Yüzü Kitabe ve Tarihi;

-HULEFAYI KADİRİDEN

-DİR BU ZAT

-HUBBİ MEVLA İLE BUL

-MUŞTUR HAYAT

-BİHED ETMİŞTİR TECE

-LIYI SIFAT

-EDERDİ DAİMA

-İHSANÜ HAYRAT

Görsel. 2. 321: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Mezarı

Görsel. 2. 322: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Mezarı

Görsel. 2. 323: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Mezarı

Görsel. 2. 324: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Ayak Şahide İç Yüzü

Görsel. 2. 325: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Ayak Şahide Dış Yüzü

Görsel. 2. 326: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 118: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 327: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 119: Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.68. FAZIL MOLLA AHMET EFENDİ'NİN MEZARI**Katalog No:** 68**Görsel No:** 330-333**Çizim No:** 121-122**Bulunduğu Yer:** Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı**Cinsi:** Erkek Mezarı**Kitabe ve Tarih:** D.1947 M. / Ö.1999 M.**Kitabenin Yazısı:** Kabartma Tekniği**Durumu:** Sağlam**Malzeme:** Beyaz Taş

Tanımı: Mezar, Fazıl Molla Ahmet Efendi ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak sarık tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır. Mezar taş bir platform üzerinde inşa edilmiştir. Mezar içerisinde bulunan bir levhada Mazhar Has 26.4.1998 yazısı ve tarihi geçmektedir.

Baş Şahide: 1.20 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, her satırı kartuş içerisine alınmıştır. Dikdörtgen çerçeveli yüzeysel bir niş içerisinde verilmiştir. Yazılar siyah renkte zemin yeşil renkte boyalıdır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin dış yüzü oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve sarık tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Sarık kısmının en üst tepe bölümü yeşil renge boyalıdır. Başlık kısmı; sarığı 30 cm. (boyun kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı; 10 cm. ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşları beyaz renkte olup, düz blok taştır.

Ayak Şahide: 80 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç yüzeyinde dokuz satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Latin harfli olup her satırı ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Yazının zemini yeşil renge boyalıdır. Şahidenin üst kısmı sivri kemer alınıklıdır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır.

Mezarın Pehle Kısım: 1.84 cm. uzunluğunda olup, 35 cm. yüksekliğe sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Baş Şahide İç Yüzündeki Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ

-VEMASİVAHU FEİNNE HAZEL MAKBERİ GEBRİ ESSEYTDİ

-MAZHAR EL HÜSNİ EL BABA DERUYİ

-EL ERZURUM-İ NECLÜL ÜSTAD EL ESATİZİ

-ESSEYİD EL FAZIL MOLLA AHMET EFENDİ

-ESSEVKELANİ BİL HÜSEYNİ RAHMETULLAH ALEYHİ

Ayak Şahide'nin İç Yüzündeki Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ VEMASİVAHU

-FEİNNE HAZEL MAKBERİ KABRİ

-SEYYİDİ MEZHERİL HÜSNİ

-BABA DEREVİ ERZURUMİ NECCNE (NECLÜL)

-ÜSTADİL ESATİZİHİ SEYYİT

-FAZIL MOLLA AHMET EFENDİ

-ESSKARİL HÜSNİ REHİME

-MAZHARİL ALEYHİLBARİ

-DOĞUM 1947 M./ VEFAT 1999 M.

Görsel. 2. 328: Fazıl Molla Ahmet'in Mezarı

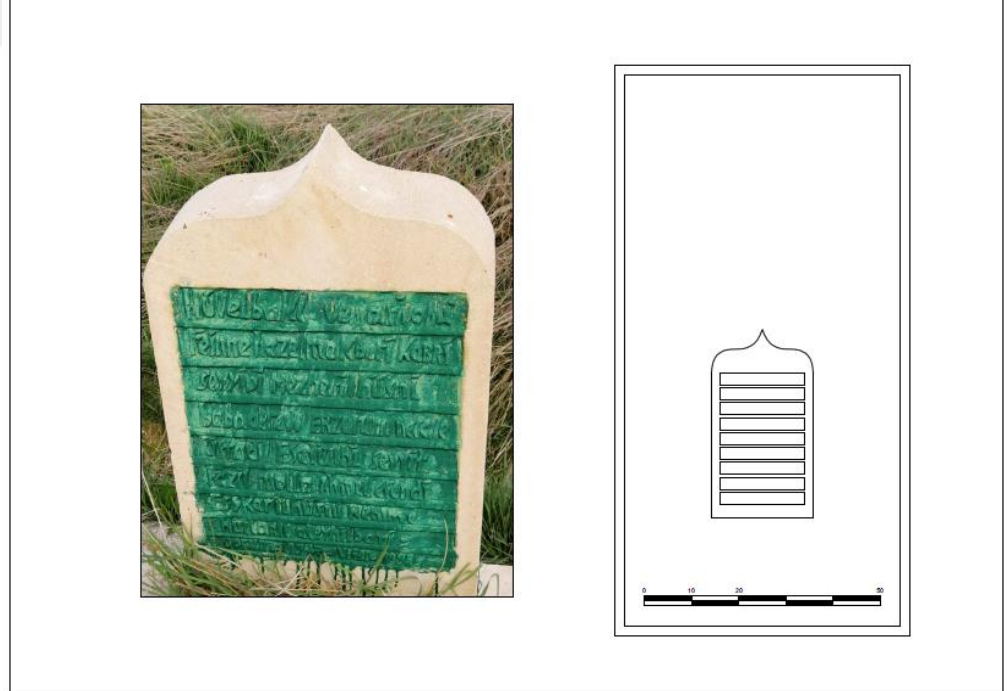

Görsel. 2. 329: Fazıl Molla Ahmet'in Mezarı

Görsel. 2. 330: Fazıl Molla Ahmet'in Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 120: Fazıl Molla Ahmet'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 331: Fazıl Molla Ahmet'in Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 121: Fazıl Molla Ahmet'in Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.69. NAZLI BALAMA'NIN MEZARI**Katalog No:** 69**Görsel No:** 334-336**Çizim No:** 123-124**Bulunduğu Yer:** Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı**Cinsi:** Kadın Mezarı**Kitabe ve Tarih:** 1949 M.**Kitabenin Yazısı:** Kabartma Tekniği**Durumu:** Sağlam**Malzeme:** Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Nazlı Balama ismindeki bir kadına aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezarın başlık kısmı sivri kemer alınlıklıdır. Mezarın etrafı siyah renkli demir parmaklıklarla çevrelenmiştir.

Baş Şahide: 1.64 cm x 36 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içerisine bakan yüzeyinde on üç satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Latin harfli olup, dikdörtgen çerçeveli yüzeysel bir niş içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin dış yüzü oldukça sade bırakılmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemer alınlıkla son bulmaktadır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemesidir.

Ayak Şahide: 1.64 cm x 36 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemer alınlıkla son

bulmaktadır. Şahidenin alt tarafı dışarı çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemesidir.

Mezarın Pehle Kısmı: 1.55 cm. uzunluğunda olup, 43 cm. yüksekliğe sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

-ERZURUM

-MUMCU

-MAHAL

-LESİNDEN

-MERHUM

-VE MAĞ

-FUR ALİ

-AĞA KIZI

-NAZLI BA

-LAMANIN

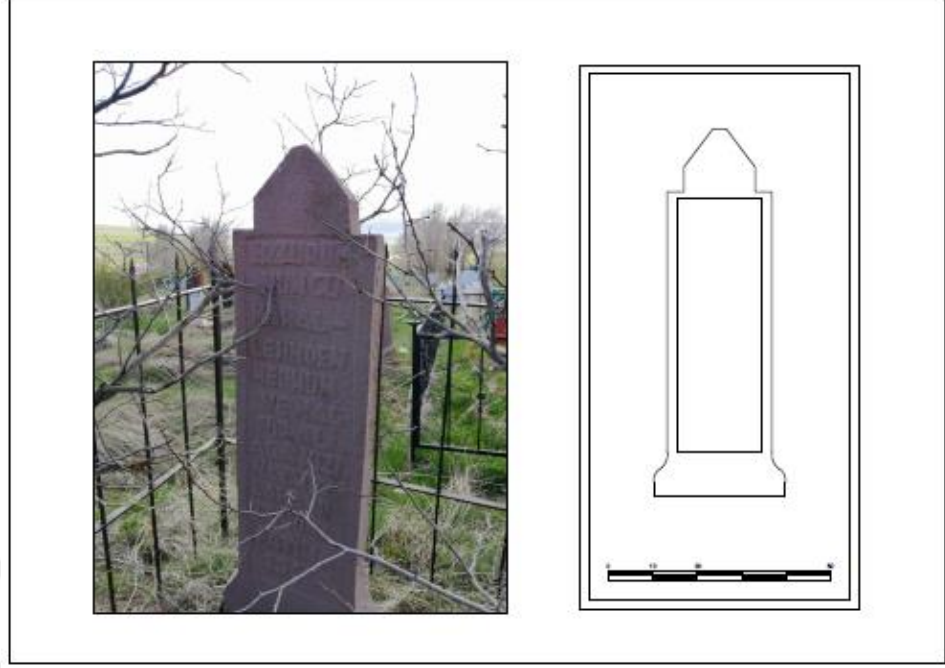
-RUHUNA

-FATİHA

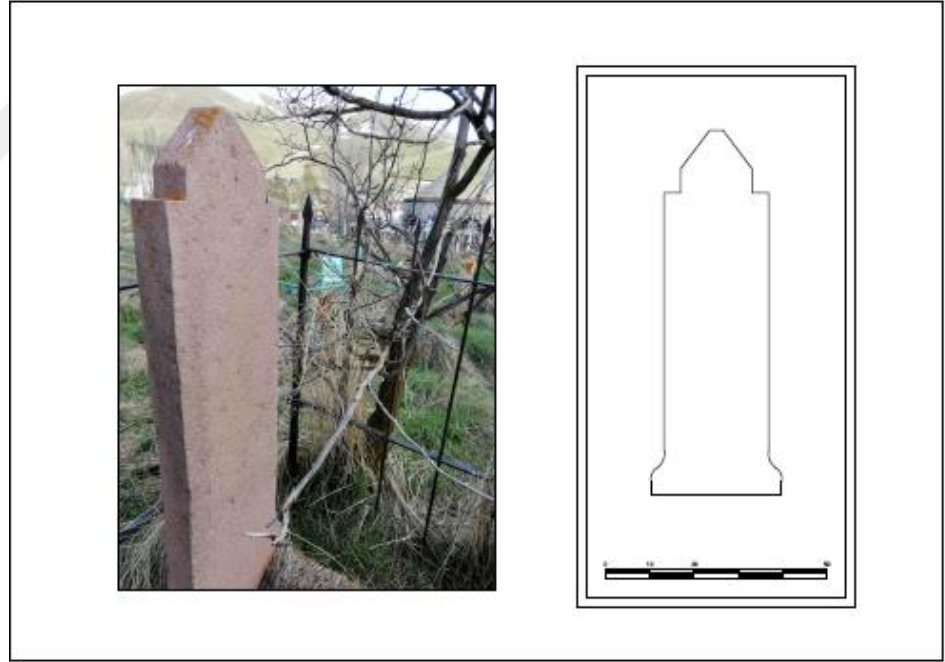
-1949 M.

Görsel. 2. 332: Nazlı Balama'nın Mezarı

Görsel. 2. 333: Nazlı Balama'nın Baş Şahide İç Yüzü ve Çizimi

**Görsel. 2. 334: Nazlı Balama'nın Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 122: Nazlı Balama'nın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi**

2.70. NÜFÜS KÂTİBİ BEKİR VEHBİ'NİN MEZARI

Katalog No: 70

Görsel No: 337-339

Çizim No: 125-126

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1921 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Bekir Vehbi ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezarın başlık kısmı sivri kemer alınlıklıdır. Mezarın üst örtüsü zamanla oluşan otlardan ötürü kapanmıştır.

Baş Şahide: 1.36 cm x 35 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına bakan yüzeyinde beş satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, üst kısımdan dikdörtgen çerçeveli yüzeysel bir nişle hareketlendirilmiştir. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin iç yüzü oldukça sade bırakılmıştır. Doğanın tahribatı sonucu zaman içerisinde taşlarda yıpranmalar olmuştur.

Şahidenin üst kısmında yastık formlu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, kademeli sivri kemer alınlıklı olarak düzenlenmiştir.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.36 cm x 35 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, kademeli sivri kemer alınlıklı olarak

düzenlenmiştir. Şahidenin alt tarafı dışarı çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir.

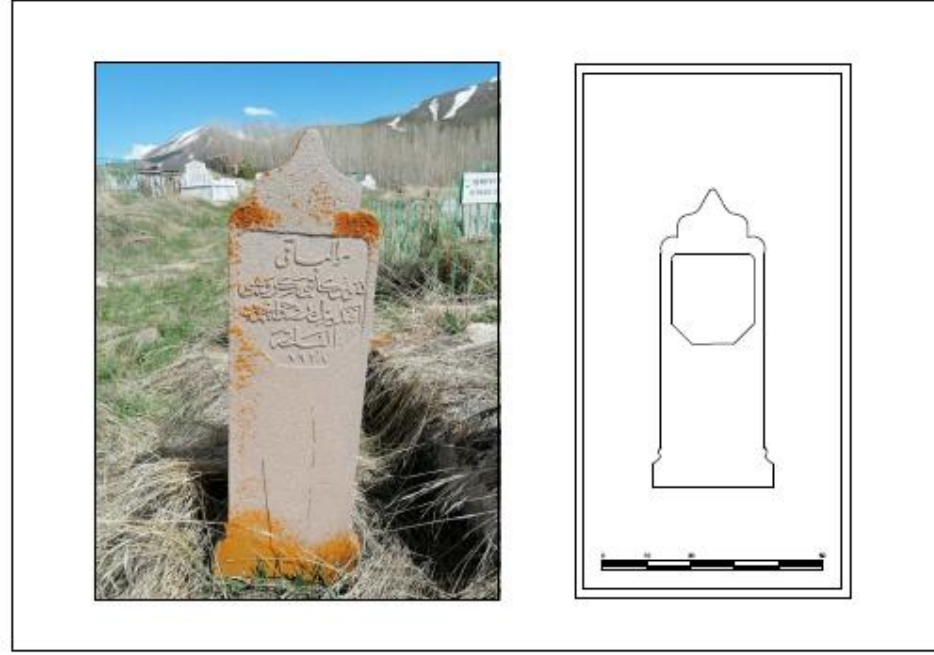
Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemedir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ
-NÜFÜS KÂTİBİ BEKİR VEHBİ
-EFENDİNİN RUHİ İÇÜN
-EL FATİHA
-1921 M.

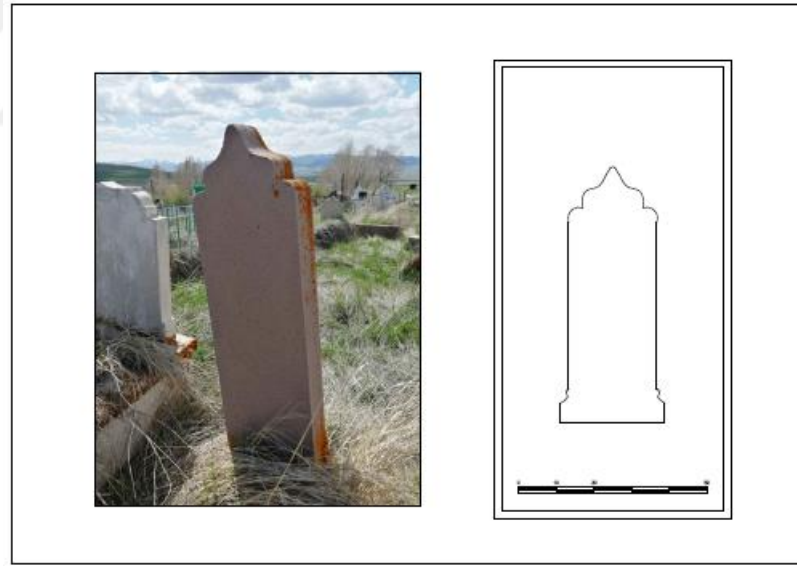

Görsel. 2. 335: Nüfus Kâtibi Bekir Vehbi'nin Mezarı

Görsel. 2. 336: Nüfus Kâtibi Bekir Vehbi'nin Baş Şahide Dış Yüzü

Çizim 123: Nüfus Kâtibi Bekir Vehbi'nin Baş Şahide Dış Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 337: Nüfus Kâtibi Bekir Vehbi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

Çizim 124: Nüfus Kâtibi Bekir Vehbi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.71. KADİRİ TARİKATI MENSUPLARINDAN HALİT TACDİREYİN MEZARI

Katalog No: 71

Görsel No: 340-341

Çizim No: 127

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: D.1313 H. Ö.27.6.1972 M.

Kitabenin Yazısı: Kazıma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Düz Kesme Taş

Tanımı: Mezar, Kadiri Tarikatı mensuplarından Halit Tacdireyin ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve yüksek tutulmuş, üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezarın başlık kısmı sivri kemer alınlıklıdır. Mezarın üst örtüsü zamanla oluşan otlardan ötürü kapanmıştır.

Baş Şahide:90 cm x 45 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına bakan yüzeyinde sekiz satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin ilk satırın yazısı Sülüs hatlı olup, diğer yedi satır Latin harfleriyle yazılmıştır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin iç yüzü oldukça sade bırakılmıştır. Doğanın tahribatı sonucu zaman içerisinde taşlarda yıpranmalar olmuştur.

Şahidenin üst kısmında yastık formlu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, kademeli sivri kemer alınlıklı olarak düzenlenmiştir. Baş şahidenin ve ayak şahidenin yan yüzeyleri yeşil renge boyalıdır.

Malzeme olarak beyaz taş malzemelidir.

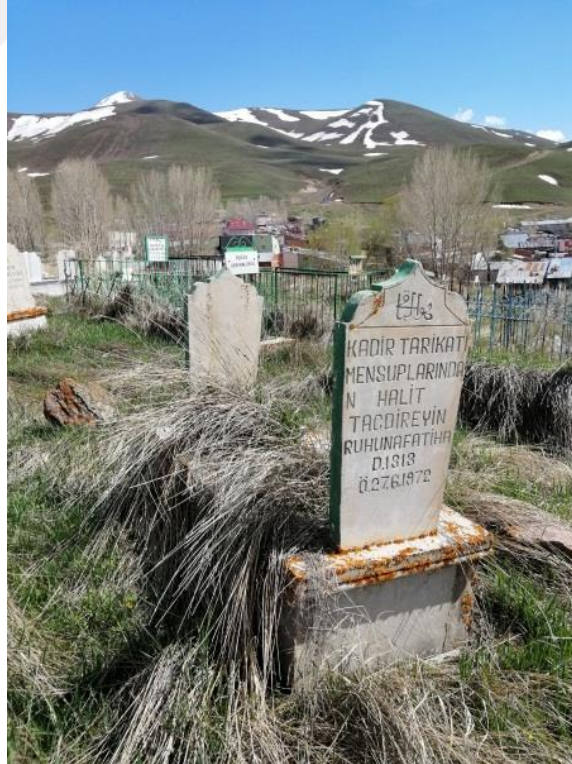
Ayak Şahide:90 cm x 45 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmında kademeli omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemer alınlıklı olarak düzenlenmiştir. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir.

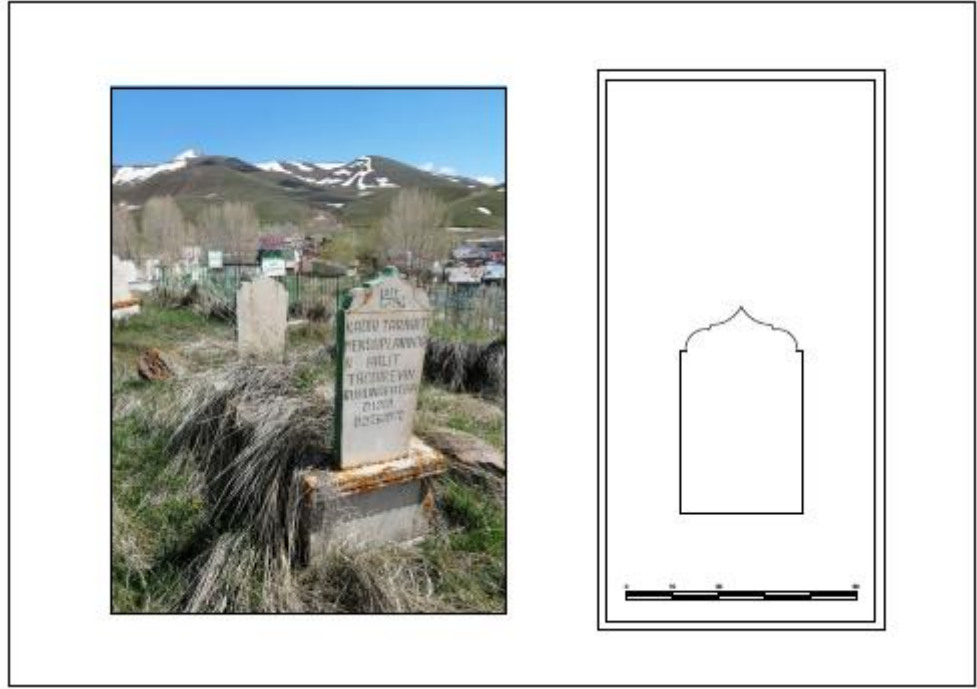
Mezarın Pehle Kısmı: 1.60 cm. uzunluğunda olup, 40 cm. yüksekliğe sahiptir. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

HÜVE'L BÂKİ
-KADİR (İ) TARİKATI
-MENSUPLARINDA
-N HALİT
-TACDİREYİN
-RUHUNA FATİHA
-D.1313 H.
-Ö.27.6.1972 M.

Görsel. 2. 338: Kadiri Tarikatı Mensuplarından Halit Tacdireyin Mezarı

Görsel. 2. 339: Kadiri Tarikatı Mensuplarından Halit Tacdireyin Baş Şahidesi
Çizim 125: Kadiri Tarikatı Mensuplarından Halit Tacdireyin Baş Şahide Çizimi

2.72. KİTABESİZ MEZAR

Katalog No: 72

Görsel No: 342- 344

Çizim No: 128-129

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: -

Kitabe ve Tarih: -

Kitabenin Yazısı: -

Durumu: Sağlam

Malzemesi: Siyah Taş

Tanımı: Mezar taşlarının üzerinde kitabe ve isim olmadığı için mezarın kime ait olduğu bilinmemektedir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezarın başlık kısmı sivri kemer alınlıklıdır. Mezarın üst örtüsü zamanla oluşan otlardan ötürü kapanmıştır.

Baş Şahide: 1.70 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına ve içine bakan yüzeylerinde herhangi bir kitabesi bulunmamaktadır. Şahidenin üst kısmı sivri kemer alınlıklı olarak düzenlenmiştir. Şahidenin alt tarafı dışarıya doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin iç yüzünde selvi ağacı motifine yer verilmiştir. Ölüm ve faniliğin sembolü olarak kullanılan selvi ağacı mezar taşlarında en çok kullanılan motiflerdendir. Kendine has bir kokusu olan ve yaz kış yeşil kalan ‘selvi ağacı’ Allah’ı birlemeği sembolize eder. Allah lafzının ilk harfi olan elife de benzetilen selvinin sallanırken yapraklarından çıkan ‘hu’ sesiyle Allah’ı zikrettiğine inanılır. Dalları kolay sarsılmaz, bu haliyle sabrın ve temkinin sembolüdür. Dik ve doğru duruşu ile doğruluğu ve dürüstlüğü temsil eder. Selvinin üst dalının eğri durması yaratının karşısında boynu bükük kalmayı, acizyeti ifade eder. Mezar taşlarında görülen boynu bükük selvi yitirilenin ardından boynu bükük kalmayı ve sabretmek gerektiğini hatırlatır (Baş, 2009: 553).

Doğanın tahribatı sonucu zaman içerisinde taşlarda yıpranmalar olmuştur.

Malzeme olarak siyah taş malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.60 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

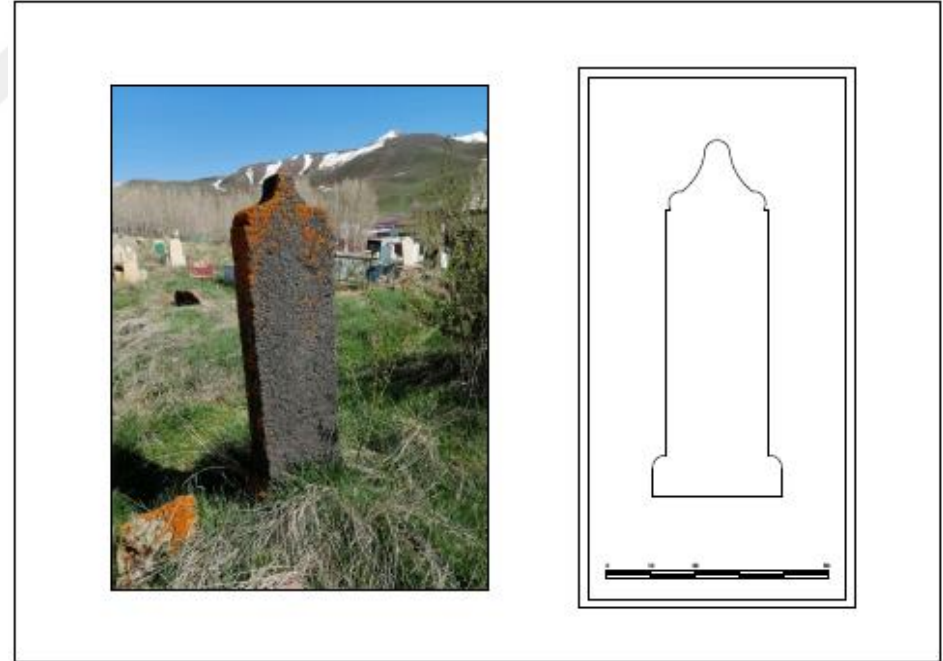
Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemer alınlıklı olarak düzenlenmiştir. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Herhangi bir kitabesi bulunmamaktadır.

Görsel. 2. 340: Kitabesi Bulunmayan Mezar

Görsel. 2. 341: Kitabesi Bulunmayan Mezar'ın Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 126: Kitabesi Bulunmayan Mezar'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 342: Kitabesi Bulunmayan Mezar'ın Ayak Şahide İç Yüzü
Çizim 127: Kitabesi Bulunmayan Mezar'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.73. HALİL BÖLÜK TEPE'NİN MEZARI

Katalog No: 73

Görsel No: 345

Çizim No: 130

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: D.1890/ Ö.1955 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Halil Bölük Tepe ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık kısmı sivri kemer alınlıklıdır. Mezarın üst kısmı zamanla oluşan otlardan örtürü kapanmıştır. Mezar taşları doğanın tahribatıyla zamanla yıpranmıştır.

Baş Şahide: 1.20 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı Latin harfli olup, siyah renge boyanmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir.

Şahidenin üst kısmında sivri kemer alınlıklı olup en üst kısmı düz bir şekilde düzenlenmiştir. Şahidenin iç yüzü oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir

Ayak Şahide: 1.10 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı dışarı çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin üst kısmında sivri kemer alınlıklı olup en üst kısmı düz bir şekilde düzenlenmiştir.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

-MERHUM

-HALİL BÖLÜKTEPE

-RUHUNA FATİHA

-ERZURUM

- D.1890 M./ Ö.1955 M.

Görsel. 2. 343: Halil Bölük Tepe'nin Mezarı ve Baş Şahidesi

Çizim 128: Halil Bölük Tepe'nin Mezarı ve Baş Şahide Çizimi

2.74. HANIM GELİŞKEN, HANIM'IN MEZARI**Katalog No:** 74**Görsel No:** 346-348**Çizim No:** 131-132**Bulunduğu Yer:** Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı**Cinsi:** Kadın Mezarı**Kitabe ve Tarih:** D.1310/ Ö.1367 H.**Kitabenin Yazısı:** Kazıma Tekniği**Durumu:** Sağlam**Malzeme:** Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Hanım Gelişken ismindeki bir kadına aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık kısmı sivri kemer alınlıklıdır. Mezarın üst kısmı zamanla oluşan otlardan örtürü kapanmıştır. Mezar taşları doğanın tahribatıyla zamanla yıpranmıştır.

Baş Şahide: 1.40 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içine bakan yüzeyinde yedi satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı Latin harfli olup, kazıma tekniğinde yazılmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir.

Şahidenin üst kısmında kademeli bir omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemer alınlıklı olarak düzenlenmiştir. Şahidenin dış yüzü oldukça muntazam ve sade bırakılmıştır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemedir.

Ayak Şahide: 1.20 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı dışarı çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin üst kısmında kademeli bir omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemer alınlıklı olarak düzenlenmiştir.

Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemedir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ

-AKİF KIZI

-HANIM

-GELİŞKEN

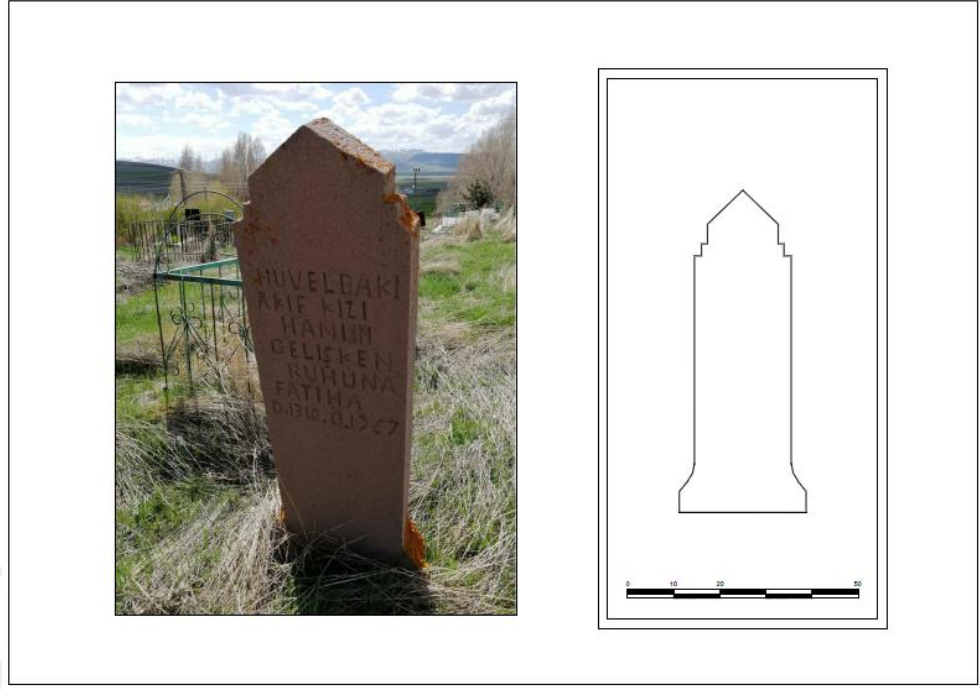
-RUHUNA

-FATİHA

-D.1310 H. 1892 M./ Ö.1367 H. 1947 M.

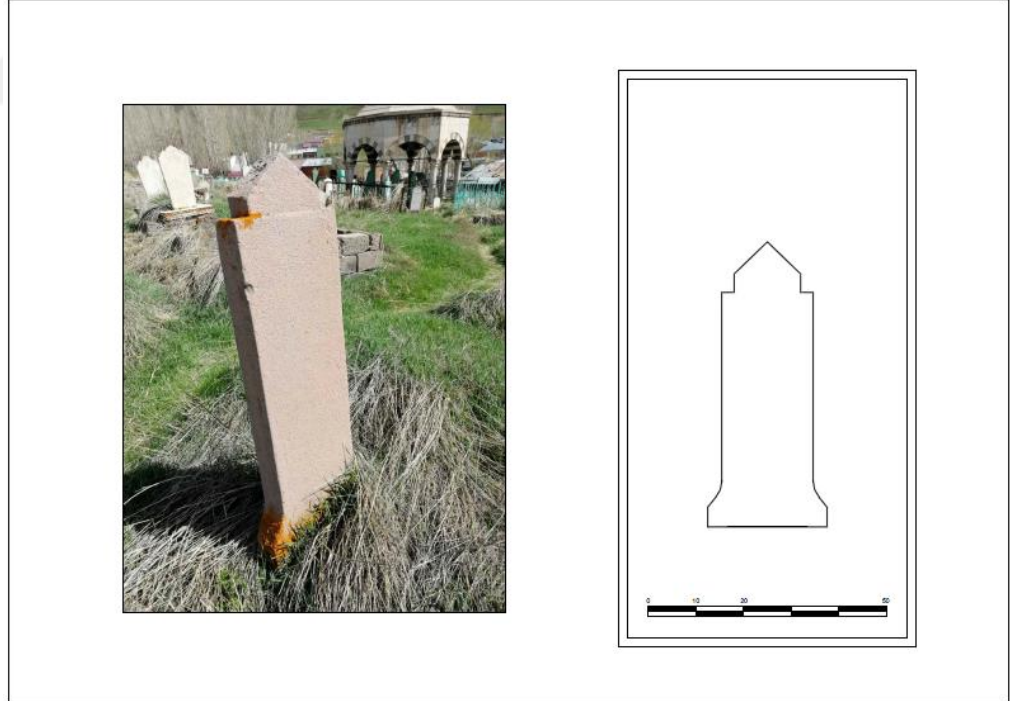

Görsel. 2. 344: Hanım Gelişken, Hanım'ın Mezarı

Görsel. 2. 345: Hanım Gelişken, Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 129: Hanım Gelişken, Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 346: Hanım Gelişken, Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 130: Hanım Gelişken, Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.75. OSMAN KALOĞLU'NUN MEZARI

Katalog No:75

Görsel No: 349-351

Çizim No: 133-134

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: Ö.6.06.1971

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı: Mezar, Osman Kaloğlu ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık kısmı sivri kemer alınlıklıdır. Mezarın üst kısmı zamanla oluşan otlardan örtürü kapanmıştır. Mezar taşları doğanın tahribatıyla zamanla yıpranmıştır.

Baş Şahide:1.50 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içine bakan yüzeyinde beş satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin her satırı ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin yazısı Latin harfli olup, kabartma tekniğinde yazılmıştır. Kitabenin ilk satırı eğimli bir şekilde yazılmış olup eğimli bir kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı dışa doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemer alınlıklı olarak düzenlenmiştir.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide:1.50 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı dışarı çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemer alınlıklı olarak düzenlenmiştir.

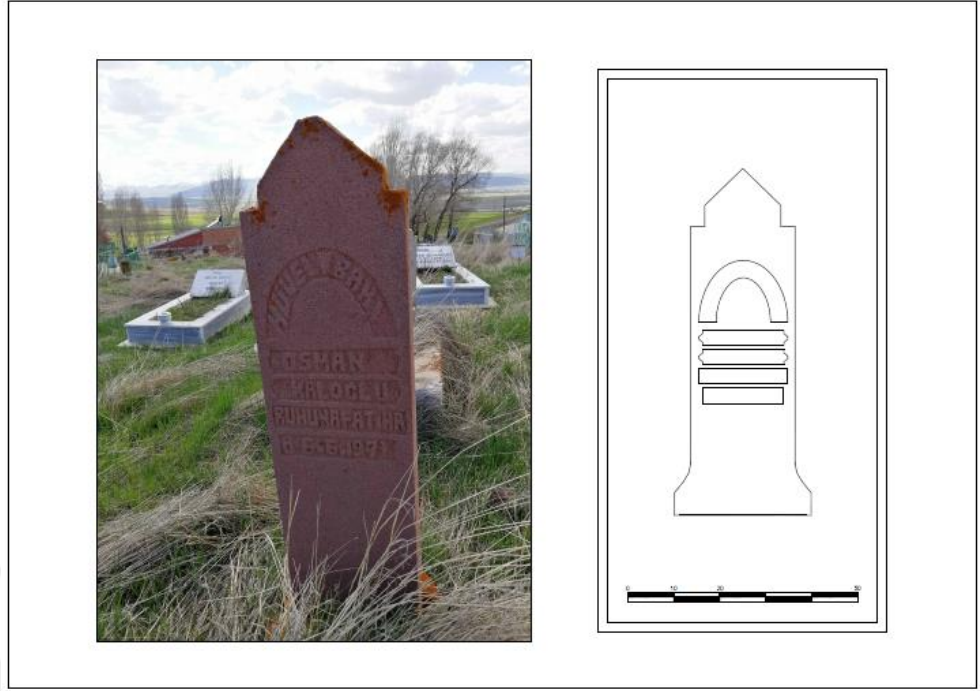
Mezar taşı yöreye özgü kamber taşı malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BÂKİ
-OSMAN
-KALOĞLU
-RUHUNA FATİHA
-Ö.6.6.1971 M.

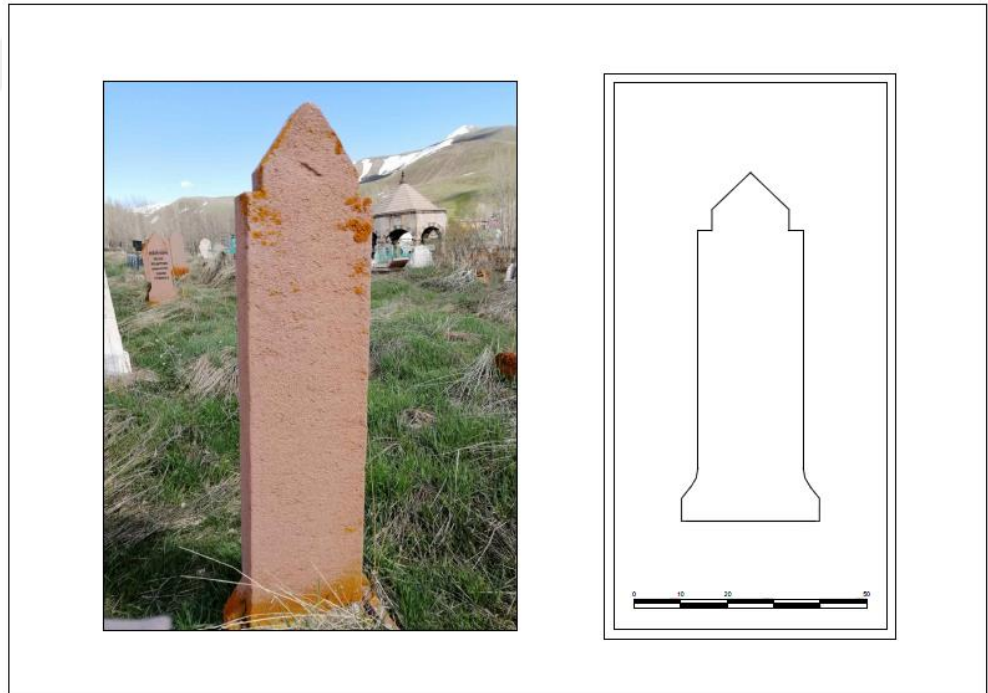

Görsel. 2. 347: Osman Kaloğlu'nun Mezarı

Görsel. 2. 348: Osman Kaloğlu'nun Baş Şahide İç Yüzü

Çizim 131: Osman Kaloğlu'nun Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 349: Osman Kaloğlu'nun Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 132: Osman Kaloğlu'nun Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.76. BAŞ KATİB PAŞAZADE MUHAMMED REŞİD BEY'İN MEZARI

Katalog No: 76

Görsel No: 352-355

Çizim No: 137-138

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1331 H./1913 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı; Mezar, Muhammed Reşid ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak kavuk tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır. Mezarın üst kısmı zamanla oluşan otlardan ötürü kapanmıştır. Doğanın tahribatından ötürü mezar taşları yıpranmıştır.

Baş Şahide: 1.10 cm x 42 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına bakan yüzeyinde yedi satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, her satırı ayrı ayrı kartuş içerisinde yer almaktadır. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin içe bakan yüzeyinde iki selvi ağacı motifine yer verilmiştir. Selvi ağaçlarının baş kısımları aşağıya doğru verilmiş olup iki selvi ağacının tam orta kısmına gelecek şekilde yaprak motifine yer verilmiştir. İki yaprağın orta kısmına denk gelen yere baklava dilimi şeklinde bitkisel bir motif uygulaması görülmektedir.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve kavuk tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Başlık kısmı; kavuğu 25 cm. (boyun kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı; 7 cm. ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Malzeme olarak yöreye uygun kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taş malzemedir.

Ayak şahide: 40 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur. şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemer alınlıklı olarak düzenlenmiştir. Ayak şahide oldukça kısa tutulmuştur.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber taşı malzemedir.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L HAYYÜ'L BÂKİ

-ERZURUM RUSUMAT

-NAZIRI TAHRİRAT

-BAşKÂTİBİ RESUL

-PAşAZADE MUHAMMED

-REşİD BEYİN

-RUHİ İÇÜN EL FATİHA 1331 H.

Görsel. 2. 350: Baş Katib Paşazade Muhammed Reşid Bey'in Mezarı

Görsel. 2. 351: Baş Katib Paşazade Muhammed Reşid Bey'in Mezarı

Görsel. 2. 352: Baş Katib Paşazade Muhammed Reşid Bey'in Baş Şahide Dış Yüzü

Çizim 133: Baş Katib Paşazade Muhammed Reşid Bey'in Baş Şahide Dış Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 353: Baş Katib Paşazade Muhammed Reşid Bey'in Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 134: Baş Katib Paşazade Muhammed Reşid Bey'in Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

2.77. HÜNKÂR HANIM'IN MEZARI

Katalog No: 77

Görsel No: 356-359

Çizim No: 137-138

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Kadın Mezarı

Kitabe ve Tarih: Sene 1300 H. Ramazanı Şerif / 1883 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı; Mezar, Hünkâr ismindeki bir kadına aittir. Mezar tip olarak çerçevesiz mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık kısmı bitkisel motifli olup, yaprak motifli başlıklı olarak düzenlenmiştir. Doğanın tahribatı ve insanların zarar vermesinden ötürü taşlar yıpranmıştır.

Baş Şahide: 1.80 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına bakan yüzeyinde yedi satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, her satırı ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Kitabenin üçüncü satırının tam orta kısmında kurşun izi görülmektedir. Taş delinmiş şekildedir. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı, kademeli bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahide'nin içe bakan yüzeyi muntazam ve sade tutulmuştur.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve bitkisel motifli bir başlıkla son bulmaktadır. Başlık kısmı; yaprak 25cm.(boyun kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı; 6 cm. ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.40 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahidenin iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı bir şekilde kademeli olarak mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, yaprak motifli bir başlıkla son bulmaktadır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber taşı malzemesidir.

Mezarın Pehle Kısımı: 1.50 cm. uzunluğunda olup, 40 cm. yüksekliğe sahiptir. Pehle kısmı oldukça yüksek tutulmuştur. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L HAYYÜ'L BÂKİ

-EL MERHUME EL MAĞFURE

-NARMANLI ZADE HACI

-MUHAMMET EFENDİNİN HAREMİ

-HÜNKÂR HANIM'IN

-RUHİ İÇÜN EL FATİHA

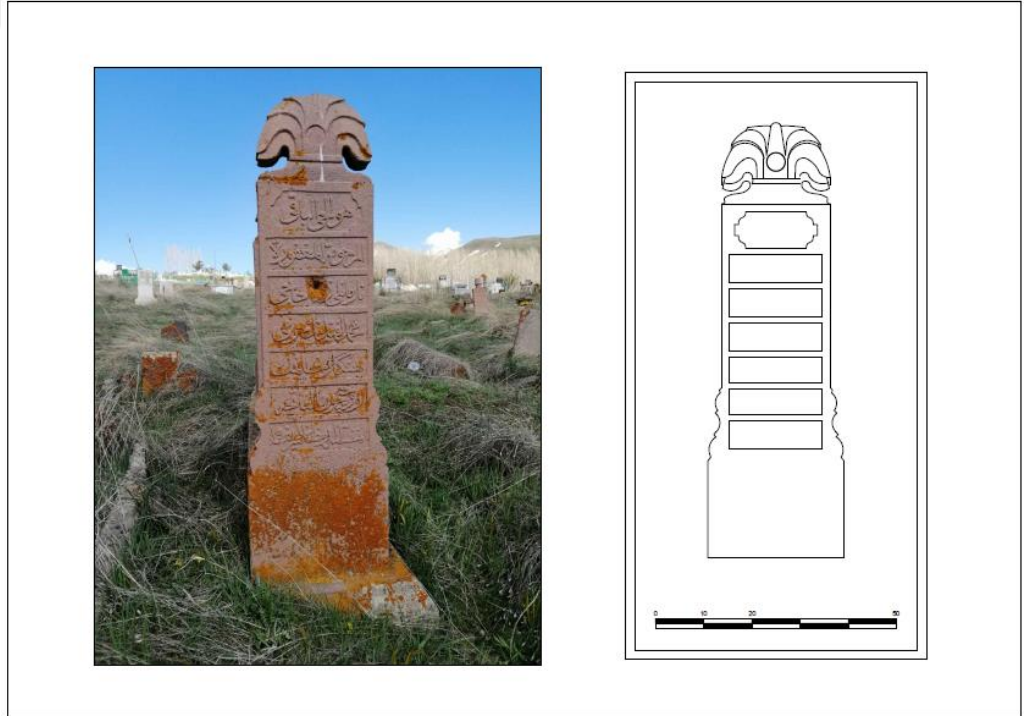
-SENE 1300 H. – RAMAZANI ŞERİF

Görsel. 2. 354: Hünkâr Hanım'ın Mezarı

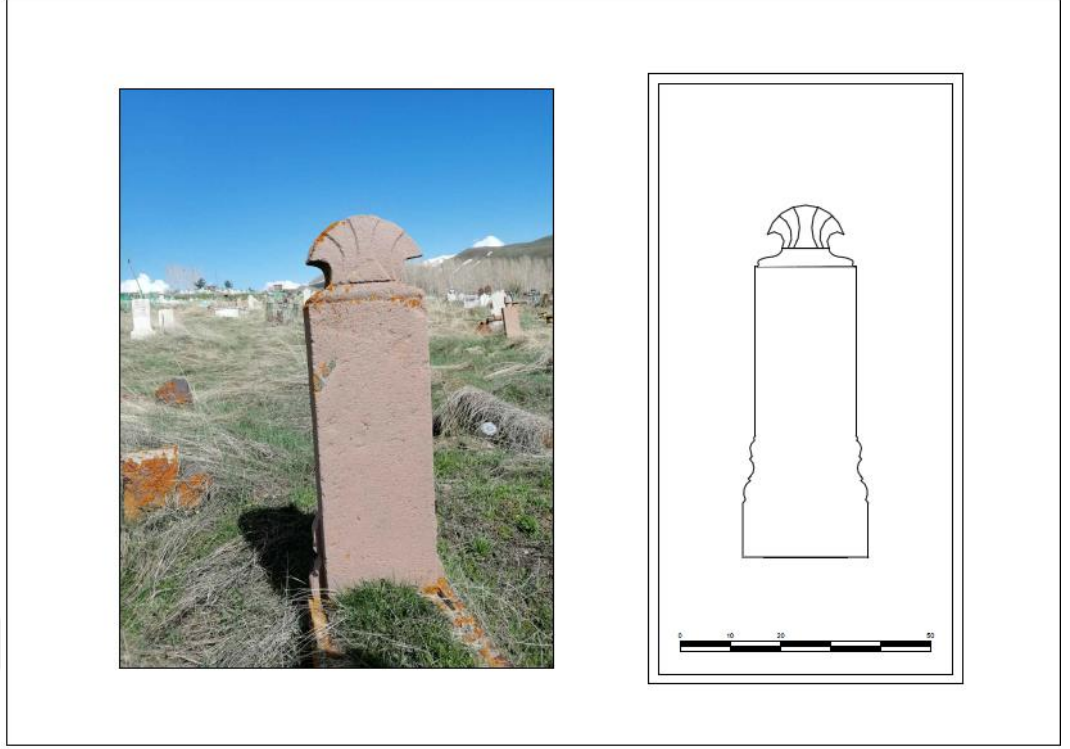

Görsel. 2. 355: Hünkâr Hanım'ın Mezarı

Görsel. 2. 356: Hünkâr Hanım'ın Baş Şahide Dış Yüzü

Çizim 135: Hünkâr Hanım'ın Baş Şahide Dış Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 357: Hünkâr Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü

Çizim 136: Hünkâr Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.78. HACI ALİ BEY'İN MEZARI**Katalog No:** 78**Görsel No:** 360-361**Çizim No:** 139-140**Bulunduğu Yer:** Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı**Cinsi:** Erkek Mezarı**Kitabe ve Tarih:** 11 Aralık 1930 M.**Kitabenin Yazısı:** Kabartma Tekniği**Durumu:** Sağlam**Malzeme:** Kamber Taşı

Tanımı; Mezar, Hacı Ali ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçevesiz mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık tipi olarak kavuk tipi başlıklı mezarlar içerisinde yer almaktadır. Doğanın tahribatından etkilenen mezar taşları yıpranmıştır. Mezar, Hünkâr hanımın mezarının hemen yakınındadır.

Baş Şahide: 1.70 cm x 30 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına bakan yüzeyinde beş satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Latin harfli olup, her satırı ayrı ayrı kartuş içerisinde yer almaktadır. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı bir şekilde kademeli olarak mezar taşına inmektedir. Şahidenin içe bakan yüzeyi oldukça sade tutulmuştur.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve fes tipi bir başlıkla son bulmaktadır. Başlık kısmı; fes 40 cm. (boyun kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı; 10 cm. ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Malzeme olarak yöreye uygun kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taş malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.50cm x 30 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı kademeli bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin üst kısmı sivri kemer alınlıklı olarak düzenlenmiştir.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber taşı malzemesidir.

Mezarın Pehle Kısmı: 1.50 cm. uzunluğunda olup, 40 cm. yüksekliğe sahiptir. Pehle kısmı oldukça yüksek tutulmuştur. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

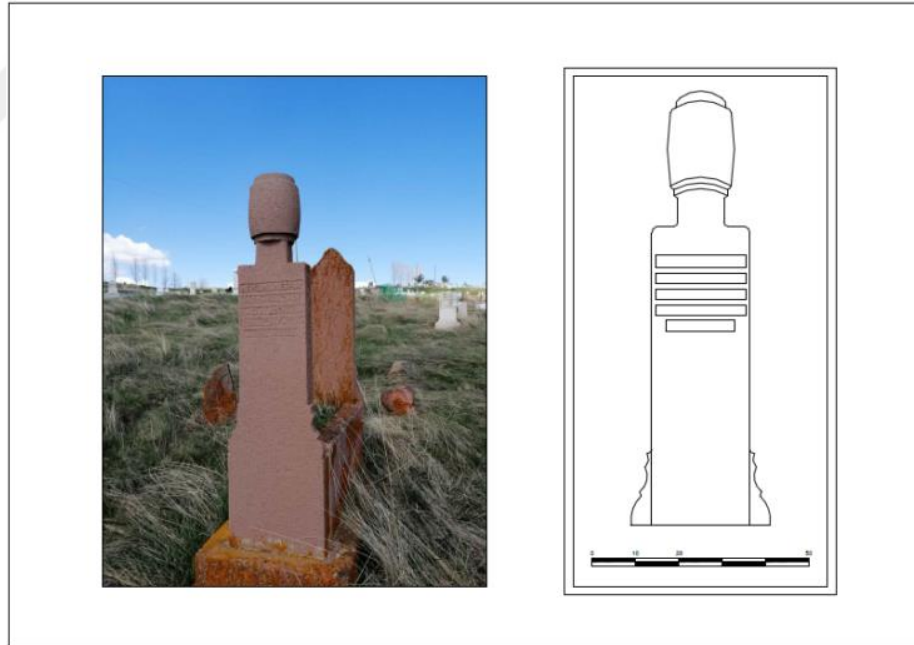
-MERHUMU MAĞFUR

-NARMANLI ZADE

-HACI ALİ BEYİN

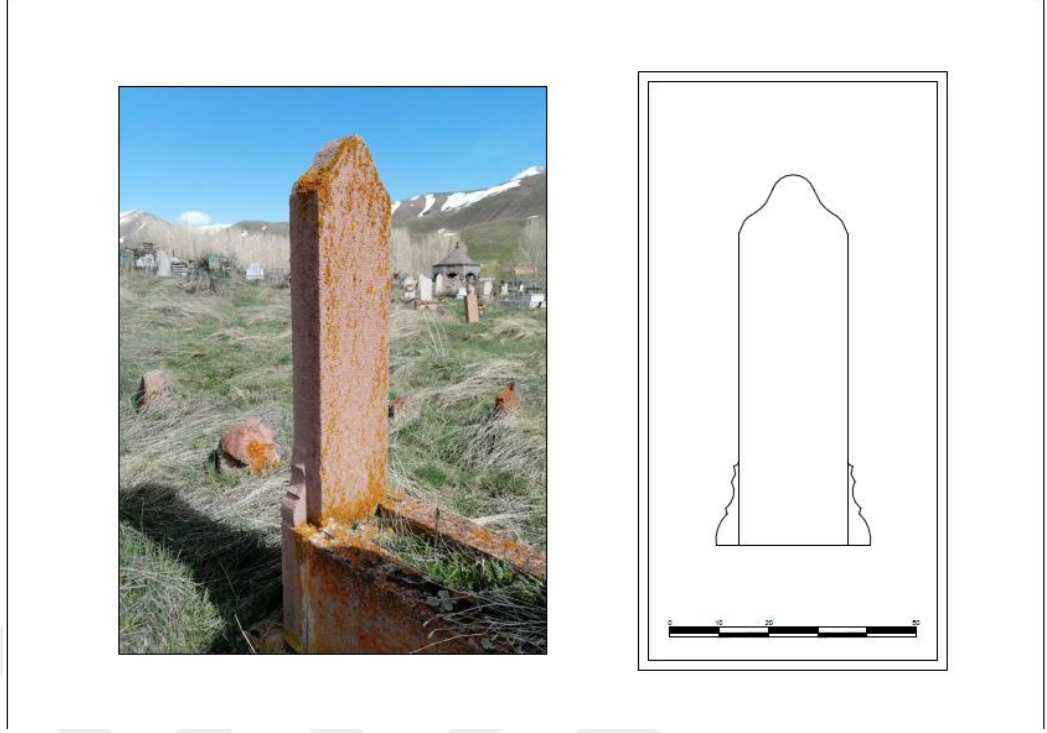
-RUHİ İÇİN FATİHA

-11 ARALIK 1930 M.

Görsel. 2. 358: Hacı Ali Bey'in Mezarı ve Baş Şahide

Çizim 137: Hacı Ali Bey'in Mezarı ve Baş Şahide Çizimi

Görsel. 2. 359: Hacı Ali Bey'in Ayak Şahidesi

Çizim 138: Hacı Ali Bey'in Ayak Şahidesi ve Çizimi

2.79. ÖMER TEVFİK EFENDİ'NİN MEZARI

Katalog No: 79

Görsel No: 362-363

Çizim No: 141

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Erkek Mezarı

Kitabe ve Tarih: 1300 H./ 1883 M.

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Ayak ve Baş Şahidelerin Başlık Kısımları Kırık Halde Olduğu İçin Mevcut Değil.

Malzeme: Beyaz Taş

Tanımı; Mezar, Hacı Ömer Tevfik isimindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezarın baş kısmı kırıldığı için başlık kısmı hakkında bilgi verilememektedir. Mezarın üst kısmı zamanla oluşan otlardan ötürü kapanmıştır. Doğanın tahribatından ve insanların zarar vermesinden ötürü mezar taşları yıpranmış olup Şahidenin üst kısımları kırılmıştır. Mezar, Hünkâr hanımın ve Ömer Tevfik'in beyin mezarının hemen yakınında yer almaktadır.

Baş Şahide: 1m x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup her satırı ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin mezar içene bakan yüzeyi oldukça sade tutulmuştur.

Şahidenin üst kısmında muhtemelen yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, kavuk veya fes tipi bir başlık uygulanmış olması muhtemeldir. Fakat bu kısım kırık olduğu için kesin bir şey söylenememektedir.

Malzeme olarak beyaz taş kullanılmıştır.

Ayak Şahide: 70 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin üst kısmı kırık olduğu için kesin bir şey söylenememektedir.

Mezar olarak beyaz taş kullanılmıştır.

Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L HAYYÜ'L BÂKİ

-EL MERHUM EL MAĞFUR EL MUHTAÇ İLA RAHMETİ

-RABBİHİL GAFUR YUSUF HAFIZ EFENDİ ZADE

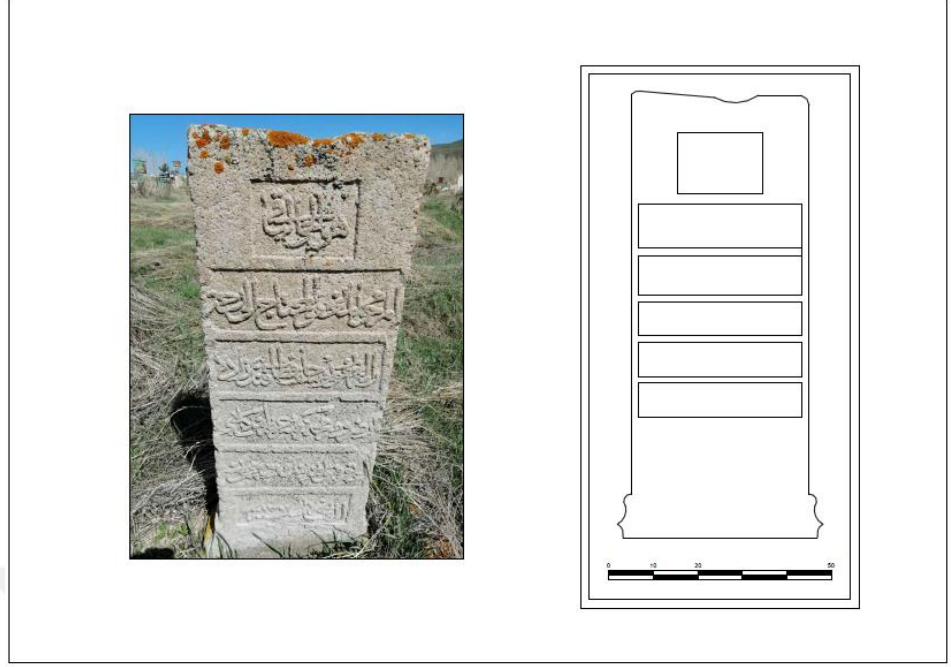
-ERZURUM MAHKEMİ ŞERİYYE BAŞKÂTİBİ

-ÖMER TEVFİK EFENDİNİN RUHİ İÇÜN

-EL FATİHA SENE 1300 H.

Görsel. 2. 360: Ömer Tevfik Efendi'nin Mezarı

Görsel. 2. 361: Ömer Tevfik Efendi'nin Baş Şahide Dış Yüzü
Çizim 139: Ömer Tevfik Efendi'nin Baş Şahide Dış Yüzü Çizimi

2.80. KİTABESİZ MEZAR

Katalog No: 80

Görsel No: 364

Çizim No:-

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: -

Kitabe ve Tarih: -

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Baş ve Ayak Şahide Üst Tarafları Kırık Halde Mevcuttur.

Malzeme: Beyaz Taş

Tanımı; Mezarın üzerinde herhangi bir kitabesi olmadığı için kime ait olduğu bilinmemektedir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezarın baş kısmı kırıldığı için başlık kısmı hakkında bilgi verilememektedir. Mezarın üst kısmı zamanla oluşan otlardan ötürü kapanmıştır. Doğanın tahribatından ve insanların zarar vermesinden ötürü mezar taşları yıpranmış olup şahidenin üst kısımları kırılmıştır.

Baş Şahide: 1.10 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına ve içine bakan yüzeyinde herhangi bir kitabesi bulunmamaktadır. Şahidenin yüzleri oldukça sade ve düz bir şekildedir. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşına inmektedir. Şahidenin üst kısmı kırık olduğu için başlık kısmı hakkında bilgi verilememektedir.

Malzeme olarak beyaz taş kullanılmıştır.

Ayak Şahide: 60 cm x 40 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin üst kısmı kırık olduğu için kesin bir şey söylenememektedir.

Malzeme olarak beyaz taş kullanılmıştır.

Görsel. 2. 362: Kitabesiz Mezar Taşı

2.81. PAKİZE HANIM'IN MEZARI

Katalog No: 81

Görsel No: 365-367

Çizim No: 142-143

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Kadın Mezarı

Kitabe ve Tarih: -

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı; Mezar, Pakize isimindeki bir kadına aittir. Mezar; baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahideden oluşmaktadır. Mezar başlık kısmı bitkisel motifli olup, yaprak motifli başlıklı olarak düzenlenmiştir. Doğanın tahribatı ve insanların zarar vermesinden ötürü taşlar yıpranmıştır.

Baş Şahide: 1.24 cm x 33 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içine bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Sülüs hatlı olup, her satırı ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde toprağa gömülüdür. Şahidenin dışa bakan yüzeyi muntazam ve sade tutulmuştur. Şahide torağa gömülü olduğu için yıkılmakta olup bu yüzden ötürü ipe mezarlığın çevre duvarına bağlanmıştır.

Şahidenin üst kısmında yastık formu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, oldukça muntazam bir boyunluk ve bitkisel motifli bir başlıkla son bulmaktadır. Başlık kısmı; yaprak 24 cm. (boyun kısmı dâhil) ölçülerine sahiptir. Boyun kısmı; 7 cm. ölçülerinde olup baş şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.24 cm x 33 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahidenin iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, düz kesimli bir alınlıkla son bulmaktadır.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber taşı malzemelidir.

Kitabe ve Tarihi;

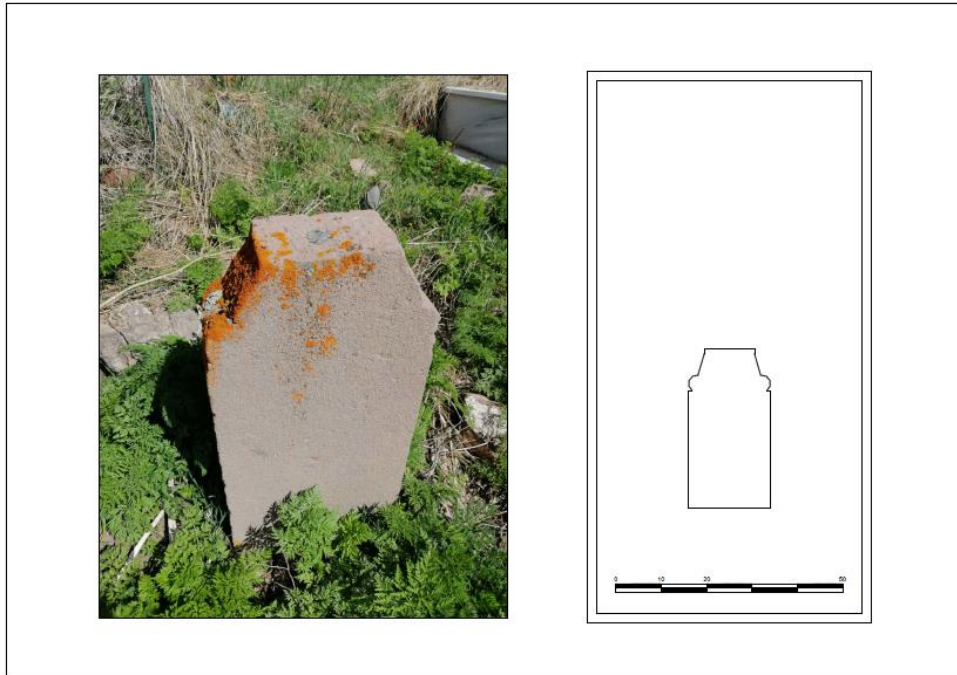
-HÜVE'L BÂKİ
-EL MERHUM EL MAĞFURE
-SEFERBEY ZADE
-TEVFİK BEG HALİLESİ
- PAKİZE HANIMIN RUHİ İÇÜN
-EL FATİHA

Görsel. 2. 363: Pakize Hanım'ın Mezarı

Görsel. 2. 364: Pakize Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 140: Pakize Hanım'ın Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 365: Pakize Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi
Çizim 141: Pakize Hanım'ın Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

2.82. EDİBE BİLİCİ'NİN MEZARI

Katalog No: 82

Görsel No: 368-369

Çizim No: 144-145

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Kadın Mezarı

Kitabe ve Tarih: -

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam Fakat Zamanla Taşlarda Eğilme Olmuştur.

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı; Mezar, Edibe Bilici ismindeki bir kadına aittir. Mezar; baş şahide ve ayak şahideden oluşmaktadır. Mezar başlık kısmı bitkisel olup, yaprak motif başlıklı olarak düzenlenmiştir. Doğanın tahribatı ve insanların zarar vermesinden ötürü taşlar yıpranmıştır. Şahideler de arkaya doğru bir eğilme görünmektedir.

Baş Şahide: 1.50 cm x 35 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına bakan yüzeyinde beş satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Latin harfli olup, her satırı ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin içe bakan yüzeyi muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin hemen ön kısmın mermer bir başka taş konulmuştur.

Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemer alınlıklı başlıklı olarak düzenlenmiştir.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.30 cm x 35 cm ölçülerine sahiptir.

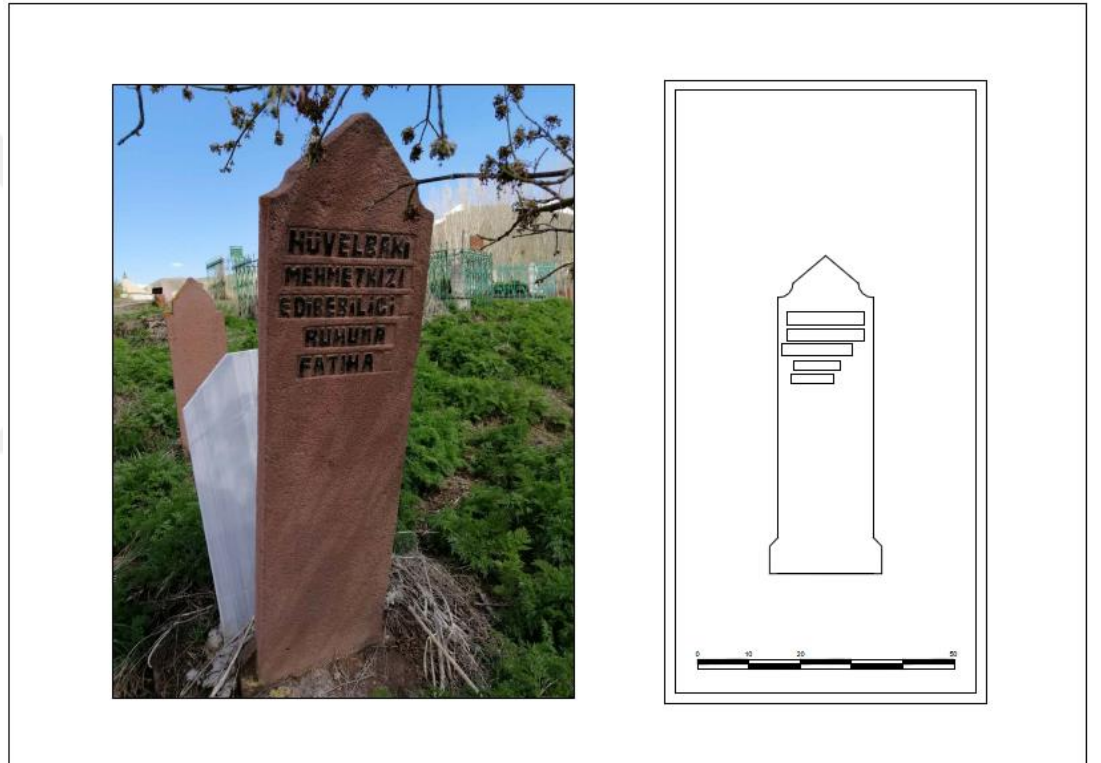
Ayak şahidenin iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin üst

kısımında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemerli alınlıkla başlıklı olarak düzenlenmiştir.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber taşı malzemesidir.

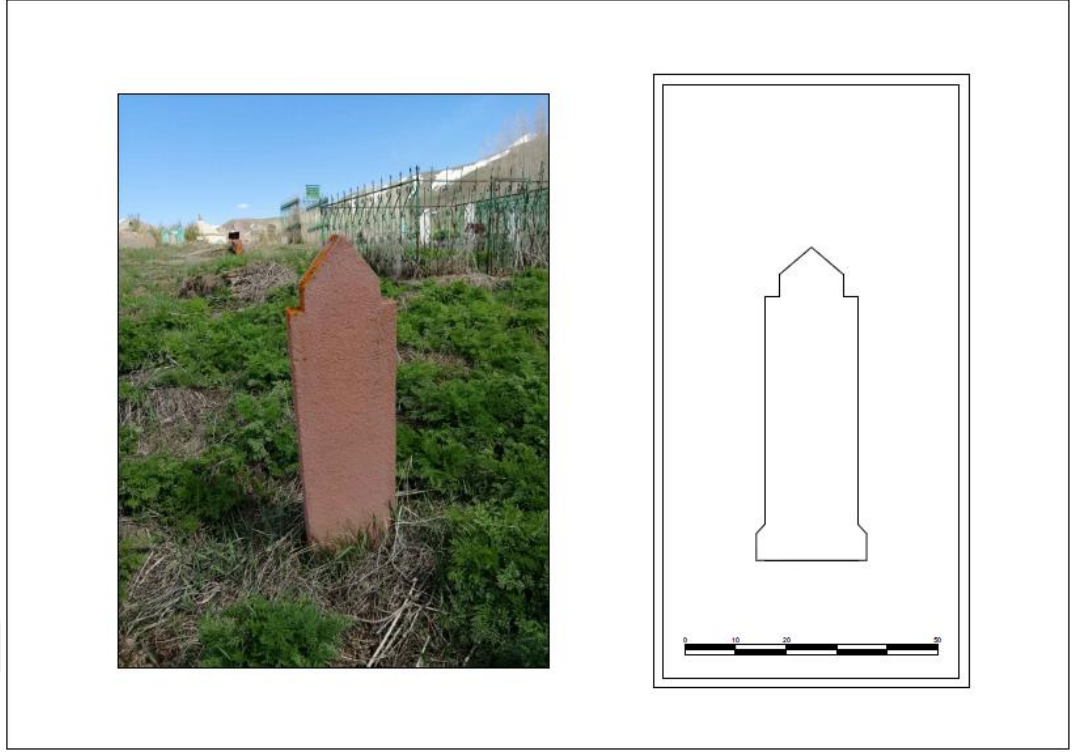
Kitabe ve Tarihi;

-HÜVE'L BAKİ
-MEHMET KIZI
-EDİBE BİLİCİ
-RUHUNA FATİHA

Görsel. 2. 366: Edibe Bilici'nin Mezarı ve Baş Şahidesi

Çizim 142: Edibe Bilici'nin Mezarı ve Baş Şahide Çizimi

Görsel. 2. 367: Edibe Bilici'nin Ayak Şahidesi

Çizim 143: Edibe Bilici'nin Ayak Şahide Çizimi

2.83. PEKÂR HANIM'IN MEZARI

Katalog No: 83

Görsel No: 370-371

Çizim No: 146-147

Bulunduğu Yer: Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı

Cinsi: Kadın Mezarı

Kitabe ve Tarih: 2.10.957 M. (1957)

Kitabenin Yazısı: Kabartma Tekniği

Durumu: Sağlam

Malzeme: Kamber Taşı

Tanımı; Mezar, Pekâr ismindeki bir kadına aittir. Mezar, baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır. Mezar başlık kısmı sivri kemer alınlıklıdır. Doğanın tahribatı ve insanların zarar vermesinden ötürü taşlar yıpranmıştır.

Baş Şahide: 1.85 cm x 50 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar dışına bakan yüzeyinde altı satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Latin harfli olup, her satırı ayrı ayrı kartuş içerisine alınmıştır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin içe bakan yüzeyi muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmı yeşil renge boyanmıştır.

Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, başlık kısmı sivri kemer alınlıklı olarak düzenlenmiştir.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber (Hanoğlu, 2006: 77) taşı malzemelidir

Ayak Şahide: 1.40 cm x 50 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahidenin iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin alt tarafı dışarı doğru çıkıntılı bir şekilde mezar taşıyla mezar taşıyla

bütünleşmektedir. Şahidenin üst kısmında omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, sivri kemerli alınlıkla başlıklı olarak düzenlenmiştir.

Mezar taşı, yöreye özgü kamber taşı malzemesidir.

Mezarın Pehle Kısımı: 2 m. uzunluğunda olup, 50 cm. yüksekliğe sahiptir. Pehle kısmı oldukça yüksek tutulmuştur. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır.

Kitabe ve Tarihi;

-SARAÇ HACI

-MUSTAFA ÖZDER

-ANNESİ

-PEKAR HANIMIN

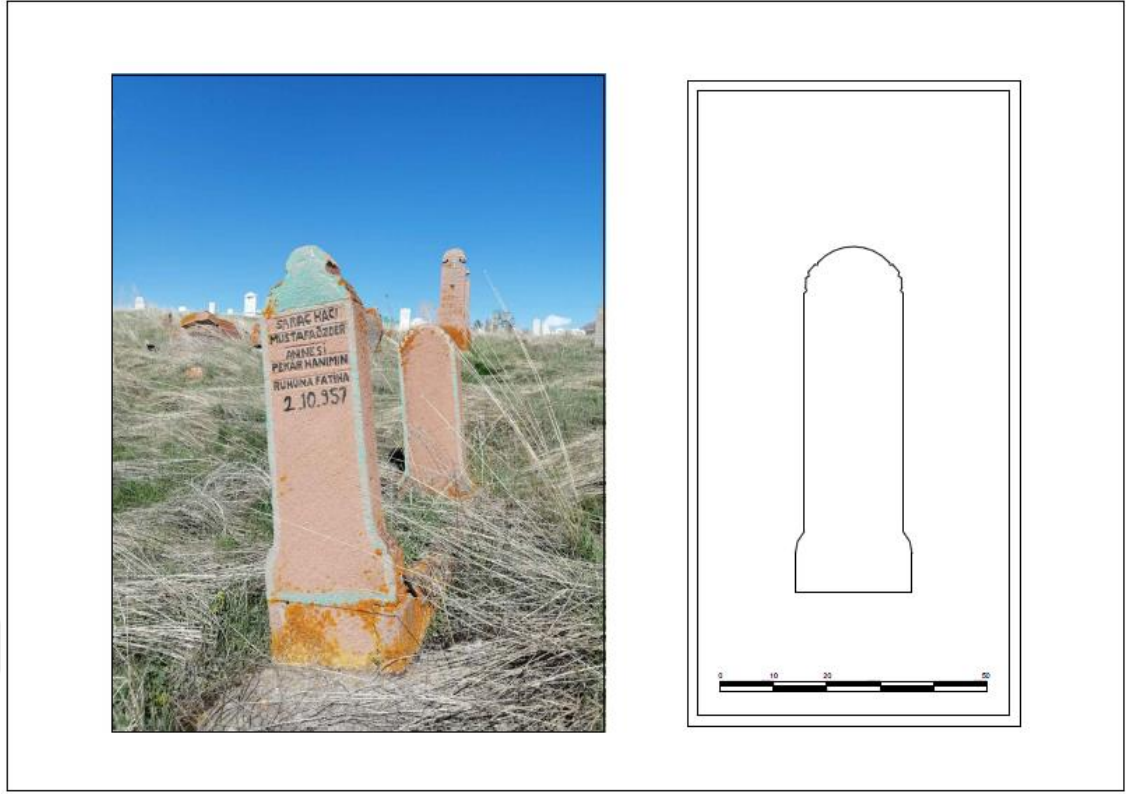
-RUHUNA FATİHA

-2.10.957 M. (1957)

Görsel. 2. 368: Pekâr Hanım'ın Mezarı ve Baş Şahidesi

Çizim 144: Pekâr Hanım'ın Mezarı ve Baş Şahide Çizimi

Görsel. 2. 369: Pekâr Hanım'ın Mezarı ve Ayak Şahidesi

Çizim 145: Pekâr Hanım'ın Mezarı ve Ayak Şahide Çizimi

2.84. ESSEYİD ABDULGAFUR HAS HOCA EFENDİ’NİN MEZARI**Katalog No:** 84**Görsel No:** 372-375**Çizim No:** 148-150**Bulunduğu Yer:** Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığı**Cinsi:** Erkek Mezarı**Kitabe ve Tarih:** D.1936- Ö.2007 M.**Kitabenin Yazısı:** Kazıma Tekniği**Durumu:** Sağlam**Malzeme:** Düz Kesme Taş

Tanımı; Mezar, Esseyid Abdulğafur ismindeki bir erkeğe aittir. Mezar tip olarak çerçeveli mezarlardandır. Baş ve ayak taşı dikdörtgen blok taşlardan meydana gelmektedir. Mezar; baş şahide, ayak şahide ve üzeri açık bir sandukadan oluşmaktadır.

Şahidenin üst kısmında kademeli yastık formulu omuzluk bölümüne yer verilmiş olup, kavuk tipi başlıklı olarak düzenlenmiştir.

Baş Şahide: 1.85 cm x 50 cm ölçülerine sahiptir.

Baş şahidenin mezar içine bakan yüzeyinde üç satırlık bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabenin yazısı Latin harfli olup, kazıma tekniğinde yazılmıştır. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir. Şahidenin dışa bakan yüzeyinde de aynı kitabe tekrarlanmıştır.

Malzeme düz kesme taş malzemelidir.

Ayak Şahide: 1.40 cm x 50 cm ölçülerine sahiptir.

Ayak şahide iç ve dış yüzeyi oldukça muntazam ve sade tutulmuştur. Şahidenin üst kısmı sivri kemer alınlıklı olarak düzenlenmiştir. Şahidenin alt tarafı düz bir şekilde mezar taşıyla bütünleşmektedir.

Malzeme düz kesme taş malzemelidir.

Mezarın Pehle Kısmı: 2 m. uzunluğunda olup, 65 cm yüksekliğe sahiptir. Pehle kısmı oldukça yüksek tutulmuştur. Baş ve ayak şahideyle bir bütünlük sağlamaktadır. Pehle kısmının yan yüzeyinde yedi satırlık arapça kitabe yer verilmiştir.

Kitabe ve Tarihi;

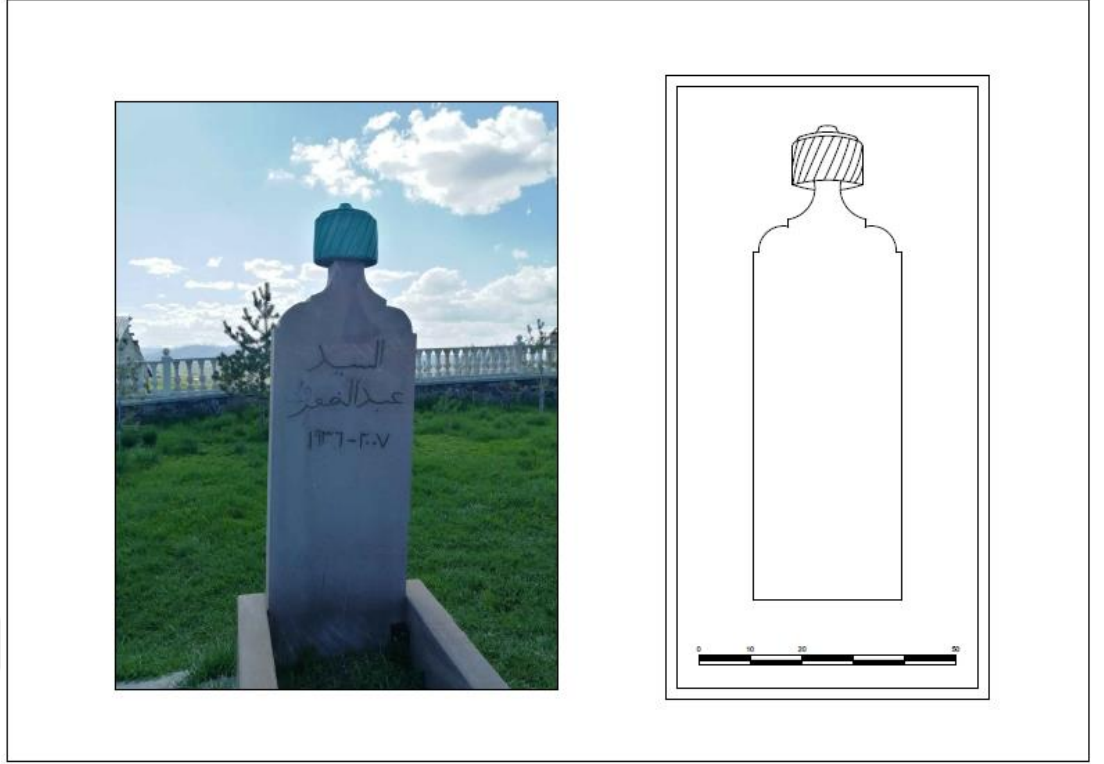
-ESSEYİD

-ABDULĞAFUR

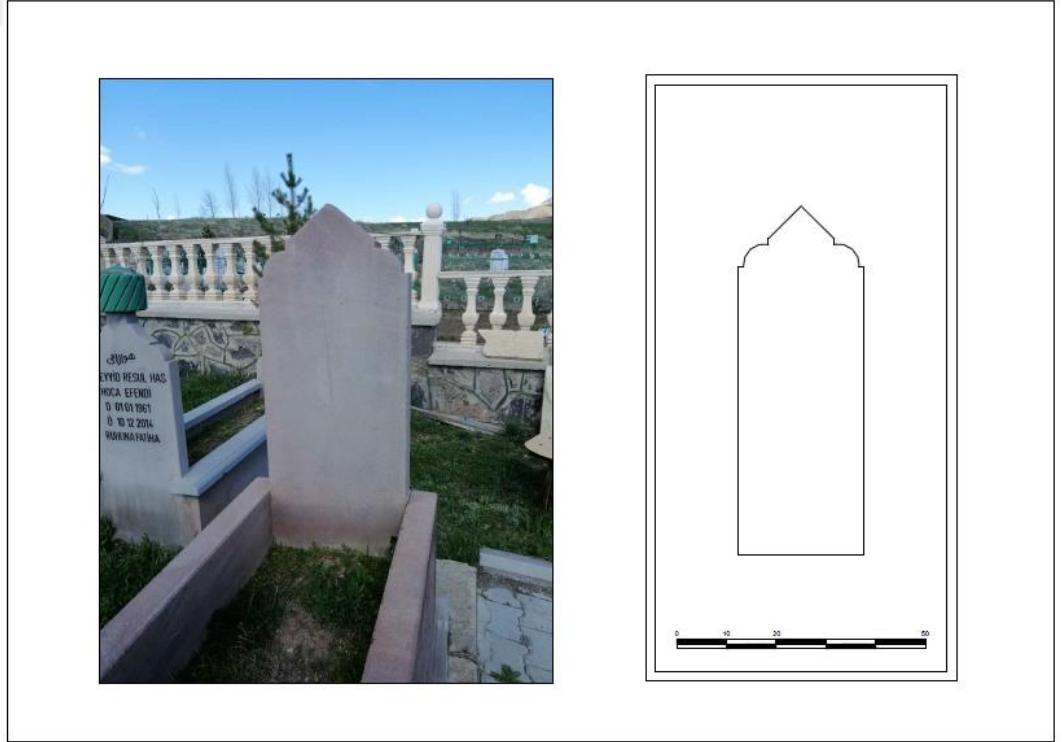
-1936-2007 M.

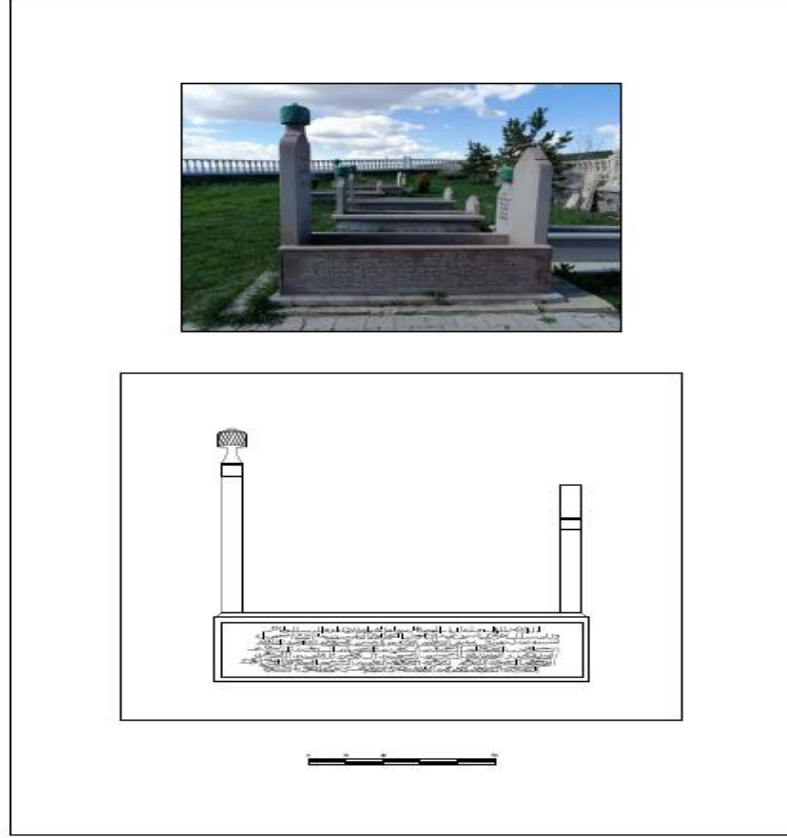
Görsel. 2. 370: Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Mezarı

Görsel. 2. 371: Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü
Çizim 146: Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Baş Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 372: Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi
Çizim 147: Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Ayak Şahide İç Yüzü Çizimi

Görsel. 2. 373: Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Mezarı
Çizim 148: Esseyid Abdulgafur Has Hoca Efendi'nin Mezarı Çizimi

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KARŞILAŞTIRMA VE DEĞERLENDİRME

Anadolu Selçuklular ve Beylikler dönemi yapılan mezar taşları (Başkan,1996: 62) sandık tipi ve şahideliler olmak üzere iki ana grupta incelenmiştir. Sosyal kültürel ve coğrafi koşulların zaman içerisinde değişikliği ile biçim ölçü ve süslemesinde bir takım alt gruplara ayrılmıştır (Başkan, 1996: 62). Mezar taşlarımız, soyut heykel sanatı ölçüleri ile karşılaştırıldığında, bu mezar taşlarının süsleme sanatlarının sınırlarını aşarak, soyutlaşma çabasında, birer soyut heykel formuna dönüştüğünü görmekteyiz (Berkli, 2007: 162). İslam inancının, puta tapıcılık kaygılarından kaynaklanan bazı kısıtlamaları, Müslüman Türklerin somut evrensel manada heykeller yapmalarını engellememiştir.

Osmanlı mezar taşlarının Selçuklu ve Beylikler dönemi mezar taşlarına göre en belirgin özelliği daha sade, ağırbaşlı ve formların net oluşudur (Haseki, 1996: 27).Selçuklu taç kapılarında görülen mezar taşlarına yansıyan karmaşıklık, Osmanlı mezar taşlarında görülmez. Osmanlıda figüratif elemanlara rastlanmamış ve ölen kişinin kimliğini belirten semboller kullanılmıştır. Tarih öncesi devirlerden beri insanoğlu, malzemeyi üç boyutlu olarak düzenlemek istemiş, bu duygu Türklerde özellikle heykelde ayrı bir uygulamayla İslam dini-inancı çerçevesinde, bilhassa mezar taşlarında yeniden yorumlanma imkânı bulmuştur (Berkli, 2007: 162).

Devlet ve din adamlarının, âlimlerin, askeri kuruluşların, serpuşları birbirinden farklı olarak ele alınmıştır (Haseki, 1996: 27). Selçuklu ve kültürünün oluşturduğu figüratif olmayan mezar taşları geleneği Anadolu'nun Doğu Güneydoğu, orta ve batı bölgelerinde yaygındır. Şahideler' in baş kısmı çoğu kez mihrap görünümünde olup taşlar üzerinde bulunan süs öğeleri eski gelenek ve inançlarla bağlı olarak gelişim göstermektedir (Haseki, 1976: 22).

Osmanlı devletinde 19.yüzyılın ilk çeyreğinden sonra serpuş formu başlık yerini fes tipi başlık formu yerini alır. II. Mahmut zamanında yeni kıyafet kanunu uygulanmaya başlaması ve fesin resmi başlık olarak kabul edilmesi mezar taşına da yansımaktadır (Haseki, 1996: 27). Kadın mezar taşlarında fes, kavuk, sarık tipi başlıklara yer verilmemiştir. Bunların yerine kadını simgeleyen süs motifine (Haseki, 1996: 27) ve stilize edilmiş soyutlaştırılmış bitkisel motiflere yer verilmiştir.

Bu bilgiler ışığında mezar mimarisinde dönemlere göre farklı uygulamaların görüldüğü zaman içerisinde mezar tipi, şahide ve başlık tipleri, malzeme, süsleme, işleniş tekniği yazı ve hat gibi unsurlarda bir takım çeşitlilik meydana gelmiştir.

3.1. ERZURUM DUTÇU (TUZCU) KÖYÜ MEZAR TAŞLARININ GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ

Erzurum ve çevresinde çeşitli dönemlere ait yapılmış olan mezarlıklar ve mezar taşları mevcuttur. Erzurum Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre mezarlığında bulunan Erzurum da yetişmiş olan önemli tarikat mensupları, mutasavvuf kişiler, önemli devlet işlerinde bulunmuş kişiler ve bu köye mensup şahıslara ait olarak bu mezarlık içerisinde seksen dört adet mezar tespit edebildik. Çalışmamızda öncelikle meşhur zatların hayatlarından bahsettik. Daha sonra mezarların kime ait olduğunu, mezarların tip, malzeme, yazı, form, süsleme ve teknik konular üzerinden değerlendirdik. Mezarlar tarih olarak değerlendirildiğinde on dördüncü, on yedinci, on sekizinci, on dokuzuncu ve yirminci yüzyıla ait mezar taşları olarak tespit edildi. Erkek ve kadın mezar taşları olarak tip, form ve süsleme olarak birbirlerinden ayrılmaktadırlar.

Araştırmasını yaptığımız mezarların çerçevesi, kapaklı, toprağa gömülü mezar taşları olarak düzenlenmiş olduğu görülmektedir.

3.2. ERZURUM DUTÇU (TUZCU) KÖYÜ YUNUS EMRE MEZARLIĞI ERKEK VE KADIN FORMLU MEZAR TAŞLARININ GENEL YAPISI

Mezar taşlarını incelememizde, Yunus Emre Mezarlığında bulunan mezarların birçoğu önemli âlim-uluma, şeyh, derviş ve tarikat mensuplarına ait olduğu görülmüştür. Mezarlığın üst kısmında yer alan, Şeyh Ali Hacı Haşıl Babanın, Şeyh Hacı Rasim Pilatin Babanın mezar taşlarının ve mezarın hemen önündeki bahçe içerisinde yer alan, Haşızade Muhammet Nuri Efendi'nin, Haşizade Refik Efendi'nin, bahçe dışında yer alan, Yusuf Bey'in, Nevres Baba'nın, İsmail Sırrı Tokadi'nin, Muhammed'ül Müntinanın, Şeyh Abdülbaki Efendi'nin, Eyüb Dede'nin ve Yunus Emre, Tabduk Emre, Esseyyid Abdulgafur Hoca'nın ve burada yatmakta olan diğer erkeklerin mezar taşlarının sağlam olması ve soyutlaştırılmış erkek heykel formunda olmaları dikkat çekicidir.

Bu mezar taşları Erzurum Merkezde yer alan Derviş Ağa Cami Haziresinde yer alan mezar taşları ve Ayaz Paşa Cami Haziresinde yer alan mezar taşları (Hanoğlu, 2006: 84-85; Taşyürek, 2013: 84), Caferiye Cami Haziresinde yer alan mezar taşları ve Habib Baba Türbesi içerisinde ve Kars Kapı Şehitliği, Yeğenağa Cami Haziresi, Asri Mezarlıkta yer alan Meşhurlar Sufhesi, Esad Paşa Haziresi (Taşyürek, 2013: 86, Hanoğlu, 2006: 94-95,110) içerisinde yer alan mezar taşlarıyla tip ve form olarak benzerlik göstermektedir. Yunus Emre ve Tabduk Emre'nin şahideleri mihrap görünümünde olup bu tip mezar taşları genellikle Selçuklu ve Beylikler dönemindeki (Haseki, 1976: 22) mezar taşlarıyla benzerlik göstermektedir.

Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre Mezarlığında yatmakta olan kadınlara ait tespit on sekiz adet mezar taşları bulunmaktadır. Kundakçı Güller Hanım, Hafize Hanım, Fadime Ökten Hanım, Firdevs Hanım, Hafıye Karataş Hanım, Kadriye Nişli Hanım, Zehra Hanım, Asiye Hanım, Zekiye Hanım, Hanife ve Saide Hanımların, Güllüzar Kılığı Hanım, Nazlı Balama Hanım, Hanım Gelişken Hanım, Hünkâr Hanım, Pakize Hanım, Edibe Bilici Hanım, Pekar Hanım adındaki kadınlara ait olan mezar taşlarının soyutlaştırılmış heykel formlu olarak ele alınmıştır.

3.3. ERZURUM DUTÇU(TUZCU) KÖYÜ YUNUS EMRE MEZARLIĞI ERKEK VE KADIN FORMLU MEZAR TAŞLARININ BAŞLIK BİÇİMLERİ

İncelediğimiz mezarlardan atmış altı tanesi erkek mezarı olup on sekiz tanesi kadın mezarıdır. Kadın ve erkeklere ait olan Şahideler biçim, form ve başlık tipleriyle birbirinden ayrılmaktadır. Erkek baş şahidelerinde görülen kavuk, sarık, fes (Hanoğlu, 2006: 80) tipi ve mihraba benzeyen (Haseki, 1976: 22) başlık formları görülmektedir. Bu başlık formlarının belirlenmesinde kişilerin yetişmiş olan önemini vurgulamakta, önemli şahsiyetler için yaptırılmıştır.

İncelenen kadın mezar taşları baş şahidelerinde başlık formlarında bitkisel süslemeye yer verilmiş olup genellikle yaprak motifini andıran istiridye kabuğu veya yelpaze şeklinde düzenlenmiştir. Günümüz mezar anlayışında cinsiyet belirten bu uygulamalar nadiren rastlanılmakta genel olarak mezar baş ve ayak taşları dikdörtgen blok mermer veya taşlar başlıksız olarak yapılmaktadır.

3.4. ERZURUM DUTÇU(TUZCU) KÖYÜ YUNUS EMRE MEZARLIĞI ERKEK VE KADIN FORMLU MEZAR TAŞLARININ YAZI VE MOTİFLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Mezar taşları incelendiğinde kitabelerin yazısı Sülüs Hatlı ve Latin Harfli olarak yazılmıştır. Genellikle baş şahidenin iç veya dış yüzeyi üzerinde yer alan kitabelerde mezarda yatan kişilerin kimliğini belirtir şekilde düzenlenmiştir. Zeynel İmamı Hacı Osman Efendi'nin, Haşiizade Muhammet Nuri Efendi'nin, Habib Baba Hz. Dördüncü halifesi El Hac İbrahim'in, Fazıl Molla Efendi'nin hem baş hem de ayak şahidelerinde kitabeye yer verilmiştir.Bu uygulama ile mezarlıktaki diğer örneklerden farklılık göstermektedir. Günümüzde mezar taşları üzerinde bu kadar detaylı kitabeye yer verilmeyip sadece isim, soy isim, ölüm ve doğum tarihleri verilmektedir. Muhammet Kara Beg 'in baş şahidesinin iç yüzeyinde (Görsel:197-201), yer alan kitabenin ilk iki satırı kazıma tekniğinde yazılmış olup ve diğer beş satırı kabartma tekniğinde yazılmıştır.

Çalışmamızda yaptığımız incelemelerde mezar taşları kitabelerinde iki çeşit yazı türü kullanılmıştır. Sülüs hatlı ve Latin harfli olan kitabelerde teknik olarak, kabartma ve kazıma tekniğinde ele alınmıştır.

Nazım Köse'nin mezar taşında baş şahidenin dış üzerinde (Görsel:282-288) hem Sülüs hatlı hem de Latin harfli kitabeye aynı yüzey üzerinde yer verilmiştir. Bu uygulamanın diğer bir örneğini Halit Çal'ın Ankara Boyabat Mezarlığında bulunan 225 ve 226 numaralı (Çal, 2015: 115) baş ve ayak şahidelerinde görmekteyiz.

Dutçu (Tuzcu) Yunus Emre Mezarlığı İçerisindeki Nazım Köse'nin Mezarı Baş ve Ayak Şahideleri (Ebru Işık)

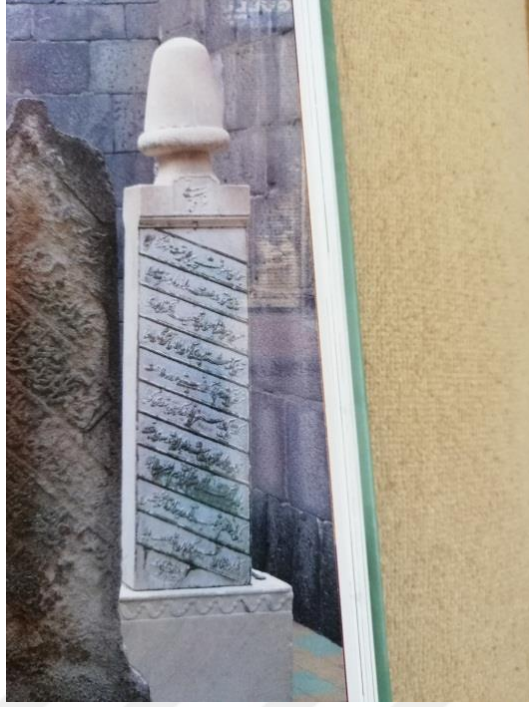

Halit Çal'ın Ankara Boyabat Mezarlığında Bulunan 225 ve 226 Numaralı Baş ve Ayak Şahide (Çal, 2015: 115)

Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in (Görsel:323-329), baş şahidesi Erzurum merkezde bulunan Habib Baba türbesi (Taşyürek, 2013: 47) içerisindeki mezar taşıyla benzerlik göstermektedir.

Habib Baba Hazretleri'nin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim'in Mezarı Baş Şahide (Ebru Işık)

Erzurum Merkezde Bulunan Habib Baba Türbesi İçerisindeki Mezarın Baş Şahide
(Taşyürek, 2013: 47).

Mezarlarda baş ve ayak şahide üzerinde bitkisel ve geometrik süslemeye yer verilmiştir. Genelde bu süslemelerde hayat ağacı, lale, selvi ağacı, kandil, zencirek motifleri kullanılmıştır. Haşiiizade Refik Bey'in ayak şahidesi iç yüzü üzerinde lale ve kandil motifine, Kabe Mescidi İmamı Rıfat Kalanın ayak şahidesi iç yüzey üzerinde kandil motifine, Recep Ağanın baş şahidesinin her iki yan yüzeyinde kandil motifine, Nazım Köse'nin ayak şahidesinin iç yüzeyinde, Hacı Fehim Hafız Sait, H. Hafız Hamit Efendiler ve Kotan Ağa'nın mezarları ayak şahidenin iç kısmına gelen bölüm üzerinde bitkisel bezemeye yer verilmiştir.

Mezar taşlarında en yaygın kullanılan ağaç sembollerinden biri 'hayat ağacı' motifidir. Bu motif, orta saya kökenli bir motif olup, kullanımı MÖ.8. yüzyıllara kadar inmektedir. Hayat ağacı ve dalları Allah katına yükselmeyi sembolize etmektedir. Hayat ağacı bolluk ve bereketin simgesidir. Meyveli ağaç ise insan-ı kâmil-i temsil etmektedir (Baş, 2009: 552).

Kandil motifinin mezar taşları üzerinde yoğun olarak kullanılmasının sebebi şöyle izah edilmektedir. Bilindiği üzere kandil ışık olarak karanlığı aydınlığa çıkarmada en önemli araç, karanlıkta bize yol gösteren önümüzü aydınlatan sembolik bir anlamı

ifade etmektedir. Tasavvufi anlamda da kandil, ölen kişinin ameli olarak öteki dünyada hem kabrinin hem gideceği mekanın nur veya ışık içerisinde olmasını sembolize eder. Şahidelerin üst kısımlarında yer alan hafif sivri kemerli kısım gök kubbeyi sembolize eder. Türk sanatındaki kozmik üslubunun çıkış yeri olan Orta Asya'daki erken örneklerinde anlam kazanmaya başlayan kozmik anlayışın sanata yansımaları ve bunun daha çok tekstil ve mezar yapılarında karşımıza çıkması ve bu şekilde ilişkilendirilmesi anlamlı kılmaktadır. Kandil motifinin ağırlıklı olarak mezar taşını sembolize etmesinden ziyade seccadelerin ortasındaki mihrap nişine yerleştirilmiş kandil motifiyle anlamlandırılan amelle ilişkisidir. Ayrıca kandilin Kurandaki Nur Suresinin de sembolik olarak kandil şeklinde sevilerek seccadelere işlenmesi söz konusudur (Akt.Yunus Berkli).

Ölüm ve faniliğin sembolü olarak kullanılan selvi ağacı mezar taşlarında en çok kullanılan motiflerdendir. Kendine has bir kokusu olan ve yaz kış yeşil kalan 'selvi ağacı' Allah'ı birlemeği sembolize eder. Allah lafzının ilk harfi olan elife de benzetilen selvinin sallanırken yapraklarından çıkan 'hu' sesiyle Allah'ı zikrettiğine inanılır. Dalları kolay sarsılmaz, bu haliyle sabrın ve temkinin sembolüdür. Dik ve doğru duruşu ile doğruluğu ve dürüstlüğü temsil eder. Selvinin üst dalının eğri durması yaratmanın karşısında boynu bükük kalmayı, aciziyeti ifade eder. Mezar taşlarında görülen boynu bükük selvi yitirilenin ardından boynu bükük kalmayı ve sabretmek gerektiğini hatırlatır (Baş, 2009: 553).

Lale motifi 12. yüzyıldan itibaren çokça kullanılmıştır (Baş, 2009: 553). Lale motifi islam tasavvufunda Allah'ı (Ersoy, 1996: 3) remzeder. Allah ismindeki harfler ile lale kelimesinin yazılışındaki harflerin ebcet hesabına göre sayı değerleri aynıdır (Baş, 2009: 553).

Yazıların ilk satırında Hüve'l Bâki veya Hüve'l- Hayyü'l Bâki olarak başlaması ALLAH'IN (cc) adı anılarak baki olanın o olduğu belirtilerek kitabeye başlayıp ikinci satırda El merhum ve El mağfur yazmakta olup eğer kadın mezarıysa genelde El merhume ve El Mağfure yazısı geçmekte ve ikinci kısımda ise ölenin kimliği son satırda ya Fâtiha isteği ya da ölüm tarihi yazılıdır. Bu yazıların bir kısmı günümüze tam ulaşmışken diğer bir kısmı tahrip olduğundan ötürü tam okunamamıştır.

3.5. ERZURUM DUTÇU(TUZCU) KÖYÜ YUNUS EMRE MEZARLIĞI ERKEK VE KADIN FORMLU MEZAR TAŞLARININ MALZEME AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Taş işçiliğinin güzel örnekleri arasında yer alan Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre mezarlığında, kamber taş, mermer, düz kesme taş, beyaz taş, siyah taş malzemeli olarak uygulanmıştır. Erzurum yöresine özgü olarak kullanılan bu taşlar Erzurum şehir merkezinde yer alan, Derviş Ağa cami haziresi, Ayaz Paşa cami haziresi (Hanoğlu, 2006: 84-85; Taşyürek, 2013: 84), Caferiye cami haziresi, Habib Baba türbesi, Kars Kapı şehitliği, Yeğenağa cami haziresi, Asri mezarlıkta yer alan meşhurlar sufhesi ve Esad Paşa cami haziresi (Taşyürek, 2013: 86; Hanoğlu, 2006: 94-95- 110) içerisinde yer alan mezar taşlarında kullanılan malzeme ile Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre mezarlığında kullanılan taş malzemeleri birbirleriyle benzerlik göstermektedirler.

Siyah taş malzemeli olan mezar taşı (Görsel:342-344), mezarlıkta farklı bir örneğine rastlanmamakla beraber bu mezarın kime ait olduğu bilinmemektedir. Çünkü mezar taşında herhangi bir kitabesi mevcut değildir. Mermer taş malzemeli mezar taşları daha çok günümüze yakın tarihli olup dönem özelliklerini yansıtmaktadır. Kamber taş malzemeli olanlar ise mezarlıkta örneğine çokça rastladığımız ve çalıştığımız abidevi eserler arasında yer almaktadır.

Mezarlıkta birkaç mezarın etrafı demir parmaklıkla çevrelenmiştir. Mezarlıklar bu şekilde koruma altına alındığı düşünülmektedir.

3.6. YUNUS EMRE VE TABDUK EMRE’NİN TÜRBESİ

Yunus Emre ve Tabduk Emre’ye ait olan türbe, mezarlığa girişin hemen sağ tarafında yer almaktadır. Mezarlığın ortasındaki türbe baldaken tarzda düzenlenmiştir. Erzurum’da inşa edilen bu tarz türbelerin en anıtsal örneklerinden biridir.

Erzurum merkezde yer alan Derviş Ağa, Ane Hatun, Mahmut Paşa türbesi (Hanoğlu, 2006: 84-85) örnekleriyle birbirine benzemektedir. Derviş Ağa türbesinden farklı olarak, türbenin planı ve üst örtü düzenlemesidir. Derviş Ağa ve Ane Hatun Türbesi dört sütunlu olup üst örtü de farklılık göstermektedirler. Yunus Emre ve Tabduk Emre’nin türbe planı sekizgen planlı olup, sekiz sütunlu, yuvarlak kemerlerle birbirine bağlanmış, üst örtü sekizgen piramidel bir küllahla kapatılmıştır. Derviş Ağanın

baldaken tarzındaki türbesinin üst örtüsü kubbenin tam ortasına da aydınlanma fenerine yer verilmiş (Hanoğlu, 2006: 84-85) iken Yunus Emre ve Tabduk Emre'ye ait olan türbenin üst örtüsü sekizgen planlı piramidel bir küllahla kapatılmıştır. Yunus Emre ve Tabduk Emre'ye ait olan türbe üst örtü olarak Mahmut Paşa türbesi ve Ane Hatun türbesiyle kapalı olarak düzenlenmesiyle benzer fakat tamamen üst örtü biçimiyle Rabia Hatun Kümbetinin üst örtü biçimine benzemektedir.

Yunus Emre ve Tabduk Baba'nın türbesi sekizgen planlı olup üst örtüsü sekizgen piramidel küllahla kapatılmıştır.

Baldaken tarzında düzenlenen türbe sekizgen planlı, yuvarlak kemerlerle birbirine bağlı, sütunların alt ve üst kısmında yuvarlak bileziklere yer verilmiştir. Türbe sekiz yönden açıklıklı yuvarlak kemeri oluşturan taşların rengi beyaz ve siyah olarak düzenlenmiş olup siyah ve beyaz renk kullanılarak farklı bir uygulamaya gidilmiştir.

Türbe kesme taştan, yana açık kemerler üzerinde oturan bir Piramidal küllah ile örtülüdür.

Kesme taş malzemeli türbeni sekiz yönü açık olan türbenin dışında siyah renkli demir parmaklılarla çevrili, baş ve ayak şahideden oluşan Yunus Emre ve Tabduk Emre'nin mezarı bulunmaktadır. Şahideler yöreye özgü Kamber taşındandır. Malzeme olarak Erzurum Merkezde yer alan, Esat Paşa Camii haziresi, Yeğenağa Camii haziresi, Derviş Ağa Cami, Caferiye Cami Haziresi Haziresi (Hanoğlu, 2006: 157-158) ve Narmanlı Cami Haziresi (Taşyürek, 2013: 92-93) mezarlık taşlarıyla benzerlik göstermektedir. Türbenin kubbe örtü biçimi ve kullanılan malzemeyle Rabia Hatun türbesine benzemektedir. Türbenin sekizgen piramidel küllah kısmıyla aynı örtü biçimli olup burada küllah üzerindeki geometrik çizgiler yatay olarak ele alınmıştır. Türbe kesme taş malzemeli olup siyah ve beyaz taş kullanılmıştır.

SONUÇ

Tarihi geçmişiyle Erzurum birçok kültür ve medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Her dönemde imar faaliyetleriyle sürekli geliştirilen şehir, bayındır hale getirilmiştir. Türklerin şehri fethetmesiyle farklı dönemlere ait tarihi değer ve öneme sahip çeşitli eserler ortaya konulmuştur. Özellikle şehir de Saltuklular, İlhanlılar dönemine ve son olarak da Osmanlı devleti dönemine ait birçok eser bulunmaktadır. Bu eserler şehrin silüetini değiştirmiş ve önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Yapılan eserler dönemin kültürel, sosyal ve ekonomik özelliklerini yansıtmaktadır. Sanat değere ve öneme sahip olan tarihi birer belge niteliğinde olan mezar taşları dönemim kültürel, sosyal yapısını yansıtmaktadır. Doğu Anadolu'nun hem kapısı hem de yıkılmaz kalesi olan ve tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Erzurum aynı zamanda yüzyıllar boyunca ilim ve dininde en önemli merkezlerden birisi olmuştur. Mezarlar kültürel geçmişimizle kurduğumuz bağların önemli temsilcileridir. Sanat ve Sanat Tarihi açısından önemli değer ve öneme sahip olan mezar taşları tarihi birer abide örnekleridir. Mezar taşları üzerindeki kitabelerle tarihi birer belge niteliğinde olup bulunduğu bölgenin kültürel özelliğini, tarihi geçmişini yansıtmaları bakımından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle mezar taşları doğanın tahribatına, insanların verdiği zararlara rağmen direnerek günümüze kadar ulaşmayı başarmışlardır. Mezar taşlarının korunması ve koruma altına alınması önemli bir husustur. Erzurum merkez de genellikle cami hazirelerinde mahalle aralarında ve şehir mezarlıklarında önemli alim ulemanın ve önemli kişilerin mezarlarının varlığı bilinmektedir.

Erzurum merkez Palandöken İlçesine bağlı Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre mezarlığında yaptığımız çalışmada 84 tane mezar tespit edilmiştir. 84 tane mezarın, 7 tanesinin ayak şahidelerine yer verilmemiştir. Çalışmamızda baş ve ayak taşıyla birlikte toplamda 161 tane mezar taşı tespit edilip ele alınmıştır. Mezar taşlarının üzerindeki kitabeler okunup, taşların ölçümleri alınarak, çizimleri yapıp, incelenmiş ve fotoğraflandırılmıştır. Mezar taşlarının üzerindeki kitabelerden yola çıkılarak tespit edilen Kadiri Tarikatına ve Rufai Tarikatına mensup kişilerin burada yatmakta oldukları anlaşılmıştır.

Kadiri Tarikatına mensup kişiler:

1. Şeyh Hacı Rasim Pilatin Baba

2. Şeyh Ali Hacı Haşıl Efendi
3. Nevres Baba
4. Şeyhim Eşrefi Rumi Müridi İsmail Tokadi
5. Kadiri Şeyhi Hacı Ali Galip Efendi
6. Kadiri Şeyhi Abdalbaki Efendi
7. Eyüp Dede
8. Kadiri Tarikatı Hulefasından Kırklar İmamı Hoca Mehmet Hulusi Efendi
9. Hacı Galip Efendi
10. Tarikatı Kadiriye Hulefasından Gacıroğlu Hacı Osman Efendi
11. Kadiriye Hulefasından Habib Baba Hazretlerinin Dördüncü Halifesi El Hac İbrahim
12. Kadiri tarikatı mensuplarından Halit Taccireyin

Rufai Tarikatına mensup kişi:

1. Rufai Dervişi Nevres Gür

Erzurum Dutçu (Tuzcu) Köyü mezarlığında yapılan çalışmamızda 18 tane kadın mezarı tespit edilmiştir. Kundakçı Güller Hanım, Hafize hanım, Fadime Ökten, Firdevs hanım, Hafıye Karataş hanım, Kadriye Nişli hanım, Hafız Rıfat Baykal'ın annesi Zehra hanım, Asiye Besler hanım, Zehra hanım, Zekiye hanım, Kabe Mescidi İmamı Hoca Mehmet Efendinin eşi Hanife ve kızı Saide hanımlar, Güller Kılığı hanım, Nazlı Balama Hanım, Hanım Gelişken, Hünkar hanım, Pakize hanım, Edibe Bilici, Pekâr hanım ismindeki kişilere aittir.

Araştırmamızda mezarlıkta yatmakta olan çeşitli devlet işlerinde görev almış kişiler bulunmaktadır. Vilayeti Şarkıye Baş Mühendis Rağıp Bey, Nüfus Katibi Bekir Vehbi Bey, Baş Katib Paşazade Muhammed Reşid Bey, Erzurum Mahkeme Şerıyye Baş Katibi Ömer Tefvık Efendi ismindeki kişilerdir.

Erzurum Dutçu (Tuzcu) Köyü Mezarlığında Türk tasavvufunun öncülerinden olan Yunus Emre ve Şeyhi Tabduk Emre'nin mezarları, çeşitli camilerde görev almış imam ve hocaların mezarları; Kırklar imamı hoca Mehmet Hulusi Efendi, Ayaz Paşa cami imamı Hafız Cihan Çollak, muallim ve İmam hoca Hafız Akif Efendi, Hafız Selman Sükutu, Fazıl Molla Ahmet Efendi, Kabe Mescidi İmamı Hacı Muhammet Şevki

Efendi, Zeynal imamı Hacı Hafız Osman Efendi, Habib Baba Hazretlerinin dördüncü Halifesi El Hac İbrahim Efendinin, Zeynal Müderrisi Muhammet Efendi, Abdulgafur Has hoca Efendi, Haşıl oğullarından Hâşii Zâde Muhammet Nuri Efendi, Hâşii Zâde Refik Efendi ismindeki önemli kişilerin mezarları bulunmaktadır.

Yazılar teknik olarak iki şekilde yazılmıştır. Kabartma ve kazıma tekniğinde ele alınmış olup iki çeşit yazı türü kullanılmıştır. Sülüs hatlı ve Latin harfli olarak yazılmıştır.

Malzeme olarak genelde kamber (kırmızı) taş malzeme kullanılmakla birlikte siyah taş, beyaz taş, mermer malzemedен yapılmış örnekler de mevcuttur.

Erzurum merkez Palandöken ilçesine bağlı Dutçu (Tuzcu) Köyü Yunus Emre mezarlığı köyün hemen yakınında kuzey yönde yer almaktadır. Burada yatan kişilerin tarikat mensupları, önemli devlet adamları, mutasavvuf kişiler olduğu tespit edilerek bu önemli kişilerin hayatları hakkında bilgiler toplanıp sunulmuştur. Erzurum yetiştirdiği ilim ve şahsiyetleriyle halkın gönlünde taht kurmuş olan bu mübarek zatların bir kez daha hatırlanması ve açık hava müzesi konumunda olan abidevi mezar taşları tespit edilmiştir. Katalog bölümünde incelediğimiz mezar taşlarının mevcut halleriyle bilgilerini belgelemek ve gelecek nesillere ulaşmasını sağlamak amacıyla çalışmamızı gerçekleştirdik.

KAYNAKÇA

- Açıkgozoğlu, A. S. (2005). Hekimoğlu Ali Paşa Cami Haziresindeki Tarihi Mezar Taşları. Uygulamalı Türk İslam Sanatları Kütüphanesi. İstanbul: Damla Yayınevi.
- Baş, E. (2009). Edirne Beylerbeyi Cami Haziresinde Bulunan Mezar Taşları (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Edirne Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Başar, Z. (1972). İçtimai Adetlerimiz inançlarımız ve Erzurum İlindeki Ziyaret Yerlerimiz. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Başkan, S. (1996). Karamanoğulları Dönemi Konya Mezar Taşları. Ankara: TC Kültür Bakanlığı.
- Berkli, Y. (2011). Türk Sanatında Avrasya Üslubunun Evreleri. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları. No:998.
- Berkli, Y. (2007). Erzurum ve Erzincan Çevresinde Görülen Koyun, Koç ve At Biçimli Mezar Taşları ve Sanat Tarihindeki Yeri (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Erzurum.
- Berkli, Y. (2007). “Erzurum’da Yeni Bulunan Haç Motifli Koç Heykelinin Düşündürdükleri”. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi. C.14, S.34, s.215-232.
- Çağlayan, M.Y. (2014). Erzurum Ansiklopedisi. Erzurum: Eser Basın Yayın Dağıtım Matbaacılık.
- Çal, H. (2007). Göynük (Bolu) Şehri Türk Mezar Taşları. Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü.
- Çal, H. (2015). Boyabat Mezar Taşları. Ankara: Boyabat Belediyesi Kültür Yayınları-1.
- Gündoğdu, H. vd. (2010). Sanat Tarihi Açısından Erzurum. Erzurum: Zafer Ofset Matbaacılık.
- Oğur, B.Y. (2019). “Tarikatlar Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme: Menzil Örneği”. İncelem Altı Aylık Hakemlik Beşeri Bilimler Dergisi. C.3, S.4, s.33-80.

- Oğuz, M.Ö. (2011). “Çok Mekânlı ve/ veya Çok Mezarlı Anlatı Kahramanları: Yunus Emre”, Milli Folklor, S.23, s.5-11.
- Özkan, H. (2000). “Erzincan ve Çevresinde Orta Asya Türk Geleneğini Sürdüren Bezemeli Mezar Taşları”. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S.15, s.31-47.
- Ören, E. (1984). Rehber Ansiklopedisi. İstanbul: İhlas Matbaacılık.
- Eğilmez, S. (2012). Erzurum Kuruluşundan Osmanlı Fethine Kadar. İstanbul: Mas Matbaacılık.
- Eriş, M. (2012). 81 İilde Kültür ve Şehir Erzurum. İstanbul: Acar Basım ve Cilt San. Tic. A.Ş.
- Erzurum İl Yıllığı, (1988). Erzurum 88, Ankara.
- Erzurum İl Yıllığı, (1968). Erzurum 68. İstanbul: Erzurum Valiliği.
- Erzurum İl Yıllığı, (1986). Erzurum 86. İstanbul.
- Erzurum İl Yıllığı, (1998). Erzurum 98. Ankara: Önder Matbaacılık.
- Hanoğlu, C. (2006). Erzurum Merkezde Camii Hazirelerinde Bulunan XVIII- XIX Yüzyıl Mezar Taşları (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Erzurum.
- Haseki, M.(1977). Plastik Açından Türk Mezar Taşları. İstanbul: İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yayını.
- Kaplan, K. (2012). Babadereli Seyyid Ahmet Efendi. Ankara: Berikan Ofset Matbaa.
- Kaya, D. (2009). Yunus Emre ve Seçme Beyitler. Sivas: Vilayet Kitapevi.
- Kaya, D. (1984). “Yunus Emre'nin Aksaray Ortaköy'deki Mezarı Üzerine Düşünceler”. Halk Kültürü 1984/2. İstanbul1984, s.41-54.
- Kayserili, A. (2014). Erzurum Şehri'nin Kültürel Coğrafyası. Atatürk Üniversitesi Yayınları No:1036. Erzurum: Zafer Ofset.
- Küçük, C. (1995). “Erzurum” . Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. C.11, 321-330.
- Kürkçüoğlu, E. (2007). Ortaçağ'da Erzurum (V-XV Yüzyıllar). Güneş Vakfı Yayınları. Erzurum: Eser Ofset.
- Ercan, E. H. (2006). Makedonya'da Adak ve Ziyaret Yerleri. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Türk Dünyası Araştırmaları Anabilim Dalı, İzmir.
- Eriş, M. (2002). 81 İilde Kültür ve Şehir Erzurum. İstanbul: Kültür Konseyi Derneği.

- Ersoy, E. (1996). "Lale Üzerine Notlar" Anadolu Aydınlanma Vakfı, İstanbul. s.1-8.
- Konyalı, İ. H. (2011). Abideleri ve Kitabeleri ile Erzurum Tarihi. Ankara: Türkiye Yazarlar Birliği Vakfı, Semih Ofset.
- Konukçu, E. (1992). Selçuklulardan Cumhuriyete Erzurum. Ankara: Yüksek Öğretim Kurulu Matbaası.
- Kındıgılı, M. L. (2018). "Alvarlı Muhammed Lütfi Efe ve Ailesine Ait Mezar Taşları", Sanat Dergisi, C.31, s.29-44.
- Taşyürek, M. (2013). Erzurum Türbeleri ve Ziyaret Yerleri. Erzurum: Zafer Medya.
- Tunçel, G. (1989). "Türklerde Mezar Taşı Geleneğine Kısa Bir Bakış". Bilge Dergisi. Ankara, 1989, S.8, s.16-18.
- Türk, A. (2014). Erzurum'un Kandilleri. İstanbul: Arı Sanat Yayınevi
- Uğraşkan, E. (2007). Kastamonu Ferhat Paşa ve Atabey Gazi Camilerinin Hazirelerindeki Mezar Taşları (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Konya.
- Ünüver, İ. (1954). Erzurum Vilayeti. İstanbul: Duygu Matbaası.
- Yarış, S; Yarış, Z. (2016). "Üsküdar'daki Çingene Fırını Camii Haziresindeki Mezar Taşları Üzerine Bir Değerlendirme" , Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C.9,S.44,s.738-756.
- Yavuz, R. (2011). Erzurum'da Osmanlı Dönemi Camii Taç Kapıları (Yayımlanmamış Lisans Tezi).Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Erzurum.
- Yetim, F. (2005). "Yunus Emre'nin Kabri ile İlgili Görüşler Üzerine". Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. C.6, S.1,s.171-186.
- Yurttaş, H. (2000). "Erzurum'daki Mezar Taşlarından ve Vakfiyelerden Birkaç Örnek", Van: IV. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Araştırma Sempozyumu Bildirileri.
- Yurttaş, H. vd. (2008). Yolların Suların ve Sanatın Buluştuğu Şehir Erzurum. Erzurum: Kültür Eğitim Vakfı Yayın Evi.
- Yurttaş, H. (2008). Bektaş ve Derviş Ağaların Hayratı. Güneş Vakfı Yayınları. Erzurum: Eser Ofset.
- Sarıkaya, M.S. (2001). "Dini Zihniyetimizin oluşumunda Dini Tarikat ve Cemaatlerin Olumsuz İz Düşümleri", İnsan Bilimleri Araştırmaları. S.5-6, s.1-2.
- Naci Püskülcü, 2008/ <http://www.puskucu.blogspot.com> "Her Telden Erzurum ve Erzurumlu", Dutçu (Tuzcu) Köyü Erişim Tarihi: 29.07.2019

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Ebru IŞIK
Doğum Yeri ve Tarihi	Erzurum/30.01.1986
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü
Y. Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Kuramı ve Eleştiri Anabilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller	-
Bilimsel Faaliyetleri	-
İş Deneyimi	
Stajlar	-
Projeler	-
Çalıştığı Kurumlar	-
İletişim	
E-Posta Adresi	
Tarih	31.08.2019